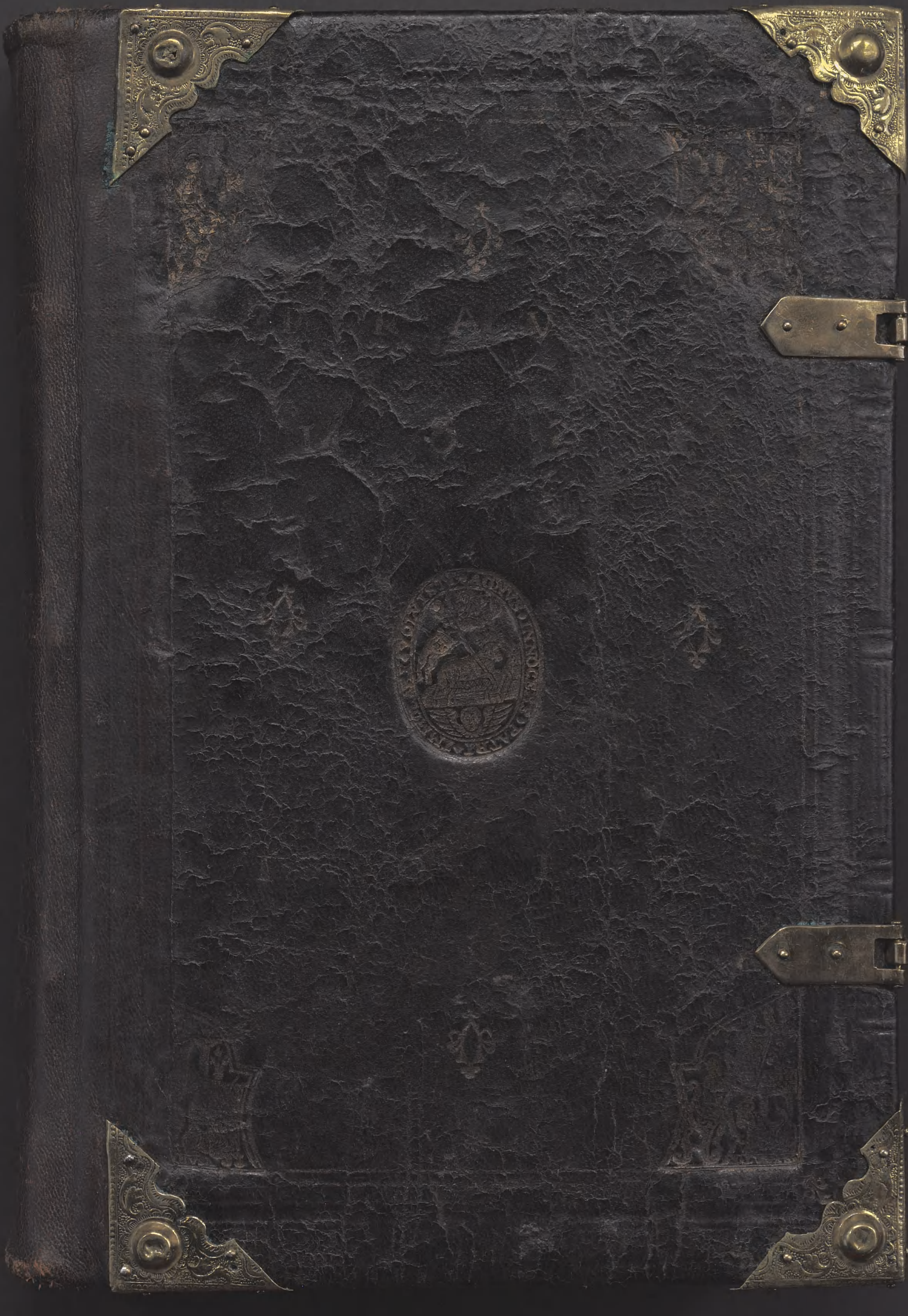


No. cons. Script.

28.

No. docum. 18.

S. Joannes S. Mathaeus

# PRAVVA

1. 5. 2. 8.

na wierzchu
Bóg Ojciec
baranek z krzyżem na książce
pod nim aniołek
do koła napis
Agnus innocens Patri imolari voluisti

1. 6. 1. 2.

S. Marcus S. Lucas

շանա

շան

Z początku 10 kartek czystych.
Praw po polsku pisanych kartek 106.
Potym czystych kartek 40.
Prawa i przywileje po ormiańsku pisane kartek 164.
in charta bombicina —
nareszcie kartek czystych 35.

[illegible]

Jest to nauka gajenya sandu ormyan-
skiego gdy sich woyth szamtzie v prawa
y starszymi ormyany tedy ma pyrwej the-
ge spitacz, szumyenyem gdy by czass sand
zagaycz, a on ma miedzy gdy sich wsth dzisch
sandu wylozony wedlug prawa pissanego
a sthrony przyscigly wsth czass

A thak ma sand gaycz themy slowy, na gaya-
sand mocza boga wszechmogącego, y mo-
cza pana naszego krolia iego my(lości) y
y mocza moia woythowska, y mocza
thych tho szesczi ormyan, ktorzy przy mnie
szedza, y mocza wszythkiego pospolstwa
ormyanskiego, skazuya, y przykazuya,
sprawnie do wadzy, yzeby zadny ktho
sandowy nie przeszkadzal(?), a nie odcho-
dzil, yedno tylko z przyzwolenyem na-
szem, y zakazuyem wszelkiey nie-
lyczothnosczi y zakazuya y zakladam
pokoy ten, ktory thego pokoie y prze-
szkodzi(?) [illegible] a slowem
by szedlko slowem lyubo uczynkiem ten
to spokoy y tho ma czyrpiecz tho prawo
naydzie. A gdyss sand zagay tedy ma
spitacz [illegible] szumyenyem wszythkim
sand dobrze zagayl, a on ma mowycz
dobrze wedlug prawa pyssanego. A
[illegible] ma spytacz szumyenyem, yesly
ten pokoy ktory zakladalyssmy na thym
mieyscu ma byc bez obwyeszany(?), ma bycz
obwyeszany wedlug naszy prawa pyssa-
nego

poczinnaßna Regestr
tego prawa ormian
skego niższen napi
sanego wedlya iego
capitulum gi listow
ktore pierwsze iest
wlinsczne szwoiem

Capitulum pierwsze o wys
tapczi przeczywo panu gi
kro[l]ewskemu maiestato
wy listha ·X·
Capitulum wthore o poslu
dze sluzebnika swemu pa
nu gi o odesczyw kmyecza
od swego pana lista ·X·

o mlynu naymye fo xxxxvi
Ca pyanczdzeszsziate pyante
lysth xxxvii
oszandzem gi oduchownen
persone ~~naucżone~~ nyeuczcyonych
Capitu pianczdzes sosste o
myedzach list xxxvii
Capit pianczdzes Syodme
o Swnadeczthwie xxxviii
Ca pyancz dzes ossme o cz
człobyeku zabitem nalyezyo
nem naczudzey graniczy
listh xxxix
Capitu pianczdzes dzewyąta
te o nyeposlusnych dzeczach
rodziczom szwym xxxix
Szesscz dzessziante o slych
ludzach vistapnych L
Szescz dzessziante pyrwsze
o karannyu zlodzeya L

Ca· Szescz dzessznate wtore o gwaltowwny ku zony albo dzewki lysth L·I·

Ca· Szesczdzessnate trzecze onalnezyenyw ktoren rzeczi L·I·

Ca· Szesczdzes czwarte othm kto ieden sdrugem nadroga wynnydzie lysth LII

Ca· Szesczdzes pyante o obiczanyw szchad nosszenna lysth LIII

Ca· Szesczdzes Szosste obudunyaczem nowy dom LIII

Ca· Szesczdzes Syodme kto wcznyele zboze po lnie wmydzne Sierszpem list LIIII

Ca· Szesczdzes ossme othm ktobi do czigeny wmyecz wszetdl list LIIII

Ca· Szesczdzessżante dzyewyate o nouozenyy L·V·

Ca· Snedmdzessziate o zar-
nowem mlynnye L·v·
Ca· snedmdzesszate pyrwsze
o dlugu prostem procz za-
kladu listh L·v·
Ca· Snedmdzes ktore o pra-
vije zhiizednen czeladzy L·vi·
Ca· Szedmdzess· Trzecze oth
wdow zakladu nyemaia
brez branij Listh Lvi
Ca· Szedmdzessza· czwarte
o nyewnyesczle roszwadza-
naczen drow zwlidlnvich
mazow lnsth Lvi
Ca· Sznedmdziesszia· pyate
o vi kopanaczym umarle-
go aszkupiemy iego lvij
Ca· Snedmdzes· Sosste kto-
ri kogo spczigodi a nnev-
mysl nije zabygie lvij
C Snedmdzesszate Sziodme
o dzeczach rosprosthnich

Ca Sto ossme od dawnoscz czach dlugu list lxxx
Ca Sto dzewyante otem ktori kupi ktora rzecz a za da suma pyennadzi lxxx
Ca Sto dzeszyante o kupczu nyektorich dobr a przedawcza powsczyagnyenye vczynyi listh lxxxi
Ca Sto Jedenaste o pyenyadziach na zaklath danich listh lxxxi
Ca Sto dwanaste o tim ktoryi obyeczuye czo komu lxxxii
Ca Sto Trzynaste o szynu ktori zmowi dlug besz przizwolnyenya oycza lxxxii
Ca Sto Czternaste o gosczach skladaiacich kupye wogo spodach list lxxxiii
Ca Sto pyatenaste o Sye rotach lysth lxxxiii

Ca. Sto szesczenaste o dzne-
dziczstwye list lxxxiiij
Ca. Sto szodmenasczye o
krwy człowyeczey lxxxv
Ca. Sto ossmenaste o ap-
pellaczijney albo odezwany-
list lxxxvj
Ca Sto dzewyatenaste
o szandzem ysze nyenaszą
dziedzienyey skromy besz
drugey listh lxxxvij
Ca. Sto dwvdzeste o vy
kladv a rzadzie szadzenya
szandu armenskego lxxxviij
Ca sto dwvdzieste pyer-
we o tym szto myeczy
szandv list lxxxviij
Sto dwvdzeste wtore o tym
ktory przeth voyta wla
sny nye przysyswany nye stalbi
B listh lxxxix

Ca. Sto dwudzieste trzyeczne o-
uiewnyeszczye kasdego stanu X C
Ca. Sto dwudzyeste Czwarthe
O vykladzye przysznagh-
czynyenna.

Poczynaiąſzią pra-
wa ortmyanſkie ſz
Szyązika ortmyanske-
go Sroſkazania na-
iaſneyſchego kxyą
zączia pana y pana
Sigmunta Crolya
polſkego pana y dzie-
dzicza Sczyązika or-
myanſkego wlaczin
ſkie vilozone azla
czinſkego zaſzią wpol-
ſkie vilozone kthore
kxiąg poczinaią temi ſlo
wy

Nayasneyschy pan a pan
Sigmunth z bozey
mylosczy Crol polsky
vielki kxiancz litthewsky Rus
ski prusski y dalej gemick
zyem pan y dziedzicz Czmy
przemowa naprawa a na
vstawy ormyanskie them
podziathkiem a temi slowi

Wimyono Boze amen

Ku vieczney rzeczi pamyaczy
gdisz prawa a wsthawi cro
low a krzyazanth tak iako
ynsze rzeczi smyerthelne
nygdi taco poradnye gy rosz
sktopnye bicz sthawyom wy
rzekany y dzerszany szwykli

ijczi bij potem gdi tak czaszi ij swij-
czai vpomijna gij navczia za-
wsche thakowego, nijeczo bilo czo
muszi albo odmijenicz albo po-
prawicz albo tesch skazicz nie
gdi potrzebno bilo a micz tesz oth
poczathku taco virobionego a
doskonalego vidziecz szia mosze
czego potem doszwiatkczi wschij
wcziaszi popravicz niebila bij
potrzeba. przeto mij Sigmunth
zbozeij miloszczi Crol polski viel-
ki krijancz lithewski itesch zem
Cracowskeij. Sandomijerskeij. Sij-
raczkeij. kuijawskeij. lanczizkeij
Ruskeij. pruskeij. Chelmijenskeij
elbinskeij. pomorskeij. gi daleij pan
gi dziedzicz. Sznaijmo czime
im vikladem nijnieijszem wszi-
tkem teraz badaczem gij przij-
szlem tich rzeczi znaijmoszcz

maiaczem: isze aczkolwiek do
thich miasth ormyany lwow-
skie poddane nasche, poth tem
przuwileyiem gi Prawi ich or-
myanskiemi: ktore przothkowie
naschi gim poczwyerdzili gi
przigiali dzerszelismi gi zacho-
walismy: alie isze nyedawno
gdi porostala roznycza myedzi
gimemi gi Burmistrzem Rac-
czami gi pospolstwem myasta
nassego lwowskiego o takowich
ich praviech: widzialo szia iest
potrzebno isze gdisch thi praua
napisszani bili iazikiem ormya-
skiem: A taco gim szamym tal-
ko wiadome: a szadzionie za
prawda przesz vogtha mieszkie-
go lwowskiego: Szesczia mazow
starszich ich rzadu ormyan-
skiego podlie tich tho praw

maia bicz vygiawschi czterzi
artikuli wdrugich liscech na
szich opissane wkthorich pravem
niemieczkiem Maidburskem ma
ia bicz szadzeni ... ischbi temu
voytovi mieszkiemu gi ginem
liudzom ktorzibi zormiany spra
wa miecz myeli bili vsznane a
iawne. Abi miescze wathpliwo
sciam a przewrothnosciam
mieysta viloszia Przikazalismi
bili thim ormianom takowe
prawa ich wlaczinsky mowa
przenyesczi a vilozicz. a nam dacz
kthore prawa vazne szadami
naschemi roszwaziwszi a wnie
ktorich czlonkach malo odmie
nywszi a poprawiwschi wonych ni
sche listhi nasche wpisszacz
a znowv poczwierdzicz ... ra
dzilismi. kthorich praw wielath
poczmaszia gy iesth takowy

# Jan zbozey laski Crol Ormyansky

Cziaschu Sczialsnego panouanya swego wstauil ize dzien nyedzielni iest dzen smartwi wsthania pana naschego iesu crsa, a przeto roskazamem swoiem Croliewske przikazal iest ysbi zadni iego wrzadnik any rzaczcza tego dnya nyedzielnego nie kthorich poborow Croliewskich niebral; A tesz vstauil ysbi zadny szadzia dnya sz swiata niedzielnego zadnich rzeczi sadowich nieoznawial any rosszadzal; Thesz vstauil iest; ize dnya niedzielnego zadny niema bicz o kthora

Jan Syn Pakiga 1-go panował R. p. 1020. z dynastyi Bagratidów -

kolwiek rzecz ianth: any wszadzon
bicz. A tesz isbi zadny mieszmial
vierziciel nadluzniki dlugow
a szwierzchnich rzeczi vicziag
gacz alie isbi wszisczi chrzesczi
ianye dnya swiatego niedziel
nego bily volny a przespieczni
z bliracziszia a przichodzicz do ko
sciola nieobowiazunacziszia rze
czamy ynemi asszelzami boga
wsechmocznego prosszicz aby
zadni chrzescyanin dnya
niedzielnego ieden drugiemu
isbi szia niesprzeciwyal albo
tesch pomstha bral abi kaszdi
przespiecznie trwal wmodly
twach bogu wszechmogacziemu
abi kaszdi dziaki dawal. A ischbi
dnya niedzielnego szwlasczia
swiatey a nierozdzieloney troycze

chwala vislawial

Tko czo szia thu mowy Isbi zadny dnya niedzelnego niebil szadzon, any iant rozumyeszia okrom rzeczi Croliewskich o vczinek gorzaczego vistapu a odluzniki nieossziadlem

Item theota Crolya armemigery pamyathka dostoyna a chwalebna gi ynszich Crolow a xyazanth chrzesczyanskich armeskich Gdisz thi crolye przinyodla, ktemu spravedliwosci boza, prawa a wstawy przidawaiacz kasdemu

czo iego iest liudu swemu
S prorokow gi swiatich aposto
low; mowiema ginszich do
ctorow koscziola ~~koszczu~~ swia
tego vstawil ludu iego pod
danemu to iest miasthom
Miassteczkom wssitkam gi
gmem mieszczom iego rzadze
niw poddanym a powinnem
pospoliczie gi ossobliwie wsia
kem gi kasdemu zossobna przi
kazuiancz abi takowe wstha
wi moczno anyeobrazliwie
zachowali

## Krolowye Armenszki prawa wyobrazenie Szadziam skazugya takye

Thesch wsziczkem Szadzam a sprawczam sprawiedliwosczi pospolithey przikazywem aby czynyli sprawyedliwosz dliwoscz a szanth sprawiedliwy kaszdemu Bogatemu gi vbogiemu wdowam gi Sierotam myesczianynowi gi gosczioni przichodzaczemv darow aprzenaiaczia zadnegh nyebyoracz a szadzie tesz tho maia baczicz astrzecz isz bi niesprawiedliwego czlowieka szadem myesprawyedlili gi zassia iesliby ktori szandzia myesprawyedliwye sandzil # bil bi # Bezecznem ma bicz virzeczon

Bezecznoscz Sandziego oddala apellaczya ktora przieszch Sandziego dopusczona ma bicz

# a wthakyem vczynku przeszwyathczon bilbi

a przeto Sadzia zlie skazuya-
czi albo szadzaczi bezecznem
mieiest abo czim sandzia ktori
appellaczya bandzie Szandzil
iesli vzna bicz virok sadziego
niesprawiedliwi skarac go moze

Thesch nasszandzie zalyezi
strony prawowyaczemszia ku
sgodzie przinodzicz iesli moga
a przissziagi stronam myelath
wie skazouacz iesslibi Szan-
dzia nyemogl strony prawowia-
czeszia porownacz tedi skazacz
ma szandzia czo iest vedlug
prawa

Thesch gdi dwa przyda przet
szandt a obvyennaiaszia odlug
albo o ktora kolwie yna rzecz
sporna a iesli zobu stron swia
deczthw wlasnich a podiue

praua dopusczonich nyemyeliby tedi wtakowey rzeczi Stronnye posiwaney / a przaczey / alie nye powodowi ma bicz skazan dowot alie otporna strona / przeź przi sziagą czieliesthna / odbicie prze czywko powodowi / odzierszi wed lug praua·

Thesch Gdi dwa przyda do woita Ormyenskiego / wktorich kolwie rzeczach / gi przigodach szeswiadecztwem / tedi ktory kol wie smich swiadecztwo mial bi sprauiedliue / to iest dwu albo trzech mazow / dobrich / a swia decztwa godnich / taki rzecz otrzi ma / a szandzia naiego strona skazacz bandzie powinyen / a iesli bi strona przecziwna chczancz odgicz przecziwko swiadestwo sluśnemu a dostatecznemu·

gi chczalabi czanicz takowe ʒ-
ʒwiadestwa / isbi strona vpa-
dla wrzeczi / tedi wtakowey
mierze maya stacz przidowo-
dziech swiadomich dostatecz-
nich niedbaiancz na odmowi
strony ktora vmy takowe swia-
deczstwo /

## O prawye testamenthow Ormyanskich

Gdi ktori armenyn badzie
vczissinyon niemocza / ma przi-
swacz duchownich / gi tes dwo-
albo trzech mazow / nyepo-
targnionich / wszwoiem vrza-
dzie zvrzadu / starsich dlia
swiadomya / gi gynszich blisszich
potomkow / swoich / Napierwey
ma oddacz nyeczo kosczolowi
swemu / biskupowi y kaplanom

Grob teſz swoy ma namye
mcz a potem oſtatek gimyenia
bliſkim a przyaczelom podlie
swoiey voley naznaczicz a
przerzeczone rzeczi maia bicz
oſtyteczna volia schodzacze
go ſwiata a ſzwiatkowye
takowy maia vpomionancz
a obwieſczicz bliſſche onego
teſtamentnika abi zaiego zi
uota mowili naprzeczywko
teſtamentowi ynaczei gdi on
vmrze teſtamenth takowi
podktorem kolwie obiczaiem
vczinion ſkutek ſwoy wziacz
ma nyedbaiancz naktore prze
ſluchamye bliſſich gi potomkow
dlia tego isze wczaſch ſprzeci
viczſzia omiaſzkali voley teſ
tamentnika a ieſlibi on ktho
ri teſtamenth vczinil vmrze

tedi takowi testamenth ma otrzi-
macz mocznoscz podlie mowie
nija Swiatego pawla appostola
mowiaczego isze testamenti Sz-
Szmerczia poczwierdzone mają
odzerszecz mocznoscz a iesliszbi
On testamentnik ostal zyw tedi
taki testamenth badzie viszial
nanoli naspraw gi narozeznija-
niw testamentnika ku sprawie-
niw albo odmienieniw iakoszia
mu bandzie vidzialo

## O prawie Malzenstwem

Przyiaciol veswanije przipo-
slubijennyw szom tak ma posta-
powacz a Sprawowaczszia isze ob-
lubijeniecz napierweii mawczy-
nicz Simowa Soijczem oblubije-
nicze to iest abi ijeimu bila iisze
naznaczona pewna vielkoscz

albo iacosc possagu ktori bi
potem mial wszianocz a pos
sag iemu dan gi naznaczon
ma bicz Aboczem posszagi
mjewyasth scha o mayaszia
zaczascz ich oiczista gi macze
rzista zinnyema Jeslibi oczecz
przissethl ku mjemoczi a chczal
dzewcze czo swey oddacz testa
mentnego czo bi iemu lubo
bilo tedi moze vczinicz tho
podlie swey voley a themu prze
cziwnoscz synowi potomkow
ktorich kolwie mje moze schlo
dzicz Jeslybi kthora dzew
ka panna sbraczia posmyer
czi oiczowskey zina bila tedi
braczia ona vipossza la ta
ko weginnye nyj po oiczu zosta
lem dziedzicicz banda gdze
bi braczey mjedostalo tedi dzie
wki bada dziedzicicz

Thesz dobra kaszdego vmarle-
go plod maiaczego Spadaia
nazona na Szini gi nadzie-
wki a kto niema wlassnego plo-
du tedi dobra takove na blis-
sche przijwmiexaia gi Spada-
ia a wszakosch zoni vmar-
lego niemaia potomkowie
oddalacz onego czo wnyosla
do maza swoiego alie przet-
wszithkiemi rzeczami wnye-
sione rzeczi maia gey bicz
vidani gi dani acz kolvie
popraril albo poliepsil masch
gey na zloczie na srzebrzye
gi na ynszich rzeczach przi-
them i pelnie ma bicz zacho-
vana a potomkowye vmar-
lego banda powinni gi ma-
ia themu przi[illegible]szink
bicz a potom[illegible] racz vetrzi

czwiaſczi dobr vmarlego / a czwar
tha czaſcz rodowie / albo zemye
onego vmarlego ; ma bicz na
znaczona / a vidzyelona / schę
wſziczkich dobr ruchaiaczich
gi nyeruſſzaiaczich / a ieſli bi
cto tako zoicza iaco z matką
wczwartem slopyenyu potom
ſtwa ; potomkow nyemyal / tedi
tacowe dobra ; vpelnye maia
przipaſcz / a zalezecz / ku skarbowi
kroliewſkiego maieſtatu / a w
ſzakoſz Croliewſki maieſtad / za
duſcha onego vmarlego / myeczo
dlia boga vdzielicz ma

## Maieſtat Croliewſky

Sczodr ktore naiego miloſcz gi
naiego komora przipadaia daz
nicz dlia boga / nyevinyen ab
czem tacovemi prawi armyen
ſkiemi iego miloſcz zwiazan

nieiest a tako sprawo iego
milosci stakowich dobr nan
przipadlich podlie woleny swo
gei ktore dobra takowe czi to
armyeme zadnim obiczaiem
tagicz nyemaia smyercz pod
nacziagschim karannyem
Thesz Gdi kasda dzewoka
zamasch idzie scziasczia sz
szwoia oiczista y maczerzi
sta a masch plodu bi nyemyal
Snya tedi moze vstawicz op
piekalniki wprzigodzie nye
plodnosczi to iest nyegime ie
no bracia a blissche altho
re koluye gime dobra zona
wnyosla maia teny zemye bic
vidany gi spolyepsenyem albo
vsanem gey Aleslibi on
vmieraiancz chczial zona

pospolu zbraczia opiekalnicz
ka vczinicz/ to iemu podlye
praua dopusczono yest/ ysch
bi vespolek zbavyenya iego
dusche niezapomynali/ a to
skazanye ma bicz dzerszano/
iesli zona pierwey nye vmar
la/ misli masch gey

# Capitulu pyerwsze

Jeslibi kto/ praua krolyew
skiego/ albo pana swego bil
vistapny/ przeczywko Kro
liewskiemu maiestatowi/
albo panu swemu/ taki prze
vinny gardlo/ Szinowie za
prawda iego/ gi braczia mie
scza oiczowskiego nyeotrzy
maia/ dlia vistapu czlaskie
go oicza ich/ alye dzieczy
dobr oyczowskich nyetracza

iesli zoiczem wtakey radzie
vistapney niebili. A thakiesz
bracia przerzeczonego vistap
cze a iesli bili wradzie przerze
czoney tedi kasdi snich podlie
vczinku przerzeczonego ma
vczierzpiecz

## Sthimovie Thich ktorzi

vistapiwa przeczywko krolie
wskemu maiestatovi a rzeczi
pospolitey tesz dobra oiczyste
tracza aboczem wtakowem
vistapie wsziczki rzeczi przicho
dza nakomora Croliewska

## Capitulum wthore

Clowieczi rodzay bog volni stwo
rzil gi vczinil alie isze potrzebny
sza panom swoiem sludzi kuo
sludze dlia ziemie gi wodi ta
kiesz to prauo iest kiedi kthori

kmyecz panu swemu niczmye ruſſziwſchi od pana swego gdzye ycz moze a ieſlibi ktori pan te go czerzpiecz nyechczal to ieſt wolno vipuſczicz tego poddane go ſwego chczancz onego zatrzi macz wſwoiem prawye tedi dzye czi poſmyerczi oiczowſkey ieſli bi takie dzieczi wpanſtwe tego tho pana nyebili narodzeni tedi maia wolnoſcz iecz a prze nyeſcz ſzia pothynnſze pani gdzye chcza

## Tha vstawa ma bicz

rozumyana okmyecziach ro dzayem armenach anyeoynn ſzich aboczim wſſzy gi dzerza wi armenſkie ziemſkie podda ny ſza prawv poſpolitey torom

## Capitulum Trzeczie

jeſli dzeczi myedzi ſzoba swada vczinili a iedno dziecza drugie

zabilo a ono dzieczia zabithe
mialobi vissey dwanascze lat
tedi glowa ma bicz zaplaczo-
na iako zamasczmskago acza-
lego czlowieka glowa. nieslibi
ono zabite dzieczia mialo ni-
mney nisch dwanasczie liath
to iest dziessziancz albo iede-
nasczie tedi zaglowa iego polo-
vicza glowi placzona ma bicz
a iesli bi dzieczia zabite mialo
mniey nisli dzieszancz lath
tedi trzieczia czanscz glowi
zaplaczona ma bicz. A iesli bi
dzieczia maiancz piathnasczie
lath stalobiszia mazoboiczya
a vistapilo przeczywko prawo-
gi statutovi themu tedi zaglowa
czala zaplata vczini przyiaczie-
lom onego zabitego iako visschey
napissano iesth ::

## Rozumyana ywia bicz ta vstaua albo

prauo odzieczciach ormyansz kich alie ieslibi dziecz ia or: mijanskie zabilo dzieczia ch: chrzescziyanskie przepadnije vyna podlie rzadu dzieczia: czia zabitego gi podlie praua wktorem sziedzi persona zabi: ta

## Capitulu Czwarte odzieczciach ktore iedno drugie vrazi

Jeslibi iedno dzieczia druge wgigrze vrazilo nyechczancz albo tesch zgnijewu takowe rzeczi maya bicz dobrzie pilnije viwyadowani takim obiczayem iako zwiczay iest dowijedowacz szia ozabithem

7

tedi onego obrazonego lyathya-
maią bicz liczony / a wktori dz-
dzyen czlonyjek onego obrazil /
a Jesli woko / iesli wranka / al-
bo wnoga / abi podlie takowey
obrazi / gi iakosczi / czlonkow ob-
razonemu / zaplata ma bicz
vczinyona / zoprawa gi doszię
vczinyenym / zalieczarstwa y
zanakladi / kthore ma zaplacz-
czicz / ten kto obrazi / ktore pra-
uo dzieczi wvczinkach / sprawie-
dliwye nalyezlismi

Odzieczach ormyansi-
skem rodzayu ta tesz vsta-
wa gi gine czterzi wsta-
wi nathichmiast nasladv-
y czesziq maią bicz rozumyam

# Capitlm Pyantye

odzieczach gdi bi iednodru-
ge wodzie vthopilo

Dzieczi gdi szią kąpyą vo:
dach a gyedno drugiebi vto
pilo tedi szandzie maią tako:
wą przigodą vtomyemyą do
brzye a dostonalye dowyedzecz
szią iesli vtomyemye takie
stalo szią iest sbunstwo al:
bo sgnyewu albo zezlego szer:
cza nauczonego vmyslu al:
bo iesli on vthonali szam sz
sziebie sprzigodi pograzil
wgla bokoscz vodi a onyy czo
szią sznym kapaly onemu
vtonalemu pomocz nyemo
gli tedi szandze dowyedzią
wszi szią zupelnye przerzeczo:
nich przigod iesthli on szam
sprzigodi vtopilszią aony
czo szią sznym kapali iemu
pomocz nyemogli tedi zata:
kowego vtopionego zapląta
nyema bicz czynyona iesliby

zgimschey przicziny przeczego-
ney vtonalbi tedi zaplata glo-
wi ma bicz czinyona podlie
dolieczema statk onego vto-
na lego iako zaglowa zabi-
tego

## Capitulū sosthe

odzieczach gdibi nyektori
sdzieczi swissokiego myes-
cza vobiczay zakladu ia-
kego stoczilbi a stakiego
skoku wyrazenny wschethlhi

Jesli takowa przigoda miedzi
dzieczimi przigodziłabisia
iżbi nyektore sdzieczi wobiy-
czai zakladu swissokiego
myesczia skok bi vczinil a sta-
kiego skoku albo bisia obra-
zil albo wsmyercz wbiezal-
bi tedi ktho dal przicznyna
takowey rzeczi polowicza
glowi ma zaplaczicz iesli

bi on czo sstok vczinil albo ku obrazennyv albo ku smierczi te di policziwszi lata onego obra zonego albo dlia stoku vmar lego tak nyechan skaza iako pierwey opissano iest oprzy godach myedzi dzieczimi

## Capitulū siodme

omlodzenczach myedzi szo ba zaclat czinyaczich ony ktorey rzeczi cziaskey podnie ssemy

Swikli mlodzenczi zaklath mye dzi szoba vstawyacz a vchwa lacz nyektora rzecz cziaska a brzemyenna podnosszicz a takovego podnyesszienya rzeczi cziaskey Iesliby szia ktori szmych vrazil tedi ten ktori pienyad dzie zakladu takovego prze rzeczonego polozil iako dana czi przicziną obrazenyv w

polovicza vnym ma zaplaczicz / lubo o rzecz krwawa a przy tem onemu obrazonemu sskoda gi naklady lieckarstwa zaplaczicz bandzie przicziszszny-m / a tho dlia tego wstawiono iest / iszbi zadni ieden drugiego ku skodam / albu obrazam sdrowia nieprzywodzil

## Capitulum ossmeo pyianich ludzach

Jesli wpigianstwe przigodzilobi zia / iszbi ieden drugego obrazil / pravo przikazuye / iszbi taki vczinek obrazenia wpigianstwe vczinyonego / niema bicz przepusczon / ani czerzpian / gboczem pyanstwo iest pierwszi poczatek wszego zlego / a przeto iestli wpyanstwa prz zinye / a przigodzie / ieden drugego obrazi /

o takovi vczinek, szand ma bicz
sprawiedliwi, to iest vinni sko
da, gi nakladi lekarstwa, obra
zonemu zaplaczi, iestlibi przez
pijanego zabit bil, kto tedi przez
sand zabiczye, takovego zabitzia
pilnije ma bicz badane, gi dowie
dzane, to iest, iesli takove zabicze
zlim a vmislnem vmislem, albo
z ynnei przitzini stalobi szia, to
iest; iesli vespolek ieden przeczim
ko drugemu, ku zwadzie pow
stal, albo czijni poczatek, wszhako
wei rzeczi bil, tedi podlie przi
czin, a iakosczi rzeczi, ma bicz spra
wovan, szand, a podlije vczinku
vistapnego, potrzebi, vistapcza ma
bicz karan, pomocznyczi za pra
wda vczinku przerzeczonego,
spijanstwa popelnionego pil
nije opatrzeni tesz karani ma
ia bicz, iako szanth skazalbi

## Capitulū dzewiante

O naliezieniw skarbu podziemnego Jesli bi kto wswoiem grun
cze dziedzicznem skarb nalasl
pot ziemią to iest zloto albo srze
bro iesli otakowem nalieczeniw
skarbu dostateczna bila wiado
moscz isz bi takowi skarb bil pier
wszich krolow tedi doskarbu kro
liewskego tak skarb thim obicza
iem zaliezecz ma a nalesscziw ta
kowego skarbu dzessziaczina stego
skarbu ma bicz dana a thakiesch
tesz onemu dziessziaczinna stego
skarbu dana ma bicz nanktorego
grunczie dzedziczniem nalezon bil
bi iestlibi szia dowiedzano isbi
takowi skarb bil niektorego viel
kiej powasznosczi czlowieka a tako
vich dobr dzedzicznich wktorich
skarb naliezion bil bi ostalbi dzie
dzicz albo potomek wlassni tedi
takowi skarb przipascz ma panu
gruntu dziedzicznego wktorem

starb naliezon bilbi a stakovego s
karbu dzessznanta czascz ma za
leżecz ki skarbu kxnazacze mu
O starp naliezonym pitanye ma
bicz a visslissenye przesz Commis
sya krolierostego maiestathu

## Capitulu dziessnante

o onem kto kogo cziagnye za
broda Jesli bi vesswadze przigo
dziloszia iszbi ieden drugego za
broda cziagnal a zwlascza mlo
di starego prawem skazano iest
ysze takowi Sziagacz brodi star
szego czlovieka wlieczech wota
key vinnye ma bicz rozumyan
iako bi kogo vrazil

## Capitulu Jedenastke

o doliech pothzemnich w kto
rich zboza rosznagiego rodza
yv chowaia szia iako wzemny
armenskey biwa

Jeslibi kto othworzil dol zemny wsthorym zboza iego albo ynnego bilibi polozone a wthen dol wpu sczil bi czlowieka possboza tam badacze branye a czlowiek wp wprzerzeczony dol wpusczony dlya powietrza tam sczissnyone go a zamknyonego vmarlbi ma bicz szandzono onym czo wpu sczil iakobi onego czlowieka szam zabil Jeslibli zaprawda on cz lowiek tam wpussczom obra zon bil bi tedy on kto go tam wpusczil wtakowi dol s kodi gi nakladi lekarstwo zaplaczi dlia tego isze mial on ktory wpussczal czlowieka wtakowi dol przerzeczony czekacz a prze dluzicz nyeczo czassu asbi po wietrze vonich doliech zboznych Sczissznyone azadusschone przez othworzenye dolu wossesslobi

ſzia · Jeſlibi ſtakowego dolu zbo-
znego powietrze viſſlo · a czlo-
viek tamo wpuſſczony obrazil
bi ſzia · takowa przigoda · vrzath
powynnyen opatrzicz · wedlie ia
koſczi · wtakowich rzeczach v-
vczinku · a ſprawiedliwoſczi

O ormyanach gi ich ſlu-
gach · zamytho nayatich
ta wſtawa ma bicz rozu-
myana

## Capitulū dwanaſte

O prawie kmyeczem

Jeſlibi ktori ormyanyn / prziy-
kazal kmyeczom / robicz nat-
ſwiczay / tho ieſt / oracz / zanyę
gi gyne ktore kolwie roboti /
a then · kmyecz / ſtakey roboti
wyeſwiczayney / obrazon bil
bi · albo bi teſz vmarl / thaki

pan mesświczaynemi robotami pod-
dane vczisskayancz sgrzesszil vis-
semu panu tho iest bogu · Jesli bi
taki kmyecz myeswiczayna robota
obrazony lyekarstwi zobrazennya
visszetl bi · tedi pan iego · iemu
sprzerzeczoney przicziny badancz
przicziną glowna · obrazennya sko-
di gi nakladi lekarstwa zaplaczi
Jesli bi takowe obrazennye sdrowyu
takego kmyeczia · przinosszilo bi
vieczna nyemoznosc · tedi mocz v
vradu sadownego · wtakovey rze-
czi · tho skaze · czo sprawiedliwosc
bandzie radzila

## Capitulu Trzynasthe

### O nyecztcziczem swego duchownego

Swiatich apostolow przikazanye
gi przikazuiye wstawa · isze zadny
swego duchownego kaplana nye-
poczliwemi slowi a sprosnymi
sromoczicz nyema · Bowiem taki

czlowiek sromoczączi swego du
chownego, tako takim sromocza
nyem, vsta pnye, przeczywko
bogu, aboczim duchowne perso
ny scha prosszącze boga, a wsz
andzie boskem sza poszrzothko
wnyczi gi otpowyedmyczi zaczlo
wieka, Swiathczi ktemu pissmo
swyąthe, isze zadni szwego du
chownego nyema obmawiącz
Aboczim apostolske vstawi tako
vego, wchodzicz vyelkie czer
pieme skazali, ktori bi ducho
wnemu zlorzeczil, ktore zlorze
czenye, tako szia ma iako bi zlie
mowil bogu, aboczim Swianta
ewangelyja mowi, kto vam zlorze
czi, mnye zlorzeczi Scz ix

Capitulum Czwartena

Ozle mowiaczem wtbil, kroliewske
mu maiestatowi, albo ktoremu sradu
Senatorskiego vrzadu

Jesli bi kto salonem iyanzikiem smiyal wthil, zle mowi iakije zadanacz Maiestatowi kroliewske-mu albo kadam Coroni a bil bi dowiedzan takowi czinniaczi ta-kowe zle pomowi a iesliszbi ta-kowi zlije mowcza bil osszoba duchowna ma bicz zlozon ie-sli bi bil swieczkim tedi ma bicz o takowi zlego mowienya v-wczimek sath a takowi szanth ma zalezecz nabiskupa albo nawielgie prelathi gi doctori aboczim kroliewski maiestath dlia swego swiatego kroliewske-go stanu vaszi tesz vrzadnoscz bozeiy moczi a przeto prawo skazalo iszbi kasdi szam sziebie gi sobie wolnoscz szwa vsszmie-rzil a nabacznosczy miyal kro-liewskeiy dostoiynoszi vissokoscz

# Capitulum piantenaste

O sludze nyewolnim vczonnym ktory bez przyssivolienija swoiego pana caplanem nyemoze bicz wza vrzadzon

II

Jesli bi v ktorego bil sluga albo prauem# kupienija vczoni pissma a spissma go: dni na kaplanstwo taki sluga nyewolni nyemoze dostapicz stadla duchownego przesz os: sobnego przisswolienija a vipu: sczenija pana iego aboczim pra: uo zakazuge przesto panu iego zalosci czinicz aboczim tako: va rzecz wliewa szia naska: za domu a wsakosch Jeslibi szia viedzalo isz bi takowij sluga godni bil nakaplanstwo iako godni bil kaplanstwa sluga swia tego pawla apo: stola onnyssimo tedi takowi Sluga sprziszwolijenija pana

#. yaczija navoijnije albo pra vem

swego moze bicz przigiath bu
rzadowi a slussbie chwalij
bosskey

## Capitulū Sostenascze

O slugach chrzesczyanskich

Jesli bi chrzesczyanyn kupil
sluga chrzesczyanyna tedi
podlie starego zakonu gi tes
tamentu vstawi taki sluga sescz
lath vstawicznyeh panu szwe
mu sluzicz ma a s siodmego
lata taki sluga przesz pana
ma bicz s rzeki vipussczon w
wolnoscz aboczim nowi zakon
chrzesczyanski vstawil tako
vego sluga tedi wolnego bicz
s nyewoley iako richlo pienya
dze zan dane visluzi Jeslisch
szam sluga kupyon iest szam
Thesz obiczayem przerzeczone
ma bicz volen a ieslisbi s szo
na ianczyecz kupion bil tedi

gi szona gi sdzeczmi volien ma
ma bicz visluziwszi iako przerze
czono iest pienyadzcze zanye da
ne ieslisbi takemu sludze pan
zona dal a plod miedzi szoba obo
gey plczi rosplodzili bi tedi wta
kowey rzeczi szona przerzeczone
go slugi pospolu sdzeczmi ma
bicz wdziedzicztwe a wpanstwe
vieczcznem swego pana a szam
tilko przerzeczom sluga volnoscz
y wypusczenye ma myecz Jeslissbi
takowi pan chczal wszyancz pie
nyadze za przerzeczona nyewya
sta tedi takowa nyewyasta pos
polu sdzieczmi swemy obogey
plczi pusczeny wwolnosczi maya bicz
Jesli bi przerzeczom sluga chancz
y volnya myal nyedbayancz na
przerzeczone obiczaie zostacz v
pana vszwego tedi pan badzie
povynyen iego szona gi sdzeczmi

przigianecz gi do koscziola stim sluga dostapicz a dobrim lu dziom tamo wkoscziele tho oszwiathczicz a listhi takowe go oszwiathczenia odzerszecz a mijecz gie vobiczan znamije mijlosczi to iest wten obiczan Ize przerzeczom sluga odem mije miechcze doszmerczi odicz a iesli bi taki sluga pothim rossmisliwschi szia chczyal mijecz volia snyevolen bicz volien a pan iego takie onego rozmislienije dowiedzal szia mijema onego snyevalacz pan iego przecziwko iego wmyslo vi iemu sluzicz Gdisz swia thi apostol mowi wszitki slugi vboga bicz volne dotichmyast mijebil a mije iest zwiczan wten koronnye slug nyevolnich wnnyeuolen cho vacz

Capitulū Sxxmenascze o mienyastach kupyonich chrze-
scznianskich Jeslibi kto za-
przipadzeinyem potrzebi dzyewka
zwoia przedal chrzescznannno-
bi nyema dzewki przedawacz
w vyeczna nyewola a ieslibi ta-
kovey dzewki slusba nyepodobala
szia panu gey tedi tacovem obi-
czaiem ocziecz moze ona viku-
picz a taki pan nyema myecz
moczi przerzeczona sluga ko-
mu ynemu przedacz swasscz-
nij Jeslibi taki pan przerzeczo-
na sluga chczial vidacz za zo-
na szinowi swemv ma ktemv
przistapicz volia oicza tey to
slugi Jeslibi ta tho dzewka
albo sluga samemu panu
albo szinowi iego zazona nye
podobala bi szia tedi takowa
sluga vísluziwszi latha zapie-
nyadze za nya dane volna

oth yarzma nyewolyey ma bicz
przesz pienyadzi Jestli bi ocz
czyecz tey to slugi przet lya
thi slusbi gey oth pana ot
gey vikupicz chczyal bi ba
dzye powinyen ona pan iey
navikupyenie dacz nyedba
yancz tego ysze lyata sluzbi
gey nyevissli

## Capitulum ossmenaste

o poganskich slugach kupyonich

Jesli bi ktori ormyanyn ku
pil sluga albo dzewki slu
zebne nyewolne pogany a
takowy sludzi czassu nye
voley ich chrzestu szwyan
tego swyatosczi przigiali
tedi takowem obiczaiem ta
kowy sludzi maya bicz vol
ny oth slussbi iakobi pienya
dze zanye dane vissluzyli

Jeslibi takovi sludzi, plczi obo- gien, pogany, swianti chrzest przigiacz bi myechczyeli tedi ta koven rzeczi, pan ich badzie moczen onn navolnya szwa prze dacz komu chcze mac

Capitulm dzeviantena ste obyegiaczem oicza atko [margin: JHL]

Ktho kolwyek rodzicze swoie byl bi dlia takovego nyegodnego, a grzessnego, vczinku iest szmer telni vboga podlie srzadzenia starego zakonu alie novego za konu chrzesczyanskego, vstava thym podobyenstwem vkazuye. Isze taki bigianczi rodzicze swe dosmyerczi ma pokutowacz, alie sli bi, wdzieczmistwie byl rodzi cze swe tedi wtacoven rzeczy rodziczi maya tho ogarnyacz

A iesli bygianczi rodziczie
to zlim szerczem a vmyslem
czinil / a rodziczi szami zbi
tho minymali / tedi rodziczi
takiego szyna / swista pu
czasto ktocz karacz maya
przet duchownemi a przet
starszemi / Jesli bi oth takowich
vista pow / powsczyagnacz
szia nyechczial / tedi takowy
otziecz / takiego szina krnabr
nego / a vpornego przeslia
dowcza rodziczow szwoich /
mozego gi od sziebie gi ot do
dobr wszitkich vidziedziczicz /
Jesli bi ten to szyn / tako wy
dziedziczom / pothym ktym
bi szierczu / gi szam do szebie
wroczil bi szia / a potorimm
bil bi iako slussche rodzy
czom / pokutha czerpyecz

tedi ocziecz gi macz zalth albo-
va przicziną, mają go wla-
ska rodziczna przignancz

# Capitulu dwudzesthe

Ische kaſdi ma noſſzicz zloſcz/a zaſlu-
żenije viſtapu ſwego

Jesli ocziecz albo ſzijn, wnijelto-
rich viſtapiech ſmertelnich al-
bo grzeſnich, viſtapnij # bi bili
#nalijezenij
tedi ocziecz zawiſtapi ſzijna
ſwego, czerpijecz nijema, a takeſz
ſzin zaviſtap oiczowſki, zadna
kaznija vdraczon nijema bicz
alie kaſdi, podlie viſtapow vcz-
ynkow ſwoich vczerpiecz ma
a przeſto prawo vipelnij ſzija
wſprawiedliwoſczi doſkonaloſczi
kiu kaſdeij perſonnje dawancz kaſ-
demu czo iego ieſt

Oth teij vſtawij vijmugieſzia viſtap
obrazonego maieſtatu

## Capitulū dwvdzeste pierwsze· O thym kto bi wkrathł człowieka

wstharem zakonie wstawjo-
no iest· isze kthori kolwie wkra-
thwszi człowieka· przedał bi go
a o takowem przedaniju iaw-
no bilo/ taki człowiek iest szmij-
erczelni / wszakosz wnowem za-
konie chrzescziananskem tak vsta-
vijono iest· isze iessli chrzesczi-
janijn chrzesczijanina wkrat-
wszi przedałbi go do ijnszchej
zijemije/ a taki zli vczinek prze-
cziwko iemu iawnij bil bi· dlia
dzijałanija pokuti· nowi zakon
nijeskazuje iego navczerpijenie
smierczi· alie taki ma bicz ianith
a wijązenijw chovan· pod ran-
kojemstwem/ isze przerzeczom

przedawcza chrzesczianina ban:
dzie povinnen pieniadze zaprze
rzeczonego przedanego wsziante
zasszia odeslacz a przerzeczonego
czlowieka przedanego ma przywiesz
do gospodarza v ktorego onego vk
krathl a wroczicz go badze povi:
nnen a iesli bi on czlowiek przeda
ny iakosz kolwie ssethl stego szwia:
tha tedi on przedawcza ma bicz pra
czisnnon przerzeczone pienniadze
zatego czlowieka oth kupcza wsan:
the onemv gospodarzowi v ktorego
tego vkrathl bil isczie a wosknth bu
zaplaczicz a wszakosch przeczone:
mu zlodzieiowi iego rancze vczia:
thi bicz mana a iemu naczelne
gorancza a rospalona pieczacia
naczele znak vieczney bezecznosz:
czi viczisnnon gi pieczatowan ma
bicz abi ynni boiasznia takiego
vczerpienia oth takovich rzieczi
othstrasszili szia

tha vstawa dopusczaszia / kiedi ormyanyn drugego ormyanyna sprzedalbi / alie iesli ormyanyn chrzesczianiyna przedalbi / to ma vznawacz krolewskej maiestath / y karacz tak iako szia mu bandzie vidzialo

## Capitulum dwodzieste drugie othim ktori obmawia swoie rodzicze

ktho kolwie bi rodzicze swe nyepoczesnymi slowi sromoczicz smyalbi / taki iest smertelny / ieslibi rodziczow swoich nyektore rzeczi przesslie obianowil przesto dopussczal szia grzechu smertelnego / podlie starego zakonu / nowi zaprawda zakon powieda / isze takowa obmowa / rodziczow przirownawaszia temu / iakobi oycze

byl/a iszbi takowe nyepoczesno
szi. przeczywko rodziczom w
dzeczyach bili vszmyerzonij/
Skazano iest/ isze takye dzie
czi przesz rodzicze ich/ moga
bicz. szewszitkich dobr rucha
iaczich/ y nyeruchaiaczich
bydzedziczenij/

Synowie obiawiacz maia pra
vem y slusszniye zle rzeczi
a vistapi rodziczow swoich prze
cziwko krolyewskemu maiesta
towi/ y rzeczi pospolitey vczinno
ne/ azatakta przyczina/ szynowie
armenszczi/ vczerpiennyv they to
vstawi nyeschą poddanij

## Capitulu dwvdzeste trzeczye o dwv vadzan czich szna a ieden druge go Synch rannij

14

Gdi szia vadza dwa zbroyna
myi a yeden drugego ranny a ran
ny wtakowich ranach nyev
marl bi a wnyemoczi ran le
zancz a smogwszi chodzil bi
zlasska / S kazuye szia pravem
Isze on ktori rannil / vinnen
onemu rannyonemu skodi
lekarstwo / a nakladi zaplac
zicz / S tilnyemze vin pienya
dzi Szandowi

# Capitulum dwodzeste czwarthe otim ktoribi nyewolnyka albo nyevolny cza zabil

Jesli bi kto nyewol
nyka swego albo nyewolnyncza
zabil, ktora kolwie przi prawa
ku zabiczyw myana / tedi san
th vina krwie oney zabitey
ma szukacz oth gospodarza Je
sli taki nyewolny sluga bilki
chrzesczyanninem albo ktorey

kolwie secti tho iest vijari te
di on zabijjacz bandzie po:
vijnijen rowna vaznosczia
zaplaczicz glowa zabitego
nijewolnika albo nnevolnncza
tako chrzesczijamna iako ijn:
schej secti Jeslibi nijevolnik
albo nijevolnijcza vbijczi od pa
na od vbijczija razu nijevmar
libi nathichmijast a dzien bi
albo dwa dnij lezeli a potem
vmarl bi nijema wtakovej przi:
czinnije zaglowa zaplata bicz
a to dlia tego isze go kupil za s
we pienijadzie a iemu sskoda
zadal pokutha wszalosz zato
dzialacz ma

## Capitulu dwvdzijeste pijate othim ktori bi vczi nnjwschij swada vderzil bi nnevijasta brzemnenna

Gdi szia zwadza dwa czlowieky

a miedzi szoba vderza niewiasta brzemienna, a przesz takove vderzenije niewiescije. on plod przesz czassu vipelnijonego. ot szethlbi, tedi polovicza glovi zaplaczic ma, mazovi ten to niewijastbi albo iako zmazem. then tho niewyasti poronnacz moze. a ieslibi dzijeczia bilo woszinocze wzupelnosczi. czassu persona czlowiecza, a takim biczem odeslabi. tedi zaplata ma bicz vczimiona, iako zaczala glowa

Jawno bowiem iest wprawie bozim. isze choczia dostateczni plod bandze, albo nije, wosziwocze, tedi prawo skazuije stare. isze glowa zaglowa, dana bicz ma, Nowi zaprawda zakon. vkazuije takowa przigoda. wijna pre- mazna, a pokutha naprawic a zaplaczicz

O czlowieku ot mnenskim niewijasti brzemnenna bijnaczimi ta vsta.

na ma bicz rozumiana vyn
schich nnyeszczanijema

## Capitulum dwudzieste
## Szoste o volije czigim dru-
## giego bijanczem

Chodi vol cziugi kogo vderzi, a sta
kijego vderzenija czlowiek bij
vmarl, zakon stari skazoval
isze taki vol ma bicz zabith
a mijassczo iego przedano, pye-
nyadzie za mijassczo przeda-
ne wsziante vbogim rosdacz, a
wszakosch Gospodarz ktorego
vol przerzeczonij bil bi, glova
placzicz povijnyen, iesliby bil
przerzeczonij vol, bil tak zaw-
sche nnyevsskromnyonij, gi dziki
a ten gospodarz, przesz szasszia
di bil napomnyennyon, aby tako-
vi vol, nnyevkroczom od sziebie
oddalil gospodarz, zaprawda
takiego vpomijnanija, sasszcz-
kiego nnyedbal, a mnyedzi tem

czasszem / vol takowi nyeskro:
mmy / czlowieka dosmyerczy
zabil / tedi takowi gospodarz / kto:
rego vol bil by / Smertelny iest
a vyna glowi ma placzicz / ia:
ko skaze prawo / oth Smyerczi /
wszako / gospodarz przerzeczo:
my / wolmi bicz ma / Jesli bi tako:
vi vol / Slugi czigie obrazil /
a gospodarz o swiczanyv / Skro:
gym / volovem / nyewyedzial /
nyevynnny gospodarz ma bicz /
a besch Skodny / Jesliz za:
prawda taki gospodarz viedz:
al / o Swiczanyv skodzemya
volu przerzeczonego / a vol
nyekogo obrazilbi / tedi gospo:
darz / vynnen onemu obra:
zonemu / na placzenye skoth
gi lyekarstwo

## Capitulu dwodzie ste Szodme o panu

obrazanaczem sluga

Jesli pan sludze swemu oko vybil bi, prawo virzeka, taki sluga volni bicz ma od nyevolney kupyoney, iesli bi bil chrzesczyanyn, iesli bi bil nye volny sluga pogannyn, tedi prawo skazvye, isch ten sluga przeszpana ma bicz przedati, za polowicza czany albo mytha.

## Capitulum dwudziesthe ossme kyedi bik bika albo vol volu zabigie

Jesli bi vol volu, albo bik bika zabil nyekomv, tedi vol albo bik ktori ziw zostannye, ma bicz przedan, a zaplata za przedanye takovego volu, albo bika wzyanta, zaplata napolowicza rosdzyelya mnedzi onemy, ktorich przerzetzone bidla bili, a takiesz zabite bidlya napoli rosdzielono ma bicz, iesli

bi ten czigi vol bil nyestrom-
nij / viedzial oszwiczaij / okru-
thnem swego volu / a przeszth
szassziadi bil vpomynan / abi
nyechowal / takiego bidlę-
czia / to iest / skodliwego volu / a
on nyedbal / napomynanya
tedi zaonego zabitego volu / zy-
vego / volu da / onemv komu za-
bith iest vol / a szobie onego za-
bitego volu viezmye /

## Capitulum dwvdzeste dziewiąte o doliech a ostudnnach

kto kolwyek bi othworzil dol
albo vikopal / studnyą / a nye-
prykril bi tego dolu / albo stu-
dnyey / atam bi / vpadlo czigie
bidlię / gospodarz onego dolu
albo studnyey zaplaczi ono bi-
dlię / skorą / onego bidlączią

sobie wsziawszi tak prawo wy-
rzekla.

## Capitulum Trzidzesthe o czloviekv vpadaiaczim wdol

Masczizna albo nyewya-
sta iesli bi vpadli wdol albo
wstudnya a tamo bi vmarl kto-
ri smeth iesli bi zadnya vpadl
tedi pul vynni vaznosczi krwie
on czigi dol albo studnya bi-
la bi zaplaczi a iesli bi wnoczi
vpadl wstudnya albo wdol
tedi vpelney glovi vina zapla-
czi ten czigi dol albo studnya
bila bi ktori statuth ma szia
Sciagacz naoboiey plczi lyu-
dzi padaiancze obiczaiem prze-
rzeczonem wdol albo wstudnya
itesz naslugi nyewolne

## Capitulum Trzidziesthe pierwsche o Bidlie

Jesli
vol zabigie krowa albo

ynsche bidla rogate albo sko-
pu, a gospodarz nyewyedzyal
obiczaia tego volu tedi polow-
cza czany onego bidlaczia za-
bitego zaplaczicz ma ieslibi
takove bidlia male bilo tedi
zatakove nycz placzicz nyema
a ieslibi vielge bidlia zabite
przesz volu bilo tedi takowe
bidlla zabite przedacz maya
a pyenyadze ony ktorich bidla
bili rowno myedzi szoba rosz
dziela a iesli vyedzal onego
bidlaczia nyevskroczonego sz-
wiczany skodliwy a nyeodda-
lil go oth siebie tedi vpelna
czanya zabite bidla zaplaczy
tako prawo pirzeba.

## Capitulu trzidzesthe wtore o konnyoch

Jesli gospodarz mayacz konya
meskromnego ktori nogamy
gryzennym zamb ludzi szna
czany myalbi obrazacz thedi
gospodarz onego konya obra-

zonemu czleku przesz konnascho
da gi nakladi lyekarxstwa za
placzi iesli obyawil konna sko
dzicz swiklego zwiczan thedi
polowiczą skodi zaplaczi podle
prawa to czo nakonczu ten v
tam mowiszia rozumie szia iest
li taki czlowiek ormyanyn przi
czim obrazamya konnowi nyedal

## Capitulu Trzidzeste trze czie o konny maiaczem szwyczan obrazamya

Jesli bi kto konya myal skodzicz
zwiklego a wdomu tako czela
dzi iako ynszem obiawilbi abi
ot takowego konya strzeglisz ia
a potim taki kon nyekogo obra
zilbi albo zabil wdomu thedi
gospodarz zostanye przesz viny
wtakowey rzeczi iesli bi ludzye
domowy albo szasszieczi rze
kli onemu ktori konya takowe
go ma abi go nyechowal a on

14

takiego konna nyeodalil ot sziebie
a konion skodliwie obrazil bi
nyekogo albo zabil tedi prawo
duchowne wtem ma opatrzicz
yaka zato ma bicz vstawyona po
kuta y vyna

Liepiey szia podoba gy dopuscza
szia iszbi taki ktori konya okrut
nego a szkodzicz zwiklego v po
mnyenyony przesch szasszyadi
nyeoddalil bi ot sziebie iszbi bil
karan tha vyna ktora visszey
wkapitulum dwudzesstem szos
stem o wolye nyevkroczonem

## Capitlm Dwydzesthe czwarte nocznego czassu wdomu naliezionnym zlodze
Godi kto zlodzena nocznego
czasschu wdomu swoim nalasl
bi iesli bi takego zlodzeya noc
nego zabil wdomu ostanye prz
esch vyny iestli bi wdzen kto

zlodzeia wdomu swoijm nalasl / a onego zabil / tedi zabigiacz ba-
dzie szmyertelnij / tako nowi za-
kon sprawuije / ysze zabigiiaczia
o nocznego zlodzeia nnewinnugie /
alie zabijgiacz zlodzeya vednije
ysze vkazugie szia / to domnyema-
nye / isch on mazobonstwo popel-
nil / viadomije a dobrovolnije szam-
ma bicz smyertelnij / a takie pra-
wo iest / ozlodzeiach vstawyone no-
czinch gi dnijovich / Jesli bi kto
wdomu nocznego czasschu / a ta-
kiesch dnijowego / zlodzeya szzecza
iawna zlodzeijstwa / vchiczil bi /
tedi ma takovego zlodzeia / gi zna-
mnyennem / kradzoneij rzeczi / tho
iest / lijczem / do szandu prziwyescz /
a iaka skarga / przeczywko temu
zlodzeijowi / przeth szandem / obza-
lovana bandzie / takem vczer-
pyenijm / ten zlodzeij przesz ortel
li nalyezyenije / sandove / ma bicz
karan /

Capitulu Trzidzesthe pyanthe o prawie ogrodow a kol wpusczayancz mye kto wlassna volha swoie bidla vogrod drugego albo wzboza polne a takove bidla skoda bi vczinili prawo skazugie iaka skoda takove bidlo vogrodziech albo wzsbozu polnim roznagitego rodzaiw vczinilobi tedi ten czigie bidlo tacove skodi czinnacze vogrodzech a woszye wkach bilobi skoda czerpyacemu zaplaczi iako ludzie takova skoda gi czana gey ossaczovali bi ana kesli

Capitulu Trzidzeste Sosthe o pozogach gi o pozarach Jesliszbi sktorego kolwyek myescza ogen a pozar viszethl a gumna spalil albo zboza na polyach iesczie badacze ten od

kogo ogien tacowi vissethl / kara
nim slussnijm karan bicz ma
a wssakosch szand ma pilnije
szukacz tego / ot kogo taki ogen
vissetl / iesli zblisska / iesli sdale
ka / iesli oth nyeprzijaczijela / ies
sli sprzigodi / albo dobrovolnije
oth staregoli / albo oth dzeczia
czia / iesli bi kto wlassna vo:
lija / przerzeczonen rzeczi vczij
nil / dwoiakoscz kasden rzeczi
a skodi przerzeczonen / skoda
czer pijaczemu zaplaczi / iesli
bi kto blisko gumna ogen po
lozil / a nyeopatrzil dobrze one
go ognija / abi skodi nyevczinil
a przestakowe nyeopatrzenije og
gen skoda bi vczinil / dwoiakoscz
zakosda skoda ossobna / czerpia
czemu skoda on ognija nyeopa
trziczijel / zaplaczi / iesliss bi sda
leka ogen przissethl / tedi po
lovicza skodi tacoven ktori dal

przicziną przesch ogen zaplaczi temu komu scoda przesch popalyenye ognya iest uczinyona iesli bi ~~bil~~ takowi ogen wpopyol obroczil bydlya albo schacz sthwo stakowego schkodnyka taky szanth gi vinny bicz maianalo mnyensche capitulum sprawgie / Szodme

## Capitulū trzidzesthe o viernem skladze gi o vyernei racze

Jeslibi kto komu dal zloto srebro gi ginsze wszelkie iakye rzeczi gi sczebrzuchi rozmagitego rodzayu gi wlassnosczi gwernim rakam chowacz a takove rzeczi onego vyernego pokladnyka zdomu iego kradzonem obiczayem bilibi pothchiczom ieslizbi zlodzyeia przerzeczonich rzeczi on pokladnyk sgyawna rzecza

zlodzenstwa vchwicil, taki zlo
dzen Subyenyczą ma bicz ka
ran, Jeslisbi zlodzen tacowi iant
nyebil, tedi on polozone rzeczy
swe kwernym ratam, onego szu
kacz ma, komu dal ku chova
nyv, zdovodem dostateczmm.
Jeslisbi dostatecznego dovodu po
vod przecznwko pokladnykowi
nyemyalbi, tedi przisszyaga czye
lyestbna, on pokladnyk szam o
deyndze, ysze takovey skodzie rze
czi polozomch, anny wyadomye
am zamyastalye przicznn nye
dal, a przisszyaga czelyesthna
vczinnyszi viecznye viswolion
od obvinnyaiaczego ma bicz, iesliz
bi zaprawda then ktori tak ia
ko przerzeczono iest, przisszyasze
a nalyezion bil bi krzywoprzissza
sza, zakusda skoda ossobno rze
czi omch polozomch dwoyakosz
zaplaczi, a szam iako krziwo
przisza scza, thczczi nyema myecz

abezecznem ma bicz virzeczon
Jeslibi tesch kto / nyedaiancz
chowacz / czego kwiernemu
pocladowy potwarzalbi nyeko-
go / isze iakobi mu dal / czo cho-
vacz / tedi gi taconi potwarcza
vyecznye ma bicz / beslawnym
virzeczon / iako kasdi potwar-
cza / ktori falszivye rzeczi vya-
dome / przecziwko komu / fol-
druye /

O ormyanach ta vstaua ia-
ko yne ma bicz rozumyana
to iest / Jeslibi ormyanyn
bil pokladnykyem / tedi wswo-
ym prawye / przesz chrzesczya-
nyna / ma bicz patrzan / za-
szia / Jeslibi chrzesczyanyn
bil pocladnikiem / tedi przesch
ormyanina / ktori szuka po-
kladu szwego pravem / ktoo-
rem sziedzi / ma bicz szukan / bo-
czim powod / nasladuye prawa

onego kogo pozowye /

## Capitulum Trzidzeste osme o bidliech komu bi chowannyo damych

Jeslibi kto komu, ku chowannyo dal volhy, konnye owcze gi rosz-smagite bidla rogate gi nye-rogate / a iesli bi takove bidla albo obrazone albo vmarlle / albo przesch mocna rąka wsz-sziante bilibi / a zadnyibi nye-viedzal / sktant takowa przigo-da przisla tedi on czo chowal / przissianga czielestna oden-dzie / Jesli bi nye dal przicziny obrazennyo / albo szmerczi bidla / Jeslibi onego zachovacza nye ktore bidlo korzissnye wzyanto tedi on zachowacz / ono bidlo ko-rzisnye wszyante placzicz ma / onemu / czigie takove bidlo bi-lo / Jeslibi nyedzwyecz vilk / albo

ktore ynsze zwierza okruthne
bidla albo obrazil albo pozarl
tedi taki zachovacz onemv
szigie bidla sza vkazacz ma w
mnyesczie a vkazawschi praw-
dziwe a dowodnye mnyessczie besz
skodi bicz ma srozeznanya pra-
wa ktore tesz prawo zawielka
sprawiedliwosczi przynalo
Ilye naormnyam ta vstawa ma
mnyescze ktorzi przesz chrzesczy-
nam obvinyeni tem prawem
odenda a chrzesczynanyn ob-
vinnyon swem prawem tesch
a rownyemna odendze

## Capitulm trzidziesthe dzewiathe otem kto ko mu zbroyge pozyczi

Jeslibi kto vprzynaczyela po-
zyczil zbroye rozmagithey a
takowa zbroia albo zlamye
albo straczi Jesli ten ktory

pozyczil, nyebil przy zlomnyenyu
albo straczenyu zbrogie, tedi ten
ktori pozyczil zbroye skodi ma
zaplaczicz albo zlomnyenya al-
bo straczenya zbroye. Jeslisbi on
czigia bila zbroia bil oblicznye
przyskazenyu albo straczenyu
zbroie, tedi beskodnym on ktori
pozyczil takowey przyczinye zosz
tawa. Jesli bi kto konye, bidlo, al-
bo gine rzeczi domove, zaperone
mytho vlogo nayal, a takowe
rzeczi bilibi obrazone, albo vmar-
le, a gospodarz onich rzeczi wla-
sni dzedzicz przitem bilbi oblicz-
zni tedi ten dzedzicz dla takowey
oblicznosczi swoiey wtem skodz-
en ma bicz a nyeon ktori na-
yal. Jeslisbi dzedzicz przerzeczo-
nich rzeczi przi obrazenyu albo
zgubienyu przerzeczonich rzeczi
obliczni nyebil tedi on ktori tako-
we rzeczi nayal, zaplaczicz sko-
di rzeczi bandze vinnyen ktore

przicziny wnynyeyschym capi-
tulum opissane szandowny
vrzant ormyanski pilnye ma
baczicz rosważicz rozeznacz
Miedzi ormyany ta vstawa
iako yne rozumnyana gi chowa-
na ma bicz a chrzesczynanye
zaprawda przesch ormyany
pozwany swem prawem bada
szandzeny

## Capitulū Czterdzesthe o thim ktori czo vdrugego naborg vesmye

Jesli bi kto vdrugego nyektore
rzeczi wzial naborg albo w
wpoziczanye napewny czasch a
then ktori naborg albo wpo-
ziczanye czo vezme zubozegie
a dlia zuboztazenya naczasz na-
znaczony zaplaczicz nyemoze
tedi starego gi novego zakonu
pomocza temu zubożalemv
taka iaska vziczona iest isze

oth vyerzicziela / zadney cziaſtkoſci
myecz nyema / a lichwy oth tego
zubozalego bracz nyema / alye ma
iemu naznaczicz / gi zamyerzicz
perwmi czaſch / yſbi mu tilko glow:
noſcz vynnego dlugu zaplaczil /
a ieſli ten zubozony onemu ſzwe:
mu vierziczelowi przethem myecz
lichwi dal / czoſſkolwyek odnyego
wzial lichwi / to wſziczko polyc:
czicz ma / naczaſcz ſummy glow:
ney / abocz ym boze przikazanye ieſt
przikazuyancze / yſze zadny rozu:
myeiancz chrzeſczyianſka vyara
lichwi nyema bracz / Jeſli bi tako
vi zubozony dluſznyk nyezaplaczi
wſchi dlugu vmarl bi / tedy potom
kovie tego dluſznika / zadney li:
chwi nyemaya placzicz vierziczie:
lowi dlia glowney ſummy / kto:
ra przeſz potomky bicz ma vierzi
czielowi placzona /

Tha vſtaua myedzi ormyany
chovana ma bicz / gi rozumyana
tem obiczaiem kiedi dluſſznyk

sprziczini nyeszczasliwey nyeswoyą vmą albo sloszczią vpadl wobost wo/ ysze vierzitzelom swoym placzicz nyemoze

PYZWGE

# Capitulum Czterdziesthe o rzeczach zastavionich

Jesli kto vbogo vezmye wzastawye dom/ albo ogroth/ albo vinnicza/ albo rolla/ albo czo thym rowne/ a iesli bi ten ktori zastawil wyelko rarzecz sprzerzeczonich rzeczi ony paskalbi zaplata vczinicz/ onemu komu zastawil/ tedi on zastawa rzeczi maianczi/ oth przerzeczonego/ ktori iemu zastawil/ thilko istothna summa/ przesch lichwy wszyancz ma/ a zaklath albo rzecz zastawiona/ iemv wsziawszi summa glowna wrocził/ a iesliby on dzerzawcza zastawni/ viaczey pozithku wsział/ z dobr przerzeczonich zastawnich/ nisli iest suma glowna/ tedi to wszitzko czo nath visch summy glowney vobiczay

pozithku wzial wroczicz naczascz
glowney summy policzicz gi stra
czicz badzie myal / Jeslisbi on kto
ri zastawil myenny albi moczi do
bra zastawne opramiacz w potrze
bach dobr / a on ktori wdzerszeniu
zastawnym dobra dzerzancz op
pravilbi nakladi szwemi / take na
kladi vidane naopravienye dobr
on ktori takowe dobra dzerszi wsz
astavie / na summa glowna przi
liczicz ma / a tako ony nakladi
bada / summie glowney przilliczo
ny / gi sgiednaczony zaprawda kto
wszakladzie schathi gi bidla ~~gi~~
~~takowe~~ / a takove szathi / albo bi
dla / w takowey za stavie znisczali
bi / a sesli / tedi takowa schoda / on dz
erszawcza zastawny / naczascz glo
wney summy / ma potrancziczi / Je
slisbi bilo wszastawie / zloto srze
bro / albo myeczo / thym rowne / iesli
bi przesch kradziesch / albo przesz
niekthore gynszey przigodi stra
czeny sgynalobi / v onego ktori

R[?] ku zapla czeniu v majancz

wſzaſtawie ma takowe rzeczi / ie=
ſli przerzeczona rzecz / any za=
mnaſtannym ſam vyna tego kto=
ri wſzaſtawie ma / ktorem obicza=
iem / przerzeczonich obiczanow
ſtraczona bi bila / tedi zaſtaw=
nyk przisſziaga czieleſſzna ſpra=
vi ſzla / iſze iego przicziną ſtrata
przerzeczona ſtalaſzia nyeiesth /
Jesliſbi takowe rzeczi iego vinno=
ſzia ſgynalibi / albo ſzam bi ich
zatagil / mnemyacz takowe rzeczi /
bicz ſtraczone / a przeczyvko ie=
mu dowiedzionobi / iſze takowe rze=
czi ma / tedi dwoiakoſcz zaplaczi /
ieſlibi moczna kaſa to wſziala /
tedi tego ſkoda ma bicz / ktori za=
ſtawil / Jesli bi rodzayne drzewo
wdzerſzemyv zaſtawnym / kto vi=
czial albo plothi popalil / ieſliſzia
tho przigodzilo viedziemm / a
wolia iego / kthori dzerſzi wſza=
tawie / ſkoda iego bicz ma / a ta=
kiesch / o bidlie zaſtawionym m... 
ma ſzandzono / Jesli bi bidla

bili wzastawie obrazone albo
iszbi seschli tedi skoda zastaw:
nika bicz ma ktorisch skodzie
takowen opatrznye nyezabyezal
Jeslibi bidla takowe nyesszesli
bynnosczia tego ktori gie dzer:
zal wzastawie tedi skoda ma biz
onego ktori zastawil takowe bi:
dla bowiem prawem opatrzono
iest rzecz zastawna bicz ostrze:
zona bi nyesgynala a daleko v
wiaczen zakazuie prawo nyelich
wicz

Miedzi ormyany ma bicz zacho
wana tha wstawa

## Capitulū Czterdzesthe wtore othim ktori bi kogo spalil pozoga

Jeslibi ktho kogo spalil snnyeprzi
iaszni a natichmyast vgoraczem
vczinku pozogi bilbi zachiczon
taki człowiek pozoszcza iako og:
gnyem sgrzesszil tako ognyem
sgynacz ma jestli wczasch a

wgodzina zachwiczon niebil
bi / a povczinku bilbi ianth ta
ki ma bicz karan / vinaziemem
a pieniaszna vina / a zaplaczi
wszizki skodi / ktore przesch
taki ogen przigodzili szia / Je
sli on sdraicza / zla wolia to
vczinil / gardlem ma bicz ka
ran

pozoscza prawem pospolitem koro
ny mana bicz sandzeni y karam

## Capitulū Czterdzeste Trzieczie / otem ktori ko mu vogrodzie rodzaine drzewo skazi

Wchodzaczi vogroth czudzi / a kazanczi wtem ogrodze drze wo rodzaine / ktorego koliwe owoczu / a dosszwiathczom prze cziwko iemu taki vczinek bilbi prawo skazuie isze taki skascza

drzewa owocznego takiesch drzewo ma vonem ogrodzinie wsczepicz a poki takowe drzewo wsczepione owocza nie wyda tedi on ktori wsczepil wszitzki skodi owocza onego drzewa viczia tego placzicz ma tako dlugo asze ono drzewo nowo wsczepione rodzicz poczne

## Capitulū Czterdzestthe Czwarte o koniech a obidlech

kto zabigie komu bidla albo konija iawnie prawo skazuge ma czana zabitego konya albo bidlaczia zabiniacz zaplaczicz onemu ktoremu wthim skoda zadal a iesliby zabil sz nie prznaszni nauizath prawa zaliezi takove rzeczi opatrznie dowiedzieczszia gi iako prawo skazuie podlie zalobi otpowiedzi stron potim vikol vidacz

Capitulu Czterdzesthe piante o tem ktori dlia vbostwa vszitek rol swich predaje Jeslibi kto zapczissznijenijem vbostwa przedal komu vzijtek z rol swich polnich tedi krewni onego przedawcze badzie mogl bliskosczia swego bbrata kupnoscz vzithku rol oth onego obczego otkupicz gi viswolicz a szam stacz szia pozithnikem Jeslisbi blisschi nije bil onego przedawcze a gdi bi szam przedawcza nijal dostatek pyenyazni othkupicz vzitek przerzeczoni to przet czassem vczinicz moze Jeslibi vikupicz nijemogl tedi on kton kupil pozitek rol ma kupna swego prawa do swego czasschu konijecznego dzerzecz a gdi czasch przijdze on dzedzicz zasszya moze sziwoie otkupicz gi obdzerszecz czasch zaprawda takowego kupyenija

iest prauem zamnyerzom szethm
lath / a iesli bi dalyey szedm lath
dzerszawcza onego vzithku / chcz-
al dlusszi czasch przecziagnacz /
prauemu dzedziczowi nauiku-
pnoscz / to iest / wdrobrey wolyey
tego dzerzawcze / Jesli bi doczas-
schu sziedmy lath przerzeczomch /
on ktori przedal vzitek / albo yego
blisschi myeui kupilbi / tedi zadokon-
czenim siedmy lath / vpelnich / yusz
on pozithmik / stavaszia prawim
dzedziczem oney rzeczij kupyo-
ney / a przerzeczom czasch szedmy
lath wtalovey rzeczi / ma bicz
myan gi zachovan / zadawnoscz
skonczona / a nyeodwolana / Jesli
bi inszego rodzayv wmova / on
dzedzicz przedal bi rolye szwoie /
+ rzeczij iakosczy gi podle tedi podlie + stron szalobi gi otpo-
row szanth rosszandzi

Ta vstaua dopusczona iest wdzie
dziczstwiech prawv ommyenskeb

poddanich / alie iesli ormyanino-
vi w prawie myesczkim / albo zemy-
skem Corony · liezancze dzedzicz-
stwo zastawyą / albo pozitek tego
dzedzistwa przedaszia / tedi podlye
szadzenia onego prava / ktoremu
takye dziedziczstwo iest poddane /
ta tho zastava / albo przedanye v-
szithku ma bicz szandzono / tosz o
dawnosczach rozumyecz / ktore tesz
podlie praw / w ktorich dzedziczst-
wo / ktorego wzitek przedagieszia
zaliezi / szandzona ma bicz / gi za-
chovana ·

## Capitulm̄ Czterdzesthe sosste / o kupieniv domu w myesczie / y opravie ob-murovanim

Jeslibi kto komv
przedal dom / w myesczie a w pra-
wie obmurowanem / moze blisszi
do iednego roku zbyezenya / blisz-
kosczia oddzissnacz kupcza opcze-
go pienyadzie zaplacziwschi · za

Capitulu Cztherdzeste ossme O kupyenyw konya Przedawancz konye ieden drugemu targ kupna tego konya bicz ma vob licznosczi dwv albo trzech swiathkow dla tego abi kon nyebil kradzony abi tesz stacey chromoti nyemyal abi tesch nyebil dichavicznym albo nossati Jesli bi poznano bilo dossyodnego dnya nyektori nyedostatek s sprzerzeczonich w konyv kupyonem tedi on kupiecz konya nye dostatecznego wroczicz przedawczi moze Jesli bi kon dossynod nego dnya przerzeczone nyedostathki albo ienego snych wszo bye nalyezonego nyemyal tedi targ kupna konya swoy skutek myecz ma Jeslyszbi kon on kradzony bil tedi zastapcza badzye

powinnen kupcza zaprzeczom kon/ swoyeim grossem / gi nakladem vissziwalacz / zastapouacz / itesch skodnego czinicz /

## Capitulu Czterdzie ste dzewiante o prze danem volie

Przedayancze volu ieden druge mu / przeth trzemi swyathki / taki targ ma vczinicz / a przedaian czi volu takouego / podlie praua povynnen takouego volu / dacz one mu kupczow do pluga / albo voszu ku skostovaniyv / isbi takowi vol nye bil skodliuego zwiczaniy / albo tesz kradzom / Jeslisbi vol bil skodliy vego / a otelithnego zwiczaniyv / do szyodmego dnya / moze onemu prze dawczi bicz wroczon / Jesli bi bil kradzyonij / a myelko przipowye dalszya kuyemu / tedi kupyecz

ktore ten dom kupyon bil Jesli
bi blisschi nyebil a on spokoynye
takowi dom dzerzal rok czaly
daley gdi vinidzie rok tedi on
ktori kupil prawdzywem prze
rzeczonego domu stanaszya
dzedziczem a tenze dom prauem
dzedzicznym possziadzie przesch
ktoregosch kolwie przecziwyema
wszitzkich gi kasdego zossoblyi
wye blisszich Jeslisbi bogathi
wbogemu dom przedal a gemu
czasschi zlozil ku placzeny a ie
sli bi ten vbogi zaplata vczinicz
za ten dom nyeprzemogl tedi
moze ten dom onemu zasszia
wroczicz a on odnyego takowy
dom przinyancz bandzie vmyen
okrom kasdey odmowi domow
zaprawda rol gi ogrodow ktore
naprzethmyesczyw myesczkim le
za prauo vikupna ti tho przesz
blisze ma dawnoscz sziedm lath
myecz przesch blissche

ormieniec kupczi a przeciwcze domow albo dzedzistw przirodzenie a zachowanie onego prawa w ktorem leza takowe domi y dzedziczstwa chowacz mają

## Capitulū Czterdzeste szoodme o mlynnie wodnym

Gdi bi kto zaprzipadzenim vbostwa mlyn wodni przedal tedi do roku czalego moze blisszi ten to mlyn otk kupicz prawem bliskosczi alie gdi rok vminydzie czali a ten ktori dzerszi przesch blissze nagaban niebadzie tedi daley niebadze mial volnosczy a prawa otkuppienia mlinu miecz alie ten ktori kupil mlyn tako vi mocza dawnosczi przerzeczonego mlynu prawdzywem a vieczniem dzedzicziem stawaszia podlie prawa

przedal mijoth vieznego czassu
dla royv pscol / taki wsziawszi
takowe psczoli / ma gie polozicz
naszwego psczelnika mijesscyu
dodziesszianth, albo dwvdzeste- ^tego^
go dnija / onij chowaiancz dlija
doszwiathczenija / Jeslisbi onij
psczoli vipuscza roij / albo nije / a
targ o takowe psczoli ma bicz
przeth dwoyema albo trzema
szwiathki / a vichot gi wchoth
psczol / tak ma bicz naliezion
iako wtargu smowionij szia iest /
Jeslisbi wchot gi vichot pcziol /
tak szia nandzie, iako smova
targu zamknyona iest, mye-
dzi przedawcza, a kupczem te-
di takowi targ, ma mijecz swoij
skutek / Jeslibi mijedzi tacove-
mi psczolaim / czo skodliwego bi-
lo, albo mathka ich wmarla
mijedzi czasszem dzesszanczi,
albo dwvdzestu dnij, moze bi-

piecz przedawszi takove psczoli-
zasszia wroczicz a posbiezeniy v
dwudzestu dniy Jeslibi czo sko-
dliwego przerzeczonem psczyo-
lam przigodzilo bisia tedi ku-
pcza a nyeprzedawcze ma bicz
skoda

## Capitulum piancdze ssianthne ktore we szadach sglini vczynnomich dlia vyna nalievania ktore zowa

Barnye vynne kupnyaczi nyekto ot drugego szanth gliynnany dlia vyna nalyevania Jesli taki szanth do czalego roku nye badzye cziegl tedi targ o takovi szant vczinyony dzerzan ma bicz Jesli bi w takovim szandze bilobi nyeiakie vrazenie a przesz

ma szya czyagnacz do isczczyna zastapcze ktori zastapcza ma onego swem grossem wszandze zastapowacz a wyestkodliwego czynicz prawo tak skazuye

## Capitulu piancdzie ziante o przedaney krowie

Przedayanczi komu krowa ma kupczowi slubicz isze taka krowa na kosdi rok swyekla czielna biwacz. Jeslisbi ynaczey nalyezyono bilo wprzerzeczoney krowye misli ten przedawcza slubil tedi wgednym czalem roku tha krowa kupiecz przedawczi wroczicz moze. Jeslisbi tato krowa bila plodna dobrzye tedi targ ma swoy skutek wszyancz

## Capitulu piancdzesiante pyerwsze o psczolach

Przedaiancz komu psczoli wgie
sziemy wolnyo smyodem a przeda-
wcza slubil kupczowi isze wtako-
vem vlu iest tilko myodv a na-
mnyem pewna myara gi mya-
novitha vielgoscz / Jesli ten kup-
piecz vierzacz predawczi myech-
czyalbi tedi moze vl othworzicz
aszmierzacz myoth a wyeliyebi
mnyodu ku oney vielgosczi gi myye-
rze myedostaualobi tedi ten prze-
dawcza albo mnyodem doloszy
albo pyenyadzmi zaplaczi mye-
dostatek myodu / Jeslisbi myodv
myedostauaia czego przilozicz nye
chczyal / tedi targ takowi wnywecz
szia obroczi / Jeslibi on myoth
przewisszil wielgoscz gi miara sz-
mowyona wolu / tedi kupiecz
przedawszi wroczicz takove prze-
visszenye myodu / myebadze powy-
nyen boznym wnadziena zisku /
a myeszkodi kupil / Jeslibi ktko

kupcza vznalobiſzia tego ſzadu tedi ten to ſzath zaſſzia wſziath ma bicz ot kupcza a jeſlibi sta bowego ſzadu obrazonego vyno viczeklo tedi sskoda napoli ma bicz Jeſliſbi takowi ſzanth na pierwſzey zmowye targu bil cza li a gdi gi wkopyvano wſziemyą obrazil ſzia tedi przedawcza wtem vinnyen nyema bicz bowyem pra ua thi mowyą tho rozumyecz o ſzadach vielkich gi malich

## Capitulum piatdzeſſzathe trzeczie o owoczu drzeua rodzannego przedannym

Przigadza ſzia vie lie kocz vielom ludzi preda uacz owocze drzew rodzaynich vogrodzech dlia ziſku myemya Jeſli ziſcze fortuny ieſt Jeſli straczi ziſk tedi nyefortunye swey nyechay przipiſche a tak

targ voblicznosczi trzech swiat=
kow biczma / a czasch takowego
targu / dodziessziancziI dnij trwa /
wkthorich dzessziancziI dnijach
targ kupiecz moze srzuczicz /
a gdi vminda dzessziancz dnij /
targ takovi przerzeczoni wrzecz
gidze skuteczna / a doskonala / a
kupyecz podzessziancziI dnijow
przeslich smovipna zaplata ma
zaplaczicz

## Capitulu piangdze siathne Czwarte O mlinow naymije

Gdi kto naijmije mlyn przeth sz=
wiathki / ma on ktori naijmugie
sobije vstauicz / a vymovicz mijara
iaka mijara on ktori naijmuije
dauacz ma / Jeslibi nagiemnik
mlijnski / zistal niecżo na nagij=
mije / to iego zisk bandzie / a then

ktori naymugie ma dzerszecz nagiem nyebaczancz nazisk onego ktori nagial, any tego na nyemnyka, ma dlia ziska tako vego, w ktora skoda vodzicz w szitzki zaprawda potrzebi ku mlynowi, ten ktori nanal dauaczy opraunovacz ma takiesch gi skazone rzeczi, podlie swiczayv. w mlynye zachouacz zwikle opravicz. Jeslibi smyedbalosczi tego ktori nayal mlyn nyektora skoda wmlyme stalabiszia, w kamenyv, w kolie, wszlobie, mlynskim albo vynszich przipranach mlynnich, skoda bi bila, albo iesli bi czo zmlynnu vkradzono bilo, taka wszithka skoda on ktori nayal ma placzicz. Jeslibi mlyn sgorzal, onego przitzina, czyy bi dzedzicziem bil, iego skoda bandzie. Jeslibi sprziczym nayemnika mlyn sgorzal, tedi nayemnikova

iest skoda a tako podlie prawa skazowacz ma

## Capitulum piandziessiathne prawie o szandzyeh gi o duchowney personie mieyczkomich

Jeslibi ktori wmiescze a wprawie wlasnem przicziagnali szia ku prawu a rzecz bilabi krwawa albo swarlywa isbi ieden drugiemu spornie przecziwyal szia ma przistapicz tam gdzie iest miesczie szandu ktori szant iest vibran od boga gi ot ludzi naktorim szandzie szjedzecz swiekli duchowni gi swieczczi ktorzi tego czasschu bada a zaloba przetmyemi powod vczinicz ma przeczywko pozwaney stronie a santh vissliscschawszi stron zalobi gi otpowyedzi miedzi iemi

rozesna to czo prawo bandze a
obona strona takowi virok przy
lancz ma a temu szia nieprzie
cziwicz a stego viroku szando
wnego obona strona nemma anij
naprawicza anij nalewicza s
sklanyacz szia kto bi zapraw
da virokowi vpornije a pissnye
przeczyvo movicz szmial bi taky
czlowiek smertelny iest bovim
tak wnovem zakonije vkazuye isze
kto koliyek sprzeciwil szia prawv
a zanijcz szandzego nyemijal ta
ki iest smyertelni aboczim nije
possluszenstwo przecziwko moczi
sandu vczinyone tako szia ma ia
kobi bogu nijeposluszenstwo vka
zalobi szia pravo tak skazuye

Czo tu movi isze swiroku prawa
ormyenskego anij naprawo anij
nalewo sklanyanije bicz nyema
rozumijecz to ylie napersom Or
mienskie ktorzi iesli chcza mo
ga nyeappellowacz ot viroku

prawa ich ormijenskego, alie cz-
lowiekowi mieich prawa vcziazo-
nemu wszandzie armenskim
zachowana iest appellacia

## Capitulum piandziesziate szoste o mijedzach rol

zaskazamem prawa, zad-
ny niema odmijeniacz mijecz rol
szassadowi swemu, ktore mijedze ro-
le poczwerdzili przotkowie a po-
tomkom, to iest synom, zostawili do-
bra czo vziczil, bog wam potom-
kom, rolie gi gynsze dobra zwesse-
lem a przesch krzywdi blisnego
pozywacz tako bracia, iako op-
czy wsprawiedliwoscziy myastacz
a zyjcz iako bowiem tobie od oy-
cza twego zostawyono iest, tako
dzerszecz masch, a ynszego dzedzic-
stwo sobie nietorzijscz, Jesli bi kto
przeth tobą, niesprawiedlywie czo
wszal takowey rzeczi vczeczka
masch mijecz kszandowy

# Capitulu pianczdzesiathne Sziodme o swiadeczstwie

Item prauem przikazuiaciem vam, isze iednego czlovieka szwyadeſtwo wprawie naſchym ormijenſkem micz vaznoſczi anny moczi nijema alie tilko swiadeczstwo dwv albo trzech ludzi dobrich mocz ma, ieſlibi kto chczial przeth szandem nieſprawiedliwie zmeprzyjaszni szwyathczicz a szandzia albo szanth vznalbi, isze on nieſprawiedliwie szwiathczi, ma bicz osszadzon iako kaſdi zli, tako prawo skazugie

Prawo tesz vkazugie, isze szwiadeczſtwo tim obiczaiem ma bicz przeth szadem ormyenſkim na dowieſcz na ormyanyna ormyany dwiema albo trzemi

dobremi ludzmi/ ktorim slussno
iest vierzecz nemia ginszich sz
wiathkow zwodzicz tilko srodza
yv ormijenskego
Gdi przijda dwa do praua orm
yanskego kasdi smich sprawi swa
rzecz/ szam nemia myecz pro
curatora/ piemadzmi naiancz/
isbi niesprawiedliwoscz/ sprawie
dliwosczi szwicziazicz miala bo
wiem taka rzecz iest przecziwko
bogu a sprawiedliwosczi swiantey

## Capitulm pyanczdzie szyate osme o czlowie ku zabitem nalezzo nem naczigen gramczy

Jeslibi naczigen granij
czi/ albo napolyu nalezzion bil
czlowyek/ zabiti albo nyewyedzal
bysza ma zobonycza/ tedi szandza
starssenij myasta/ ktoremu ono
myescze/ vnaczen przilanze/ a

mayą ogladacz, ku czyjey granyczy zalyezi, blizey ono myesczę a wktorego myasta powyeczye bilo bi. Jeslybi mazoboicze menalyezli, ktori zabil przerzeczonego czlowyeka, tedi zaglowa onego czlowyeka zabytego, zadni mitz czcrpyecz nyema, alye onego zabytego blyszi a krewny mayą szukacz vmnego mazobojcze. ktorego iesly nayda taky czlowiek szmyertelny iest ktory zabiye

## Capitulū prawiczdze szwante dzewyante O nyeposlusnych dzeczyach rodzyczom szwoim

Jeslybi vktorego bil nyeposlyszny szyn, a nyechczalbi bicz posluszen, rodzyczom onego karzączim, mayą takowego szyna nyeposlusnego przinyescz

dostarszich a oskarszicz tego szyna przeth starszemy onego bicz zlem a nyeposlussnem to iesth swadzcza y pynyamcza takyego stari zakon przykazuye vkam nyonowacz a nowy zakon przi rownawa tha rzecz nyeposluszenstwa szinowskego yakoby rodzicze szwe bijl a dlya takowego grzechu nyeposlusszenstwa moga go rodzyczy oddalyicz ot wszitkey oiczinzni dzedzycznei

Tha vstaua myedzi szamemy ormyamy a ich ludzyam nyeszcze ma

## Capitulm szesczdzyeszyate o zlich ludzach vistapne vczinky czinyaczich

Ktosz kolwyek popelny vczinek szmertelny albo vistapny szam ma bicz poddan smyertelnoszci to iest ieslibi

czo vkradl, karanijm szubyenyczze, ma bicz sgladzon, a czyalo obyesszone, przesz nocz nassubyenyczi zostacz nyema, alye ma bicz tako ve czyalo zlozone, a pochovane, zakon tako sprawvgye, alye sznovego zaprawda zakonu naszego vstawyono iest; Jeslibi kto zli vczynnek, nyekktory vczinyl, a przewiczyazon bilbi swyadecztwem trzech dobrich lyudzi, osszyadlich, taki ma podlie zlego vczynku vczerpyecz, to iest, ieslybi bil zlodzyeyem, ma bicz obyesszon; Jeslybi bil zboyczza, a gwaltownik pokoyv, a przespyecznosczy pospolyten mayą mu glowa vczyancz, tako podlye prawa mayą bicz karany vczynki zloszinkow.

Rzeczi nagardla yidacze nyezaleza, na szandzye ormnyanskye, gdisz wtakowich rzeczach, ormnyenye lwowsczi sza poddany prawv nyemyeczkyemv maydburskyemu.

Capitulum Szesczdze
szante pyerwe ozlo
dzeya karanyu

Prawo nassze nyedopusczą
zlodzyeya zabycz albo mazoboy
cza okruthnika any gynnego
zadnego godnego szmyerczy
iedno pyerwey prawem a dos
taterznemi dowodi przeszwią
thczonego. Jeslibi kto zadal
komu iszebi on bil mazoboy:
cza morderskim ludzi to iest
zabynaczem a tego bi nyedo:
wyodl tedi obwinowaczcza nye:
doswyathczawancz tego szam
wtakim vczynku ostanye a
wyelka wina takyego czlowyeka
nyedowodzaczego obwynnyenia
nyekomu zadanego prawo ka
racz ma. Jeslibi ormyenyn
ormyenyna szesromoczil nye
nyancz go bicz pogamynem

a nye wyernem, a nyedowyodlth bi tego, przeczywko yemu, thedi przeſz szandzye, ma bicz karan iako zly obmowcza, vyazyem im a vina, Jeſli bi kto wnoczi gwaltownye, wlamalſzia wdom drugego, a goſpodarzowi domu ſkoda zlodzeyſtwa, albo gwalth stalby ſzia, owſzeyki taky smyertelny ieſt

## Capitulum szeſczdzeſſziate wthore o gwaltowniku niewiaſti zony albo dzewe czky .N.

Jeſli bi kto na drodze, vchiczyl czyya zona, albo dzeveczka, ata ka dzeueczka, ieſt dzyewycza, a ona bi sgwalczyl, takovi gwaltowynk smyertelny ieſt. Jeſliſbi vczinku ſznya nyepopelnyl, wſzakoſz wſdi, vynnen ieſt, a karan ma bicz przeſch ſzandze vyazye

nyym

gi viina dla niepoczesnosczi

Capitulum szyesczdziesziante trzeczye o nalezieniyv ktoreyi rzeczi

Jeslibi kto idancz przesz droga a vidzyal bidla bladne ktoregosch koliwyek czlowyeka bilobi. Jesli sasszyada iego bilo bi slussno iest abi bilo wroczono besz kasdego vsziaczya czego. Jeslibi tako ve bidlya bilo zdaleka nyeznave nomego czlowyeka tedi takove bidlya przesz tego ktori pyerwey vidzal albo nalasl bladzacze bidlya ma tho bidlya vsziancz dodomu onego naliesczcze a ma osszwiathczicz sszasszyadom ysze takove bidlya nalasl bladzacze nyeznanomego czlowyeka a ma ono chowacz tako

dlugo aze gospodarz albo pan
onego bidlaczya obrawilbi szya
a pan onego bidlaczya gdy
dowyedze isze iego bidlya iesth
wroczono ma bicz bidlya zo-
praua nakladow, a wlasdey rze-
czi nalyezyoneij, tako zakon przi-
kazuye, zachouacz gi czinnycz
to iest, pyemyadzi schath gy kasz-
dich ginich rzeczij, bowym pra-
uo chrzesczyyanskie nasche vka-
zuye, kasda rzecz nalyezyona bicz
wroczona onemu czyya wlasz-
na bi bila, przesch opczazenya
Dobrze stogi tu wstaua to przi-
dawszi isze ma osszwiathczicz sz
szasszyadom, gi vrzadowy grocz-
kyemu, albo myesczkyemu isze bi-
dlo ynsze ma, vszyebye nalyezio-
ne

## Capitulum szesczdzesz yante czwarte otim ktori sdrugem nad

droga vigiedze albo vmiedze Jesli zaprawda kto sdrugyem nadroga vissethl albo vijechal, aiednemu sinych przigoda, niektora przidala bi sziva tho iesth albo przesz padnie kon nie, albo vmosczye, kon vwnaznie, albo vosch czy aszkij wblothniem mieszczu; vgraznal bi, yszebi lathwnie zblotha vimiecz niemogl, albo taki vosch przewroczilsziva, albo zlamije thedi thowarzisch drugi, niema odonego thowarzischa szwoiego, przigoda czerpiaczego odgiesdzacz, ieslisbi othniego odgiechal moze szadownije iego przicznagnacz ktorego prawo ma podlye sprawye dlynoszczi gi prawa karacz.

## Capitulum szeszczdzeszczia te pyante oobiczaiw szath noszenia

Prawo przikazugie masczisznye nyebicz slusno chodzicz wszaczye nyewyesczen, agi zasszla nyewye scze meslussnye wodzennw masc czynistkem, chodzicz takowa bowyem rzecz przeczywna iesth bogu sthe go, isze stakowen nyepodobnosczy noschenya szath, wyelnye zlosczi po wstacz moze, taczi iesliby kthorzi bili nalyezienny przestapcze przesz kaznodzeye, a szandzye, maya bicz karany

## Capitulum szeszczdzyesz szyante soste o budu yaczim nowy dom

Kyektori budunanczi nowi dom

a chczialbi wdomu wſgora ganek zbudowacz, tako takowi ganek ma zbudowacz abi zadni ſtego ganku nieſpadl, potrzebno bowiem, abi to tak dzerzano, abi wktorego domu, ta przigoda nieprzigadzilaſzia Jeſli bi ktho ſtakiego ganku, vpadl ſſzidla zlego ducha, goſpodarz onego micz czerpiecz nije ma, alie pokuta duchowna ma przyÿacz

## Capitulum Szeſczdzeſſiathe Siodme otim ktori wozige naſſiemię albo wzboze wmiędze Szſierpem a pozme

Jeslibi ktho wszethl wsboze polne czigie mema takovego zboza szyrpem zancz ku pozith ku wszakosch ieslibi czo raku vicrwal to moze vczinicz a ieslibi szirpem skodliwije vzal meczo a gospodarz iego nalaschl wswonym zbozu skoda gospodarzowi ma zaplaczicz

## Capitlm szesczdzesziate osme otim kthori do winicze czigey wszethl bi

Jesli bi kto komu do vinicze wszetl przesz pana vinicze volien moze iagodi vinne iescz ylije kubo alije nycz swynnyczyie oney vynnyescz nyema bowiem to sprawiedlywem prawem zapowiedaszia a boczym vinnycze przesz przizwoliema volaz mkow szwich kazone przesz

zadnego nÿmana bicz, ſktorey
vinncze ſzadnii, anii, wvori any
wſzadne, gynſche wſchovania,
nÿcz vinijeſcz nÿenia Jeſli bi
kto zwinnicze czo wſzal, a przeſz
goſpodarza, vinnycze, wtakove
vczinku naliezion bil bi, wcz-
ym kolvie vſkodzi pana vinny
cze to iemu zaplaczicz ma.

## Capitulum szeſcz dzeſſziate, dzewna te o novozeny

Jeſli bi kto, novo zona pojal,
takiemu nieſluſſza navoÿnę
iechacz, dlya tego abi ſzya mv
tam przeczywnego, a ſkodlyw-
nego, czo nieprzigodzilo, prze-
tho, takovego nowozenÿa pra-
vo oth venym viÿzwalÿa abÿ
ſwoÿa zona nowa oblubÿen-
cza, veſſelil ſzia wdomu ſz-
wonym, vbogie bowim bog

mluwie a niedopuscza bog isbi
wgich domu tako richlo ponow-
nym malzenstwie ktora nowa za
loscz albo szmutek przigodzilbi
szia przeto takiemu nowoszenione-
mu zadin zaste miecz niema
Ormnanin maiaczi zemskie gy
mieme dlia ktorego nawoyna
iest vinnien niewweszeliszla sczo-
drobliwosczi a ten vstawi
# Capitulum szedmdzesiatsza
# te o zarnowim mlinie
Prawem zakazono iest isze mlyn
zarnowi niema bicz zastawnon
ani wiszego ani nyszego ka-
mienia bowim thim zywnoscz
vbogiego potpieraszia Przestep-
cza zaprawda winnen szey vsta-
wi przesz szanth ma bicz karan
gi powsciagnion abi takiego mly-
nu niezastawial
# Capitulum szedmdziesiate pirwsze o dlugu

prostem procz zakladu

Badancz kto dluzmkiem czy
giem przesch zakladu a nacz
asch vierzaczego dlugu zapla
czicz bi niemogl prawo przika
zuye onemu vyerziczielowi nyma
wszancz gwaltownye zaklath
wdomu dluzmka dlia zapla
ty nievczinyonei Jesliby dlusz
mk dobra volna ~~dobra~~ wszakla
dzye vyerziczelowi chczal dacz
thim obiczaiem vierziczel w
szancz moze Jesliz vbogi czlo
wiek przicziffznnomi potrzeba na
gla nyektora rzecz wzaklat dal
bi vierziczielowi tedi takowi za
klad vonego przenoczo wacz nyema
alie vyerziczyel taki zaklat wro
czicz zaffzia ma onemu ktori
gi dal a czasz iemu slussny
naznaczicz ktorego podlie sta
nu vbostwa swego moglbi za
placzicz

## Capitulum siedmdzessziate wthore o prawie sluzebney czeladzi

Prauem vstauiono iest: isze nie godzisszia sluzebney czeladzy mytho sluszbi odeymowacz: aza mnia stauiacz naiantemu: bowyem sludze albo dzeweczcze: gdi czasz gich sluszbi vinidzie: do zachodu slontza: myto zasluzone: placzono ma bicz przesch gospodarza: dlya tego: isze vbogi iest: a wtem zaliezi iest iego nadzieia zywnosczi: abi wsdichamya nievipusz czil do boga: a stant naslyadoval bi grzech: bowiem iakosz za przipadzenyim iego vbostwa: poddalszia bil sluszbie: tako niegodno iesth: abi iego zassluzone myto: iemu zaplaczicz omnyeszkano

## Capitulum Sziedmdzessziate trzeczie ot wdow 59

zakladi miemaia bicz brani Prauem vstauiono no iest iusze ot wdow ani schathi ani ynsze rzeczi ruchaiącze vobiczaii zakladu miemaia bicz brani ieslisch wginszym praue ktorim zakladi od wdow bracz slussno wnassym wszakosz orminanskim to zapouiedzano iest bowim szathi wdowam sza potrzebne abowim zbozego przikazania milosierdzie ma bicz mano przeczywko wdowam iako bog zidom walkagirze albo vegipcze vkazal

74 Capitulum siedmdziessziate czwarte o mievieszcie rozwadzania czen dwa zwadlnye masze Godi szia dwa miedzi

szoba

vadza azwadlnyje boiiuna a
mewyaſta myedzi one wrzuczi-
labiſzia ku rozerwannyv ſzwa-
dy chczancz onemu pothpomocz
ktori vpada albo zwiczazaua-
ſzia przeſz mocznyenyſzego a
ynſzem obiczaiem myemogancz
zwadlnich ludzi ieden oth dru-
giego rozlyczicz a onego kto ieſt
mocznyenyſzi zaczlonek rodzaczy
vchiczillabi prauo skazuie ta-
keny mewyeſczie kaka vcznancz
iſze ſzia dothkla takiego czlonku
wſzakoſch ieſli prauo laſkauye
naklomylobiſzia ktemu tedi moze
takeny mewyeſczye kaka othupicz

## Capitulum siedmdzieſ-ziante piante o vlkopanyaczu vmarlego gi olego zlupieniu

ktoſz kol-
wiek vmarlego sgrobu vikopal-
bi a tego to zlupil ieſli goranczo

wtakowem vczinku vchiczon bi
bil / taki lupcza smiertelni ma
bicz zataki vczinek / ieslisbi nye
bil vchyczon / w takowem gorą-
czem vczynku / apotim vpaminya
tawszi szia / przeth kaplanem spo-
wiedal bi szia / tedi spowiednik iego
ma iemu pokuta vstavicz / pod-
lie vistampu / takovego grzie-
chu / gi dlia ktorego grzechu /
dosmierczi iego ma bicz othspo-
spolitosczi chrzescziyanskey odda-
lona takiego grzesnika / szand ia-
kobybil mazobowicza takowich
przigoth takye iesth prawo

## Capitulm Siedmdzie ziate szoste othem ktori kogo sprzigodi a nieomyslnye zabynya

Idaczi wdroga / przesz vynny komu / tak ysbi zadnego
nieprzyjacziela nyemyal / a

nan naglie zboycze visloczyli / a ktorego stich zboyecz brownancz ziwota zabilbi / sprawa takowi vczynek mazobonstwa / kosczol szwiathi myema zavczinek mazobonsztwa vmyslnye / a chczenyem vczynnonego / ieslizbi taka rzecz / kaplanowi przigodzilaszia / szwyanti kosciol taki rzecz / takiesch rozesnawa / wszakosz vczynncza tego przigodnego grzechu / maszia spowiedacz / a pokuta przyiyancz / Jeslisch duchownij bilbij / wtakowey przigodzie / tedi iego kaplanstwo / mcz nyeskodzi / Jesli bi bil / czlowiek swyeczki / takowego mazobonstwa / moze szwyatosczi koscielne przyiymowacz

## Capitulum siedmdzesiąte Swyadme o dzieczach rospustnich a niewstharnosczi chowaiaczich

Ktori dzeczom szwoiym dopusczilbi
zyicz rospusthnye a nyedalbi tako-
wich dzieczi nanauka pisma al-
bo rzemiasla badancz vbogym
prawo przikazuie takye dzeczy
przesch rodzicze podlie maiąthno
sczi dacz na nauka pisma albo
rzemiasla abi potim dorowszwy
godni bili albo kaplanstwa albo
dobrego y godnego rzemiasla
Jesli bi potim oczyecz tim obicza
giem dzeczi szwich ku nauczie
nyv nyedal to iest ysze ziwoth
zakonni iest ostri a zakonnye
ma bicz chowan takowi oczecz
iest przieklati abo czim prawem
y przikazaniem bozim przika
zano iest isbi oczyecz dzieczy
swoie wslusnym karanyv a w
boiasznyey przikazania bozego
chowal ysbi od prawa bozego
nyeodwystapowal

Capitulu siedmdzessziąte osme o dzieczciach otchodzączich ot rodziczow a odnich sziа oddalaiaczich ktore kolwie dzieczy mialibi rodzicze chrzesczyiananskie a boze przikazanie, taczi rodzicze czalie, iszbi chovalij czij rodziczi dziathki swoie, obiczaiem swoym, przi ssobie maia naucz acz, a przikazowacz, a dzieczy zaprawda mechczacze rodziczom swem, possluszni bicz, ich dobre a sdrowe nauki, lekcze vazancz, takie dzieczi, zaprzeklate maia bicz mijami, aboczim pan bog przikazuie, Jeslibi kthori rodziczi, dzeczi swoich, nienauczali bi, pocziesznie, podluk bozego przikazaniya ziyli, a onego przekazania rodziczow, dzieczi dbacz mechczali, taczi rodziczi, niedbale dzieczi maya

opusczicz. alie tesz dzisszenszich czassow, vielie krocz przigadzaszia, ysze od dobrich rodziczow a poczesnich zle a rospusthne dzieczi oddalaya szya, przeto tesz takie dzieczi sza przeklante

## Capitulum sziedmdzieszante dziewiante o thim kto iedze nauoyna

Jadancz kto nauoyna a tamo zabigie czlowieka, takie mazoboistwo zustaw szwiantich oiczow, zamie grzech ma bicz myano, czo ymy tako zachowacz skazugiem, wszakosch w sdym bandzie vymen taki zabiyacz spouyedaczszia a slusna iemu pokuta vstawiona vipelnicz, tak prawo skazugie

## Capitulum oszmdzeszthe o prawie rzemya

zlodzieiskich pa**slnykow** Jesli rzemaslnik vkradnye czo vkogo w rzemasle swoiem, gdi iemu czo ku robieniu biwa dano, a naliezion bil bi, w tem tedi srumem zaplyonnyony, a sromota dwoia koscz rzeczi vkradzioney ma placzicz, iesliby niedowiedzanoszia tedi taki ma bicz szam, viadomi swego vczynku gi sommiema

**armienie miedzi szoba ta vstaua zachovaia** Jeslisbi ormienyn rzemiaslnik gmemu chrzesczynanyno vi czo narobota danego vkradlbi, prauem w ktorem sziedzi on chrzesczynanyn ma bicz karan.

## Capitulum osmedzesiątthe pirwsze o dzeczięcziu niedostateczne m wprzirodzenyu

Jeslibi vkogo bilo dziecziа narodzone niеme albo

ynschem nyedostathkem naturi
robyacze tedi takie dzieczyą
niedostateczne wnaturze nye
potom kupye dobra rodziczow
szwoich iako przirodzenem nie
dostatecznim Jeslisbi poporo
dzeniyv dzeczanczyv niektore
vrazenie przigodzilosziq tho
iest chromota slepota albo tra
ntk osszalienie albo przigoda
taka isbi maiancz rozum nie
mocznibi bil ku wstaniyv a ob
chodu szwego spravovaniya
a braczia iego teij bi bili nadz
iege isbi bog iemu dal sdrovie
gi niedostathkow wsmozenie ie
go czascz oiczista gi maczierzi
sta iego braczia chovacz go
maią taco dlugo asbi mu pan
bog dal wsmocz ieslisbi wsmogl
cziastka iego oiczista ma ie
mu przipascz a dana bicz Je
slisbi niewsmogl tedi staken

cziaszczi iego braczia onego ziwicz a potrzebami wsziczkimi doczasz szu ziwota iego ostatecznego opatrowacz maya

## Capitulum osmdzessziate wthore o prawie kupieczkim

Kupiecz ieden drugiemu kupczowi, niektore kupye przedaiancz a taki kupiecz przedaiancz viedzalbi swoie kupie bicz falszive a sgnyle awszakosz viedzancz o thakim skazenyv kupi swoich ysbi takie kupye chwalil a chwalancz dobrocz kupi nieprawdzyvie przisziangl bi to iest isbi rzekl taco kupie moie dobre sza a przesto oszukal bi swego kupcza a taki kupiecz vierzancz iego chwalienyv potim wtakowich kupiach falsich albo sgnylosz nalaslbi a tho oszwiathczilbi godnemi vyari ludzmi o taki falsz a osgnylosz wkupiach takowich

naliezyona prawo skazuyąc takie
kupie falszywoscz a sgnylosz w
szobye maiacze onemu ktoremu
przedal bicz wroczone takiesz
takie prawo ma bicz zachowa-
no Jeslibi kto konye gine bidla-
ta niekomu przedal a rzekl by
iemu pod zawiasskem prawdi
isze takowe bidla przerzeczone
yne rzeczy niemaia wszobye
skodi a potim Jnaczey kupiecz
nalaslbi tedi taco iako przerze
czono iest o kupiach gi taka rz
ecz o nyedostatku bidla ma bicz
rozesnana
Kietilko przedawszi rzecz skazo
na albo sgnyla ma bicz wro
czona alle tesz taki przedawcza
szwirobi sandowego ma bicz
karan

24 ## Capitulum ossmdziesz-
## siante trzieczie

## granyczach dzedzisthwa

Jeslibi nyektorzi szasszyedzy myedzi szoba myeli granycza myedzi domy a rolnyanny polamy / avadzili bi szia o zyemya temy dwyema slouoma mone twoie / prauo tego nyeukazugye abi takowa rzecz myala przisz szlaga othchodzicz alie obona strona ma postawycz szwyathky wyary godne a ktora koliwek strona myalabi wiaczey szwiathkow sprawyedliwye swyathczaczich tedi sand stronye lyepsze szwyadomye / a dowodi swiatkow maiaczey / ony granycze przysza dzyczma

## Capitulum ossmdziessziate Czwarte o spitalech

Jeslibi kogo urzanth vstawil starszego wspitalu abi opatrzil vbogie wspytalu snyezancze potrzebi gym davaiancz wszywnoszczi gi wprzynodziennyw Jeslibi

spitalm lakomstwem swiedzoni mieczo szobie skorzisczil vbogie glodnye chowaianczi a on po vyn nyen nath vbogemi dzialacz im lossziecrdzie abi glodu myeczer pieli a niedostathku takiego vrzad szrodze besz lutosczi karan bicz ma

## Capitulm osmdzessziante pianie o prawie Clastorow

Jessli bi kto swissokiego rodu stanal albo sdworu krolliewskiego maiestatu riczerz ziemmianyn slachczicz albo zolnierze przyiechali bi dowszi Clastorney a tamo chczielibi stanye myecz czuyancz tesz isze wklastorze godnyensze mnyescze stanya bilo bi a potim wgiechalibi do klastora stanye chczancz mnyecz z zbabenniczami strabacemi spisczki a sniewiastami tedi

przehor klasztoru bandzie ym
tego bronicz / a snymi słusznymi
a poczesnemi slowi mowicz / vpo
mynayancz / a proszancz ony / abi
od vmyslow szwich wstrzymaly
szia / Jeslisbi nyedbali przehoro
vego napomynanya / prosbi gy
zadanya / isbi wtem klasztorzie
stanye vczinili / taczi sza od bo
ga / gi otszwyantich oyczow prze
klaczi / czo iest strasliua rzecz
ku sluchannyv / a boczim klastor
iest myescze / dlia zinotą szwia
tich oyczow vstawyony / ktorzy
powinny / pana boga wszechmocz
nego prosszicz / za sczasczye szd
rowye / gi stanu krolyewskiego
maiestatu / gi zawszy rzeczy chrze
scziany / abo ynym przerzeczo
nem perszonam / dla klasztora
wgye szdzicz sluszze / nyetakowim
obiczayem / iako przerzeczono
iest / alle zboiaszma boza / ku pro
szenyv pana boga / z offierami

gi dlia otpustow otczymania

## Capitulum osmdziessziąte soste oskazeniu: otrantow a lodz namorzu

Jesli bi otrant blissko miasta
zlaman bilbi / slussno iest / zmi-
nasta ludziom pomocz gi vissw-
olycz dobra takowe wsgynyenyo
morskim / a iesslibi takowy mye-
sczanye przigotowalissia kuta-
kowim dobrom otratu rosdra-
panyo / nyemaya tego czinicz
gdisz takowego otrata / skaza
iest / barzo skodliwa panu onich
dobr zlamanya / lodzi vtonalich
Jesliszbi nyechczely / zdobrey wo-
liey pomocz / przerzeczonim rze-
czam vczinicz / tedi dzessziątka
czascz onich dobr / ony pomaga-
iączi maya wszącz / zapocze-
szenie pomoczi swoyey / Jesliszbi
gim taka dziessziątka czascz

dostatczicz myewidzyala tedi p-
ynanta czascz takowich dobr za
pomocz vezma a ostatek wrocza
onemu ktthori iest wlassnykiem
przerzeczonich dobr bowim
czasto krocz takie rzeczi namo
czy przigadzaiasszia alie pod-
luk praua armyenskiego tho
szia zachouaua isze zatakie
pomozenye mcz myema bicz bra
no

## Capitulum ossmdzesskan ke sziodme o posszadzeniu nowey wszchi nasszerovem korzenny

Jeslibi kto nowa viesch nasz-
szerowem korzenny zassadzicz
chczial tego nyemoze vczinicz
przesz przyswoliemya krolew-
skiego maiestatu agdi tako
va rzecz osszchadzona bila bi
nowa viesch kmieczmy na
pierveij maia vkazacz myesce

a grunth dlia kosciola budo-
vania/ a potem kasdemu dom ko-
wy/ gi szyedlisku maya vidzielicz
rolie/ laki/ gi ginsze potrzebi do-
moue/ abi kasdi viedzial/ na-
czym szyedzi/ Jesli bi pusta ve-
viesch/ kto chczal osschadzicz
tedi ma tam possadzicz kmye-
czie/ a ludzi/ thim prauem/ a
zwiczaiem/ wktorim przerzye-
czona viesch/ ot poczathku bi-
la zassadzona·

## Capitlm ossmdziess kiante ossme o wsda-niv dobr dziedziczmch meruchaiaczich

kasdi targ/ ma bicz w swoiey
moczi zachouan/ iesli bi ktho
przedal albo kupil dobra/ nie-
ruchaiancze/ dziedziczne/ iesli
bi/ oczyecz/ albo mathka/ tako-
ve dobra dzedziczne/ nyeru-

chayancze/ przedaczbi chczieli komu/ tedi takowe przedanye bicz nyemoze/ iedno zwyedzenim a zo: bliczoscia/ dzieczi braczieij/ gi ynnich blisszich/ ktorzi bi giem po: tomkowacz myeli/ wtakowich do: brach/ atakye przedanye ma bicz zewszithkiem przisswolienyem/ volia a szwiadeczthwem ·Jeslibi syn nyektorego oicza wlasnego/ przedacz dobra szwoie meruchą ijacze chczalbi/ tedi onich przie: dacz nyemoże/ przesch przisswole: nya a vyedzenya oicza gi stry: kow/ gi ginich blisszich ieslibi za zaprawda przesch przisswolienya gi obliczno sczi/ gi szwiadeczstwa/ przerzeczone dobra/ przesch prze: rzeczone personi vnsseij mynano: vane/ przesch przisswolienya prze: rzeczonich person/ bilibi prze: dane/ tedi potomczi/ gi blisszchi wlassim/ bądą mocz onego ku: piaczego prawem Bliskosczy

od przerzeczonich dobr oddalicz
ieslisbi takoue dobra zapissza
ne bili sprzisszwoliemem gi sta
da gi szwiadecztwem przerze
czonich person a takie przeda
nie zaprzipadzeniem vbostwa
stalobi szia tedi doroku czale
go a wlasnego blisszi bada
mocz kupcza od przerzeczo
nich dobr przesprawo blistosci
othpadzicz Jeslisbi zaprawda
zadna potrzeba niepowolna
bilabi dlia ktorego przeda
nia przerzeczonich dobr stalo
szia iest tego szmowa targu
kupna ma wszwolien moczy
zostacz ktorego przedania vy
znanie bicz ma przeth szand
dza armenskim a pottego sz
szandziego pieczaczia liszth
wsdania kupienia dobr otrzi
macz gi vidacz szia ma a ia
ko listhi a istoti pothpiecza
czia maiestatu krolewskiego

vzyczone a dane kaszdego rodz-
aiu szmowa doskonala / czimia-
tako iesch takowe listi potpiecza-
czia sandziego armyenskiego /
wprzerzeczoney rzeczi dane /
tesz wasznoscz maia otrzym-
acz moczi / dla tego / isze taki
vrzanth / pochodzi szmoczi / ma-
iestatu krolienwskiego /

Tha vstawa myescze ma / ilije-
ku ludu armenskemu / zwla-
scza / gdi szandzia ich iesth
woyth myesczki / prawa maid-
burskego

## Capitulū ossmdzesz-chate dzewiate O Rosdzyelyenyv braczyey rodzoney

ZΠ

Jeszlibi braczia myedzi szo-
ba / poszmerczi oiczowskiey / do-
bra oiczyste / ruchaiancze / y
meruchaiancze / roszdzielicz

gijednostayjna vaznosczia / ch
czelibi napierwey / misli bi ros
dzal myedzi gnim / obicza
iem przerzeczonim bicz myal
bi / przeth wszithkiemi rzecza
mi maya przerzeczem bra
czia / poszmerczi oiczowskey /
polozicz possag / gi czasczszo
nam ich / taki possag / wewszit
kich rzeczach / iaco vielki / gy
iaki / ich zoni oth oyczow sz
woich wnyosli / do domu / tich
tho braczey / a tako posszagi
ich szonam / odlozivszy / tak
iako przerzeczono iest / prze
rzeczeny braczia wszithkich
dobr / oiczistich dziedzicznich /
myedzi szoba rowne / a spra
viedliwe vczinya / rosdzielye
nye / Jeslisbi ktori zbraczie /
przeth roszdzalem / myeczo oth
oicza wszial bi / tho wszitczko
wdzyal rowny polozicz ma /
kaszdi zbraczey porosdzialye

vczinyonyim ma bicz czaſſczi ſzwoieẏ panem gi dzedzicz: em abowim tako ſprawiedli noſcz prawa vkazuye

## Capitulum dziewianczdzeſſziante o vinye zlodzyena albo o karanyv

Prawo ſkazugie kaſdego zlodzieia ſrzecza kradziona nawna do ſzandu przywiedzonego karanym ſzubyenycze bicz karanego

## Capitlm̄ dzewiacdzeſkiate pirwſze o prawye zlodzeyow albo lupiezmkow albo ſkoyczow

zlodzieia a zboicza ſgich thovarziſſmi koſczol gich nyebrom alie prawo oniẏ ſzmyerczia

potanpia / aborwim zlodzeie / a zboicze / stowarzisími swimi zawsze maia bicz szmertheli / takież iesli kto / czlovieka vkradlbi / albo rosbil obiczayem zboyeczkim / gdisz sthari gi nowi zakon / tak zakazugie / takowey szmyerczi bycz poddane gi pothapyone

## Capitulum dzewiacz dzesziate wtore o sludze poslanem ot pana wpotrzebnye panskey

Gdi pan sluga swego poslalbi / wpotrziebye spraw swoich nadrogą / rozmagitey przieczivnosczi / przidauaiace szna gi przigodi / Jeslisbi thakiemu sludze / nadrodze nyeczo przeczivnego przigodzilobi szia / a sluga odmauyalszia /

ot takowey drogi pothgiaczsszia/
a pan iego natakowa droga/ iako
sluga przipadzil # badzie wynnosci/
Jeslisbi sluga przespanskego
viedzenyia/ natakowa droga
iachal a tamo bilbi ogarn-
nyon przigoda ktora/ wtako-
wey rzeczi/ pan iego zostanye
besz vynnosczi a przesch skodi

## Capitulum dzewiadziesszate trzeczie o posszilaiaczem sluga czudzego nassiwona potrzeba osobna

Jeslibi kto sluga czudzego posz-
lal wpotrziebie swoiey osszo-
bney/ a takiemu sludze nadro-
dzie nyekthora przigoda przy-
godzilabi szia/ ybi sgynal/ te-
di/ on ktori iego poslal/ natha-
kowa droga/ besz przissivolienya/
pana iego/ wynnyen iesth then
krwye/ abowim prawo skazu-
gie/ ysze zadny nyemoze rossta-

# wtakowey przigodzye sludze nadrodze przigodney/ pan iego ktori onego natakowa drogę przipandzil/

zowacz sludze czudzemu kto-
ri swego wlasznego nyema
a przeto szadziego vrzanth
badzie / przerzeczona rzecz pil-
nye vwiedouacz / ktorim obicza-
iem onego sluga / natakova
droga skodliwa poslal / albo
s ktorey przicziny / takova szm-
ercz iemu przigodzila bi szia

## Capitulum dzewiadze szate czwarte o prawie sluk nanyemnych

Jesliby kto myal sluga nagem-
nego / a ten sluga / rzekłby pa-
nu / abi go pusczil na iego po-
trzeba ossobna / a pan iemu
nyedopusczilby / a sluga nyeba-
czancz na pana swego odmo-
vienya / szethlbi na swoia potrze-
ba / a wthym przigodzila bi szia
giemu szmyercz / w takowey
rzeczi / pan vinnyen nyema
bicz / Jesliby takouego sluga

pan poslal nadroga szwolą vo-
lna / a drudzi ludzie rosradza-
li iemu / ysbi go myeslal a tako-
vemu sludzie / wtakowym posla-
nyv / myeczo przeczywnego nad-
rodze przigodzilobiszia / pan iego
zathakem obiczaiem wynnyen
badzie / ozla przigoda slugy
onego

## Capittel dzeviacz dzesza-
## te pyate / o bidlaczyv
## skodi zossierolkow do
## obory zaymowanyv

Jeslibi komu bidlyata / wosboze
oszymye gi iarzmne vesli / on czi-
gie sza zboza / wktore bidla vesz-
li / myema takowego bidla ktho-
rem koluttek obiczaiem bicz / albo
albo obrazacz / alie takowe bidla /
doswoiey obori wpadzicz / ieslisz-
bi takowe bidlo / ten czige zbo-
za sza zabilbi / ma takowe bidla
zabite zaplaczicz / Jeslibi oslye-
pil / takowe bidla / albo rok iemu

odbil gwaltowmye / albo ogon
vrzezal / albo wnoga chro
motha iemu zadal / vrzath
szadowm slusznye o takowa
rzecz / ma [redacted] yedouacz a ro
zwazynwschi przerzeczona
rzecz / ktora sprzerzeczonich
prziczin / ten ktori bi bil vysta
pcza nijnnenyszego statutu /
to iest vstaw / tedi czwartha
czascz onego bidlaczia zapla
czicz bandzie vinnen / jeslisbi
gospodarzowi / o bidle onym
pierwey powiedzano vobiczay
vpomnyennyennya / iszebi pot dobra
stroza bidlo szwoie chowal / isz
bi skodi vosszieniach nyeczyn
ilo a on bidla szwego nye po
wsczynagnalbi / tedi szandzye
opatrzicz maia takowa rzecz
podluk szwiadecztwa takowich zo zeznawa nyaczich

## Capitulu dzewiancz dzesszyate szoste

# O tim ktoribi konya czi-
# ziego postrasszil

Jeslibi kto pottim konya vmy-
slnye postrasszil tako isbi czlow-
yeka syedzaczego nakonyv
akon tako przestrassom zrzu-
czil a zrzuczom czlowiek vm-
arlbi takowa rzecz nyegina-
czey szandzona ma bicz ied-
no iako ozabitha glowa a
iako prawo s taze pisszane
zaglowa on kto postrasszil ko-
nya isze bil przicziyna tako-
vey przigodi zaplaczi glowa
przynaczielom a blisschim
aon tako zrzuczom s konya
Jeslibi zyw bil a wszakosch
iszbi szia obrazil wktori kol-
wiek czlonek ciala tedi on
kto przestrasszil skoda gi lye-
karstwa zaplaczy choczia
bi kunstem takove rzeczy
stali szia tedi takovi szanth

ma bicz vczynnyom Jeslibi
szam kon przesch czlowiecze=
go pobudzanija przestrasso=
nij a czlovieka nannym szie=
dzacze czego srzuczilbi a potem
srzuczoni czlowiek albo isz=
bi vmarl albo isbi szia obra=
zil zadni dlia tego gi tako=
vey przigodi zadnego na=
gabanija anij skodi ma czer=
piecz a borwim konije vielie
vielie plochich zwiczaijow
a ktorem koliwiek obiczaiem
przigodzilo tak iako tu szia
opisszugie szant podlie przi=
godi rzeczi to czo badzie po=
dlije prawa a sprawiedliwosczi
ma skazacz

Capitulu dzewiadzesziathe snod=
nie o zabiczyu czlo=
vieka vmiyslem al=

# w przigodnem

Mazobonstwo nye vmyslnye takowim obiczaiem biwa Jeslisbi kto rąbyancz drwa szyekiera a sziekiera spadla bi srazu szieczeinya aczlowieka zabilabi ktorego kolwiek albo tesz ieslibi kto kamyen albo drewno wsgora nyevmyslnye rzuczil albo ieslibi kto nad rzeuo rodzaynne drewno albo kamyen rzuczil a thym tesch czlowieka zabil albo mystrz vcznya sznyeopatrznosczi vderzilbi albo ociecz szyna albo pan sluga albo albo gospodyni sluzebnyczka albo brath bratha albo ktho kolwiek drugiego nyevmyslem zabiczia zabilbi ktorim kolwiek obiczaiem sprzerzeczonich albo ieslibi konye zwozem bye zaczem nyepowcziasznye czlowie-

ka

zabilibi / albo iesli bi lowczi ku
zastrzeliemiv zwierzow lnesz-
nich / albo polnich ktorzi strze
laia them vmislem ku swie-
rzacziv strzala zabiczu / a
strzyala ona na zwyerza
vistrzyelona czlowieka zabi
labi / takowe zabiczie czlowye-
ka / ma bicz myano za nyev-
mysłne zabicze / Vmysłne za-
prawda zabiczie takoszia ma
gdi biiezi ieden zadrugem
isbi go vmislnye zabil / aon
ktorego tako gonn obroczyw-
schi szia / onego ktorego gonn
zabilbi / albo zbonycze / glu
piesnyczi nadroga vistocza
chczancz zamordowacz nye-
ktore iadacze / a gidacze p
przespieczmye / aczi bronyacz
gardla ktore zboiycze chcze-
libi zabicz / onii · thi to zbonycze

zabili bi, albo ieslibi ktho
badatz nauoynnye nieprzy
iaczyela swego domouego
tam nalyezyonego zabilbi
vmyslnye, albo ieslibi kto
nocznego czasschu zastha
pilbi vmyslem zabiczia ko
mu droga, albo zona zla
swego maza otrulabi vya
domye, albo ieslibi kto zne
nawysczi myekogo otrulbi
albo zabil przerzeczonemi
przyczynami, stawasyia ma
zobonstwo vmyslne, tak iaco
by mneczem bilo vczynyo
no. Jeslibi kto, albo masczi
zna, albo mewiasta, przie
rzeczonym obiczanem za
bilibi, rowni iest ich schant
zaglowa zaplaczenya podle
pissanego prawa.

## Capitulum dzewyeczdzyessziate osszme o rzeczach wewssziach bieżaczich

Jesli bi ktho rzeki pospolitey bieżaczey przesch wiesch viwyodlbi woda do swego ogrodu a vipelnywschi swoia potrzyeba ona uoda tako viwiedzyona nyeopatrzilbi a stanth ona uoda nyeopatrzona skoda sąssziadowi vczinylabi a o takem viwiedzenyv wodi szassziadom nieobyawil bij tedi takowa skoda przesz takowey uodi viwiedzenye vczynyona on ktori viwyodl woda takowa zaplaczicz ma a ktorzi czierpya obicza

lem przerzeczonym / skoda
taka ludzyem obwyesczą a ob-
iawicz mayą / a podlug tako-
nego posseczna prawem / sko-
da vczynyona ku zaplaczc-
nyv / ma bicz skazana

## Capitulum dzewiate dzessziate dzewiate o nyeovczynnonich a nyeskonalich lyekarzow

Zastoliocz przidawaszia lie-
karstwa dawacz ludzyom
atako albo nyewmnyathnosczia
nauki lekarsken / albo Snyeopa-
trznosczi lekarstwa nyedosko-
nalego / albo nyeopatrznego
dawanya ludzi vmarzaia / al-
bo tesch swassny / albo sznye
vmnyathnosczi zle czlowiekowi

dawaia liekarstwo / albo lie-
karz slye vcznya nyerozstro-
pnego . doczyrpyacze go nye-
mocz nyemocz czlowyeka
albo nyedobrze navczonego
posslye / a stich przyczyn
czlowyek vmarlbi / tedi glo-
wa placzona ma bicz podlie
praw pisschanich / przerze-
czone przyczynny vmarlego
czlowieka / a on lekarz gdy
vczyen vynnyen iesth vyna
zaplaczenya glowi / Jeslisbi
bolie naczi czlowiek nye-
moczny nyechczal sluchacz
radi / a rzadzenya swoiego
liekarza / a vmarlbi thaki
nyemoczny / lekarz bandzie
rzeczy przesch vynnosczi

# Capitulu Stho otem ktori przesz volien Sywei przipadzonim obiczaiem nyegdze biua possilan

Jeslibi kto przipadzil togo przesch iego uolien nadrzeuo rodzanne wlescz abi owocze zonego drzeua strzasl albo przesz rzeka vlelka kazalbi nyechczacemu giscz albo isbi kazal wssznyescz nakonija nyeobgieszdzonego albo wo inich przigodach takiego czo przidalobiszia tak isbi szija szmnyercz onemu ktori iesth przipadzon przigodzila tedi taki kthori przipadza vinnyen iesth glowij onego kthorego nyepodobnen rzeczi przipadzil ku vczijnnyenij v othmabyanaczego

Dūm

## Capitulū Sto pyrwsche o robotnykach naiatich kthoreii kolwiek roboti ku robyenyu

Gdi robotnijczi biwaia vmavianij ku ktoreij kolwiek robocziie vespolek robyennv a myedzi takouemi robotniki ieden mnyenbi robil a inych drugi tedi podlie prava ma bicz skazano isze ten ktori badzie viaczeij robyl szynych viaczeij mu ma bicz zaplaczono podlie robothi iakosczi a ten ktobi mnyeij robil mnyenscha zaplata roboti veszmye

## Capitulū Stho

# Whore o prawne pasterzow

Gdi pasterze naymuniaszla
pascz rosmagitego rodzayu
ktorego kolwiek bidla maia
pilnye pascz a vyernye strzecz
abi ktora sskoda ot swyerzat
drapiesnich w bidlech nyebila
vczinyona iesliszbi skoda w trzo
dzie bidla zla stroza pasthe
rzow przigodzila bi szla. Jeslis
bi w nyebithnosczi pasterza sko
da vczinyona bibila pasterz
ma zaplaczicz takowa sko
da przi oblicznosczi zaprawda
pasterza a nyemogl pasterz ten
obromcz skodi tedi ma przi
niescz gospodarza kterego
skoda vczinyona bilabi albo
namyescze skodi vczynyoney
Jesliszbi zetrzodi nyektore bidla

pasterza

prziczina sgmalo tedi pasterz ma zaplaczicz to iest · Jesli bi od samego pasterza · skoda vczinnona bibila albo vde rzennim kyya · albo kamye nija albo ktorego kolwie dre wna czissnyenim bidlia bi lo obrazono albo zabitho zaplaczi skoda · Jeslisbi bi dla samij · sziebie pobyli tako wa rzecz szanth podlie Sprawiedliwosczi ma roze znacz ·

## Capitulum sto trzeczie o oddaniech do brich kosczyolowi

Jeslibi kto oddal navczyn ki miloszierne vmnijecza dom mlyn rolya gi thim rze czam rowne rzeczij ktore mu kosczyolowi a taki kosczol

bilbi przesch nyesczasliwa przi-
goda spalon / choczia wmyescze
choczia vewschi / kosczioł takowi
bilbi / tedi zomych rzeczi odda-
nych kosczolowi / swyadomoscza
biskupa / dochodi maia bicz ze-
bran / astakowich dochodow ko-
scziol on zaszia ma bicz na-
prawion / Jeslisbi on kosczol
napyrwoszem myesczyv zbudo-
van / anaprawyon bicz nye-
mogł / dlia tego / isbi ludzie te-
go kosczioła parrochyanano-
wie / to iest / ku onemu kosczio-
lowi przisluchaiancze / przie- gyndzie
myeslibi mnyaskanya swoie / tedi
gi naonym ynszem myesczu
kosczyoł ma bicz sbudowan
sprzerzeczonych dochodow / te-
mu kosczyolowi oddanych wsza-
kosz zawsze ktemu ma przi-
stapicz biskupya wyadomosczi
gi przizwolienye

## Kapitulum Sto Czwar-the o prawne kup-czow gi kramarzow

Kupczi a kramarze wspra-wie a w rzczynkach kupi swo-ich, tako szia rzadzicz maia gi bada powynny iako krole-wski maiestath onym srada swoia vstavi, tako w myesczech, w mnyasteczkach, gi w własdey drodzie napirwe, ma bicz opa-abi vagi, funthi, myari, gi va-snosczy rozmagitego rodza-yv, gi loktzne, isbi bili praw-dziwe, a sprawiedliwe, rzeczi Zaprawda kupieczkie tako ma-ya bicz vstavyam, iako iakosz
czasszu ponyeszie, przelozywschi thesz a vstawiwschi, natho stroze, abi pilnye baczili, a strzegli abi zadnemu w przerzeczo-nich rzeczach, nyebila krzyw-da, Jeslibi kto nalezion bil

ktoribi wprzerzeczonich vagach / funtach / wloktziach / vaznosczach / gi womyarach / krzywda komu / albo zlodzenstwo / vczinil / tedi o iedną rzecz / sprzerzeczonich krzywodzywa / albo przesz zlodzenstwo / skorzisczyona / czworako taki / ktori krzywoda vczinil / ma zaplaczicz / a roszalosz bezecznem ma zostacz / abi gynem priklath przesto bil dan / takich rzeczi viarowania a nyeczynnenna / tesz ieslibi kto potagenmnye kul moneta pyeniazna albo zlota / a ieslibi bil dowiedzan · a iesslibi bil dowiedzian taki bynaczi takova moneta tedi iemu raczye / ktorem sgrzesszil / maia vczcznancz / Czelnykom tesch prawo przikazuye / abi oth kupczow vibyerali czlo milosszierniye / a oni nyeopeza zaiancz a do ktorego bi myasta

kupyecz przisszethl a wtem
myesczie targ kupi swoien
sprauowalbi tamo czlo ma
zaplaczicz alye wdrodze czlo
bracz ot kupyen prauo zaka-
zuye a pobor zakazuge a po-
bor czla przesz zadnego ynn-
szego nyema bicz vstavyone
jeno przesch vierzschnnego
pana a rada iego. Jeslisbi kto-
tzi panovie czla dzierszeli
tedi ynszem obiczayem czla
vibyeracz myemaya iedno ta-
ko iako oth krolya vstaua
iest vczynyona. Thesz pra-
uo vkazuye a vstavya isze
vaznoscz wrzeczach zywno-
sczi luczkien pospolitey po-
trzebna ku gedzenyv a pi-
czyv potrzebnich tak ma bicz
vlozona iako rok posznanga
obroczi a gyne kasde rzeczi
gi tho pochodzicz ma smoczi

a zustawy kxyazaczey ktore tho vstawy przerzeczone kasdi zachouacz a besz gwaltu dzerzecz ma tako bogati iako vbogi a kasdi kupiecz na przieczy wnoszcz przerzeczonem vstauam swa volnya mecz czynnycz any vstawicz niemoze ieno iako przerzeczona vstaua vstavyla Tha vstaua rozumyana ma bicz chovana za czaloscz vrzadow voievodzich ktorzi opatrzuya isby sprawiedlyve bili myary a tesz takove vagy gi vaznosczy vstavyana a ktoribi nalyezon bil ormyanyn wrzeczi kradzoney albo isbi byl monetha prawem myesczkim Maidburske ktoremu vistapmich a wtako vich rzeczach armyenie poddam scha ma bicz karano

aczo a czlie myebranya na drodze

poviedа ta vstawa rozvmiа=
ha ma bicz vngarvschi komo
ri na tho viszadzone ithesz
przemnieczenie czla.

## Capitulm sto piаnte
## O prawie wszithkich
## rzemiаslnikow

Wsisczi rzemiаslniczi przi=
gimvna roboti / albo vespolek /
albo roszdzielmie szmovi ro=
schi mitho zarobota zaszwo
ia / Jeslibi rzemiаslnik nie
podlie volnei / onego komu
robi rzecz / nievitobil albo
tha rzecz onego / ktori da
stazilbi / prawo stаz nie isze
on rzemiаslnik nawtore
rzecz kalona / iako badzie
onego ktori dal / kurobienivo
naprawicz ma / za iedno gi
zakosch mito / Jeslibi wtore
oprawicz niechczal / tedi
naszanth przilniezi thakie

rzeczi opatrzicz isbi skoda zlie
virobioneij rzeczi bila strato:
na / naono mytho pierveij v:
movyone / Jesliisbi ktori rze:
myasliniik zoneij rzeczi te:
mu ku roboczie daneij zlo:
dzenskie czo skorzisczil czwo:
rako rzecz korzisnq / ma za:
placzicz / iesliisbi rzecz iemu
ku robyenyv dana / ktorem
kolinek obiczaiem stracził /
tedi oneij rzeczi straczoneij
prawdzywa vasnoscz zapla:
czi / Jesli bi rzemyasznik szu:
kna y thim rowne rzeczi ku
robnenyv / iemu dane dlugo:
bi zatrzimal / a iemu rzeczij
przesz molye / albo mischij
bilibi skazone / wtakeij rzeczi
rzemyaslnik zaplaczi wszitz:
ka skoda / ieslisbi takova rzecz
rzemyaslnik zastavil / natich:
miast vikupicz povinnyen

Jeslibi takoye rzeczi vrze-
mijasnykow sprzyczym nieprzi-
iasni ktorey ogynem sgorza-
li rzemiasnyk przesz sko-
di zostanye. ieslisbi zatego
rzemyasnika przyczyna sta-
we rzeczi wpopiol obroczili-
bisz(i)a tedi rzemyasnik sko-
da za[illegible]aczi

Jesli [illegible]emyasnik o[illegible] myanym
rzeczi iemu na robota da-
ney miecz(o) kradzeczkim obi-
cza[illegible]em skorzis[illegible]zilbi prawe
my[illegible]szkem naidbu[illegible]em
ma bicz [illegible] bowiem wrze-
czach kradzenny[a] ormyanie
czy prawo myeszkemu na-
idbu[illegible]stemu sza poddani.

21 # Capitulum sto sosste o rzemyasnikach robyaczich potrze-bami panow szwo-

Capitulum Stho oszsme o dawnosczach dlugu O dluk thrzidzyesczi lath mylczaczi a on dlug prawem nyedochodzaczi milczecz vieczyye ma Jeslibi myedzi tem czasszem o dlug takovi nyekto dluszmka szwego vpomynonal a natho szwynadeczstwo wlassne myal onwyerziczyel albo potomkowye iego tedi onego dlusznyka albo potomki iego moga nyebaczancz nathaka dawnoscz o dluk prauem przicznagnacz a nagabacz Jeslibi wtakowem dlugu zaklath vierziczyelovi dan bil a wsznanth gi przesz Trzidziesczi lath vstawiczynych takovi zaklath nyebilbi prawem dobywan tedi takovi zaklath tesz zastawnom drugemu idze wrzecz dzedziczna a wlasnoscz spossziadaiaczego

## Capitulum Sto dzewiatee otem ktori kupi ktora rzecz a nyektora summa dalbi przedawczi

Jeslibi kto kupil dobra ktorego kolwiek rodzaiu a targ bil uczinil onne a czasz zaplathi przedawczi dalbi a przedawcza kupczowi vierzilbi zaplaczenye summy prawo skazuge ysze takowe dobra przesch przedawcza zadnemu ynemu nyemoga bicz przedany ieno on tich to dobr badzie spossadziczielem ktori pyerwey kupil. Jeslibi kupiecz swoiey volley opusczilbi targ o tich dobr tedi ztakowey przicziny moga bicz dobra ynemu przedany a wszakosch potszwyadeczstwe ysze on pirwszi kupiecz natho przizwolil

## Capitulum Sto dzesszyąte o kupczu miektorich dobr a przedawcza dobr o nich chcze powsczynągu nemc vczinicz

Jeslibi kto kupyrwszi dobra miesziaske a dawszi czasczi pienyadzi zasszlabiszią rosminysz lil yszebi niechczial targu dzerszecz taki ynaczey targu zlamacz nyemoze ieno dwoia kosz danich pienyadzi gi vitargovanich zaplaczi a on ktori kupy dobra ieslibi chczial zrusczicz targ kupyonich dobr taki czasz pyenyadzi ktorą dal Traczi

## Capitulum Sto iedenaste o pienyadzach nazaklad danych

Jeslibi kto vdrugego pienyadze nazaklath wszial a zlozil pewny czasch a dzen zaklath szwoy vikupicz a gdi on czasch

4.5 zamyerzom przizethlbi a on zastawnik zakladu wpyenya dzach zastavionego nyevikupilbi / prauo skazuye / isze taki zastawnik ma bicz napomyennon / iednacz dwa krocz trzi krocz / isbi zaklath szwoy vikupil / a pienyadze zaplaczyl / a Jeslisbi nyechczal vikupicz / tedi on kto ma zaklad przilaczywszi ktemu dwv szwiatkow ma takow zaklad przie dacz / a ieslibi on zaklad za vyathsza suma przedal nisli iego bila a szwiathkom przerzeczonym ot nyn bilo iawno / tedi on przedawcza zakladu badzie povynnyen onemu ktori zastawil zaklad / przewisszaiancza suma vroczicz ona ktora wszial nad glowna suma nazaklad dana /

ich a nyeſwemy

Rzemyaſlnyczi robyaczi przi-
prauami rzemyaſlnyczemi
panow ſzwoich / a nyektora
przipraua wroboczye panſ-
kyey bilabi ſkazona / ſkoda one-
go pana ma bicz / Jeſliſbi one-
mi przipraůamy panſkemi
rzemyaſlnik ſwoia rzecz a
nyerzecz pana oney przipra-
vi ſrobilbi / a takova przipra-
na ſkazilbi / zaplaczi ſkoda
panu onemu czigie naczi-
nye ſkazil wroboczie o ſzo-
bney / alie nyeſzwego pana
vczynyoney / Jeſliſbi roboth-
nyk naczynye robothi ktorey
v pana nayal ku robyenyu v
ſwey oſobney roboti / a ono
naczynye wroboczie ſkazilo-
biſzia / panſka bandze ſkoda
dlya przicziny / ysze on na...
mk / myto za rzecz naiał ...
panu zaplaczi

## Kapitulum Sto Siodme o nabiwaiacz ymu niektorego gimienna naualcze

Niekto naualcze badancz jeslisbi nabil iakiego gymnenia takie gymyenie on ktorigo nabandzie moze podlie swey volley sczadzicz zadnemu takowego gymnenia nienoraczaiancz abo czim prauo valki oth kcolow gi ot kxiazant iesth ossobnemi swiebodami obdarzono gdisz gi prauo duchowne omawia isze stakovich dobr moga jalmuszm czinicz abo czim takove dobra obiczaiem przerzeczonem nablie nieprzikrowna vaiaszia dobrom kradzonym abbo lupiesthem

rolna gi thym rzeczam rowne rzeczi tedi takowe rzeczi czi starszi bada mnecz nalanicz a czynsze nagemne omich d... sgromadzacz aze oni dziath ki przislibi do lath rostropnosczi dosskonaley ... io iest ... maszczisna ma bicz do dwudzesstu lath vopiecze a ... czey plczi plemija tako dlugo vopiecze ma bicz aze maza vlasnego dostanie ktori masch gey badzie opiekunem a ona dostawszi maza opiekalniy ... szwoie dobro podle voley swoiey sprawi sprzyszwoliem ... a viadomosczia maza szwego iako opiekal nykoi.

## Capitulum sto snessczna

## ste o dzedziczthwne

gi opstomstwe wdobra rodziczow Jesli kto vmrze besz testamentu a zasthaui

possobie szynny y dzewki wla-
szne [illegible] edi iednostaynny dzyal
[illegible] dobr oiczistich gi maczy [illegible] rzi-
[illegible] ch ma spasez a przez tako
n [illegible] a szyny tako nadzewki row-
na czascia a potomstwem
Je [illegible] sli te [illegible] menth vczynyl
[illegible] do [illegible] a bi dzedziczenyv szy
n [illegible] dal [illegible] a iescze czaschu
zywo [illegible] szwego dzewki wdo
brach szwoich [illegible] idzelilbi a szy
nom [illegible] iacz [illegible] y dacz wiski dzew
[illegible] zal [illegible] to naiego vo-
[illegible] bez m [illegible] Jeslisbi szynow
m [illegible] l alle [illegible] zewki [illegible] di ony
[illegible] szczki dob [illegible] a oiczi
[illegible] macz [illegible] ziste potomkowacz
maia gi po [illegible] [illegible] prawem Jeslibi ktori vmarl
szynow a dzewek ysbi nyemyal
[illegible] yal bi brata albo z brata
szyn [illegible] [illegible] potomkowie
[illegible] oicz wlatkowey rzeczi
Jesliy [illegible] brata albo brathnich

# Capitlm Sto dwyonaste otim ktori obyeczune czo komu

Jeslibi kto rzecz armnenska wkthorich koluye rzeczach rzecz przynal ku srzadzeniyv a sprawowaniyv a on ktori go smowiy zaona posluga srzadzenya oney rzeczi obieczi nye szia iemu dosszicz vczinicz tedi sprawcza wtakoney rzeczi iesli przewiedzie rzecz podle volen onego ktory iemu poruczil obiczay dosszicz vczinyenna zapracza onego sprawcze takowey rzeczi on ktori go smowil to czo mu obieczal ma zaplaczicz iemu Jesliszi takowey rzeczi nyesprawil tedi wsdim ysze on pracze wtey rzeczi vczynyl ma on ktory iemu tha rzecz obyeczal sznym nalosziez vodle oney praczey iego

# Capitulum Stho Trzeczenasczye o szynu kthori smowyn dlug przesz przizwolnema oicza

Jeslibi ocziecz myal szyn albo dzewki a kthori snych viedzenya oiczovi swemu nyedal a przesz przisswolienya iego szmowilbi nyekthori dlug a iesli bi vmarl albo vczielkl do czudzey ziemye onego dlugu nyezaplaczywszy prawo skazuye isze taki dluk any ociecz anny braczia nyepowynny ku placzenyv alye on ktori iest przednym dluszniikiem a nye ynschi vynnen ku placzeny a skoda nyezaplaczonego dlugu onego bicz ma ktori on dlug szmowil a vczynyl a wszakosz to tak rosdzielalancz. Jeslibi zaznota ony czowyekego taki dluznik vmarl a ocziecz iemu nicz czassu zywota swego nyezapisszal tedi

any oczyecz any braczya nyeba
da povynny ku placzennyv one
go dlugu Jeslisbi posszmyer
czi oiczowskey on dluszmk wsz
yalbi cza[..]sz dzedzyczna oiczi
sta albo maczierzista anneza
placznyvszi dlugu onego wmarl
bi tedi takowi dlug przes onego
ktori vierzil moze bicz p[.]sczigan
gi owszem ma bicz sczasczi ymye
nya nan zaliezalaczego anye
sczasczi dobr. braczyey albo syosk

## Capitulu Sto czterna ste o gosczach skladaia czich kupie vgospodach

Gdisch gosczs prz[..]no[..] skupya
mi do gospodi a skroze nanmye
ku strzezenyv onych kupi sz
voich a on strosz pil[..] sk[.]oza
przimo[..] [..]reszenya k[..]pi onich
a wgiego strozey skoda vonych
kupyach ktora[..]m koliek [..]icza
sem stala bi szia tedi t[..] sko
da on strosza povynnu[..]en pla

czicz Jeslibi przesz strozen goscz kupye y rzeczi szwoie any gospodarzowi wpracza myepolnecziil any ku strzezennyv zadniemv myedal szobie myechan zazlye ma a skoda onegosz szamego bicz ma okrom przyczyn przigodnich ktorebi nyesli sprziczinn gospodarza albo stroza

## Capitulum Sto piatnascze o Syerotach

Jeslibi posmyerczi ktorego oicza dzieczi lath nyemaiacze zosztali a iszbi bil dlug oiczowski albo maczerzisthi nyezaplaczom tedi rotakoven rzeczi dluszynnczi przeczyvvbo syerotam liath myemanaczim czynicz nyemoga azebi onyn szieroty odwmedzele lyata y rostropnoszczi doskonale dostalibi wszakosch wszizcbi dobra ich tich to lyat nyemaianczich szyroth choczabibil dom albo

szimow nyemyal tedi synostra albo synostry rodzay badzie potomkoval a iesliszbi kto bil nyeplodni a nnyalbi wczwartem stopnyemv blische a dowiedly bi isze sza prawi blisschi ku potomkovannyv iako prauo skazalo bi tedi bada potomkowacz wdobrzech onego nyeplodnne vmarlego wtakovey rzeczi a wstopienyv blisskosczi

## Capitulum Sto Snodmenasczie o krwi czlovieczey nyeprzeplaczoney waznosczi badaczey

Jesliby kto krew czlowieczna gwaltownnye a szobievolnye przelal nyeiest zaplata albo czana krwye czlowieczey dla tego isze bog stworzil czlowieka na vyobrazennye szwoie a zadny wsszeszicz czlowieka nye moze zaplacicz tego ieno bog a zaplata pirwey

zaszwiatego Jozepha a potim
zapana iesusa boga gi stwo=
rziciela swijata godna a
sprawiedliwa niemnijmaij
aboczim bracija szwiatego Jo=
sepha przedali zadwadzesc=
czia piemadzi a pana iesusa
Judasch przedal zidom zatrzi=
dziesczi piemadzi abowiem tij
zaplatij bili niedostoijne zloscij=
we azle wszakosz ku prawu
a sprawiedliwosczi zalezecz
szia vidzi iestlibij kto armne=
nina zabil zaglowa ma za=
placzicz Trzijsta szesczdzesszant
gi pijancz zlotich a tho dlia
tej przyczijnij podobijenstwa
rozum[illegible] isze wta[illegible] czlo=
wiec[illegible] czlonkow [illegible]zistha
Szes[illegible]dzies[illegible]an[illegible] gi pijancz
a t[illegible]esch wrc[illegible]isza Trzijsta
Szesczdzesszan[illegible] pijancz
d[illegible]zet[illegible] s[illegible]
w[illegible]auije vsta[illegible]nona iesth
iszebi [illegible]aze[illegible] istva ktorych

kolwiek stanow/a vrzadow lucz-
kich myebili/abiteſz bila ſrogoſcz
a powcznagunyenije/wtakowich
rzeczach/abi tesz kaſdi wpokoiyv
a wprzeſpyecznoſczi zil/

[vostaug] Tha myeſcze ma/kiedi armye-
nyn/armenyna zabilbi/ieſliſbi
teſch chrzeſczyanyn zabil ar-
menyna/albo ormyanym/chrze-
ſczyanyma/tedi prauem poſpo-
litem myeſczkim/wtorem szye-
dzi/albo kor[..]nyi prauem maia
bicz ka[r]anyi

## Capitulum Sto oſmena-
## ſczye o appellaczigey
## albo o odezwanyv od
## szandu do krolyewſkie-
## go maieſtatu yſzemo-
## ze bicz czynyone

Praue[..]n spraued[..] [..]wa
kolaſ[..] [..]i ſka[..]ino ie[..] [..]ieſli-
bi ko[..]n wſz[..]ndzie a veprzy

deſc

wktorem to szia przigodzilo isze
bi szia minimal przesz virok
sandzego albo vonta gi star
szich armijenskich wszan
dzie ich armenskim podlye
przerzeczonich articulow
gi przigod rzeczi bicz vkrziw
dzonego a opczazonego tedi
on obcziazom ma a moze
wrzeczi opczazenija swolego
ktorebi mijenil appellowacz
to iest odeszwacz mieg indzie
iedno do krolievskego male
statu a krolievski maiestath
podlie praw pisszanich ar
menskich przerzeczoni czlo
viek appellaczigey to iest
odezwanija badzie taczil vs
nacz y roszadzicz a kasdemv
zormijanow volno ma bicz
appellowacz to iest othzinacz
szia do krolievskiego male
statu tako bogatemu iako

vbogemu abo czym armenie
przesz xiazata anneprzesz
myasta sza vprziwilieiowa
ne y viaczey przesz prziwilie
ye krolyewskich maiestatow
a kroliewskiemu maiestatu
prawvprzednyeyssziemu podle
prziwilyenow swoich sza pod
dam a zadnemu ynszemu
a tako ten kto gim dal pra
wa tenze anneynszchi ma
gie szandzicz podlug grunto
woney sprawiedliwosczi

## Capitulu sto dzewiantenascziesto o szandzim isze niema szandzicz iednen strony besz drugey

kaszdi szandzia armenski
vslisszawszi skarga iedney
strony niema rzeczi szandzicz

iedno istbi obona strona ob=
licznie bila a ktora bi stro=
na mijala viathsze dowo=
di szwiathkow szandzia vy
slisschawszi ot strzon zalo=
bi gi otpowiedzi itesz dowo=
di szwiathkow vokol mye=
dzi stronami vczyny aczo bą=
dzie podlie prawa skaze mye=
dzi stronami ktoreszia pra=
wuya ktore szwiadeczthwo
wrzeczach bicz ma przesch=
trzi szwiathki

## Capitulum Sto dwv= dzeste o vikladu a rzadzie szandzema Szandii armenske

W Sprawiedliwoscz tako ro=
zeznawa a rawnye kasdemv
podlie prawa ma bicz vne=

dzano/ Isze szam szandzia zad-
nego wsporu szandzicz nyema
badacz opcza persona/ alie
wswoim szandzie armnenske
ma myecz dwanascie mazow
dobrich prawo armnanskye
vmyalich Jeslibi dwnascie
mazow myecz nyemogl nye-
chay ma sescz/ Jeslibi seszczy
nyemogl myecz/ tedi nyechay
ma czterzech/ a takim obicza-
iem przerzeczonem ma bicz
sprauowan szant/ a nyegima-
czey/ a zadny szandzia nyema
radzicz wrzeczi/ ktora szamb
ymal szadzicz/ bowim tho po
deyrzenye iawne czynylobi

Capitulum Sto dwudze
sthe pirwsze othim
ktho meczczi szan-
du Jeslibi kto nyewczczyl
szandu/ albo sbroia/ albo slowy/

grunenskego tedi taki ma bicz
karan przesz szand podle vy
stapu aboczim maia viedz
ecz strom isze do szandu nye
przichodza abi rozmycze czy
nyli alie isbi kasdi szukal
spokoynnye a czicho sprawye
dliwosczi swoyey agdi iedna
strona albo zaluge albo od
mawya druga strona ma
sluchacz nyeprzerywaiyancz
any przenagabaiyancz rze
czi onego ktori movi gi zalu
ge a podlie gi otpowiedzi stron
szandzia virok albo virzeka
nyeczi albo konyeczliwi ma
virzecz iako przedhnym przesz
strony prawdy naczeszia bilo
bi viwiedzono a kasdi szan
dzia ma mocz karannya wsz
yszczkie vistapne w szandze
podlie iakosczi vistapu tho
iest shaznenym gi vynnam

żałobny

# Capitulum Sto dzewdzeste wtore otem ktori przet woytem wlasnie przizwanii niestanalbii

ktosz koluiek przesz znamya
ktore kolwiek voita armenske-
go trzi razi visrwam billi a
nnedbalne niestanalbi tedi
pyrwszi rasch trzi grossche
przepadnie woitowi zadrugi
rasch miestanie szescz grossi
przepadnie woytowi trzeczi
rasch miestonaczi szescz gro-
schi vinni woytowy gi vinna
wszadzenia przepadnie a ta-
ko dlug wnazwennyma bicz
dzerszan azeby [illegible] wraczon
przesz osziadle ratownie
isze ma dostacz ottac [illegible] wnyast
prawo gi rzeczam osszendzo-
nem

a onym ka kowyam pospolu-
związaconem człowyekiem
ma bicz złozon rok wetrzy
nyedzielie ku postawyenyu
przet prauem ormyanskem
gi ku otpowyedzenyu gi vspra-
wyedlywyenyu szią oczo gi wy-
ynycz badą Jesslibi doprawa
poszwan bil kto a trzi kroc
nyeposluszniye nyestanalbi
za [illegible] rasch przepathnoszi
[illegible] przerzeczona szescz gros-
[illegible] starszem ak-
[illegible] przeczi
[illegible] zwyeczi [illegible] albo gy-
[illegible] aly [illegible] przeze ba-
dzie przi [illegible] przi [illegible] sand
daczonemu [illegible] takowym
obiczaiem przeczywko [illegible] nu
[illegible] przerzeczonym [illegible] gi
kupczami [illegible] zaplaczicz
[illegible] aszczi Jesslibi [illegible]
[illegible] adzi albo kupyen
[illegible] mial [illegible] man i bicz

ku zaplaczenyv zlozon cza sch
podlie articuliow visschen vipis
samch
Thesz kasdemu gosczyowiczw
gitego dnya ystem ktomu iesth
krzyw albo szluszny kem vpel
nye prawo przeth voytha astar
sze armyenskie ma bicz vczynyo
no w kasdem rodzayv krzywd
a vipelnienie rzeczi osandzo
ney tak postrpon acz maliako
vissze przelozono iest ...
vipelnyenye ma biez do... nane
gwie... one przesz vrzant a
prau... ktoremu prawo prze
parth... iest p...

## Capitulu sto dwudzie stc Trzeczie o mienie sczie kasdego stanu poswanen doszandu

d.q.

Jesli bi ktora ... albo
me... szczey plczi persona do

doktorego szandu pozwana
bi bila tedi moze masch gey
albo przynyaczielnye gey kre
wnyy zanya wprawne zasta
pouacz y czynnycz czo bada
mocz ku zisku albo straczne
rzeczi mnyanoszy dostateczna
a rzadna prawa mocznoscz
ktorey mocznosczi wnyara da
nabibila wszandzie a gisby
wotu kovey rzeczi lyczy uoscza
sdrada nyebila vczynyona
szandzie maya baczicz to iest
kto szia blisschim myenyl biy
szia bicz a chczialbi ... a wsta
uicz ... rzecz oney ... wnyas
thi chczancz rzecz gey nayste
gi stratha przywiescz thaki
przyoblicznosczi oney myevna
sthi pyervey ma dowiescz
moczi krewnosczi swoley
o ktorey isbi szya nyemoglo
vq... plcz w szadzie a iesliby
takowe rzeczy bili downe

dzony a nyektora lsczywosczia
ktore nyewnasta wszwen rze
czi vpadlabi taka lsczywosc
przerzeczonney rzeczi a nye
vynney gey skodzicz nyema

## Capitulum Sto dwv dzieste czwarte O vkladzie przyszynan gi cznnyema

prauo pisszane armenske ta
ko skazugie Jeslibi ktori czlo
viek ktorego armenyna pra
uem armenskim przicziagnalbi [illegible] zyssznadze czelye
szney [illegible] ar
menyn za [illegible] szwyadk
kiem nyepoth parthi o ktora kol
viek rzecz chocziya mala cho
czia vielka bilabi szam przy
szia rze aprziszyaga z aprawda ma bicz wlosczne [illegible] na
szwyanthi krzisch a ny [illegible] ndzie

prziobliczności vonta arme-
skiego zonnymi maszmi kto-
rzi sznyem zwonkli wszan-
dzie sziedzecz a gdi badzye
czasch naszwnathi trzisch
palcze polozicz tedi ponoth
przisznaga czynnaczemu
ma trzi krocz naracze na-
lacz nodi potim on przy sz-
sznaga czynnaczi vipelni
przysznaga podlye za lobi
gi otporowo takimsze obicza-
iem poracze vmarlen Je-
slibi kto togo oltora rzecz
obwinil tedi on obwynnio-
nii obiczaiem wisschen prze-
lozonem przysznaga wola
sna przesz kasdego swiath-
ka sprawnszya ktore wszic-
ki gi kasda zossoblinye rze-
czi [illegible] iako przelozone sza
v[illegible]iczone a poprawnone

pewne/a moczne myecz ch
czancz/S pewnen naschen vija
domosczi gi zosmyslyenya
gi sprzizwolliemyem rad na
szich/stanu stadla obogego
tako poczwerdzicz gi zacho
wane bicz/ Wamy slubissmi v
moczinyamy a poczw[illegible]erz
dzamy iako gos chinyasb
bili dzerszo [illegible] szwnczyna
nem wszyante Tho iest Je
slis [illegible] aumye won bil powo
dem szand [illegible] a stolcza stro
ny pol[illegible]vatey naslyadonacz
ma [illegible] zaszarvda ar
myenyw [illegible] posman[illegible]tho
vynnyen bil podlie [illegible] wo
przerzeczo [illegible] arm[illegible] skych
przesz vorsta [illegible] iescz nego
[illegible] leszemi [illegible] em
na[illegible]ny szan[illegible] idzie
olkom czter [illegible] ch

vnnszich lisczyech naszich
opissanich wtorich armye-
nÿ thi to lwowskie tesz po-
zwane prawo myesczkyeo
Maidburskemu poddagye
mÿ gi poddane bicz chczem
aczo vnsschen zaprawda tich
czterech actiailow prawe
szwoiem armenskim prze-
rzeczonem bada sandzem
wktorim oniÿ tak zastapia-
mÿ gi zachowawami iakodo
tego czasschu wszÿwa-
nyo a wdzerszenyo iego
bili dlya dlya k[illegible]ch wsz-
yczkich gi ossobnych rzeczi
vnetrze gi szwyadecztwo
przerzeczonich pyeczanq
nasscha iest nÿnyenschim
rzeczam zawyesschona sta-
loszia gi dano wpyolecko-
wye [illegible] asszenyme pospoli-
them wszobota blÿszka

przeth Nyedzyela quinqua-
gezima to iest starego mya-
sthopustu lata boz[illegible]go Thisz-
szancz pyancz szeth dzewya-
tegonasczye krolowanya nas-
szego krala Trzynastego
Przithm billi tamo Nawyelnyey-
schy wkrystussie panowie
duchowny Jan swyathego
Gneznenskego koscziola
Metropolskiego Arczybysz-
skup a przedny pan wyedzie
a stolycze apostolskey legat
wrodzony Maczyey wlodzi-
slaw[illegible] albo kunawski Jan
Posznanski fabian Elsper-
ski Pyoth i przemyslski gyi
Corony nascheyi poth kancle-
rzy biskupowye. Itesch wyel-
mozny vyelyebny [illegible] vrodze-
ny Crystow [illegible] szchydlowyecza
voyeuoda gl Starost[illegible] [illegible]aco-
wsky gl Corony nascheyi

Canczlyercz Jan zlyubran
cza posznanski mykolay
zda... uncze Sandomyrski
Jaroslaw slaska Syraczki
Jan iarand zbrudzowa
lanczyczki Otha Schoczcza
Kuski pospolyti Mycolay
Szyslezicz ploczki gi andrey
Stacz...na ...belski woyewo
...wie ... lukasch Sgorki
poznanski gi Starosta vyel
...y ...lski ...polnthi Mikolay
Schydlowecz Sandomyrski
gi krolyestwa ... roth
... Mikolay ... a i sza
... ia woynyczki, cracz
cza pospolith Cracowsky
g... ...zaiorski, osznowa
... ki Starosta ... i p...
... n ... adom...
... uncze ... adomski kas
... anowny Jan ... alsky

Gnyeznyenski Cracowsky
y lanczyczski Jan czoanski
Skarbnymyerski Andrzey krz
yczky swyantego Michala
plocżkiego y srzodenskyne
go kosczyolow proboscznow
Secretarzow naszich y Ca
nonnykow Cracowskich Sta
nyslawa Chroberskyego
Chorazego Cranczego y
pothczasszego dworu nas
szego lyasskoti ozarowskego
pothkomorzego naszego y
zawichoczskego stolnyskza
naszego y koscznenskiego
Starowsky y gynszich mye
malo czessnykow vrzad
nykow y dworzan naszich
przyprzerzeczomch rzeczach
swyatkow vyary godnich
Zacznye nam y vyernych
mylich dan przesz rancze przerzeczonego
Mikolaya Thomyczkiego

vnelliebnego wkrystussie
oicza pana pyotra biskupa
przemyslkiego gi krolyestz-
twa naszego pothkanczle-
rzego zaczyne nam mile-
go

Powyedzenie tegosch
wkristussie oicza pa-
na pana pyotra bisz-
kupa przemyslkiego
gi krolyestwa pol-
skyego potkanczlye-
rzego

Pyothr biskup gy
pothkanczlyerze
znamyonuye

125. / 122

Rękopis ormiański
zawierający
Prawa Ormian
składający się
ze 141 Kartek
posełam do użytku lite-
rackiego
Jaśnie Wielmożnemu
Panu Panu
Romualdowi Hube
Tajnemu Radcy i Se-
natorowi w Warszawie

X. Sadok Barącz
Professor Teologii
we Lwowie.

Սալըմի բօլօժենուեամ Թօրա պիդմէքի նէինկ:

ա Պուրունճի քի բամբասալ եդ
արլար պիլմէնի քի Թօրայլարին եօխադար:

բ Եքինչի քիմսէ ուչուն եսմար եաղ տըլը
եայ գիտմումինկ բոր չըն աա ըն տան:

գ Ուչունճի չինուչ անըը գուչուն ունկ պար
չայ Թօրայլարնինկ:

դ Տօրդունճի քի. գիտմար Թօրաշխար
պօլմախ քէր ար:

ե Պեշինճի քի. նէ նէ մայ առ Թօրայ. եայ
գիտմկայ Թօրայ պօլմաք քէրաք. եայ Թօր
անի գիտ կայ սի մար լամար քէրաք:

զ Ալթընճի քի. նէ Թարըրու դիյար պօլմա
կայ Թօրաշի լարկայ. եայ զախ օդ ցայ լարկայ:

է Եդինճի. դան ըխ լար ուչուն քինէ առի
ալ ար նըդնկ ին ամ լարըը:

ը Սեքիզ ինճի անդ ուչ ուն քինէ Թարըրու
պօլմաք քէրաք. եայ գիտ նկայ պետիլըր ա

թ Թօղուզունճու քի Թիյ մասդր: քըրխ
տանլարկայ տինաիզ լար ալնըճայ պար
մակ այ Թօրակայ:

ժ Օնունճի. քի խայ սի պիթի եքլար
տան եղ ոչը. եայ խայս ըը մի լաթ լար
տան ալ ոչը Թօրալարնին:

գուրուծ կեսի քերականեան եղ եդարլար պեղնի քի
Թօրայշարի եօխ դուր.

# ԱՅԳՈՒԱԼԱՐԻՎԱՐԴԻԱՅ

## ԳԷՏՆԸՆԿԷԱՄԱԿԸ

պու Թօրա պիլմէքլիկի. խօշ-իսա
ըն տամնաշէ փանինսա. կալթող իկոս
ն ընկ պարչայ եր մենի լէք նընկ.
Ջեալ կի Թօխ դալ մաքի տայ պալչ
լան մաքի. պարչայ Թօրայ պիլմէք
լարին ինկ. գալչ տայ էագ-ար ան էն
քի պէքէլ ար կայ. ձու ալ. քի պեղնի
քամ պա ա եյեդ ար լար. քի եօխ դուր.
պեղ տայ Թօրայ: Ս րի ծան նըն կ
չնոլք ան տան. հատ իր լանտիք
էագ մակայ. Թօրա լար պեդ իքլէնի:
Ջեալ ծու վար պէրալէք ալարկայ
քի քամ պատաէյեդ ար լար. քընտնկ
Թօրաանի. քի Թօրայ եօխ դուր.

Երմէնի քրիստիան լարտայ· զէրայ
գօրէ լար պարտար· քի մախտում լար
օղլայ· տայ Փանըրընի Թօրալարընդէ·
քի գօնու Թօրա լարըն պայար· գիմ լար
քի պու իչինտէ սող լար լար· քէնտի
լարի գօնու Թօրաստան տայ ըլէ տըր լար
տայ օղլա լարընին տայ· գլար լարդայ
տը մալըայ· էնկիլ էս լը սատամի լար
նի: Պու բունելի ճուվապ ալար կայ
մուսսուպէրի պիզ· քի Թէէնկրի աւալ
տան· սատամին էնկ գար պէյ ատըրայ
Թօխ դատ դը· դանըըմալըայ գօնու
ըգընու: Ա Ընընկուշունու աթին սիզ
լարըընընկ տօգ Թօր լարը· Թօխդատ
ըլէ Թօրայ խօյտու լար· քի գիմքի
պօլվան լար կայ· էսմանին այդ սայ
օլում լու պօլկայ: տայ գ խմքիմն
աըլայ· խօլ ու գատ ըլէ ուրկայ· խօղ
ունքէ սքայ լար: Խսայդ իւ մուխէս
քէնտի Թօրա սինայ· արդ ըլու պու
իչինինկ Թօրասինի· ալ ըլէ աւալշի
Թօրասամն· քիմքի ամեսանըայ· ու
սնաա ընայ էսմանին այդ սայ· օլում

լուպօլկայ։ Խայթըք մէք աւետարանը
պէտիմ ըզ քէզ նըղնկ պարչայ Թօրալար
ն ընկ դուկալ մէքի տիր․ ան ընկ ուչօմն
պու խրաստըչէրդ ենկ ըզ քի այդ ըլըտը
նաքի թօրայ տայ պու թուրլու։ Էօլէ
եայ մէն տիզ կայ եամսկիտայ պուխր
ու մէն պու թուրլու․ տայ պէրքի դիր
մէն․ նաքինի եամնկի պիլայ․ պէրիր տիզ
ընկէ ախ չի երքինկ ըզկայ․ այդ ըլըստմ
կայ տիզ․ տիզ ընկ սընկ ար ընկ ըզ ընկըլ
նէ չէք տիզ ընկ պօյունկ ուզնու։
Նաքինչի Հայլ պալթայ եախչըլը եր
քինայ պէրիր ատամ ին ինկ․ պարչայ
եախչըլըխըն խըլ ըն մակայ․ խայըն ըն
քի թօլու դադըլր քի պիզ իմ նըրքի միզ
տայ ըլըր․ քի պարչայ աստամխլար պիլ
այ գծն լուք պիլայ պար մակայ։ Լըզ
սապար պիլայ․ նէ աւետարանըյ եազ
ըլր խոյ մանըյ լար աւ ալ տան․ Էօլէ
եայ սօզ պիլայ այդըյ լար։ Նաքինչի
քն գէլտի տայ օվրանթի դուկալ թօր
այ․ թուկալ աստամի լարկայ․ տայ
զլամատի թօլու դա մակ ան ատամ

իւարկայ· պիթ իք պիլայ պերմակայ։
Ահն ընկուշուն օկուդ պէ բերուրք ու
էտարան տայ· քիպար ըշ քայ քէն
տին ինկ զախ օջ աար պիլայ թորա
կայ գելմի էին։ Աղաշ ըյ տայ քնեար
ղուշ ուն ունկ մանի ու պիլայ ալանի
էդի· մէ ու էտարան տան· քիպար
չայ գիմայ գիմկայ պօրչ լուեսայ
թօլում էդիքայ· էախշը ջը գօնկ ուլ
տան· էախշը ը էսէդիք· ղերայ ատ
ամին ինկ էսի գէնտինինկ էառ
ղուչու սու տուր· մունկ ար օղշաշ
պարչայ էառղու իշ լար ինի· էսլա
մաք գէրաք։ Պու թուր լուքն պու
խուրուր աւ էտ արանտայ շաքար
նընկ մանիսինի· էկ ար անընկ էկ
իր լէք ինի· դաէ դղ· էսայ աւալտան·
սօնկրայ մաղթ ատըյ· անընկ ուստ
նու· քիէառ լղ աէ էդի օլէկ իր լէք
նի· քէն տինինկ է էատ ինայ· խայր
պիլայ քի գիրմատի· թօր ան ինկ ալ
նընայ սաղ ըշ պերմակայ։ Փօրկու
զուր քի դէյ իշ մ տիրէառղու պօլ

մահկայ. Եօխէսա մաղ դամ աւն պհլայ
ու վըր ադէր. քի չարա պար կոայ. սուխ
լանն մաս ըն էաո ղու կայ պար մահկայ.
Մուն կարօխ չաշ Հրաժարէլ կդար.
մը աւէ տարածն տայ. Թօրայ կդ մահ
այ անկար. քի խօլդ խայ կդէ քնդան.
քի այդ խարտաշ ըմայ. քիուլաշ քայ
Մենխմպխլայ ալթամ նըընկ օչխղնամ
նըը: Աշ դայ է քի Թուր լու պարար
սիզտայ սապ աք. աս ամթըլըք դար
պէյ ադ ըն տան. տայ Թօր ադտան.
Մանի. նէ ուչ ուն սուխ լանչ պօլուր
սիզ. օզ կա լար նըընկ Թօր ամխմայ.
մուն տանտուվ լանխը. այդ ըր ասաք
էալ պօղուս. քի հէչ սիզ տայ գօնու
Թօրայ եօխդուր: նէ ուչ ուն սիզ քէն
տինկ ըզ կայ. խըրխ այու էկիր լէք
կդ մահկայ խոյ մասիզ. եօխէսայ.
սիզ խոխայ ու էկիր լէք կդ արսիզ.
Թուկ ուլ օզ կալար կայ. եօխէսայ խար
տաշ լարկայ տայ: Ուչ ունչի զլամ
աստի Մէնկրի պէր մահկայ. եազկան
Թօրայ. քի պօլ մահկայ բրէ զմուչէն

եայ տան գօնու լուքդայ պօլկայպիղ
եօխէսայ սուվլուք պէլայ. էտուլըա
մախպէլայ սախլան այ պիրղ գօնլուք
նու. ուէտաղ մակսան Թօրանին հար
գամանտայ։ Տօրդունչու քիէդ
քիմչայ Թէննիրի եօքսուն սու Թօր
անի ուքքրօրօք լարնըյ. ու աւէտար
աննըյ։ նէ չիքքի եախշը տուր լուխ
պօլկայ ծան ըմ ըղկայ. տայ պուդուր
լու գօնու լուք պէլայ էդ մակայ էտու
ղու լարնը։ Պէշիմ չիքքի Թօրայ ու
բրօրօք լար. ու աւէտարան Թէշ
քիրիմատիր. եօխ էսայ Թօրայ. բր
էզ մուշէն եաստան Թէշ քիրիլիր.
ովլուս լար տայ. ու մին լատ լար ար
սս ըմ այ. անըմկու չուն. պօշ էդար
Թէննիրի. քիտս լու լար. Թէրկաք
պախքայ լար. նէդուր լուխչէսայ. ան
կարգօրայ էդքայ լարեադղունու։
Չ Լթմնչիքի Թօրատայ բրէզմաշ
էն եաստան. անդքայ Թուշար. տայ
պէյ խմըղ քան դէյ ար անդ լիչ մաքնի.
գլար. քի պիրղ գօնու քրխատան լիքդայ

դիրիլկայ պիրզ. քի զօնու զօնուպօլ
ղայ. նէկէր. նէկէր պօլղայ :~

Նէ քինչի քիննէ ուշուն եմոխ եազմըշ եայզիմ
նըմնէ ըրի չին աւրնըտան :

# ՏԱՂԸՆՄԱՅՆԵՐՋԻՆԵԱՅԻ

գլատիքէ եազ մանկայ. Թօրայ լարինի
եայնեւ տապալ դանն. դէ բրանն ոի եւ
խմըզ պուլիշ քայ: էկ ար. քի եազ ոք
եւայ աւ ալկի տայ. քի. քերայքիմ ըզ
տուկուլ եւոի. եաղկան Թօրայ պէրիլ
մանկայ Թէնկրի տան: Եօխ սայզօք
քեղ իշէտ դէք. բանն պաս օղկայ մէլ
լադ դանն. քի եօխ դուր. քըրխատան
լարտայ Թօրայ: քիմ քի մունուն այդ
ըր պիլմայ դըր. արի պիդ իք լարի նըմնկ
դուչունի: մունինե քի եամ ան սաղ
ըշ դանն. ե Թուրլու եամանն լըխ Թօղ
ար. ա. եայ սաղ ըշ լարէոի: քի Թօր
անի խոյ կան եւ սիզ եւոի: ե եայզըլ
մաեւոի քի զօն լուք պօլղայ եւոի.
ատամնիլար ար աւըրնայ տոռնեւատայ:
Ե ինչէ քի օլ պիլմէք լէքնի. քի դար

պէյատ ըմ ըզ տան պարէտի. եաման
լըս աձն տուր տու. տայ թուքալ էտը
ամթ ըլկան տատամթնի. է աը ըմտի
էդի. տայ տավ ուք նու ուշաղատ ատ
նըյ. գօրալ մաս ոըզ լք խաքանէլ
էդի: Պունչի պու վախտ լարտայ
էրթնչաք լըք դան. ումըրան մակայ
գլամաս լար. էսքիու էանկի Թօրա
լարնի. նէ մարգարէ լար տան. նէ
աւէտարան տան. քի պօլկայ լար
էտի արի պիթիք լարնըձնկ գուչուն
տան. պիլ մակայ գօնու Թօրանի-
ան ընկուչուն գլատիք պու Թօրայ
պիթիքի պիլայ. օյատ մակայ ալար
նըյ նէ Չիք գիմսանի է իւ իւ ուտան:
Բունչու պուվախտ լար տայ պիլ
իք լըք էք սիլտի. քիպիլիք լըք պօլսա
էտի. պօլուր էտիք սընտաք ու Թանկ
լաք. զամ անտարընայ գօրայ. ան ընկ
ուչուն էղ տըք պար չայ մըլ լադդան
ու ուլուս լար տան. տայ է աղ ըքդայ
պէ ըքիդ դիք. օխ չաշ էսքիու էանկի
Թօրա լարկայ. նէ դուր լու քրօրօճ լար

խաչ ին· տայ ած է տ տարան պտուխր տու:
Է ինչ չի քի պըտը զամանն տայ առի ճանն
ըզէաս իմթ էզ մաս· նէ չէք սօղոմոն.
ուդանն իէղ վախտ ընայ· էայ նէ չէք
կորընթոս գէ րմանն ընայ· էայ օզ կայ
ուլու ս լապտայ: քի գօնու թօրայ էզ
առ լար էտի· զէրայ արի ճանն էտի գոր
կուղ ուչու· ալար նըրնկ խորաք ինայ·
անն ընկ ուչունն սուխ լանչ տուկու լ
լար էտի· էադկանն թօրաւլար կայ:
Նէ չէք նըստ աքէղ լար դլամամտի
լար էազ ըը պէր մանկայ· նը աւէս
արանն նը աւայլ տանն· էօխ այ սոզ
լարի պիլայ ինան առ ըը խայթ արտը
լար: տայ անն տանն սօնկրայ· սուխ
լանն առ լար էազ մանկայ: ալայ օխ
թօրանի տայ էազ ըը խալտրմամտի
լար· զէրայ ալար նըրնկ տաղ ընօզ
կայ ուլու սաղ ըը լարի· պարէտի·
խայթ արմախ լխուչըեն· էօխ այ
էօքօյ պէր տի լար էպքի թօրայ պիլայ
տայ գէրման լարնըրնկ օպը չայի պի
լայ· տայ արի պիթլարնըրնկ գուչու

պիլայ Թօրալարբին եդ մակայ· եօխ
եսայ պու զամանտայ պարչայտան
գէրի Թուշ տուք: պու սապաքտան
բիլէգ մուշէն եայ եագ ըը խօյ տուք
Թօրայ լարնի: Զ ընչ ըյ· քի եաս
ղուհնուհնկ իչի անդ պիլայ Թուկալ
լան ըր· եվէդ քի Թէնկրիխանին·
պու խարուլ մասըյ· անդ իչ մակայ·
եօխ եսայ եամանին լէ արդ ըը տր
պու զամանտայ· այ քըրխատանլար
Թուկուլ քի եաղղգ· եասղու ալ
նըննայ անդ իչ ար: եօխ սայ հարէր
տայ հարքէգ հէչ նէ մատանտայ·
ան ընկ պիլայ· խուԹ խատուչ ումուգ
նուհնկ· պոյրուխուն հէչ եդ ար լար:
տայ պէգ գլատէք քի Թէնկրի նինկ
պոյրուխուն հէչ եդ կան լարկայ·
Թօրա́ուկանուն պէ բքէրԹէ խոյ
'սուեասղու տայ: Է ինչի· քի պաղ
մամախրուչուն Թօրան ընկ· պար
մակայ լար· օզկայ մէլ լադն ընկ Թօր
ալէն այ նէչէք պու խըր ուրէտի լար
մարգարէ լար· քի եօխ մոըր Թէնկրի

խորայ կըլ արաս ընդայ. քի պօլ վամն լար
կայ պար ըրլար. խայս ընգքի առ աքէլ
լար տայ անըզ. դապա լար այդըր
լար. քի դէյ մաս դըր քըրխտամն լարկայ
օղկայ մի լադ նընկ. ալընընայ եառ
ղուկայ պար մակայ: Ը խնչի գորար
պիզ եմախսկի վախդայ. քի պար ար
ախ բաշ լար վաղըա պետ լար. քաչա
նա լար. պիլլար պաշ գեթխայ եայ
լար. քի եխզ գորուբ. ուօրունչ ալ
ըբ. տայ պիլիբ սիզ լիբ դամն գօնու
եառղուճնու եկիրի եդար լար: Ընն
ընկուչուն գօբ դանսազ. եազ ըբ
խոյ սուք թօրայ պիթ իբ խն տայ. քի
պօլկայ օկ ուդ ու թօղրու լուխ ան
խնքի պիբ լար կայ: Թ ունչու. քի
եառ աղ ըլկամն դար պիյ աղ ըմըզ.
տայմայ ունութուլ ուչու սուր. եախ չըլ
ըխնը. գօբ դուր լու ճանըն թենկրի կու
նախ խն տամն. հալ պաթ գլաս աք
եառղունու թօղրու եդ մակայ.
վախդ ըն տայ ունութուլուբ եանկըլըր
պիզ. ան տամն սծնկըրայ բաշ մանպօլուբ

սաղ ըշքայ Թուշ արպէզ քիալայ
մըտր էօխսայ ալայ տուշկուլ. անկլամակ
ուչուն քի պու Թուրլու խէյրինլը. սա
ղըշ պօլմակայ: Ինանմակուչուն էադ
ըէ խայ տուք. Թօրայ պէԹ լինի հարվախտ
խօլումուզ կայ ալ ըէ եօ լակայ պէզ
Թօրամըզնը. տայ գօրկուզկայ պէզ
օզկայ մէլ լաղքայ. քիտայ մայ Թօր
այ լար խմըզնը. արի պէԹէկ լարտան
էդար պէզ. քի սօզ լարի պօլմակայ
պէզ նի դապալ ամակայ: Ճունչի.
խաչանքի ատ ամէ ատաԹ ըլգըս ուր
տայ պէ բարի անկար. պէս Թէնկրի արի
ճան նընկ շնորհ քին. օլ շնորքնէ չայ
պարտըլ. խիկարի. ատ ամէ լարուանայ
արդ ըլ. տայ խաչանքի խայԹ ըլէազ
ըխքայ Թուշդուլար: Ըյ Թէնկրի.
խալ մակայ մէնի ճանըմ ատամ իլար
տայ. զէրայ ճանէրկաախն տան Թէնկրիկայ
խայԹըլ լար: խաչանքի քս գէլսի.
տումնէ ակայ. օլ արի ճանընը. է անայ
պէր տի ատամի լար կայ. տայ ճան
էատղուսուն. խայսի քիմէ ամէ ատար: ան

տայ կանոնք ։ զերայ պիլծըր նորա պէս
իմ ըղձ.քն. քի տոնմնեայ աստամթըլարի
լարըն բըրէզմոշ էննէայ · տոնմնեայ եասա
ղըսոյն եասաղ ար լարէսին · դիւ աստխտըր
էմսին տանըստնկըրայ · պիթմէք պիլայ
եօք սոյն մանկայ · Թօրա լարընըն · Թանրն
լար պարչայ արը պիթ լարտան ։~
Ճմ պիր իմ չէ · քի պիլկայ լար եասաղու
չէ լար Թօրայ պիթ իքէմ տամ · Թաղըու
եասաղըն նըն մանկայ · պիլմէք քի քէնտի
լարըն տայ Թուր մանկըր լար · գօգ դանկի
եասաղու չունմնկ աղնըընայ եասաղը
կայ ։ Ճէ իմչէ · գիմ լար քի Թօրանընըն
աղնըընայ գէլիր լար · խօր խու գէչէր
կայ լար · ան ընկ ուչ ունըքի · խաչան
աստամթըլար աղնըընայ · պօլ մասլար էկ
քիւնի գօնու նըր մանկայ · Հալպաթ գօք
դուրլու սօզ պիլայ Ծանհըդէդար լար ·
եասաղու չունմու աղ տամանկայ ։ Նէ
դուրլու պօլ սար լար · գօգ դանկի · եասա
ղու չունմունկ աղնըընայ Թուր մանկայ ·
քիպար չայ. եաք ուխ լարնըր գօրար ·
քիան ընկ աղնըընայ գիմսայ աղ տամանկ

պիլայ պօլմաս գծու պօլմագայ·
եօխսայ գծուն լուքն պիլայ թէրկով
պօլսար : Աչ դայ պու մէ դուրուր
պաշխէ լար պիրի պիրինայ պայլար·
սապար խօշար պիր թօրա պիթիրգի
նայ օխշաշ· մէ ... լարկայ·
խայսըն գի պիր թէնկրի տան եաւ ղու
չու լար պէրիլմիշ լար տուշմանլըգայ:
տայ խայ թիրգ ... պիլայ թող
ուր տու լար հայ ... պէտ լարինի· ...լար
դապէտ լարինի· ... ... ... 
եաւ ղուչու լարըն: գէրայ պու մէ
թուկալ սան· հայ պաթ լանըմ պար
չայ տուշմանկայ: գէրայ պու է պընը
տան թողտու լար· տայ պուճ· սան
տուշմանըն ընըն· եաւ ... կանըն ընըն
գուն լարը տիր· տայ օլ չուխտու տուր·
սատամին ընըն ... ... ընընայ
սանըն տիր· սատամիլի ... նըընը դար պիլ
ալ ընընը: տապը տայ պար տըր գօք
թուր լու հայ պաթ ... պու խչ լար
նընը ... պիթիք լար տայ: Ադամը
տայ օխշաշ դիր մէ նահ ... լարընըն

Բօգօլէն եասընայ Իսրայէլ օղլանլարը
նընկ · խայալըն լարընայ քի պէրիլտի
Թէնկրիտան · եազըլկան Թօրայ մով
սէս խօլուննայ : — Անընկ ուչուն · պու
ժէ Թուրլու պաշէնլար պիրլայ Թուկ
ուլլար պիրգ · Թօրա այպիթ էք էնի · տաղը
տայ նէ սապաք պօլուր · պիրգ կայ քի
պաշ լարընը պու Թօրա լարընի եազ
մակայ · գօէ վախտըն պէրի · ուլու սաղ
ըշ դայէտիմ · պու Թօրայ պիթիկէ ի
ուչուն · քի հարքէզ պիրգնի · դապալ
ար լարէտի · պիրգիմ խօմտայ · օղկայ
տայ Փ աատայ : Ա աղըտայ հօրմաթ
խայ ուք պիրգկայ · պու իշուչուն ; ատվուք
լու ապի պիթ լարնինկ չակերտի պօղ
ու · վարդապէտ · գօէ Թուրլու հօր
մաթ լի սօզ լար պիրլայ : տայ մէն պօլ
մատ ըմ ուսատումայ ալ մայկայ · մահ
անայ էդ իք մէնիմ պիլիք սիզ լէքիմ
նի · տայ Թէնիմ նինկ Թնջազ լիքընը ·
տայ սաղ ըշ էդ դիմ · քիխօլդ խայ էդ
քէս էտիմ · օղկայ գուչ լու արի վար
դապէս լար տան · զէրայ պարէտիլար

գօէ լաւր օլ վախդ դայ ամ լր չում
լու- բեկլե սօէ ալար: Եւ վերդ քի պիլիր
Մէնիմ ճնարմ նըրնկ պիզ մին լէքէնի
զլամաալըմ գեմ սանի պուրիչ քայ
գէ լղէր մակայ: Էօխսայ սարըլ
Թանկ լարերախմ- քի սու աքել լարու
պէլկելէ արթ ալթալար. մուն խնքի ով
ուլիչնինկ խայղուսունայ պօլմաղը
լար: Եւ վէրդ քի խայդ իր պօլալըլ
սապար- պու Թօրայ պիլթ իքէնի
Էազ մակայ. Հօրմաթ խօյ կանըրտսանն
պիզ կայ. տէր սանէփանըս կալթօղի
կօսնըրնկ. պարչայ երմէնի լէքնինկ.
պիր տայ եքի տայ պիզ տան խօլդ
խայ երդի. տայ մէն մահ անայ երդ դիմ
Մենիմ պիլիրք սեզ լէք իմ նի. տայ գօէ
քէզ դ արդ ըն տըմ պուրիչ դ ան: —
Իշաչան քի արդ ըխ ալր. խօլդ խայ երդի.
Մէն տայ ուստումայ ալ տըմ. Մէնիմ
մուքէն լէքիմ պիլայ. պիլիր քի դիսաւ
տիրհնազ անդ պօլմակայ. տուխմ
նեն պոպր ուխքայ: Եւ կար քի Թէնկրի
սանն էսայ պու էախ չըր սաղ լըշ. տայ

Թուկալ յով լսան · սայ · անընդնկ ծնկաբմախ
ըյ պետլայ · ասրըը է ախ չը · այեկար Թու
կալ լանմաս այ · մենեմ պաչ լական
ըմ · օզկայ արե աԹալար · Թուկալ լաէ
պաչ՛էայ չեսար կայլար = Ձ երայ ա
ալ աւալ տան պարչայ ուսատալ ըէ ·
Թուկուլ պեր աստամնտան պաչ լան
ըէ · տայ ան տան Թուկալ լանտե ·
Է օխեսայ գօէ լար տան · գերայ աղ
տան գօէ դան դաէ ըէ · պերե պերենայ
գել դեր եէ · պեր եէ դերտե լար · պար
չայ ուսատալ ըէ նըր։ Խ այԹ ըէ նախմայ
ալտըմ գեպես եմ ըզ էո նընկ · եսագու
սընայ · պարասըմեն · օլէե եղ գոր
մասնե օր ումչ ալմաս ։ անըմնկ ուչտն
դես եչ լետեր · մանկայ է ազմակայ · եօլ
ում պելայ · Թենկրե նենկ եսագու սան
ունկ օխ չաչ ըն ։ Պ օլ մակայ գեմայ
դապալակայ · լայԹքան սօղումսու
եկար գեմսայ պեէ եէ սեզեսայ · ոլըան
սեն · այ եկար Թուկալ ոլըանկանեսայ ·
տայ մունտայ նեմայ եէ սեէ դաէսայ ·
քեն տե Թուկալ լաեն · Է Էարդըն ·

եախշըք զօծուղ լարընը. եօք սուծուր
պիզ սուվլուգ պիլէյ:

Ուչունճի քինչամնըն գուշլուղունունկ պարչայ թօրալարընընկ:

# ՈԼՈՒՅԵՆԱՋԱՄԻՓԴԱԼԵԼ

վարդապէտ թօրայ պիթիք էնէնկ
խուվադըլուչունն զօք թուրլու եալ
պարմաք մը ասէփանձնըսա կաթող
իկոս կայ: Խօլարմէն սէնատան. հայ
պաթ լը աթայ. սայ պարչայսերմէնի
լէք. էկիւով լարընըն ընկ պաշը. պօլմա
կայ քի հեչ դայ էնկիլ սաղ ըշլակայ
սէն. ճան սարդըն գէրաք լէ իշնի.
խայս ընքի մէնիմ ուստումայ պէրիք
սէն. գէրայ դէյայ սի սիր մանկայ քի
գորկուղ կայմէն սանկայ. զօք դանսաղ
քինէ սիր խուվադը. թօրայ պիթիք
էն էնկ. խայս ընը քի խօլում ըգկայ
ալ ըք պիզ. գէրայ թօրայ պիթիքէն
էնկ օխշաշ ըպար կանն ծըք գայ: գէր
այ դէյ իշ լի սիր պիզ կայ. թուզմա
կայ. թօրանի. ու կանձըք նը. քի պէրի
պիր էնայ օխ շակայ: Խայթըք պու

Թուրլու պարտր օխշաշ ը. պէրի պէր
սինայ. զէրին կանօնք ճանմը. Թողլու
էդար. տայ Թօրայ Թէնկրի. Հալպաթ
էկար պէրի պէրէն տան այըր ըլըքէնայ
լար. էօխ այ զօք էր տայ պէր էքէր լար.
նէ Քէք ճանտու Թէնկքէն դարպէս ատ
պէլայ. Է տէր լար. օլ Թուրլու այըր ըլ
մաս խաթ ըշ ըէ. պէրի պէրէ պէլայ պօլ
ուր լար պէր. տայ զօրինէմօնէ պէր ձէք
պլայ խըլ ընըր լար. օլ դուրլու կանօնք
դայ Թօրայտր։ Աջ նըրնէկ ուչուն. էկար
քի էօլ ուխսայ. խաթըշ ըլմակայ էք
սինայ. պէրի պէր սինի սընար մասդըր.
տայնէ դուրլու կանօնքնու. պէլէ չէ
լար Թուզուք դուրլար. օլ Թուրլու Թօր
անխ տայ։ տայնէ դուրլու էանկըլ կան
լար կայ. կանօնքդայ. բօք ուդայ ուխօր
խու պար օլ Թուր լու Թօրատտա պար.
տայնէ Թուրլու Թօրատայ զընտան
ուպայ լամաք պար էկրի լարկայ։ օլ
Թուրլու կանօնք դայ. զընտան ուպայլ
ամաք խարղամաքդըր։ Սոյնէ դուր
լու էազ ըլն ազ տասնմի լարօսնայ.

կան ծով նեձմայ պաղեալ մասդր։ ով
Թուրլու Թօրասայ. ան ըն քի պէք լար
նըճնկ տեսնայ. գիմ լար քի Թաղ ըուստուր
լար տուձետասայ. տայ նէ դուր լու. արի
գիճի խորխմասդր գօզդանկիէ աստղու
չի տաձն. ով Թուրլու ան մեղաստամ
խորխմասդր տաձն եայ եաուղու չոսս
ունտաձն։ Խայթըլը տաղ ըտայ եախ
չըլ ըխ. պնդիլնի դիրպիզկայ։ քի պար
չայ արի պիԹիք լարնի. ան ընկ ուչուն
Թուզ տուլար. քի աստամ խըզմնի եազ
ըխ դան դարդ քայ լար։ ով դուր լու Թօր
այ պիԹ էքի. ծանհդէ դար դիյ մակայ
եամ ան լարնը. ունէկրի լարնի։ քի ապ
ուք պիլայ ունախ չըլ գօնկոււ պիլայ
Թիրիլկայ լար պիրի պիրի պիլայ։
Սոաղ ըտայ ըով լուք պիլայ դիրիլ
մաք. արդ աբ լքդր. պուտայ Թօրայ
տայ պօղ մաք քէրաք։ Պու Թուրլու
մաձնի լարնի պէրտիք. ուալու լարկայ։ քի
դան ըկայ լար։ քինէ չայ Թուրլու եախ
չըլ ըխ պար մաձն տայ. հասսա արպար
չայ աս ամի լարկայ։ քի դաղաձնի. ով

կ ամէն զօթուր ուր տայ եղեմին լեզնեւու
եախշի բինոյ Թօխ դադ ըրաստ ամի
լար արասընայ: Ու այ խայ տայ Թօրայ
եզմեզդիր անտայ դալաշ գօբ դուր.
տայ խայ տայ Թօրայ ուգծնու լուք պօղ
սայ. եզմին լեզ արդ ըլ դըր օլուրու այ.
տուն եսատայ ու երխամ լար տայ: զերայ
պիր ուղ ու չու Թէնկրինինկ չնորհ քուն
տան պերիլ կան երխոմ լարկայ եզմին
լեզ դիր: Դունչի տաղ ըլ տայ եաղար. գխոմլար տր եաւղու
նէ լար պիրիր պիրի պիրին տան գծնու լարին օխշաշ լարնը:

# ԱՌԱՋԻՆ ԹՂԹՈՅՆ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑՒՈՑ

Թէնկրիտար. նէ Թուրլու պուլար
ուր մարգարէ Թաւիթ. քի եռնղուեդ
ար Թէնկրի. քեն տիրնենկ ժողովուրդ
ունայ. տաղ ը տայ այդ ըր բրօր օզ պէս
Թէնկրի պիզխմ եաու ղուշ ումուզ. եանայ
այդ ըր գէլ Թէնկրի. տայ եդ օնն խնկ
եաու ղունկնու. տաղ ըլ տայ մունկար
օխշաշ պարար գօբէն լար. զերայ քեն
տի Թէնկրի տիր եաւղուչու քի ուլրա
դիր պիզնայ գծնու եաւղունու:

խայալը պիլէյ. քի ալ անխաթը ատամըն
լարըկայ Թուզ կանատըր. պու Թօրայ
լարընը նէ Փըրէշտա լարըկայ. նէ ճանա
վար լարըկայ։ Է վէտ. քի Թօրայ տայէադ
կանըր օլտուղու չու ճանավարըն ը.
օլտուղունա. քէ րազը. Թավգուլ անը ընկը
ու չունը. քի ճանավար լար օկուտ լանը
կայ լար. էօխէշայ ատամըլար։ Ամմա ը
տայ տէ լարըկայ տայ պօլտը էտաղու
քի գօզ դանը էրկայ Թուչ տը լար. Փըէշ
դայ տանը տէ լար պօլտը լար. օք դամ
լէք լարըխայ գօրայ տուկուլ գօէ քէղ
էօխ տայ պէր քէղ։ Խաչ անը քի էտա
անԹ դը. Թէնկըրը ատամընը. օլչանը
դայ. պէ լէխէմ էդը. քի էտա ղուչում
ուղ տայէ էամըղ քէնտը տըր։ Ամայ քը
գէլտը սուն էակայ. տայ այդ ըյ էտա
ղուէդ մակայ գէլտըմ. պու տունէտա
կայ. տայ անԹ ամքըմանը ընկը էտաղու
սունէդ մաա պար չայ էտաղունա պէր
տը օղուլ խօլունայ։ Ամ այ պու տուր
Թէնկըրը նէնկ էտա ղուտու. քի էտա ըլա
գէլտը սունէտակայ. տայ անը լար արդ

ըլն ասըլ տու լար խաչ անկ ղու լուխնու
նէ քի էտու ըլնըղ ։ տայ Թէնկրինինկ
աթը ։ աթալ ըր ։ այըրըլմադ ար
պէկ ատ ։ գէրայ նէ Թուր լուէ տուղու
հու տուր օղուլ ։ օլ Թուրլու աթայ ու
արի Ծան ։ տայ պու իչ արի պիթ էքլար
տայ ալ անին տիր ։ գիմ գըլասայ Թէրկա
մակայ ։ Է խն չի էտու ղու չի լար աթընը
պէրատ Թէնկրի աստամ լարկայ ։ քի
էտու ղու էդ ընկըղ ։ գօն լուք պիլայ
օգ տուզ կայ ու Թուլ կայ ։ տայ պու իչ
հաւստարտր ։ խան լար կայ պէկ լարկայ
տայխարդ լարկայ ։ խայթ ըր մարգարէ
լարկայ քահանա լարկայ ։ խայրըլ ։ քի
մուլւէս խօյտի ։ էտու ղու չէ լար անայ
տա տայ ։ տայ մունտան սօնկրա էտու
զօրաւոր ։ Ո՞վ Թուր լու սողումն խօլ
տու Թէնկրին տան ու լու լուխ ։ քի էտու
ղու էդ մակայ պիլկայ ժողով ուրդ ։ քայ ։
Կարէ տի լար ։ քահանա լար ու խարդ լար
էտու ղու չու լար էպ քիտայ ։ նէ Թուր լու
այդ ըր պիթէք լար տայ ։ քիք ահանա
լար պօլ կայ լար խանլը իչ ինէ ուայ

եազու ղու չէլար: Նէ ուչուն Թէնկրի-
հաւ սար պէրտի եազու ղու չուլուխնու-
ան ընկ ուչուն քի պար չասը· պու
չնորհք դան մէն կարուչէ պօլկայ լար·
տայ խայթ ըէ քի էք սէք լէք էն տան
եազու ղու չէլարնընկ պիրի պիրինզը
կէլ էդք այ լար: Ու այ եանկի տայ պու
խար ար պէլ իմ ըզ քա՞ ո՞ք աուաքէլ լար
կայ· քի օլ դուր կայ սիզ· ժէ օլ դուր
ղուչ դայ եազու ղու էդ մակայ· Ժէ միլ
լաթ քայ խարայ էլ խամ ընայ· տայ ալ
ար տան Թէչ քիրիէ: ալ ար լար· պաչ
լէ լար ըյ պարչայ· քըրխատ ան լարնընկ·
օլ դուրլու խայթ ըէ քա՞ սվրադ դի
մանէ պիլայ· էկրի եազու ղու չու ուչ
ուն քիթուկալ գօնա եազու ղու էդ
մաս էտի: պար չայ գիմ այ աատամի
լարտան էսի քէն տինայ· եազու ղու
չու ար ծան ընայ ու Թէնսինայ ու է
սէ զէք լէք էն այ· տայ· ար ուժ լուխ
դայ սախ լակ այ քէն տինի:

Ու ալ ըտայնէ տիր· եազու ղու· էայ գիմ լարկայ պազըէ
սիմար լամաք գէրմէ· էայ գիմ լարկայ Թէյար եազու ղու մուէդ
մակայ:

## ԱՅ ԷԱՌՈՂՈՒ ԳԻՍՏԱՆԱՅԻՆ

ըլտը: Չուալ թվականի տոմն· սօնկրայ մարգարէ լար տոմն· քրէաողու նէ տէր· էառողու պարշայէշ լարն ընկ թէրկամաքի տէր: Գ̅ թուրլու իշպար քի ատամմիլար թէք րանիր լար տոմն էատայ· էախ շըրու էամանտայ օրդայ շախլը: գիմ լարքի ալանի էախ շըք գիշէ լար տէր· տայ գիմսանի զըկէլ էդ մաս լար տր· ալար կայ էառողու քէրաք մասդր: այ գիմ լարքի օղլուար էայ խատու ախ չի տէր· էայ պաշ կու շուտուր· ալար նըշնկ իշի դաս քօլ մաք դր· այ էառողու օրդայ շախլը ատամմի լար նըշնկ տր· գիմ նըշնկ զա խօց ցաաի պար: Նէ թուրլու տողոմ ոն Է̅· խաթուն նըշնկ էօպիլ այ թէրկաք թաքդի էառողուսուն· օլ թուրլու դանի էլ մարգարէ· էօպիլ այ աշթի շուշ ան նըշն Է̅ խա̃թ նըշնկ էառողուսուն: Այ քըն Է̅ իննչի գէլ կան յինայ· ծնկէան ընտակի ալանի արդար լարկայ· այդաար

գէշ ինչ ըզ ամթամ տամն աւղ ղհ լանկամ
լար. տայ սինչ եւան ըն տաւկի աւլմնէ
եւզ ըխ կը լար կայ այդ-սար. գէթինչ
ըզ մինտամն խաւր ղհ կէ լար մինկի օթ
քայ. խայաւ աւլ մնի տիր. պու թուրլու
քի օրդաւշախ կը լար նըճնի տրէաւղու.
օրդայ շախ կը աւլարար. գիմ լար քի
եւզ ըխ լար ըն տամն խայթըրբ. բօքու
թօվլադ-եդ-եր գիր լար. աւլար նըճնի
օլչ սար թինկիր. եւզ ըխլըն բօքուդ
աաըն. տայ գիմ նըճնի եւզ ըխըլ աղդ
ըխ պօլ սայ. օլ պէրսար ծու աւք ըն.
Հայ օխտոււնեայ եաւղութւնայ
գորկուզ ւր. թէյէշ կէ տիր եաւղու
չուկայ քի պիթեր չիուալու աւխըլըլ
պօլկայ. տայ արի պիթեք լար նըճնի գու
չուն եախշը պիլկայ. տայ պարչայ
սատամ իլ իքնի. ինի պիլկայ. քիեաւ
ղունու թօղ լու եդքայ. թէյէշ կէ
տիր եաւղու չի լարկայ. քի կէ աւդա
լար ըյ պիլայ թուկալ պօլկայ. տայ
ամնկ կը ու ախ ըլ կը ու սախդ պօլկայ.
Պօլմակայ քիթօրամի ամնկ լամի ին

գիմառակայ. եւք ոէք մէք եղէքայ. նէ չէք
քիպեր բէշաքար. Թուկան բէշառին
ուզ լոամնիք պէլ մակայ. պօլ մառ ուատա
լմեդ մակայ: նէ չայ ապդ լըն տառղ լըն
պէլէք լէք գէրաք եւառ ղու չու լարկայ.
խայս ըյ. քի Թէնէկերի կայ եառ աշէր. գէրա
եւառ ղու եառ մախ Թէնէկերի նէրնէկ տէր.
օլ տուտր գօմու եւառ ղու չու: տայ տուն
եայ եւառ ղու չու լար ըյ Թէնէկերի կայօխ
չաչ դիր. անըլընկուշ ուն քէրաք դը քի խղ
գօրմիշ Թէնէկերինէնէկ եառ ղու սուն
գօնու եդ քայ. տայ Թէնէկերի նըրնէկ ալ
նըլնայ աչ ըլն խղ լուպօլկայ: Ս ալղըն
տայ գիմ կայ դէկ աախ տէր պէր մակայ
պօյրուխ ունէ եառ ղու չու լուխ նուննէկ.
եւ քի Թօր աայ պէլ կէլըն եմի լար. եառ
ղու չու լար մարգարիտ լար. քաշ անա
լար. քի Թէնէկերի տան դանէկ լանտըլ լար.
տայ ալ լար տան դանէկ լան տըլ լար խարդ
լար ուս լու եառ ղու չու լար: Պօլուր
քիեօլ ուխ ուր եառ ղու եառ մակայ.
խան լար կայ. ու ուլ ու պէյ լարկայ.
Ս այ պէղ կայ պուդուր լու պօլ սուն.

խայալը ողլուս դայ պարհայ. քըրխա
սըն խասըն ըլ. եայ ողլու պէյ: ալպար տուրն
եայ եառողլուսուն խայդողլուրկայ լար-
ալ լարընայ գծն լըք պէկլայ: Ոայ եկ
խով եառողլուսուն ախ բաշ խայդողլուր
կայ. վարդ ապեա լարնըննկ ովլադ
ճաքէ պէկլայ. է̄ եայ գ̄ ախ ըլ լը գեԹ
խոյ եալ ըխ պէկլայ: Ոայ խայդախուլու
դայ պօլ մասայ. խասն եայ ողլու պէյ
լար. գէ եառա ախր ախ բաշ քայ ախմար
լամաքայ. եառողլու իշ խն. քէ պարշայ
եառողլու լարնըը օլխայդողլուրկայ. պօլ
մակայ քէ պու իշ քայ ադդըրու պօլխայ
գէմայ: Ձ եբայ պար ար ախ բաշ լար
ար աս ընայ քէ պէկլէք սէղ ախր. ատայ
ախչայ գուչու պէկլայ Թադնկ լանկան
ար: Պէկ իր մէն մահմէ մէն տայ. եօխէ
սայ պէկլէք ասանխծան լարըը պար ար.
ախ բաշ լարնըննկ. ատայ պարչայծան
լարուչուն. ծումաք պէրուչու արլար
Թենկիրի նըննկ ալ նըըն այ. ալայ օխ պու
եառողլու լարուչուն պէրկայ լար:
Նէ չէք եօղ ար ըլ այդ ըլ որ քէ վարդա-

պէտ լար պիլայ նդ քայ լար Թօրանի:
նէկար քի եազուղու պաշը պիլէք սիզ
պօլսայ- խաԹըրն տայ օլԹուր կանն պիլէ
ճէ լար տան ով լըրանկայ եազուղու խըշննի·
քի բաշ պաս ալըզ պիլե անն կայ լար գծապլքէ
ՍՕ աղը տայ նէ Թուրլու դիլէշ պիր տիր· պօլմակայ· Քայ:
եազուղուշուլարկայ· գծնաւ եայնէկըր գնչըկայ եազուղու տայ:

Դ

## ԻՅԻՇԼԵՐԻՆԻՆ ԱՂԱԼՈՒ ՉԻԿԱՑ

Քի օրունունչ ալ ունչ պօլմակայ· գէրայ
եազկանն տր: քի օրունունչ սօխրայ դըր
նէչայ քի իդ ի գօզ պօլսայ· գէրայ օլ
եազղուն չունքի գծն լուք տասունայ·
օրունունչ ալ մասդը· անըննկ սօզու գէչար
եազղու տայ· տայ գծնու լուք պիլայ
եազղու կայ ունչ նդ այր· տայ գիմ քի իչ
իդ սայ պիլս անն ըր: նէ Թուրլու ՄԷնկըրի
այԹըր քի եխազ գօր մանկըզ· եօխսայ
գծնու եազղու նդ իննկ ըզ: նէկար քի գծն
լուք պօլմասայ· գօբ տասամ նէ պիլայ
եազ ըխ քայ Թուշ այր: տայ պուխ չդան
օզկայ միլ լայդ նըննկ եազղու սունայ
պարըր լար: տայ գծն լուք պօլսայ·

եառաղուչէ լար տայ · պաշ ըլ պօլուր
Թէնկրինին իզինինկ սօզուն այտ մանկայ: քէլմէն
եառաղու էտ արէսամ մէնին իմ եառաղուամ
գօնտուտուր: պախըմ մասըն գէնտժինինկ
տա լամ ըննայ · ծանհըտ էտ սէնքէ · պաշ
չայ տատամ լարնը պէյ ան տէրկայ:
էկարքէ տատաղայ · պարչայնը մատ
ան արտ ըլըէսայ · էօխսայ եառաղուն
ու գօնու լուք պէլայ դէյ ատխտէրէտ
մանկայ · դէյ մաստ խոծանկայ էխազ գոր
մանկա · նէ մէսքին կայ եառալըղ այ մանկայ
նէ Թօրըլու եաղ կանտար · եառալըղ ալմայ
եառալըկայ Թօքսաայ: Մայ եառաղու
չու պօլ մանկայ պէր եարդըն իչինդէքայ
գօնուն ուննկ · եայ էկէն նէնինկ կէլէտին
անկըլըն չայ քէ Է · սէ էխազտայ էղդուր
մէյ էն · տայ կէլէյնէ գօնտ ուսուն Թէր
կանկայ - ան տան սօնկրայ · Է եայ Գ
դանըլըխ պէլայ · ուչ էդ քայ գօնու
լուք քայ · Թօքայ պէլայ Է · եայ Գ · դան
ըլխպէլայ · Թօխուզ ալ կանտար պարչայ
էչ · տայ գէմ նէնինկ դանըլըխը պօլմա
կայ · անտ պէլայ · Ը եարդըն գէմէնինկ

ուստանայ ղուշայ ու չեղքայ ։~
Դ. կյունչ մի տիրէտաղուչէկայ. քի Թօր
ամի էալ ղղ եղմակայ. եօխսայ գօք
լարպիլայ. եկար եօլուխ մասայ. Է եա
Է. էախշի ուպիլինչի տատամի լարպիլ
այ եղքայ Թօրամի. Նեչիք Թօրակայ
գելկամ լարկայ. Է. եայ Է. դամըլը
գերաքդիր. օլԹուրլու էաղուչիլար
կայ. ամ ընկ ուչ ումն քի Թօրայ Թօղլու
պօլուր. Թօխդակամ տատամիլարպիլ
այ դամըլը լիդայ։ Պու օվլըրամինչ էք
պուպրումն ուրմալըյ լարտայ պարհէսի
քի Հք. տատամ. տայ մայ սաղ ընդայ
եախիլար. պարչայ դուրլուխն լարուչ
ումն. Հք տատամ. ամ ընկ ուչ ումն. Թուզ
տու լար. քի պարչայ տատամիլար. սաղ
ընկայ լար քի Հք միլ լադ նընկ ուս
լուլուքու ալ ար տասալըր։ Էօխսայ
եմտի ժէ էաղուչու Թօխդադ դը
լար. ժէ աուպել լարկայ օխչաչ.
Թուկ ուլ քի գօք էաղուչի լարնընկ
Թէ ր կամար խնտամ. գամու լուր Թօր
այ. էօխսայ գօք լարնընկ դամ ըլըլիր

պելայ գծին ու լուսէ խորխու լուսգոր
ունուր Թորայ: Աստ ըստ տայ խաղ
անկխդայ. Գ. Թորաչէ խոյ աըլար.
ալայ օխ վրասատունատայ. խաղանկխ
դանովրանխէ. մէ երրորդ ու Թենուճնկ
աԹըճնայ. տայ դանըխ լարնըճնկ սա
նըճնայ: Պետղ տայ մունկար պեյ անխր
պետղ քի Գ. եառաղուչու պօլկայ. զէր
այմունատան արդըխ գուչդուր դաէ
ուլ մակայ պարչայէրտայ: Աստղը
տայ ախէաչ դըր պուրունկի եառաղու
չու. Է եայ Գ ախ ըլ ըյ սատամխլար
Թուդքայ խաԹ ըճնայ. տայ ալայ եղ
քայ եառաղունու. Թուկուլ քի ալար
դանըխ պօլ կայ լար գծնու լուքքայ.
եօխ եայ ախէաչ քենախ տայ ալար
տան ու վրան կայ եառաղունու:~
Թէյ սախ տխր եառաղուչի լարկայ. եր
դայ ու գէչայ. սարնամակայ. եպքէ
ուեանկի Թորանի. տայ Թորայ պէԹ
իք իճխի. տայ եպքայ ալ մակայ պար
չայ մէլ լադնըճնկ. տայ եպլը սատամի
լարնըճնկ եադ կանըճն: Թէյ սախ տխր

եաւուղուշու լարկայ. պարսայ Թարայըն
անըն պիլա. եանըշ ըպօլմակայ. տայ
Թօռայ սանըլմակայ. տայ արդըքլըղը քի
օչ աչ պօլմակայ. տայըն ըքի ը պիլա
բանըխըլ պօլ մակայ. պ արսայ վանըդ
դայ. արդըքլըղը. եաւուղու վանըդըքնայ.
քի եաւուղու կայ գէլ կան լարընըքնի. գօնըկ
ու լարըը չէյ պօլմակայ. տայ սաղ ըչ
լամակայ լար քի բանըխըլ լէքդան.
եայ օչ աչ մաքդան Թօղ լու պօլմասը
եաւուղու. ու գօնդեն պիլա Թօղումլու
պօլմանըգէրաք եաւուղուչի լար ։—
Զէրայ գօք քէղ եօլունըսըր. քի գուչ
պիլայ դաւարլար. տայեաւըդ սայ
պօլմասարեաւուղու ։ Եօխէսայ Թօզ
ումլուք պիլայ. տայ գուն պէրիբ
օղկայ չանըդայ. եանըչը Թէրկաւ.
տայ խայԹըր ուն սանկայ լար. ալ լար
ընայ. տայրուչէդ քայ լար ։ Նկարքի
եաւուղու կայ գէլ կան լար դալ աչէդ
սալար. խոյ մակայ լար. պէրի պէրինայ
Թուչ մակայ. օչ աչ իբ օկուդ լակայ
լար. քի Թօրայ անընըն խալայայ

պօլմակայ · սայ եաւուղու խոսք անել
պօլմակայ ։ Գիլօյին լար զախոցայ
լար սայ · քի զէլմաս լար սը եաւուղու
ալնըրնայ · դ ալ աչ կդ մակայ · եօխսայ
գօնու լուք պիլայ սայր աւսուլադ սայ
պօլմակայ ։ Երկայ պիլայ պերկայ
լար սօզ լամ ակայ զախոցցալար
կայ · մ͞ե ի սօզ լաաայ · մ͞ե սի դ կէք Թուր
կայ · սօնկրայ պիրսի սօզ լակ այ ·
քի ալարըն ընկ կիլ կայ լար ինի իչիթ
իէ պիլ կայ լար գօն ունու կերինի ·
սայ ան սան սօնկրայ եաւուղուսուն
կդ քայ լար ։ Սաղ բյ սայ եաւուղու
չու · սախլան մաք գէրաք · քէն սի
խուլ լարըն սան · պարսը ան ինքի
պիք լար · քի եաւուղու սայ սօզ լմու
չու սը լար օրունչ պիլայ ։ զէրայ ով
րան չէք դիր եաւուղու կայ զէլկան
լար կայ · եաք ունսի օրունչ պէրիր · քի
քէնսին լարի սարդըն սօզ լակայ լար
պօլմակայ · քի ալարնըն ուսադ ադ · սօզ
լար ինսան ալ սան կայ եաւուղուչու
սայ կերի կդ քայ եաւուղու նու ։

Հլտատմաարգ եաաղու Թեչնկրխնընկ
տր · օլքի եաբուխնու աչ ըխնըգօր
էյէր · այ տուճնէ այ ատտամի լարընայ
եօլուխուր · եաձնկըլ մախլըխտայ մայ
գիմայ աձնկար եամանձ լամաարըն -
գիմքի եըք սըգ եաձնկըլըր : այ գիմքի
երքի պիլայ էնկրի էդար եաաղուձու
քէնտի պօրչ լու խալըր · գօգդանի
եաաղու չուկայ : պօլ մալկայ քի օք
դամլան կայ եաաղուչու · եայ գիմ
սաձնի Հեչ գօրկայ · ալայ պիլ սին քի
ա͞ծ տիր եաաղուչու Թեչնկրի · խայըր
նըընկ ալ նըննայ քէնտի տայ դուրա
ատըր տր եաաղուկայ :~ Պ էյէշ լէ
տիրեաաղուչունուձնկ քիդընտաձ
ըը պօլկայ · գիմքի էնկրի պօլայ գըն
տաձնկայ սալկայ · քիօկուդ լաձնկայ
լար · նէ Թուր լու քա͞ն պուխըր ուր · ալ
եատար աձն տայ · քի տէյ քի սալ ըը
գըն տաձնկայ · աձնկ ըն չայ քի Թօլով
էդքայ : Ա աղըր տայ է ատամ նըընկ
ար ատըրնայ · խալայայ ու տտախ պօլ
կայ · քա͞ն քէնն տիօկուդ պէրիր · եաա

ղու կայ պարժիկն. եօլտայ պարըն
մակայ. քինէ մայ արատայ հակար
ակ լքը պօլմակ այ: եար աշ մադըր
քօնտակ խոտ լարընայ. քի աւալ
տան սաղ ըշ էդէքայ եալղան սօզ
լամակայ. զէրայ գիմ քի եալղան
սօզ լար. շայթան նէնկօզ լու ոնտառ
իր. նէթուր լու քօ պօլուր ուր գիմ քի
եալղան սօզ լար: քէնտի լար խոտան
սօզ լար. զէր այ եալղան տըր. ան
ընկալթավը տայ շայթան տըր:
Սոյ դաւէդար ալարնը թէնկրի
գիմ լար քի սօզ լար եալղան. տայ
եալղան լէ պիլ այ պարմանկ ըզգի
րի պիրէնկ ըզ պիլայ. եօխսայ. սօզ
լաշ ընկ ըզ գօնու լուք պիլայ. պար
չայ խար տաշ քէնտի թէնկրի պիլայ:
Եար աշ մադըր քըրխատան լարկայ.
քի սօզ պիլայ. ու լամայ զզակ այ եառ
ղու տայ. եայ էրիս մակայ զզակ այ. սըն
կար ընըը. ան ընկ եանկ ըլ ըք սօզ
լակ անմի պիլայ. զէրայ եազըկ անտըր
գիմ գիմ կայ չուղ ուր խազ սայ քէն

ալը դուշար։ Թէնկրի կայ Խոանկան
քըլըսատան լարկայ․ դէկ մասա դըր․ նէկէր
լէք պիլայ էնմանին նը սօզ մանկայ էռա
ղու սայ․ նէկար քի էնկայ քէնտի
ճանըն ըմըր զըրկէլէդար․ այնէ կար էնկէն
սայ ուէսա դար դար։ Գիրմայ դըր
ղուզ մասա ըն էսա ղամն դամն ըլը լար․
Գլաք սընկ արըըն ըննկ դիր լէք կին նէկէր
լէք պիլայ ալ մանկայ․ զէրայ հէչ դիր
Թէնկրի նինկ ալ նըրնայ էսա ղանչի։
Նէ պէր քէզ ցիմայ էսա կայ Թոդ
մանկայ սօզ ըուլուչու աստանմնը էսա
ղու սայ․ սայ էսա ղամն ըն պիլայ էն
կայ գօնուննու․ գիմայ օրունչ պէր
մասա ին էսա ղուչի կայ․ սայ սընկար
ըն ըննկ իկ լէք կին սամանչ լէք պիլայ
ալ մասա ըն․ զէրայ սամանչ լէք դան
պարչայ էսա մանն իլ կարի գէ լէր․
Թէյիչ սիզ սիրման չալասայ․ ու էլար
ա̈րնայ անդըչ մանկայ․ անէկ ինչայ քի
էսա ղուչու պուխար մի ին էսա ղուսայ։
Փուխար ուրքա̄ քի հէչ նէմայ ուչ ուն
անդըչ մայ․ զէրայ պարչայ քէրաք․

մաս ու պօշ սօզ հար ուչուն աստա
մի հար․ Ճուաք պէրսար հարբեա
ղու գուռնուռնայ: Թէ ես եշ ելտիր եայ
Թըրք մուհնու սայ․ սաղ ըշէ համահայ
քի եախշ շըրախտր․ պու սուն եահ
ըմիկ եառ ղու սունմայ․ գիմ սան ընկ
իկ ըէք իմ եկեր ըէք պիլայ ալկայ հար
սովլուք պիլայ․ եօք սուն մախքէրաք
սայ քէնտի նիմիկ ծ ամն ըմն ընկ խուռթ
ուլ մախ ը ուչուն․ նէ քի օզկանինիկ
եկեր ըէք պիլայ ալիկըն չայ․ սայ գօզ
դակի Թէնկրի նինիկ եառ ղու սու
ալնըմայ Թօլով եղ քիմ չայ:—
Ըս աչան քի գլսսսլար պարմահայ
եառ ղու ալնըմայ․ ա ալ ալ ղշ պիլայ
Թէնկրի սան խօլթխայ եղմահայ․ գէ
րաք․ եկար եղ քի պօլսայ Թէնկրինինիկ
սայ գօնլուք պիլայ էնկայ․ սայ աս
համ ըը պօլսայ Թօքանի ուդուք․
Թէնկրիկայ․ եփակուն մախ գէրաք․
գէրայ օլ պէրիր ուսլու լուքնու․ եկար
քի Թէնկրի եաք ուխնու պիլըրչը․ չէ
արայ պէրկայ գիմ սանի․ եազ ըմըմա

գօրայ. քի ձկրի ատամ զծնուն նուն են
կայ. տայ ինկ լէքին ալկայ. օլատամ
խայ ղըրմաս ըն եօխսայ Թէնկրի կայ
շուքուր պէրսին. ուլ սայըն Թէնկրի
կայ խօյ ուր. քի տաղըր եախ շըՆօլըմ
կայ եղ քայ. Թէնկրի ալնըՆայ. տայ
Թէնկրի կայ խօյ կայ օչ ալմախ նի:

[illegible]

[illegible]

Բայ պօլկայ եառաղըր. գէրայ եառա
ղըր կայ գէլ կան լարնըՆկ. գօբսօղ
լական լարըն. դանըխ լար պիլայ ուչ
էդար եառաղըրչի. էկարքիէ սլարին
այ ալսայ լար ետի. առաքէլ լըՆըՆկ
արի պայրուխուն. քի այդըր եալըղ
քէն սինկայ եախ շըր գըլամայ. եօխսայ
սըՆկար ըՆկայ տայ. ան ըՆկ ուչուն
պօլմաս եառաղըր չուխին ան մակայ-
դան ըխ լար գէլ մի ին: տայ եառաղըր
կայ գէլ կան լարնըՆկ. խայսի քիդա
խօց ցաար. գօնուղան ըխ լարպիլայ

դէյ էիլ ըր· տայ թօրայ թոլ յու
գօրունուր · տայ գօն լուքի դանըլս
լար նընըկ· եաւս չի գիչի լար տանն պէլ
կիւլ տիր· քիօրունուր ալ ըր գէլմա
կայ · տայ գօնու լուքանընըայ եալ
դան օօղ լամանկայ· եայ եկարքի ույր
ուղ ու պօլկայ քիմ անն ընըկ· տայ գէլ
իբ դանըլս լըս պէրկայ· տայ պիլ աա
լար քի գօնու գիչի տիր· դան ըլս
լըս ըն դուդքայ լար։ Այ օլ քի
այդ ըր· Ե տայ ուչ գօնու դանըլս
պօղ մաս քեւրաք· օխշար կուն աչ
քայ տայ այիկայ· քի գօզ դայ գօն
ու դան ըլս լար տր· Թէնկըրինընըկ։
Այ Է· իննչի դան ըլս լարնընըկ գօն
ու լուքի· եաշի պիլայ թուկալ պօլ
կայ· եայ խատր գիչի պօլկայ։
Խ այթ ըր դէյ ասի տիր աստանննըկ
էիլ լարըն ու զամանասա ըն ընըկ հօր
մաթինի գօրկուզ մանկայ· Գ եաւշար
օղ լան դիլկայ չըս ար· Է եաւշ արտրթ
իք օվ լրանիր· ԺԸ եաւ լինայ· աստամ
իլ իքի դէ բրանիր· Ի եաւշ լինայ-

գինաւոր պօլուր պէս լարէշէֆինայ
իւ․ էաչ ինայ քաւհնէյ․ պօլուր ։ Սան
կայ տայ պուլայ գօրունուր․ քի իւ․
էաչ ին տայ սատամ ինինինկ դանըլը
լըրը դուդ մախ քէրաք ։ Իս աչ անքի
Թէնակրի նինինկ աղնըրնայ գծնու տուր
իւ էաչ ինայ․ քաւհանսա նըրինկ դանըլը
լըր․ ժողովուրդ ուչուն ։ Սաղ ընարդ
ըլը մը․ գծնու տուր․ իւ էաչ ինայ աչ
խարհակ ան նըրինկ դանըլը լըլըյ Թօր
սատայ ։ այնէկարքի էղունս սայ պիր
դանըլը Թուկալ սատամ պօլկայ․
տայ պիր սի իկիդ անըլը տայ Թօւթ
մախ քէրաք․ այնէկարքի Է սի իկիդ
պօլկայ տայ պիրի․ խարդ - էայ Գ․
իկիդ պօլկայ․ օլ դանըլը լընըլը տայ
դուդ մախ քէրաք ։ Ոաղ ը տայ
տին սիզ լարնըրինկ դանըլը լըր․ գէշ
մաս դիր քըրխատան լար ուստան ունայ․
նէչայ գօք պօլ սալար - տայ էկար
քի գծնու տայ այդ սալար ։ նէդուր
լուքի քա․ էօք սուն մատի․ տիէ լար
նըրինկ դանըլը լըրը․ խաճ անքի անի

Թէ՛ նկրի օղ լու այդ ըր լարէնի ։
Զլայ օխ հերձուած ող լարնընկ
դան ըխ մորը. գէշ մաս դիր քրխա
ան լար ուսաս ունայ. խաշանքէքր
խաման մէք քայ թօղըրուասկուլ
լար. պիղ կայ նէ դուպրու պօղուր
լար գօնու պօղմակայ դանըխ մորայ
այ էկար քի ան ընքի իշ էօղ ուխայ
հերձուած օղ լար ուսաս ունայ.
պօղուր լար քէնտի լարի պիրիպիրի
ուսաս ունայ դանըխ մըխ պէր մակա։
Ամ ադ ը ռայ դիս մաս խաթըրնցիջ
նինկ դան ըխ մորն դութմակայ. դէք
սօզունիշ իդ մակայ։ նէ թուբըրու
քանունուկ յարու թի ունայ. արխա
թուն լար գօրուբ. առվունըշ լուքպէր
ռի լար առ աքէ լարկայ. ռայ առ
աքէ լար թօխ դադ դը լարքանունուկ
գօնու ոք յարութի ըն։ Զ յնէմայ
ան ինքի իշ էօղ ուխ այ. ռայ խադըն
գիշի լար գօրկայ անի. ռայէ աիշէ
հօր մաթլի խաթըրն լար պօղկայ։
նէ չիք էր գիշի նինկ. ը՟ գ՟ թանըխ

լէօր գէչար ։ ալայ օխ հօրմաթ իլէ
խաթըրն լար տամն է անչայ . դ . եայդ ։
եօխ եաայ գէղ մակայ լար թօրպայ ալ
նըշնայ . ով լարընայ դամըրըն լէն պեր
կայ լար . օլխատտարեամաչը ու հօր
մաթ իլէ աատամի լար կայ նէ խատտար
գէնատըլարի տիր . տայ ալ ար գէլէր
դամըրըն լէն պերկայ լար թօրպայ ալնըշնայ ։
Ա՛ նըշնկ ուչուն քինէ թուրլու դիլ
մաա խաթըրն գիչիկայ . քահնյ պօլ
մակայ . եայ ժօղնէր ։ նէ պօր լայ պաա
մակայ . նէ գէպիդ դայ օլ դուրմա NB
կայ . նէ . եըրդիչընփնկ թօնուն գիլ
մակայ ։ օլ թուրլու դիլ մաա ալարկայ
թօրատայ . օլ դուրմակայ . նէ դամ
ըրն լէն պէր մակայ ։ Պուէչ քայուդ
րու այդ մակայ ։ քի Լգօք խադըն
լար . խամն լար ըն թօգուք տայ քն
քայ դամըրըն պօլ տըլար ։ զէրայ
մարտիրոս լուխ դամն ըն լէօրը օղ
կայ տըր . տայ աատամի լար դամըրըն
լէն ըլ . տաղըն պիր դուր լու տար .
եվէ թգօք խաթըն լար խըլնալըտըլար

տայ Թէնկրի կայ ար զամնի պօլտի
լար · տայ առատամթլար տամն հօր մաթ
լամնտիլար ։ ամն ընկուչունքիխադ
ըն քիչէ լար նընկ · խամթունն գիչէ
լար նընկուսնայ գէչար դամն ըխ
լխը ։ ալայ օխ խաթըն գիչիլար
նինկեր գիչիլար ուսատնայ · Դ
տայ Դ · նե չիք եազ ըէ պիզ եօղարը ։
Գ-իմսայ պու թամն ըխ լխնը աղ ըր
նընն մաամըն · թուկուլ եալղզ թոմկ
ալ առատամթլար դամն ըխ լար պօլտի
քնուչունն · եօխ եսայ օղ լամնլարտայ
նե չիք բեթղէ զեմ նընկ օղ լամն
չխ լարը ։ տաղ ըտայ մէ սատեփամնու
իկ իդ վախդընմայ · տաղ ըտայ գօէ
լար պու լար կայ օխ չաչ ։ Սաղը
տայ այդալ ըէ · քինե ուչունն · Է
եայ Գ · պօլ մախքերաք դամնըխ ·
Է · եայԳ · տուկուլ քի գօէ լարկայ
ուդրուստուր · գոր կուզուր քինե
չայ գօէ պօլ սայ · ամնչայ իկիրտիր ·
եկար գիպօլմասայ Է · եայԳ · մնուն
տամն եք սիք պօլ մակայ ։ Զերայ

ուստատամ կայ ասսանդ դր քի պուխ
դան այլծ քայ գիմայ նընկ ուստ
ունայ · այ · Է · Գ ատամ պօլմադր·
գէրայ պիրի գլաայ պիրսի գլամ
աա: տայ եառուղու չու գերաք · են
խոյ կայ իկի դան ըլս լար կայ · քի
պիրի պիրինայ սօզ լարի օխշաշ
քէլկայ · քի օխշաշ մդ պօլմակ այ:
նէ չէք ալար նընկ սօզ լարի պիր
եռի քի · քն ուչուն · խան լար ընթօք
դու լար · ալայ օխշաշ պօլայ · Է
սին · եայ Գ սոնունդ դան ըլս լս
լար ըլ գ օնու տուր: Մայ էկար
դաք ուլուր եայ պու պիթեք դայ·
քի գօք լար եալ ղան լս պիլայ·
պիր լան իք · տայ եալ ղան դան ըլս
լս պիլայ · եամ ան լսնր ուչքայ
չխար ըր լար: նէ չէք · նայ բէութ
նունկ · են քի թօր ատայ · տայ ամ
ստեփ անոս նընկ եան կի այ ·
պուէշ լար · եալ ղան դան ըլս լար
նընկ եամ ան լս ըլ պիլայ եռի: —
Էօխ եայ պօլմա լար տր Հարքէդ

զրուց ցա լերխ եղ մահայ։ այ̄ է տայ գ̄·
գծնու տուր նե չէֆ քի թէնկրի տան
պու խուր ուլ ուի· զէրայ մօվսէսնինն
թօր ատ խն խնկ պէրիլ կանխնայ
թէնկրի տան· ովր· տայ ահարոն
ու այեւու դան ըխ դըր լար։ Աջ յօխնայ
դաղ տայ· թէնկրի նըննկ ենկ անխն
այ· պուր ղու լար աուաղի· տայ պու
լուդ· տայ յխուա անղու լուխ· տայ
օթ· դան ըխդըր լար։ Սո այ քըն նըննկ
թօղ կան ընայ Փրիշատա լար· տայ գ̄
խան· տայ խոյ չի լար դան ըխդըր լար։
Աջ յ. քըն նուննկ· խս գուննլուք գէլկան
ընայ տամծարկայ· ձէ սի մեան· ու
անննայ մարգարէու հի· տայ եշէք
նխննկ աչ ըլ կանը· դան ըխդըր։
քըն նու· է պիպտօսքայ խաչ ըրկան
տայ· Փրիշտայ· տայ պօլվան լար
նըննկ ուչ աղ կան ըլ դան ըխդըր։
Սո այ քըն նուննկ միրտուլթի ունայ
ալթայ թէնկրի ուարի ծան տայ ձէ
յոլ անննէս· դան ըխդըր լար։ Սո այ
թափ օր դաղ տայ· է մարգարէ·

տայ ք՟ սուաքէալ. դան ընխդըրլար
Թէնկրի լէք խոսայ։ Դանընխդըրլար
ք՟ս նոմանկ պար չայ Թուրլու վքան
չէ լէք լար։ ք՟ս քի խսաչ ու սատ ունայ
էտի. կուննաչ նինկ խստաւանկ դու
լուխսու. ունէրնինկ դէր դածնակաքի.
ու դաչ լար նընկ չատ լամաքի.
տայ խանը ու սուլու. ք՟ս նընկ խսապըը
ղաս ընտ տան չէխ դիի։ տաղ ըստայ օղ
կայ վքանչէ լէք լար դանընխդըրլար։
Ահայ մէք սըրտալթի ունայ ք՟ս նոմանկ
ֆրիշտալար. ու գէրէզ մանընկ
դաչըր քիաչ ըլտի. տայ դէֆինի.
տայ սուաքէլ լար. տայ արի խաթըն
լար. տայ սաօր օճ լար դանընխտըր։
Ահաղըտայ համէարձամ ըն տայ
ֆրիշտալար. ու սուաքէլ լար. ու
սուսան մար գաւրէլար. դան ընխդ։
Ահյէկարքի ա՟ գօնսու դանընխնընկ.
դանընխ լէըր տայ գօնսու էսայ. հաւ
պաթ դօխ դաւ կան տուկօւլ տուր.
նէ դուրլու քի ք՟ս պյթ ըը էտի ձու
վուտ լարկայ. սիզ էպէր տինկ ըզ

ով ամենես քայ - տայ օլ դամն ըստ լըպէր
սի զօրութ լուք ուշ ոտն - տայեն ան
մաստ ընկ լը : Աթայ մէն իմ դամն ըստ
լը ըմ պարտր տաղ ընոպու նէքի ով
ամնես - օլէոլ ըն մաքնի խայաճն քի
պէրտի մամն կայ աթամ: Խայթըէ
այթ լր մէն դամն ըստ լը պէրիմէն
մէն իմուշ ոտն - տայ դամն ըստ լը պէրիր
մէնիմուշ ոտն աղ ամ - տայ ակղ էնկ
Թօրամնկ իղ կայ տայ եաղ կամնար -
քի է ատամ նըընկ դամն ըստ լը լը զօն
ու տուր : այպիր ատամ դամն ըստ լը
պէրայ քէն սի ուշոտն Թուկ ալ տու
կուլ տուր : նէ դուր լու քի այդըլ լար
քո քայ Ճ Հուդ լար քի սէն սէնեմնկ
պօյունկ ուշ ոտն դամն ըստ լը պէրիմէն:
Զօրութ տուն քի քո նըընկ դամն ըստ լը
զօրութ էսի - տայ ալ ար այդըր լարէսի
քի զօրութ տուկուլ տուր : Աշնըընկուշ
ոտն աթայ Թէնկ ըն նի - տայ մէ ով ամն
էսնի դամն ըստ գէղ Թիր սի քո - տայ մէ
տուք էղ լարնը : պուդուր լու այԹըէ
պօլկայ սիղ մամն կայ դամն ըստ - էրտա

աղէ մնայ. ու սամմարդքսատայ. տումներս
նշնակ խորող ընդայասերայ: Պուդորպը
պետորա եղեւ եւ. Թաւօր դաղ տայ.
ամթ այ Թէնշնկարնհնակ աւ աղ ըն.քն ու
տումնայ. այդ ըրէան դան ըն լն պերեէ.
քերպու աւաղ նը պերզ գօնու եղեւ եւ
խաչան. քե պերկա մնայէ որք արկ
դաղ տայ: Ա աղ ըն աւ ըէ դան ըն
լն.քայ մարգարէ լարնի. այթըէ աղ
այ.քէ դուեթար պերզ Թօխդաղ կան
այԹ.քան լար ըն մարգարէ լարնընի:
Աւդոր ըն գօնու տոմս դանըն լն
պերեր էտի յոհաննէս աւէտարանին:
հայլ պատմայ Գ դուր ըն.քէ դանըն լն
պերեր լար.քն ուշեմն. ձան ու տոմս ու
խան: Մուննատն ողբանտի էփեսոս
կանծնդէ. քէ դան ըն լն որդ աղդէ NB
լամանկայ լար ամեէաչ: տայ առադքէ
լարտայ դանըն լն պէԹէքէ պերլայ
էպեր եր լարէտի աշ անկերտ լարըն:
Է դուր լուատուր դան ըն լն նշնակ օն
շաշի: խայտի.քէ շիաւտ տիր
դանըն լարկայ.քէ հէշ էդ մանկ այլար

զօր մաքրի․ եայ եւ երկ մաքրի․ եօխ
սայ զօնու լուք պիլայ թօխ դառ ըր
տայ սօնկրայ դառն ըլս ըլս պերին կայ։
Ա կ թուրլու եսուղու չիտայ թօրայ
եդ քան մախդ ըստայ․ զօնուսան
սօրով եդ երք․ երկրդ քայ թանըլըս լար
տան․ քինէ մայ զաւաստայ․ պօլման
պյեսուղուպրան ըստայ։

Սա ալ ըստայ անդրուշ ոնմ քինեդուրըլուք երաք․ անդրէշ
մակայ․ թուկուլ քիպսորուխ պերիք այդըրպիդ։ եօխ
սայ ովլրանիք դիրըլար եամման անդըլարէշ մակայ։ անըլսկթ
պիք լարկայ թօրայ ուկանուն դօխ դառ ըր պիդ։

## ԻՇՈՒՍՈՐԻՍՈՒՂՈՒՊՕՅՐՕՒ․

Ըուն․ թիննկրի նըմկ․ զօրիր եր պիդ․ եմ
տիկիր վախդայ․ սատամի լարնըրնկ
այ ախ ըդխոց իմայ․ զէրայ սարըզ
արդ ըր դր հեչ նէ մայ ոչ ոմն անդ
իչ մաք։ խայս ընկրի պիլիմ ըզ քն պու
խրուէդուր քի հեչնէ պիր քեղ տայ
անդիչ մակայ լար։ Գուկումն զօրի ըր
պիդ․ սահ ալիչ ոչ ոմն տայ հեչնէ
մայ ոչ ոմն մահալ սատայ ու հեզեմ

արարածնայ. ու դավլաշ քանն տայ սուրը
եարամազ անտ-լարինչ ար լար. Թութ
ուլ օղլ լան լար եօխ սայ խարդ լարտայ.
Թութուլ աչ խար ականն լար. եօխսայ
գօէֆ քէզ քաւշանեայ լարտայ: տայ
խաչ ան քի եառ ղուխչ ի եօլ ուխսայ
արալար ընայ Թօզմանլարտր. եառ
ղուալ նընեայ պար կէնչայ. եայ եառ
ղուչի պու խըր կէնչայ. դավլաշ արար
ընայ պար ըը տայ եառ ղուչիկայ.
գօէֆ քէզ անտ-լար ինչ ար լար խոր խու
լու անտ լար պիլայ. տայ խաչ ան գէլ
սալ ար եառ ղու կայ. տայ եառ ղու
չու պու խըր սայ. գօնու լուք ուչ օնն
անտ. տայ օլ չախտայ ուղ բուպօլ
ուր լար. քիպար չայ. տուն եան ընկ
սա լամ ըն ուչ օնն անտ ըչ մասպիգ.
տայ գլարլար մուն խնքի սօզ լար
պիլայ. քի գէն տի գէն տի լարխն. Թօր
այ սախ լամ ուչ ու գօր կուզ կայ լար:
Սագըմնայ դայպալասայ. քի Թօրա
տան պուրուն. նէք անդ լար ինչ ար
եա ընկ ըզ. ան ընկ ուչ օնն քի խնան

մասն լարեալ պիղկայ. տայ է ամ
պատել եդար լար քնն նուն Թօր
ատին. քին եւ ուշ ուն պաւ խրումատը
անդին մակայ: օխշարլար անին
քի պիէ լար սօխուր լարկայ: քի
սօխուրնունկ զօրմաք մէքի խաս
մալ ամախոզր: Ընե խնքի պիէ լար
կայ պօլուր այդ մակայ. քի քն խոյ
մասօը չարասըզ Թօրայ. եօխկայ
չարալ.ը: Եկարքի չարասըզ ին
պօլ սայեալ. Թօրայ խոյ մասեալ:
Գիպարշայ զեն ալ նինկ արի վար
դապեալ մէքի պիլ այ. օլԹուրլու
պուերկանի տայ պուԹուրլու զլ
աալ քի պիզ զօնու քըրխատան լար
պօլկայ պիզ. օլտուրլու Հեչ քեր
աք պօլ մակայ պիզ կայ անդին մաք.
պիզ իմ զօնու ~~գէէ~~ ուԹալ րու դէք
բանին իմ ըզուշուն: Ըյեկարքի
այդ սալար. չարայ եօխդուր անդ
ին մինին. պու ին անտան պէլկիլէ
ալըր քի Թենկրի աք ռաս համ կայ
անդին Ղի փրիշդա տան օղ լաւ:

տայ այդ ըլը մէն խմպոյ ումտան.
անդէջ արմէն: տայ ար րաՀ ամ
խուլ ունայ պէրար անդ: Խ այդ ըլը
անդ ըլը դի Թէնկի դա իդ քայ գօն
ուլուք պիլայ. տաղ ը մունկար օխ
Հայ իչ լար: Ու այ աուպ էալ անդ
էջ դի այդ ըլը. պազ ըլը սիզկայ անդ
էջար մէն խարատաՀ լար: Խան լար
տայ գօնու լուք ուՀունան անդէջ ար
լար: ալայ օխ ուլու պէս լար. քի Թօխ
դալկայ. քի դիսէՀ լի տիր անդէջ
մախ արդ ըլխ ար էաուղուտայ:
Խայ Թըլը մէկնէլ էդ ար մէն Թէն
կիրինէնկ անդ ընլը. ուլ րադ իր պիզ
նիան ապ էալ այդ ըլը. պարՀայ ուդ
րու պօլկան տատամէլ արկայ. պիրի
պիրինայ. Թօխդալկան էՀնինկուՀ
ու անդ դիր: Խայս ընքի գլ ատի Թէնկ
րի. Է դէՀքիրիլ մաս. նէ մանի. օր
դատայ խոյուք անդ պիլայ. տայ
գէն տի պոյըն տան անդէջ մաք պի
լայ. Թուդունուր ալղՀ ընլը պէր
մակայ: Ու այ այդ քան ըմ ըղ պու

Թուրլու տուր: քի ատա ամէլ հարկայ
ու արդըլէ ար խաանլարկայ. ովլան
Ձէք դէր. անդ էշ մաք քէնտի պօյ
լար ընտան. խայսի պիլայ քի. Թուլ
ալ լէքէին իչն նէնինկ մօհր լար լար:
Ալ կը Թուրլու Թէնկրի տայ. պու
օխշաշիշնի պօյ ընայ ալ տըր. տուու
ուլ անդ էշ մաք պիլայ. եօխ եսայ
գօրկուզ մաք պիլայ: քի ատա ամէլ լար
անդ պիլայ գէնտի լարին էնկ էշ
լար էն Թօխտ ադ ըր լար: Ալ կը Թուր
լու Թէնկրի ինինկ. Թուղուն մախը
տայ եալ դան ադ տըր: Խայ Թըրք ալ
տըր Թէնկրի. ատա ամէլ նընկ դարպէյ
եադ ըն ալ ըը տայ պիզիմ ովլան
Ձէք իմ ըղկայ դուշտի: Եօխէսայ
պիզիմ ովլան Ձէք իմ ըղնի. գօրուք
ովլը ադդի պիզնի եախս շըյխ լըն
մախզպայ: Ալ կը դուր լու աբրահամ
նընկ տայ Թօրայ պըլայ տըր: քի խայ
տու խուալ ու ուամնայ դան ըն ըսու
շուն: օլ Թուրլու Թէնկրի նայ վախ
դըն այ քէնտի. եայլ Թին. Թուլթուն

որոյ եւս մահկայ գօգ դայ· դանօրէն լէս
ուչ ունի· քեւ տունեւ ակայ շաղ ա-
աթ լը մեծն։ Գ լար մեծն այթ մայ
քենե թուրլու պօլար անդ եւչ մաք
է թուրլու օրենակ տր անդ· պերե
խոստով անումթե տր· պերր սե տենեն
ենդ դան մախդր։ Սենդ դանմաք
նըմնկ անդըն պու տուր քեւ եւս կայ
խօլ ունսու եւաչ ուստունայ· էայ էեեւ
ով ուստունայ· տայ հրաժ արէլ պօլ
կայ արե էեխով տանն· էայ այդ քայ
ալայ· քեն տե քրխատան տունկուլ· նկ
ար օլեչ ալայ թուկուլ նայ։ գեմ
պու թուրլու անդ եւչ սայ· ալայ թութ
քեւ տենեն դանտըր։ եւայս լը քեւ դեւ
մատդեր քրխատան քեչե կայ մուն
են քեւ անդ նը ուստունայ գօդուր
մահ այ· նկարքե օլուր կայ տայ գել NB
թեր սալար· էայ ով ուն պուզ մահկայ
գըսասալար։ եւայ թըլէ խոստով ան
ութե անենլը պու տուր։ քեւ եւս կայ խօլ
ունսու· եւաչ էայ աւէտ արան էայ
էեեւ ով ուստունայ· տայ պել կայ

քի թշմանի եաքուպ խանըն պէկ իչինտէ
տայի այտէքայ· պէկ լէր թշմանի· տայի
պու խաչ ու աւէտարան· ու մէ էլինտ
ով· քի գէօնիւլ տոստուր այտէքանն ըմ· տայի
այտէքայ ալայ· քի պու լարնըլըն հօր
մաթի ու գօրքու ուչունն քի էպղան
այթ մանն· պու թուպլու անտ խուսուս
ովանտու թի տըր։ խաչանը քի թշմանի
նը եաքուպ պէկ իչէ այթըր աւէտ
արանըլըյ քէն նըլըն սօզու այթըրը· տայի
էլինտ նը· քէն նըլըն ովուն այթըր։
Ոայխաչանը քի գէլմայի դլաայ անտ
իչ մաքայ խուսուսով անտու թի անդըլըն իչ
քայ· պօլ մաքայ քի գէլմայ· տէնլէն
դանն մախ անտ դըն իչ քայ· մուճուն օհ
ուղ պէրիէ այթըրմէն պըդըրուխ պէր
մանն տըր։ Հկար քի տուա իքար լար Է
մի տայի քըրխատանն պօլ տայ· պէրի պէր
խնայ ուդըրու պօլ ուէ· տայ տէրն դանն
մախ անտըլըն ըլ· գըլաք այ պէր մաքայ·
էատըղուչու սուրքայ ալնըլըն տատն·
տայի պէրմաքայ օլ անտ նը իչ մաքայ·
անքէրնչայ գէ էօչու մանըլրքայ գըլքայ

լախստովանութ̅ անդըն ընին այէրկայ
լար։ Պօլմաղայ քի Թէզ խընտանէտ
ղուշոնդ անդքըզ սաղկայ - ալ ալ տան
էտուղու չի ծաչդ էդ մալ քէրաք։ քի
անդաղ էտուղուկայ ուշէդ քայ. այէկար
քի պօլմասայ չարըգայ անդ դան պուշ
խայ ուշէդ մաղկայ. օլվանդղայ. էտուղու
չու ալալ տանտովլրոտ քայ. քի նէ Թուր
լու Թի ար անդ իչ մանկայ։ Ար այնէ
Թուրլու ալ ըրտար անդ նընկ. էօքուդ
աալը. տայ ան տան սծնկր այ. պուխար
կայ անդ նոր։ Ար ալ ըրտայ պօլմաղայ
քի ազնէմայ ուշուն անդ պօլկայ -
զէրայ էկար տուն էան ընկ իկ լէ քին
տայ այէրսայ լարէտի. դէյ մասէտի
անդ իչ մանկայ։ էկար քի Հակ աաակ
պօլկայ լար։ քի էտուլը այիզ. տայ ան
ընկուշուն դզակ այ անդ իչ մանկայ -
Թի աակ տիր. քի պուխար կայլար. պօրչ
նունակ - էտու ըմ ընն Թօլովէդ քայ. տայ
անդ իչ մանկայ։ այէկար քի պօլմա
այ Թօլովէդ մանկայ էտու ըմ ըրն -
տայ այդ քայ քի անդ իչ ար մէն -

տայ լուծ ուն գարդ-արմէն- ամուտուն
եառ-ղու- չ ու-նուծնկ- նէ- մայ եաղ լըխ
ըյ եօխ ։ Ա-յնկար քի պօլ մաս այ-
ճ աղդ- ըն եայ ի- եայ տաղ ըն արդըխ.
ալայ օխդըխ մաս դիր թէնչայ անդ-
պերմակ այ. զէրայ ատ ըրխ չ դիր ։
գունալէրկայ լար. տայ գէնչէք դիր
կայլար. շահ ադ- քի բօչ ման պօլուք
պէրխ պէրխնայ թօլովէդ- քայլար ։
Սատ ը տայ այթըր մէն սէղկայ
քի գխմկայ դէյար անդ-նը պէր մայ
կայ ։ պարչայ ե ատ-ղու-տայ- էրմէն
խնխնկ- գխմ նխնկ դան ըխ լար ըլ պօլ
սայ դէյ մասդը անդ ։ այ գխմ նխնկ
քխդան ըխ ը պօլ մասայ անկար
դէյար անդ խչ մակայ ։ էկար գխմ
սայ գխմ սանխ եատ-ղու-կայ դարդ-տայ,
եայ պօրչուչում. եայօղ կայ նէ մայ
ուչում. տայ գէն ախ նխնկ դան ըխըլ
պօլ մակայ ։ նէ ան ըխկ. գխմ նխ գխ
եատ-ղու- կայ դարդ-ըյ. դէյմարը
ան կար անդ. գխմ քխ դուդուք գէլ
դիր ախ ։ եօխ սայ ան կար դէյ ար գխմ

՟նիգին դաղդաղը գեչ դիրանին լար. եկար
գօնու գիշինեայ. եկար քի եառաղու
չի պիլալմայ: քի եկեր լեք պիլայ քըն
ըր ամող եւչ մակայ. եայ օլ գիլեըր եկ
իր լեք պիլալմայ ամող. պեր մակայ. քեր
աք դիր եառաղու չու խոյ մակայ: քի
եկիր լեք պօլմակայ: Աշեկարքի
գիմայ Թու Թուղլամայ. օղուր լուխադայ.
եայ իդ լեք դայ. եայ տատամ օլտուր
մախօդայ. եայ խաս ախչըլ ըխօդայ.
տայ ալ ամնի պօլմակայ օլ եամ ամնչ:
եայ լեց աափ: տայ գիմ քի դաղդաղը
գեչ դիրանի դամն ըխոլ պօլմակայ:
Թիաափտիր ամնկար ամնդնի պեր մայ
կայ. գիմ քի ու սա ուխայ: Քօլտորմ
ադ եդուքայ գերայ ամնինք քի պէք
եամամն լիա. իոլ ընկամն լար. ամնդնայ.
նու մակա Թու Թ մաա լար. այ եկարքի
պու եամամն իոլ ընկամն լար. Թօրամն
ընկ ալ նընյ. աւադ պիլայ. այդ
տալ ար քի. տայ պիդ պու իչ նընկ
իչ իմ այ տուկ ուղ պիդ. տայ եալղամն
տր. պու իչ պիդ իմ ու տա մա գկայ.

սոայ պատուխ դանտըր։ սոայնէ արդըմ
ըզկայ · սայյնէ ալնամ ըզկայ պսար։
Էասաղու Ֆի լարգօրուր ալարնընըկ
Թօղրու սօզ լարընըն · քէնէ արդընայ
նէ ալընըրսայ · նէ լիզ ասի էօխուտուր · ան
նըրպու խըրկայ լար ալարկայ · սոայ
խութ թխարկայ լար օլումասան ։
ԱՄ ար ըսայ այտըրըր պիրզ քէր զէմլուզ
դիլսար անտ իչ մայկա · նէ չէքէ քէրեաղ
ըք պիրզ էօղ ասի · դ ան ըրնլարուչան
քէր զէմ կեայ դիլսար դան ըրն լըր պէր
մակեայ ։ օլթուրլու էադար պիրզմաճն
սոայ · քէր անըրնկ քէր պիքք լարկեայ · դիլ
սաի սոիր անտ իչ մակեայ · սասաւ քէր
պօլկեայ ֆիւ էչչինայ · օղ լան կեայ դիլ
մասասան · զէր այ լէ այ ասի էօխտուր
խարլթ քայ դիլ մասադք · զէրայ քէօլ
ումկայ էփուրխ դ ուր · խասադակայ
դիլ մասադքօլումու ալնըրսայ տըր ։
ԱՄ ար ըսայ լուծ պէրկանկայ · դիլ
մասադր անտ ան ըրնկու չուն քէր էար
ըրնըրէաղ ըրխուասուն այ խայ մակեայ
օլթուր լու մար այէնլարկայ · էան

այ է ծանայը խաւթընկայ դէպ մաստը
անդա ըշ մանկայ։ Սաղ ըստայ դէպ մաս
դըրանդա դամղաչըկայ. նէ ծէմըրկայ.
տայ պարչայ ալ անըն էաղ ըէն լէ լար
կայ. անն կէն չայ քէ խայթ. քայ լար
էաղ ըէն լար ընտան. նէ գէմտայ
ալար նըընկ դան ըէն լէն ըն դութ
մանկայ։ Սայօլ քէուալ տանայթ
ըշ քէ դէպ մասդըր ալարկայ անդըէչ
մանկայ։ այ նէկար պօլսայ ալ արընըընկ
աթտայը խարտաղըն էայօղ լու. ալ
ար անդըէչ քայ լար։ Սայ խարդըն
գէչ էլարնընկ անն սարըյ. էայ նըր.
էայ լող խար տաչը ըր էայ խայսըյ.
էօվլուխու. ալար անդըէչ քայ պէրէ
պէրը ուչուն տայ եկքուն դարդ
քայ. էօք սուն մախնըընկ տը։ Սաղը
տայէաղար պէդ. ալ էղա լար ու
մալաղ լար. ուքաճ անսա լար ուչուն
քէ թօրայ ալ նըըսայ գէլ մանկայ լար
քէ անդըէչ մախ էչը պօլ մանկայ։ այ
նէկար թօրայ էչը պօլսայ. թէյ էչ լէ
տէը ալ արընընկ. խարտաչ լարը.

եայ եավլուխ լարը. գէ լեայ լարԹօր
այ ալ նըմայ. այնէկար քի անտ Թուչ
սայ. քաճ աննայ ուսու սուլայ գէր աք
քի եավլուխու անտաքէչ քայ. անըմինկ
ուչուն. քի Թիր մասդըր. քաճ անսանկայ
աչխար հանկան Թօրասի ալնըննայ
պար մանկայ նէ անտ իչ մայկայ:
Ա յէկար քաճ անսա լարնըմինկ. եախ
շը գէշէ լարի. դ անն ըմ լարըր պօլմայ.
ալար նըմինկ դ անըմ ըմ ըն Թութ
մախ քէրաք Թօրասէ լար: քի ալար
նըմինկ. եավլուխ լարըր անտ իչ մանկայ:
Տ ալ ըստայ միրագէլ վարդայ պէս
եազար. անտ նըմինկ լուծ ու ուսսու
նայ. քի պօլուրուծ կի սարի արդա լար.
անտ նըմինկ լուծ ուծ ասըր. ալ ըր խայ
ուք դուր լար. նէ չայ Թօրայ պիթ
իք խնի Թուզ մի իր լարնէսի: Խուչան
քի Թէնկրի նըմինկ նէ քի պօլսալ քի
պու Թօրայ պիթ իք խնի Թուզ սուք
էնկիլ լասդ իք անտ նըմինկ լուծ ուծ.
նէկար քի Թօրասամն գիմասնկայ անտ
պու խար կայ լար լար. սայ օլ անտ ալ

ու էչ ուճ ուն ուզօք նէ մայ ուչ ուն
պօլկայ · սրայ գօնու սուն պօլկայ ·
տայ խոստով անու Թի անդ ընի էչ քայ ·
դ էկիլ լուծ խոյկայ ախ քաչ օլասո
ամ նըընկ ուսնայ ։ զէրայ օլ տուրէա
ղուչու ։ Ով յէկար օզկայ էասղու
չի Թօրայ պիլայ անդ պէրսայ գիմ
սակայ · օլասամ քի անդ իչ դի · պար
կայ պիլէչի վարդ այպէտկայ ։ քիօլ
պէրկայ անկար լուծ ունու ։ Ով յէկ
ար գիմսայ · էալ ղան լի պիլայ ·
խոստով անու Թի անդ ընի էչ սայ ·
պու իար ուր քի էէիլ լուծ դարդ քայ ·
տայ պախ քայ լար Թօրա չի լար ·
ու պի Թիք չի լար · օլ դիր լիք նի
քինէ ուչ ուն անդ իչ դի էալ ղան ։
այ էկար ազ նէ մայ էսայ · տայ գօք
նէ մայ տուկ ուլ էսայ · պու իար կայ
լար · էաւ լը լարկայ ուլ աչ մակայ ։
Ով գիմ սայ քի տին ղան մախ անդ
ըն իչ սայ · էկ ար գօնու էկ ար էալ
ղան · լուծ դարդ մաքի օլում գօն
ունայ տիրայ պօլ կայ · զէրայ պու

իչ քայ դիւմաստր Թօզմանեայ ։
է վէդ. քի վարդայ պէտ լարընընկ
նէրքէլինայ տը. տայ պըշըր ուխ ունայ
խայնաքի Թէնկրի տան ալար կայ
պէրլին իչ դիր. տայ նէ դուրըլը
ալար կայ գօրունմայ. օլ դուրըլը
նդքայ լար ։

Ս աղօթս եսզար վարդապետ. քէպէք քրիստոսն
լարկայ. դիւմաստր. տին սիզ լարընընկ Թօրոսին ալընը
այ. պար մակայ. անընկուչում. քիտմայ օրուն արի
ծանկայ ինան մայ լար ։

# ԱՆԷՐԳԱՐԶԱՄԱՆԵՑ

քի գէրի պօլ մախսըյ. քրիստոս տան լար
նընկ տին սիզ լար տան. պըշըր ուխու
պիլայ պօղոս առաքելընընկ. քի
նէպիր մէքքէ պար տը. եսա ընընընկ
խատաանկ ղու լուխ պիլայ ։ Եայնէ
ուլ ուշ ու պար քրիստոսանն լարընընկ
տին սիզ լարպիլայ ։ տաղ ընօզնայ
իչ լար խայօլըն քի պուլիրուրաս
աքէսալ ։ խայօլըն տան քի ուլընըս
պիլ իր պիզ. գօէ Թուրըլու իչ պիլայ

ամին սէրգ հար եկրամս դըր · ջըր խատամն
հանն ատամն · վախտը պիլայ ճասլաթ հալմայ
օղուլ այդըր · տայ վախտ պիլայ խատամանգ
ղու լօնն օղումուղու · ջեջըրխատասս գանն իչէրդ
իդ իբ · զէրայ ջըրխատասս պու խըր սըր
գիւձէի խնան մաս Թէնկրինի օղ լօնայ
գօրուր · գորմիշար գօզ դ անկի մէնկի
դիւրլէջնի : եօխսայ Թէնկրինինինինկ օչ
աչ մաջի խաղ սար անընձիկուսասումայ:
խայթըր այդըր սաղ ըսայ · գիւմ
Թօղ մասայ ասվ ատամն սարփ ձանատամն·
օլ պօլմաս սաչ մախըջայ գիւրմանկայ:
Ամա ըսայ ոհ անն ենս ակէսար անիչ
այդ ըր · գիւձէի յ͞ի ջ͞ն նուննկ գէլկան
խն Թէնկրի պիլայ խնան մասայ · օլ պու
հարկանսար · սայ նէր սր : սայ մար
գարչէ հար ալ արդըր · գիմ հար ջի գօնու
սինն աման եկրամս հանն ըրդ դր հար · ալ
արնըր ալայթմու Թարհար · նէ չէջ ամին
սէրգ հարնի · սայ պօլ վանն կայ խնան
կանն հարնըր : Ամա ըսայ սու պէսալ
այդըր ովհարդ իբ պիգնի ջի Թիս մաս
դր պէգ ջըրխատամն հար կայ ամին սէրգ

լարնըյնկ Թօրասի ալնըյն այպար
մանկայ ։ գէրայ ունին մի գ լար ։ քէնտի
լարինինկ ․ Թօրասի պիլայ էդ արէտա
ղուձսու ։ Եկար քիտու ալ ուսան Թօրանին
ալտըլար էսայ մախսէտ դանն ․ ասայ
էմտի գօք Թիւրլու ․ եամանին իչ լար
պիլայ խալ ընըլար ․ գէնտի լարին
ընկ ․ էդք լարէ պիլայ ․ եալ ղանդ դան
ընլար պիլայ ․ էկրիէ աղաղաջի լար
պիլայ ․ ալ ասվաղաչու րէչ նիքլար
պիլայ ․ խոր խու սուզ անդ լար պիլ
այ ․ սալ ըրմէն ալ արնըյնկ արդըն
սը եաման կիւըն այդ մանկայ ։ խաչ
անքի ալ աք ունն մի գ Թօրալարի պիլ
այ ․ ասայ եաման խլըն կան լարըն
պիլայ ․ պու խաստ ար էիր ախտրի լար պիլէ
սան ․ նէ դուր լու ալ արնըյնկ Թօր
ասինայ գօնու լուք դաքուլ կայ ․ նէ
դուրլու քիրխտսն Թօրասինայ ։
խաչ անքի Թէնկրիօղ լուն Թէնկրի
դաքուն մասլար ։ Եօխսայ պիլէ էր
մէնէ սայ փասը ․ քրիստոսքայ խն
անըր պիլէ ․ ասայ այըր ըըէք պիլէ

քրխաստան ընդ էխն ըզ պեղայ. Զհ ուդ
հարստան. ու պատր չայ տէն սեղ հար
տան. տայ հերձուածող հեռ խտեհ
ու հարստան: Թէ աստխտեր պեղ կայ
զօնսու Թօրան ըզ պեղայ պարմակայ.
քի պեղ անԹայ օղում արխ ծանկ այ
պետ Թշնկեր դաքոնս ուր պեղ. պետ
դար պեյ ադ դայ. ու պետ Թշնկեր ընք
դայ. պետ խան ընդայ. ու պետ խու
վադ դայ. տայ տէ հայ պաԹըքդայ:
Սայ Թշնկեր նըմնկ. օղըրուն. խնան
ըր պեղ զօնսու Թշնկեր. քի պօլտի
զօնսու աստամ այեր ըլ մասս ադայ
տան ու արխ ծան նըմնկ պետ ընք խն
տան. մեռկի մեռկի ընք: տայնէ
Թուր ըու էախշէ քրխաստան հար-
ծահդ. եդար պեղ էախշըլ ըխնը -
խըլ ըն մակայ: այ է կար քեալ տան
սաք նեմայ պեղայ. պու տուծ էան
ընկ եազ ըլոր պեղայ. օզ դամ ընք
էդ մեյխն խոստովանել պօլուր պեղ
ըուծուսուզ նու դարդըր. խն անըր
պեղ պօշ անԹ ըն քայ. տայ էկարքի

եանինը ըլ սւք. պէրէ պէր խըլ ըղ կայ.
սույ քէք պօլ սայ խըլուսք խըլ ըղ կայ.
սովուք պիլայ պօշ ալթըը պիդ պէրէ
պէրխըլ ըղ կայ: Ան այը ըլ տայ նէ դուք
լու այր ըլ ըլ պիդ ալ ար տան. խասա
ով անտու թի ըլ ըղ պիլայ. ախնըլ ըղ
պիլայ. օլ թուր լու թի սախ ախիր. թօփ
ամըղ պիլայ գէրի պօլ մախ այ ալար
տան: գէրայ պիդխըլ թօփ ամիդ թիւ
սախ ախիր քի գօնլուք պիլայ թողլու
լուք պիլայ օրունչ սուդ պօլ կայ.
սուկ ով եաղ ղան դանըշխ պիլայ.
եայ ալ սով ուչու ախ Ջնիք պիլայ.
եայ գէչ մէչ լար նըխն ճան ըլն գըկէլ
կէդ մաք պիլայ. եայ ժառ անդ ըղ
լար նըճնկ ճան ըլն ուլուչ սուդ Ջխար
մախս պիլ այ. ալար նըճնկ ճան ով
ուչ ուն տան. սայ ախն ախդ լար նըճնկ
թօփրախն տան. պու պար չայ եախս
չըլըխ էէրախս դըր: Խօշ անկքի պու
թիւրլու կէր ախս դըր. ախն ախդ լար
նըճնկ թօփ ախ. քրիստոսն լէք դան.
դէյ մաս ար պար մախ այ. քրիստոսն

հարկայ · աւ արդընոյն թագաւորինայ ·
այ գիմ գի եւ սիրգ մէջ եղելոց պարսայ
գօք եամ ան մէջ քայ սապայք պօլսոյ
պիզլիմ ուշ ուն սայ պիզլիմ թօրայ
միզուշուն ։ Ա յգիմ հայր գի պուեփշնի
եղայր հայր քի խոյ ուք պիզլիմ թօրա
միզնի · սայ աւհարկայ պարկայ · թուկ
աւ համ ըր աւարդընդկուսս ուն այ
այթք ամ ըյ թէնկրի նընկ մարգա
ըլտամն օթ հաշ · վայ սիզ կայ քիմէն
իմ աթըմ սիզ ընկ ուշուն սօք ուլուր
տիրն · սիզ հայր արաս ընայ · խայ սիքի
թիասիզ տիր քըրխ տամ հարկ այ ·
եաղղամ իշուշուն պարմակ այ · օզ
կայ միլ հաղ նընկ թօրաւինայ ·
էնկ մակայ գօնա լուք նու ։ եօխ
սայ քըրխտամ հայր քըրխտամն հայր
թօրաւինայ պարմախքիրաք ·
ըկարքի պիլայ քըրխտամն թօր
աւինայ ըկիր մէջ դայ պօլայ ·
թէնկրի տամն աւկայ թօլուլուն ։–

Ստ աղ բայ եադգարմակ [illegible]
հայր տամն · եայ խայ [illegible]

36.

Եւալ ըշ պիզ պու Թօրայլարնի. :~

# ԱՅՏՄԳԻՆԱՅԾԻԳԻՆԻՆ

տմր · պիզ խմ գօնուլուք ուսմուզ ·
Թէյաւաւ տմր գօրկուզ մալկայ քի
խայսը պիր էքլար տան · էկայ խայսը
մէն լաթլար տան · էրդ ըշ պիզ պու
Թօրայլարնի ։ քէզ գօնուլուք պէլկիլը
պօլկայ · տայ գիմայ է գօնկուլլու
պօլ մալկայ սաղ ըշ լաւ քի պիզ
պիզնիմ էտիմըզ տան չէտար ըշ պիզ
պու Թօրայլարնի ։ Աշ ալ տան
գօնուլուք գօրունտր պիզ կայ · էս
քի Թօրատան ալ մալկայ · խայս ըն քի
Թուլթարէտի լարնա հայպէտ լար
աք ուաւ աւմ · ու տաղ ըն օզկայ լար
պու լուք տանաօնկիրայ տին ալգլար
տայ պու Թօրանի Թուլթարլար
էտի · տայ Թօրայ էտար լարէտի ·
իտ ձէք էտ քանլար կայ օղ րուլար
կայ · տայ աստամ նը օլտուրկանլար
կայ ։ Է խնչէ ալ ըշ պիզ պարչայ
քըրտան լար տան · նէ չէք պիզիմ

խաբուած լարըմըղ տան · խայմըն
քի եչէրդ դիէք ու գօրատուք · եախշը
թօրայ լարինի էիդ տըէք տայ եազտք·
Սաղը տայ ալ տըէք ամծ աչուանչման
է եմ չի թօրատան · տայղը տայօղ
կայ պիտ էք լար տան · խայմը լարը
քի գօնուսուն · թէնկրի նիմկ թօրա
լարին տիր · խայմըն գի թէնկրի պու
խուրուք · քի պու տուր թօրայ տին · ու
թամն ըմըղն · խայմըն քի մէնտիղ կայ
պու խըր տուամ : Գ ունչի կամ ծնք
պիթ էք լարին տան · զէրայ ամատա
տայ թամի դըրմ · գուչ լու ու ալ ամի
թօրա լար գօրէրտայ : Ղ ունչու
ալ տըէք պար չայ պիթ էք լար տան
եօքի ու եանկի · թօրա տան զէրայ
պարչայ պիտ էք լար նէ տիր · օկ
ուդ ու թօրայ տր · ճանու թէնկ սար
դըն · եաու ղու լար նըրնկ : Խ այթ
ըէ թիատի տիր պիլ մակայ քի թու
կուլ տուր եալ ղգ պու թօրայ պիթ
իէ ի · խայմըն քի հալի եազ [illegible] էիր
պիղ · թուկալ եալ ղգ մէն տան

37

պօլկայ Թուկալ լամ մաքի մամն
կար · զէրայ օխշար ըն պարկամօնք
քայ · նէ Թուրլու քի կամօնք պիր
տամնէադ ըլ մասըր · այնէ պիր էր
տայ · այնէ պիր տատամ տամն էօխ
սայ աղ աղ էաղ ըլ որ : Աեայ աս
աք էլ լար տամն · սօնկրայ նիկէրայ
տայ · սօնկրայ բուզ ամն ոտ ատայ :
ամն տամն սօնկրայ էփ էստաղայ · ալ
այ օխ պու Թօրայ պիրդ էքէ : —
Աեալ պաշ լամ մաքի մամն ոմն
պիզ տամն պօլ ար · տայ պիզ տամն
սօնկրայ զէրաք քի աղաղ էաղ ըլ
կայ · տայ Թուկալ պօլկայ · զէրայ
կամնօնք դամն պայր ուխ դաւր · էիլ
տայ Գ քէզ ծաղ ուլք պօլկայ · տայ
Թիւրկով էդ քայ լար · էկ արքիտամն
էա տայ · նէ մայ էամնկի պատրի աղ
չիխ ըբ հայ · ամնի պարչայ պախ
ըբ արի աղ այ լար · արդ ըխ ոը լըխ
նի · քէրիատ կայ լար · տայ Թուղրու
էօլ կայ գէլ դիր կայ լար : Պու Թուր
լու Թի ատի ոտրպօլ մակ լայ · էատ

ղու պիթ էք հարֆնայ · նէ չափքի էտմ
կինտէմայ թօրայ էօլուխսայ · տայթէր
կաքռուսլու հար պախք այհար թօղ
բուէսայ · էազ կայ հար ամի տայ պու
պիդ էք դայ · է կարքի գիմայէս
խայ սայ · թամիար պարչայ արի
պիդ էք հար տայ պու թուր րու ։ քի
ազազ իլ կարի քէլիք թուկալ լամ
րըդր ։ նէ թուր րու արար ածք պիթ
էքի մովսէսդամ թուկուլ քի պիր
տամ էազ ըլ տր ։ Ոլայ օխ ժէ
մարգարէ հար տուկուլ քի · պիր
գամամ տայ էազ ըլ տր · էայ ա̅ սա
ամ տամ · ալ այ օխ պարչայ մարգար
էլար ։ պու թուրըլու · ա̅ք ակէտար
ամ հար տայ թուկուլ քի ա̅ · վախթ
դայ էազ ըլ տր · էայ ա̅ խոտամ հար
պիրի էազ տր քէն տի վախտըլ
պիլայ · օլ թուրըլու պիթէք հարի
պօղոս առ աք էլ նըժիկ ։ Ոլ աղ ըտայ
գօք պիդ էք հարարի աթալար տամ
ու վարդա պէտլար ամմ · էազ ըլ
տր գէնտի հարըվախտ ըմայ ։ ~

Դու Թագաւոր խաղ. օրհնեալ պահեա պա-
հպանեա զսոսա. պահեա պաշտօն ըստ
եւս մաքրեա. եւ կատարեա պահեա սոսան ազ
ազ. եւ կատարեա զեղեալս եւս ըղձական
եմ տէր սոսա եւ կատարգօրէ լաւ սոսանեալ
ըղձս. օգնեա վախճանին սոսա. նե
մայ եւ սէր մեր. Թագաւորութեան. եւ
սայ դէմ Թագաւոր Թագաւորաց պօղոսն.
քի պատրաստեա եւս շնորհ լաւ պահեալ կայ
լաւ. սոսա մաքրեա ուխտն եւ սէր
Թագաւորին հաւատալ:

Գաղ լանմանէ յաշխարհական Թագաւորութեան. խաղ.
լարնեալ ուղղու պահ լաւ. սոսա պատրաստեալ եւ
շնորհեալ: սոսա ըստ Թագաւորութեան խաղաղութեան
սոսա գիտելով ամենեւին խաղու դիպեալ տէր լաւ:

[illegible]

Թագաւորին. սոսա ամ սոսա Թագաւորաց
Թագաւորի լաւ նորա. գեղեցկին. գերա
ա աշխ Թագաւոր տէր սոսա ուղղու:
Աշխարհի ամենայն օրհնեալ Թագ
աւոր Թագաւորին խաղ լաւ նորա
ուղղու պահ լաւ նորա: Առ այս պատր

չայ տուննեայ ատամնի լարընընկ ։
Սո այ պէկ կիւլէ տէր ։ քի գօք դաւկի
խան էյ ամըլըգ թէնկրի տիր ։ այ պու
տուն եան ընկ ․ խան լարը ը․ թէնկրի
նինկ աթընգօղ ուրուք դուրլար ․
եօխ աայ թուկուլ լար ալայ գօնու
նէ չէք թէնկրի ։ Է վէդ քի խանլար
ալ ար ունուտաղէր գիմ լար նինկ քի
խօլու դիպլենայ ․ թուտ լու թուտլու
մըլ լադ լար ․ պէրինէր դիլլար ․
ուլ ուս լարը պիլ այ ․ տայ օղ կայ պէյ
լէք լարտան խարաճ ալ բը լար ։
Է կարքի եօլ ուխ սայ քի խանկայ
օղուլ ուխաղ պօլկայ ալ ղըչ ըլ պըլ
այկ տաան ։ գէն տի նինկ խանլըխ
տէր ժաու այ լարընուլ աչ քայ օղ
լան լար ընայ ։ Է վէդ քի դէյ ատի
տիր ուպու օղ լան օլ թուտղուղկայ
քէնտինատան սօնկրայ խան լըքայ ։
եօխ էայ պախքայ խան ․ քիօղ լան
լար ըն ընկ ար աս ընայ ․ խայ աը լայ
ըխ դդ ․ անի օլ դուտ ղուղ կայ ․ քի
պօլկայ խանլըխ նը թութմակա ։

Ամայնէ չայ քի խաննընկ խապարը
աչ լարըն պարտըր պոլմադը·
օղ լան լարըն օլ Թուրղուզ մանկայ
խանն ըլը քայ· դէք խապարտաչէնն· խաչ
ան քի խապարտաչ լարը Թուղկանտայ
անտան սօնկրայ օղ լան լարը Թուտ
քայ լար խանն ըլընը· Նէկար խըզ ըը
պօլ սայ խաննընկ· ուլու գընաժա
դա լարըկայ պէր կայ· գէն տըրնընկ
ուլ ուչու պըրլայ· Նէ չէքքէր օղ ուլ
կայ Թուկալ ու լուչ· ան ընկ էսա
խըլը խըզ կայ· Նէկար քի օլ սայ խան·
էր օղ լան լար ըն ընկ· էր օղ լան
լար պօլ կայ· սայ խըզ լարըն ընկ
սայ էր օղ լան լար պօլկայ· Թէլ
ասխտըր քի էր օղ լան լարըն ընկ
օղ լան լարը Թուլ Թքայ խաննըլը
նը· Թէլ ասխտուկու սըար խըզ լար
ըն ընկ էր օղ լան լարը Թուլ Թքայ
Ան ընկ ուչ ուն քի խըզ լըն ընկ օղլան
լար ըն ընկ· էսիթ սաղ լըչ լան ըը օղ
լան լարը· Ո էրսայ ալգար էր
մէնի խանը· օլ Թուրլու Թուղտու

բարսխոդան տայ · խան լէ օղուրդուհ
ուն ։ Ալլայ օխ նոյ նաւհ այեաւ ·
օղլան լար ընայ · այէ րաւի ույուհ ·
էաւ ըմ գուն նունեկույուս ուն · խայ
ըմն տայ քի վախտ ային այ · խանլըն
էդ դի լար · խաթըրն գիշի լար ։ Նէ
թուրլու քի գէլ դիրտի մալլու էս դը
խոյն հարուոյնը տողումն խան
վախտըն այ ։ Նէ թուրլու էյամըզ
քն պուխար տուրմ աւէ տար ան տայ
տայ դանըլխլըխ պէր իր ։ Խայթըր
թօրայ պուխըրուր հօր մաթխալ
տըրկայ · անտարանըկ օղ լուհայ ·
խան դանըկ լամայ ույուս լարը
պէլայ ։ Ալլայ օխ թի աախտիր · չէխ
մական խզ ըննայ ույուս լար պէր
մակ այ · Նէ չէքէր օղ լունայ ։ Էկար
քի էր օղույ պօլ մասայ · տայ խզ
պօլկայ · պէ րկայ թած իւն խզ ըն
այ · տայ օլէր կայ պարկ այ · տայ
պէր կայ թած ըն էյ աախնայ տայ
խան լըն էդքայ ։ Խայ ալ քի պար
տր · թօխ դալկան թօրատայ ·

դամն ընկն լխ · պու խուրուք քի գիւմայ ·
ժառանգ լինելը պէրկայ խող ընդայ ։
Աղաղը ստայ Թօրա պիրդ էքէն պիլայ
պու իչինի դօխ դայդ ըրմէն ։ Էկի ազ
քի խան ալթ էքէ հոյսայ · նէ չայ
քիզինի էր · էր գիյար Թէչ գիր
մանկայ էր ադ էքէնի · նէ Թուրլու քի
դիյ ասաէր · գէրայ ալթիք · օլ
ուլ տան ամկայ Թօխդալ կանար ·
նէ դուրլու քի պօղ տու ալ ալ
պու խուրուր ։ Նէ Թուրլու քի կուււ
անմաքանու խան էր ադ էքէ պիլայ ·
խանըլը քայ օլ Թուր ղուդ տու օղլան
լար ըն ։ տայ բարձէն լարըն · դադ լարը
պիլայ · ունքայ լարը պիլայ · տայ
մէժայ լար ըն պիլայ · Թօխ դադ քայ
նէ Թուրլու քի պարուննկի խանլար ։
Էկար քի պօլմասայ ժառանգի
հէչ դայ · ալթայ բօք օլէնէ նաալին
այ ։ էր քի պար դած ինի պէրմա
կայ էսադ քայ · էմէն քի Թօրայ պիլ
այ Թավուլ տուր · քի պէրկայ դած
ընըր էսադ քայ ։ Է օխսայ պօլուք

Թուր աւալ տան եւ գէլտայ · նէ Թուր
լու գէլ պէրուր հիճնատուս դան խան
ըն ընկ օղլու · տայ ալէք սանատր
մագ է տօնց գէլս ։ տայ օղլկայ խան
ըն էր կա լարըն Թէնկրի նկայ սիմ
ար լակայ ։ Պ ուգօնու լուք Թօր անին
գէ այդըլուր պարչաաընայ պօլկայ
գնա ժադալար կայ · ուպարչայ ·
պէս պէս ադ գայ ։ Խ այդ ըէ գէ
խան նը խան ըն գայ օղ Թուրդուղ
մակայ գղատալար · հայըրապէտըն ընկ
էր գէնտան պաշխայ ուալղչ ըն
տան ուպոյրուխ ուն տան պաշխայ
պօլմակայ ։ Է կար գէր մանօղդուր
ղուզ սայ · էայ խալայ էսա սայ ·
էսա սախ լարընտայ խոյկայ · օխշաշ
ըլ պէլայ ։ Ան աղը տայ էրգէ պար
խան նըընկ Փլու · ախ չայ խախղ
մակայ Թօրայ պէլայ ։ Աշ դնա
ժադալար նընկ էօխդուր էրգէ
խախթըմակայ · խան նըընկ պոյրուխ
ուն տան պաշխայ ։ Աշ լայ օխ Թօր
այ պու խրտուր խանկայ · ուլու

դէք ալարուս առուծնայ - զօէ րուլ լար
էւաք մանկայ - զաւրքլաւսաւորայ լարեւաք
մանկայ ուծանուով լարի: Դաղ ըտայ
ուղու պէկլարընընկ եօխ թէնրի - պոյր
ու խոսու ու էր քէ խանն լը թօն լարքէն
մանկայ - խանննըընկ պօյրուխումն տանն
պաշխայ: Դաղ ըտայ - խանննըընկ
սթօլ ուծնայ - զիմ սայ օլ թէնրի մանկ
այ աշ քայ - դէք հայրապէտնէ չախ
դայ հօր մաթ լափուծնասայ:
Խանն նէչայ քէ մալ ադըն այ տա - քէն
տէ էր գծնայ տա - խայ աթէ քէ պարայ
հայրա պէտկայ սիմար լամաք - զէրայ
Հայրա պէտնէչայ օլ թէնրի դուշմանը
տր - քէնտէ էր քծնատր - խայ տայ քէ
պարայ պօլմա խանկայ սիմար
լամակայ - դէք խայըր ուղու ամէնաշքայ:
Տաղ ըտայ թօրա այու խար մաս քէ
խաստն խանն լար ընայ - քէ սինսիզ
խանլար քէ պէք - հօր մաթ սիզ ղէր
էլ կայ լար: Եօխ սայ ալ ղէ լը պսան
պէկլայ խանն էշ սալ պօլկայ: զէրա
թօրայ տր հայրա պէտս պէկլայ խորան

տայ Թուրմանկայ: անդրէնկ ուչ ունք
-րաք քի օլ օպըրչայ պիլ այԹըրըրկայ
նէ չէք աւրի խանընլար: նէ չէք էտքի
տայ ուլուրէնայ խանն. տայ էդ էկի էայ-
դաւրիԹ: այ էանտէկի տայ աւք գաւր. ու
կուստ անտունի անտու. Թէ ողլու. ուստրդատ
խոս. տ.աղ լէնտայ աղլար կայ օխ չաւչլար:
Թէյ ատիւտ ատիր քրիստոսն խանն լարկայ
քիպաւր չայ իչէուէ էրկաւփ. Թօրայ պէլ
այ պօլկայ. տայ գիժ աւկայ գուչ պայա
լէնչ էդ մակայ: Է կաւրէօլուխ այ
քրիստոսն խանն կայ. քի չէրու էդ քայ
անէնտիզ լարտամառնայ. նէ չէք դէն
աւփ ատիր: խաւչ անէքի իդէ գօլԹ ուր
ամ լար պիրի պիրի տասատուն այ. խայ
մակայ խըր մակ այ. անկիրնչայ քի պիլ
կայ նէ մաչ անա պիլայ գէլիք դէր
լար անին ոիզ լար ու դրուս ունայ:
Լչն տատն սօնկրայ գէր մանն նըլնկ.
Զօղ լրաւԹն ալ լք. էպէրկայ գէրման
կայ էղ չէ. պէրին լնկ լդէ անէ չլ
լխ պէլաց. անկլար քայ. պիր տայ
էքի տայյուչ: Էկաւր քիզլամայ աղլար

պէ ընանմակ ալ. նեայ Թէնկրինին պօլուշ
սայ քիրգուզ ափլայ ալսայ. կիմլար
քէրուդրու եանի լար. ալ արինը խըր կայ
լար նեայ օզ կայ լարինի է ասա ասն դիրդին
այ սանխլակայ: Որ յէ կարքի պէրին
սալ ար խառայ էլնի. եսա ասն դիրդէնայ
սանխլակայ. նեայ պաշ գիշէր լարինի.
պօշէդքայ եսա ասնդան. գերման
նորին բովէդքի այ նեցմայ զիեան էդ
մակայլ: Ար առ ըստայ գիտնայքի զեր
մանան. եայ խառ աստի չխառայ պէր
կայ խառն լինելոյ. նեայ պէլ կայ լար
տօվ օտնէ. ոլ աստ անձնի դաստէդ իբ
օղ լռեն ուխտլին. խառն լինքայ առ կայ
լար. խառթլին լին ու իկ լիք ինայ:
Որ գիտեքի խառն լի խառն նանի օղուր
լաստայ. նեայ ասքայ լար քէն ախին
էկար խօլկայ թուշ սայ. նեայ խառ
ան ու օղ լան լարլին ու իկ լիքին.
խառն լի քայ առ կայ լար: Ւ կարքի
ախն ախզ օլ նուէր կայ քրխաստանին
էրքիպէլայ. անլին օրնուն այ քէն
ախն դաստէ դքայ լար: Որ էկարքի

երք սիզ օլտուր տուեսայ · խօլուն
քէնքայլար · տայ խան պահ առ ընթօլ
ակայս: Եօխսեսայ ատ ամ նըընինկ խանը
պահ առ ը եօխ դուր: գէրայ Թէնկրի
եաու ատ ըլ դըր · սի ֆ ատ ըննայ օխ շաշ:
Սօրայ օլտուտան դուրղուզ մանկայ·
Թէնկրի նինինկ խօլուննատան եալ ղզ
կէլ կէր գէմնայ ուլանէփ նըընինկ · տայ քեն
նուննիկ պահ առըն գօնուուստն ատ ըը
լամ առ ըն· ուլանէփ նինինկ Է տեր · տայ
քեն նուննիկլ· գէրայ ուլանէփնի օլուր
լափ սամթը լար · տայ քեն նու յուղայ
սադըը: Է կար քիեօլ ուխսայ ատ
ամ օլտուր մաք լէք · մանկայ պուղայ
գօրունուր քի Թօրատեր քի ատամ
նըընինկ խանը պահ առըը · գ Ծ կէ · ալդըն
պօլկայ · նէ շայ քի ատ ամ խն ընինկ
պօղ օմսուտուր · տայ նէ շայ ե ֆլտայ
դուն սուր: Է կար ալ ղ շ լը սարկա
աղ · պօլսայ Է · ան շայ տր Ծուրուամ
ու: այէկար քրխատ ան տխնսիզնի
օլտուր սայ · պու Ծուրուն նունինկ ·
Զ · ուրուղ նունինկ պիրի պօլկայ Ծուրուամու:

անընկալուչութեան քեւ քրիստոսն լինք եօթն
դասք · պու թուաբերութիւն եւ եօթնեկեալ
պու տուրքն մեծ ութեան եւ առաջնորդ ·
Այլեւ կարգ գուշակեալ մասանց · թագա
ւորաց խառն պաշտ ասելն · սասթեքայ
լար գեն տին տայ թագաւորեալ եղեքայ լար ·
տայ ովւոմ դաղակայ լար խաղալիքայ ·
Այլեւ կարգ քրիստոսան · տին ականէ օրհնութ
եայ · եւ քերթողեայ · խառն պաշտ ասելն
թագաւորեայ · նմանիք եւս կանոն · այլեւ
ար քերթք սիրգ օրհնութեայ · եւ առաջնորդ
ըն թագաւորեայ · եօթն սայ խառն պաշտա
ռլ խաղալիս պօլկայ · այ Է · ովլուչնութեան
պիտլենի · օրհնութեան գեղեցիկ նուագի · խաղ
տաւչ լարընայ պերթէլեայ · Այլեւ կար
քրիստոսան քրիստոսանէ օրհնութեայ ·
եւ քերթողեայ · խառն պաշտ ասելն · թագ
ավեղեքայ խաղ տաւչ լարընայ · տայ
խաղալիքայ տայ ձուլուել պերկայ
գուշութեան գործայ · այլեւ կար քեւ զուել
լուսոյ եւ տի եւայ · ձուլուել մեծապէս
իր դայ լուծուել դարձեքայ ·~
Գու ավլու թագաւորն · խառն եղեքայ · այ

օզգեայ Թօրայ յարղնի եւալուղուձէ յար
ղայ ախմար յարլըղայ ։ Ուշպու պիլ յար օլ
ուշ յու յարղնի · դաւանեդ մալնէյյար ·
խանընըզընըն պոյըր ուխուն · տանը պաշխայ·
նըլէդ բէ օղ յու յարղնըզըն եւաղուսուն
եդբայ ուլուպիլ · տայ գէնձէ պիլ յար
ուլուպիլ յարղընըզըն · եր բէն տանըպաշ
խայ · օղ յուսուն ունըն եւաղուսուն եդ
մալնայ ։ Սաղ յըսայ այդըր պիլզ
օխ շաշ յըն օլ ձաձանընըզըն ուլ աշ
մաքէն · տայ դաւլ անընըզըն ։ Եւ կաքլէ
եօլ ուխսայ խանընղայ · քէ ուլու Քէրօվ
պիլ այ պարղայ · տաշ մանըն յըն ըզըն
ուլ ուսու ուսուսունայ · ու պուսուղուք
տայ Թաւ լաւ խայթմայ ։ տայ օլ դաւլ
անը տայ ալ Թըլըն դաւքունն սալար ·
խանը յըն պօլղայ · եօխսայ խանը անըդ
իշ դէրէ իք ալ մալնայ · շախս յըրդ քայ
տայ պիլ տէրղայ Քէրօվ լէնայ ։ Եկար
սանդղայ գիմսսստայ դաւքուլայ ·
ալԹըլըն · Յիսուս է Տուրուս ալղայ ։
խանը օլ ալԹըլըն տանը · Էխխով յարղայ
Ճ ունըշէր պէրղայ ։ օլ ձանընըզըն ու

Թալ անմնընկ · եւառըմ ըխամնըլըխ պղ
կայ · ամն տամն տայ Ժ · ունչէ պէրկայ
Եփխ ով լարկայ · տայ եւառ ըմըլ Ջէր
ուվ լին ընկ պօլկայ ։ պարը չայ ուլու
պիյլար պուլթար լու ուլուչ էդքայ
լար · տայ ալ լար տայ ծնունծ չի չխար
կայ լար · Եփխ ով լար ընայ ։ Ակ ձէկար
ուլու պիյ լար պարայ Ջէրովկայ ·
գէնտ լար լին ընկ եւառ աղ ը պիլայ
տայ խամն պիր կայ լար լինայ · պօլմա
այ · տայ ուղուք խայթալ լար · այլա
օխ ալդ ըն · խաննըլըխ պօլկայ · տայ օլ
Ճան տամն ուգալ ան Ժ ունչու պէրիլ
կայ խաննըկայ · այ Եփխ ով լարկայ · Ծ
տամնըն պէրիլկայ · խայաըքի Թօրա
պիլայ տիր ։ Տայ Ջէրով եւառ աղ
լարըն · պէրկայ լար խալ ալ ալ րկայ ·
խայաընքի ուլ ու պիյ լար Թուլթար ։
Տաղ ը տայ եւառ աչ մատղըր խաննըկայ
ուլու պիյ լար կայ · օղ րու սախլամ
ակայ · Թէք չաչ ութ ։ Աղ ը տայ
գիլքի պիյթ պիլայ Ջէրուկայ պար
սայ · տայ օլ այ · պիյ լին ընկ եւղըլըր

եօխդուր · այնի կարքէ օղուր լուսեղէյ
եկէր սայ · տայ օլտուր սալար · պիլսին
պօրճ լու սուր · անընկ խանընայ:
խոսլու քէնտի տէրքի պիլայ պարայ
տայ օլսայ · պիլս էն էնկ սուծ ու եօխդուր:
Սօաղ ը տայ պիլսին · խոսլուն եկէր սայ
ըստ օր օծ կայ · տայ խօլ կայ Թուչայ
Թիս էջ ըմ էտէր պիլսին սազ ուն ալ կայ:
գէնտի տէրքի պիլայ պարայ · քէնտի
քէնտիսին սազ ուն ալ կայ խօլ կայ Թուչ
սայ: Ժ օլնեըն ութուչ դայ գիժմանին
խօլ կայ սալ սայ · Թօնու օխ րախ ըլ
տայ սալ ըր սապալ անընկ պօլ կայ ·
այ կու պանէ պիլս էն էնկ պօլ կայ: ու
դալ անն նըընկ դուժ ուչու պիլս լարնընկ
պօլ կայ: ու պաղ ըր ու Թէ միր · ու մանն
կար օխչաչ նէ մայ Ջէրոմնուննկ պօլ
կայ: Սօայնէ դուր լու պաշ ալ ը Թօն
լար պօլ սայ խ անն լի պօլ կայ: Սօայ
պաշ ալ ը Ջէմ մանն լար · ուփկի ալ ազ
լար պիլս լարնընկ պօլ կայ · ու ախս չէմ
մանն լար ու զ է Թան լար Ջէրոմ չէ
լարնընկ պօլ կայ:

Տաղ ըստ այս գէլ մինչ էն ուլուս լարըն
ընկ. ու պարչայ մին լաղնինկ. գէն
սէր լար էն էնկ բօտ տամնեւ լարըն
ընկ. խամն լար ու պէյ լար. գօն լուգ
պէյլայ ալ կայ լար. ալ այսն է Թէնրի.
լուգէ պուրումնկէ լար ալ ըր լարնէր:
գէրայ պարչայ էշ ու չումզէ արդըս
սըրար. Ծու ալէ պէր մախ գէրալ. Թէնկ
րիկայ. գէրայ Թէնկրի տամն. պէրիլիր
սէր ուլու լուգ ալ ար կայ. գէուլաս
լարըն ալպրակ այ լար. ու ալպս լանի
այ լար. տայ պուղ մանկայ լար: Սող
ըն ոսայ պու Թուր լու պօ լամն դաս
լով լար նընկ ուլ ուշ ու: Էուլուշ
նուման պէրէն ալ կայ լար. նէ Թուր
լու գէ ուլսէ Թօր այ խայ ար մարրայ-
խաչամն գէ տօսդ ալդ էդլի փաշ ալ ծն
նումնկ ուլ ուսամն. օլ չախ դայ. Էուլ
ուչ նումնկ մ խայսի ալ մակ այ էմսի
տայ պու Թուր լու պօ լկայ: սայ ալս
չայ պէլ այ սատ ունն ալ կամն մուլ
լար. էկար դ ար լով լար. էկար պօր
լալ ըն լար. էկար պախ չայ լար:

եկարթէն իրմանն հայր· եկարով հայր·
պուլթուր հու է դանն տր· եւսա ախըն հը
պօղ մանկայ: Ովուսադանկի քրիստոսն
հայր ու ըէչ աքատըհայր ու պէզ իրկան
հայր պէրկայ հայր եւսա ախըն: էօխսայ
քրիստոսնըն հայրկայ· պաշ դան եւսա
ախըն պէր մանկայ թօրայ պուխարմաս
դըր· թէք տիրն ախըզ հայր տան· խայս
ընըն քին խոհ ըէհ հայրը պիհայ թաքըը
դըհայր: Աշ դարըհով հայր· խայսըքին
ուէք այ հայր պիհայ· տուվարըը ըը
հայր· պօլկայ գէհ իշի է դանն տր· տով
ուշ: օլ քինտուվարըը մաս հայր· ծն
տանն պիր· զէրայ թօքըմախ եաղըզ
տր խանն նըյտուկ ու պէյ նոխնուկ· տուկով
սուվ: ԱՈաղ ը տայ հաք դանըն
դուն հայրը է տիր· տր զուն իշ հանուկայ
խանն կայ ու պէյ կայ· այ ատգըխ ըը
իշ հայտ մաք· ըօ.սս տանն իշ հայր ըն տով
եկիր ըէք դիր: օկտուզ տանն պաշ խայ
եսսախըն պօղ մանկայ· զէրայ էյ ախ
իշ հայք· է դանն տր· պէրիր: ին աքդանն
տր ըէտօր ատըը եադ պէրիհայ· եաշ

օդ ու ջրուն · տայ է տասն ամս պէտ ի կլմա
կայն : Տայ ալ այն օխ խոյլարտան -
ծնուծնչի : ալթ դամն խասդըր տամն · էջ
ափ դամն պօլ մանկայ է տասն ամս · գէրայ
ալար պիլայ հարքեզ խուզլուխ դայ
տըրլար պիլ լար խնայ : Սիմարը տայ
էիլ ն ընկ գիրկամ խնայ · գուջուննայ
ունայ փօրայ իչ լանկայ տալ ալչի · այ
ուլու գուծնտայ իչ լամման կայ · էօխ
պօլ սուն օլ իչ էկեր լէք ուլըսն չէքի -
Թօրայ տամն պաշխայ ծուրուլմա
մաալըն պիլ տալլաչ ըալըն : էկարնէմայ
էկեր լէք պօլ սայ գուչ ունայ փօրայ
ծուրումնալ կայ : էկարգիմայ
կայ էկեր լէք էդայ · Թօրայ պիլայ
ուչէդէքայ լար : Խանքի խայա ըրպէն
կայ էր պէր կայ տէր ժամայ · էայ բալա
դալ ըխ · տայ օլ պիլ խանդայ ըրաւխուս
պիլայ · օլէր տայ խալայ էաք քայ · օլ
ան ըմկ մենկի տէր ժամ ամըմի :
Աշ յօլ պիլ նըմկ էկարմէմայ ուլու
էանկըլ մապէ պօլ մայայ խանդկայ ·
պօլ մաս անէ չխարմակայ · օլ իսէն

Եասդան։ օլմայընդըրընք օլումազմունուն
կըրայ օլ լան. լար ըն ընըք պօլկայ։ խան
նըընըք պոյլուխու պիլլայ։ Պու Թուր
լու պօլկայ ուլու պիլլար. տանգըչի
պիլլար կայ. նէ մայ էպկէր սալար –
ալայ օխ գիչէ պիլ լարտան. սալաչի
լար կայ պէրիլ սայ. նէ մայ քուստալ
ըլ էրքի էսսայ կայ լար. էայ օրմանն
լարնը քէսիլէ տարըլ լարէ դէքայլար.
օլալ արնընընք խըլչընեալ արըլ պօլ կայ.
տայ քէնսալ լար խն ալն սօնկրայ. ալ
լան լար ըն ընըք պօլկայ։ սալաչի նընըք
էկիր լէքի պօլ մասայ. պօլ մակայ քի
պուխդան պիլլայ ալկայ պիլսին։ ~
Ե անըկի ասատան ըլ էաէ Ք ան էրլար
պարչայ գէլիչ դան պօչ պօլ կայ. պար
չայներկալի պիլլայ Թուղ լանկինչայ։
Աչ լայ օխ խանն էանկի քէր ման էաէ
սայ. էայ խալայ։ էկար էք սիլայ. խան
լըդան անչայ. քօսքալ իդ իս էլ պիլայ
Թուղ ալ լանկայ։ Գ. Է ըմաննէլի
արդըլս Հօրմաթըդայ պօլկայ. նէքի
սալաչի։ սալաչիլար. արդըլս Հօր

մալթդայ պօլկայ. Նէքի սաղ ալայ-
ներնկ մաղ ադի չի լար ը։ գէ. րաքլի
տայէախշը ը. Բէշաք ար լէք թօք
րախ պիլայ իշ լամաք դիր։ Սոալը
տայ դեմ իր չի լէք. գէշ ալլէք. ու
դեսլալէք. Բէշաք ար լար արաամն
այ. արդըխ հօրմաթդայ պօլկայ.
դէմիրճիտայ դէսլայ։ Սոալ ըտայ
գերաք լի ու պօլ ուշուշու աստամի
լէք դարպիս ադըմայ. Բէշաք արլէք
դիրհադիմ լէք. Քիտաամի նինկ
պարչայ թըմ օրգ լիըմ. դամըր տայ
օնկալ դր. ու լու հօրմաթդայ պօլ
կայ պու լար տայ։ Սոալ ըտայ արդ
ըխալըս ու հօրմաթ լի գերաք լիծան
կայ ու թէնկայ. սօզ լու Բէշաք ար
լէք. խուլթխարուչու պինդնի. էամ
ան լիսդան. ու էախշը էօլկայ գէլ
դուր ուչի. վարդա պէս լէք դիր.
իլկարի հօր մաթդայ. պօլկայ լար.
խան նընկ դար պաս ըմայ. տայ պար
չայ պիս պիլ ադասա ըմայ. ան
ընկ ու չու, Քիպար չաս լը ընկ. գէր

սպ ըն ատասարըն որ տայ ճանն լաւ
ևրնով հագեմ ընքերուիր:

Przysięga PP. starszych

Պրիսենկամ եա բանու պօհու փշէխմօն
օնցեմու. ի նայ եաս նէչ եմու բանու: նաշ
եմու. գրուլօվի բօլսքեմու. ի վօօքեն րամծէ
էյօ գրուլօվսքեյ միլօստի. ի ֆշիստքեմ
ու բօս բօլիտու նաշեմու. ի քաժտեմու
նարօտօվի. քտօրըն պըն թօլ մէչէ բրիշէմ
բրեմա սօնտա նաշ. ժէ ավեմանդրիլօնց. ռաս
նէ չէնէց. թայլ պօչաթեմու. եակօ ու պօկ
եմու. թայլ կօնցօվի. եակօ սօնտատօվի.
թայլ ալաբեմու. եակօ միլօստեմու. թայլ. ժէ
ի օթալ եակօ վիօմալ. գրունտըն բօծտա
այօն ավրամտուլիվօնցի. բրամվայենրիվըլիվ
եչ նաշէ. սիդըրից իպըրունից. վէտլէնա
չէկօ. նայ վշէկօ բօջտամու. այ դէկօ օբր
ավցից նեմեցեմըն. տակ միլօստի կնեմու.
պ չըկանչնի. բրիքացեշավայ. նէ բրիքացե
լավայ. աուտրուվ. բօծիրդքուվ. թայլ նա
մբանէ պօմօ բօմօ ի դեմ ամերտըն.
գըրծ:

48.

Բրի սէննկը՝ չինէմըյ, նայ բըրուտ բան
բու պօկու, այ բօղիմ, քըրուլու բօլագէ
եմու, բանու նաշ եմու իժ պըրսմը վեր·
նըյ պըլը, իէկօ վըսօզի ու ածէ ինաշէ
մու վըշխադ գէմու բօսբուլադ վու այ
պիսմըյ սբըրաւետըլի վէ, սէնծիլի, եաղօ
պօկ ադէմու, դաքօ ու պօկէմու, եաղօ
սդ ադրէմու, դաքօ իմլօտէմու, եաղօ
ու տօվէ, դաքօիսիրօցէյ, եաղօ մեշշ
անինօվլի, դաքօի կօսցէտվլի, իու վըշիս
դքեմու ուօծայու, գդօ պըլը գօլվէյ բըրի
չէտը· բըրէտսուննա, բըրէտնաշ, այնտըլա
ժանընը տարուդ· այնի մըզտ·նէտուդ
եունց· այնի բօխլէ պու եուծց· ե տնօ·
սբըրաւետըլի վէ սէնծից· վէտըլուկ նաշէ
կօ· նայ վէկէօ բօզուդու, այ պըսմըյ դօ·
նէ չինիլը, տըլայ ժանընըխըրէ չի, ետնօ·
տըլայ մեխօսցի պօսգուննկ, դաքնամ
բանպուկ բօմակայ· ի դըն սվէնդըյ քըրըժ։

# ԱՇԱՆԻՒՐԳՈՒԾՈՒԹ դառ

երմէնիի ծօրասս ըն ընկ · աշաղըղ

եադ ըլ կանանըընկ · քէնտատէնէնկ սան

ըն· ալ · տայխադ ըղ- լար ընալ · խալ

սէքէ պօուրունինկխտիր խադ ըղ- ընալ

քէն տինինկ :— Ջ

Գ ածէ · Աչ ա ալկի եանկը ըլ կան լար խան Ա

լէս օլդուրար ղուձ քալ · տայ պէկ լար

ընալ խար շէ :

Գ ածէ · խուղնուանկ խաղ ու խեղ- քանըլ · Բ

քէն տինինկ պէկ ինալ · տայ քէդ քանըլ

սալ ադ ինինկ գէն տի պէկ ին տան ։

Գ ածէ · ուրուձ քանըլաքի օղ լանըլար Գ

նըինկ · եալ պիրի պիրին օլտուրկալլար

եաձ լար ընալ գօր ալ էադկանսար ։

Գ ածէ · օղ լան լար նըինկ · խալսի պիրի Դ

պիր սին նախ ըսէդ քալ ։

Գ ածէ · օղ լան լարուձ սան · խալսէքէ Ե

49.

պէտի պէտր էին սուվորայ պօղոսայ համար:

զ Գ․ ամէ․ օղլ համնհարուչուն․ խայսի հարին
քի սէքիրկայ համր օչ գէր էէ :

է Գ․ ամէ․ իկիդ հարուչուն․ օչ գէրիէ նէ․
մայստ ըր գօդուր կայ համր :

ը Գ․ ամէ․ էտիրէք քէչէ հարուչուն :

թ Գ․ ամէ․ դարէ քամն մանընըննէ երդիպ էնայ:

ժ Գ․ ամէ․ քիմէնայ քի գիմէնամի սուխ
ալ ընտատն դարդ քայ:

ժա Գ․ ամէ․ սախ հանի ամնը դախըլ նըննէ երիչ
էնայ պար չայ նէ մանի :

ժբ Գ․ ամէ․ սալ աչի Թօրսաի ուչուն:

ժգ Գ․ ամէ․ գիմ քի քէնտի ձնը ընդի պա
պա համըն հօրմաթ համասայ :

ժդ Գ․ ամէ․ եամանն այդուչի հարուչուն․
քօզ արդ ընտատն․ քօր օլնուննի օլդուր
ղուչ էնայ․ եայ քէնի աչ պիլ համրկայ:

ժե Գ․ ամէ․ իրք միզ խուլ հարուչուն․ խայսի
հարիքի․ քէնն տինունի պիլ ինէնի իր
քին սամն պաշ էնայ պատայ սա պօղմայպօղ ման:

ժզ Գ․ ամէ․ քըր խադամն խուլ հարուչուն:

ժէ Գ․ ամէ․ սադ ընալ կամն խադըտն համր
նընէ խարաալ աչ համր նընի: —

նըմա:
Գ. ամէ. սադուճանակամն. ածին մեղ խաւլ լար ԺԸ
Գ. ամէ. գիմքթի աւթաւարըն. եայ ամն աւարմտութեա: ԺԹ
Գ. ամէ. եանձկըլ կ ամն ըմրայ զօրայխաւլուվա: Ի
Գ. ամէ. գիմքէ գէշէնի օղուր լակայ: ԻԱ
Գ. ամէ. գիմէ ամ պատլար գէնտի նինկ ԻԲ
ամթաւ ըն ամն աւ ըն. եայխար տաշ լարըն:
Գ. ամէ. էգի գիշի ուրուշ գայ տայ պիրի ԻԳ
պիրին եարայ լակայ:
Գ. ամէ. գիմքի սադուճանակամն խաւլուն. ԻԴ
եայխարաւ աշէն օլտուր կայ:
Գ. ամէ. գիմնաքի խալապայ պաշ լակայ. ԻԵ
տայ ուրկայ էգիծան լը. խադ ըն նըր:
Գ. ամէ. օկուզ օկուզնի սան չգայ: ԻԶ
Գ. ամէ. գի գիմնայ. գէն տի նինկ խաւլ ԻԷ
ուն նախ ըն էղգայ:
Գ. ամէ. գի օկուզ օկուզնի. եայ պուղայ ԻԸ
պուղանի օլտուր կայ:
Գ. ամէ. խուշ ու լարն ըն. տայ չուղուր ԻԹ
լարն ըն:
Գ. ամէ. գիշէ գի Չուղուր կայ դուշգայ: Լ
Գ. ամէ. դուվար խար ամ ընկ: ԼԱ
Գ. ամէ. աթլար ուչուն: ԼԲ
Գ. ամէ. խըլըխ լը աթուչուն գիգիմնամի ԼԳ

50.

ուրուք նախըրը եղքայ :—

ԼԴ Գ ամէ։ քի քիմսէայ քէչայ օղլուճուն․ ուլին
այ դ ամէ քայ :—

ԼԵ Գ ամէ․ Թօրաար պատիշայ լար նըմսի տայ
բուլ եայ լար նըմսի :—

ԼԶ Գ ամէ․ Թօրաաթ քօյ տուր մախմըլընըն տայ
եօք ար նըմսի :—

ԼԷ Գ ամէ։ քիմսէայ քիմսէայկայ ինանմըշ նէ
մայ սախլամայ պէրկայ խօլուճայ․—

ԼԸ Գ ամէ․ դուվար խարամը քիմսէայկայ սախ
լամայ պէր կայ :

ԼԹ Գ ամէ․ ամնըմկ ուշուն։ քիմսէայ քիմսէայ
կայ սաղ բըդ օդունչ քայ պէրկայ։

Խ Գ ամէ․ ամնըմկ ուշուն․ քիմսէայ։ քիմսէա
տամն նէ մայ պօրչ քայ ալկայ։

ԽԱ Գ ամէ․ քինէ մամի դուամասխ խօյկայ լար։

ԽԲ Գ ամէ․ ամնըմկ ուշուն։ քիմսէայ։ քիմսէա
նի օդ պիլայ քօյ տուրկայ։

ԽԳ Գ ամէ․ քեմ քի քիմսէամն ընկ պատիշաս
ըմայ Թէրաք ին պուզ կայ :—

ԽԴ Գ ամէ․ ալթըլարուշուն տայդուվար
խարայ ուշուն :—

ԽԵ Գ ամէ։ քիմսէայ քիմիպէին լէքին տամն

[illegible]
[illegible]:

Գ վս· [illegible]· խզ
[illegible]: —

Գ վս· [illegible]: խէ

Գ վս· [illegible]: — խը

Գ վս· [illegible]: խթ

Գ վս· [illegible]: ծ

Գ վս· [illegible]: ծա

Գ վս· [illegible]· [illegible] ծբ
[illegible]:

Գ վս· [illegible]· [illegible] ծգ
[illegible]: —

Գ վս· [illegible]: ծդ

Գ վս· [illegible]· [illegible] ծե
[illegible]
[illegible]:

Գ վս· [illegible] ծզ
[illegible]: —

Գ վս· [illegible]: ծէ

Գ վս· [illegible]· [illegible] ծը
[illegible]:

Գ վս· [illegible] ծթ

57.

ուն ինչէր մակաւն օղ լաւն լաւրուչուն ։

կ Գ ամէ - եսամանն իւլ ընկանն գիչէ լաւրուչանն ։

կա Գ ամէ - օկուդ լամանակայ - օղ լուսնու ։

կբ Գ ամէ - քիմքի գուչ էդ-քայ - խատունն
կայ էայ խող կայ ։

կգ Գ ամէ - քիմէսայ քիմէսանն ընկ դաւէդ
քանն նէ մալըն դաէ քայ ։

կդ Գ ամէ - քիմէսայ քիմէսայ պիլայ էօլ
կայ չիխ քայ ։

կե Գ ամէ - քիմքի նէ դուրլու - խուլ ըխտիր
այ թծն քէյ կայ ։

կզ Գ ամէ - քիմքի եանկի ով խոյ կայյ ։

կէ Գ ամէ - քիմքի քիմէսան ընկ դարլովուն
այ քիրկայ սերք պիլ այ ։

կը Գ ամէ - քիմքի գիմէսանընկ պօրլու
ըխ ընայ քիր կայ ։

կթ Գ ամէ - եանկ քէյ ով լաւրնընկ ։

հ Գ ամէ - խօլ դիր մանն նընկ ։

հա Գ ամէ - դուսանախ սըզ պօրչ լաւրուչան ։

հբ Գ ամէ - թօրսախ խաւ ուխ չէ լաւրնընկ ։

հգ Գ ամէ - դուլխատ ըն լաւր ասանն դուսանախ
ալ մակայ լաւր գիմէսայ ։

հդ Գ ամէ - օլխատ ունուչուն ։ քիէ - էկքիչի ։

ուրուշմայ· ու այնր մայ քլահայ քերեք։

Գաէ· ու ումն քն քերեղ մանսասան խառզ ՀԵ
ըէ ջեխարկայ տայ ուար ումն տանկ են-
նեքն պար պար չայ ալկայ։

Գաէ։ քիմ կայ քն եօ լուխքայ։ քեքլամ ՀԶ
են են քեշե ու տուրկայ։

Գաէ· ու օղ լամն լարուչումն։ քեքենար ՀԷ
եր քենայ օն ար լար։

Գաէ· ու օղ լամն լարուչումն։ քն աթ ալըն ՀԸ
ամնաալըն ալ ըէ քեղ ար լար· եղքլարն պիլ։

Գաէ· գեմ լար քն ջերուվկայ պարըըլար։ ՀԹ

Գաէ· Թօրալարն եէչա քարլարնըն։ Ձ

Գաէ· ու օղ լամն լար ուչումն։ քնդօկալ Ձա
ուչլու պօլ մակ այ· տայ սաղ։

Գաէ· Թօրաան պեզ եր կամն լեքնենկ։ ՁԲ

Գաէ· Հրամնեցալ լար ուչումն մուլքլարնըն։ ՁԳ

Գաէ· Թօրաան խուցլար նըննկ։ ՁԴ

Գաէ· Թօրաան վամնք լարնըննկ։ ՁԵ

Գաէ· պուզուլ կամն քեր աէնըննկ· եայ ՁԶ
աստամն լար նըննկ Թէնկ եղ ուանայ։

Գաէ· ու դուրդուզ մախլեանկն օալայ։ ՁԷ

Գաէ· զատանեայ մուլքնունկ· տայտեր ՁԸ
լեքնենկ աթա լար տամն խալ կան։

ՁԹ Գուէ· ով աշխեն մախիլն· վիլճոյն խաւարաւորեալ
արտաքնոյն Թողման :
Ղ Գուէ· այսպիսական օրինաւոր· էութեան
ընդ ծագման նէ տէր :~
Ղա Գուէ· էաւ դուստ օրինաւոր նուանի :
Ղբ Գուէ· պիտք խուլ ունի իշխայլեալ երկայ:
Ղգ Գուէ· քիշխինին· խուլ ունի քիմեռայ
քէնատի իշխեայ եպե րկայ·
Ղդ Գուէ· Թորատը էալ կայ դուդջան
խուլ լար նընկ :
Ղե Գուէ· քիմեայ նընկ դուվարը· վիլեան
նդքայ սաշով կայ· տայանի· դուդ
ուք էաէքայ լար : —
Ղզ Գուէ· քիմեայ աԹնը ուրքուդքայ :
Ղէ Գուէ· աստամ օլ տոպ մախնընկ :
Ղը Գուէ· իշ լարի սալայլարն ընկ· նի
դուրլուքի պօլոր : -
Ղթ Գուէ· ուլը ան մական· դայդուկալ
պիլմական հագիմ լարնընկ :
Ճ Գուէ· քիմնիքի գուշ պիլայ· նըքին
տանպաշխայ եպերկայ լարիշքայ :
Ճա Գուէ· իշ չի լարնի· էալ կայդուդքանիշ
(քայ) :
Ճբ Գուէ· գուդուչի լարնընկ Թօրատը :

Գ ամէ. քիմքի եփխուվ կայ նէ. մայ չէլսարսայ: Ճգ
Գ ամէ. Թօրաառըտր պէգլէրպէկան լէքնէնին- Ճդ
տայ քէպ իդ-չէ լաար նըղնի: —
Գ ամէ. Թօրաառը բէշաքար լաար նըղնի: Ճե
Գ ամէ. ին չէրբէշաքար լաարնըղնի: բիւպէս Ճզ
իսէնի սաաղ ըրդըպիլայ. ին լաուլաար:
Գ ամէ. բիմէնսայ դիրլիք դաէ ուսն կայ Ճէ
չէրում չիլիք դայ:
Գ ամէ. քօքդանէկի. պօրչ լաար նըղնի Թօ Ճը
րաառ:
Գ ամէ. բիմէնսայ բինէ մայ սաադուսն ալ Ճթ
կայտայ պէ հլսակայ անսի ախ չայ պիլայ:
Գ ամէ. պիրբիմէնսայ. նէմայ սաադ ուսն Ճժ
ալկալ. տայ սաադքանս բիշի անսիդ իյ կայ.
Գ ամէ. պիր գիմայ բիդուսնաախ ուս Ճժա
նայ ախչայ պէրկայ:
Գ ամէ. բիմէնսայ բիմէնսակայ. նէմայ Ճժբ
ալԹակայ. պէրմայ. տայ պէրմակայ:
Գ ամէ. օղուլ ալԹանըղնի. պիլմախըղն Ճժգ
տան պաշխայ. պօրչ էդքայ:
Գ ամէ. խօն ախլաար խայսի լաուրբիխս Ճժդ
կայլաար խումաչնի հօսքօտ ատայ:
Գ ամէ. Թօրաառ օքսուղ լաարնըղնի: Ճժե

ՃԺԶ Գ ամէ. ալթայ մուլք հարընայ։
ՃԺԷ Գ ամէ. աատ աամ խամն ընդընկ։
ՃԺԸ Գ ամէ. Թորաա ան արէհլովադհրդմայ։
ՃԺԹ Գ ամէ. Թորաշի Թորամնիհդ մակայ
պիր ոդ օր ծնակայ. պիրաին ատնպաշխա
ՃԻ Գ ամէ. անկ համանը երկաաիհր մէնի
Թորաա ըն ընկ ։~
ՃԻԱ Գ ամէ. քէհմարքի հօր մամթ համաա
հար Թորամնի ։
ՃԻԲ Գ ամէ. ալաը քիատն ատակայ հար. վըդդ
նատնկ ալնընայ. ատայդար մակ այհար։
ՃԻԳ Գ ամէ. խամդոտն հարնընկ պարչայ
դուըլու։
ՃԻԴ Գ ամէ. անկ համանը պիլ մախի ան
ալջ մախ նընկ։—

# ՍԱՀՄԱՆՔ ԳԻՐՔ ԹՈՒՈՑ

## ԵՐԿՐԱՉԱՓՈՒԹԵԱՆ

Նի դիւրին սահման · սոսկ պատճառ

մա ի բնութեան · Եւ որպէս ըստ ուղղոյ պէս
ներքին արտաքին · սոյն արտաքնոյն · զերկ
մտածութեան: Բոլորակէս բոլորակութեան
բան ներքին սոյն որ որ չենթեան:
Դիւրին սահման է որ · մէջ ներքին ներքնոյն լրութեան
չէ ի սահման որ · լրումն սահման բոլորակէս
կայ · այս բոլորակի սահման · սկզբնական դիւրին
խոստովանիմ զնա ըստ որ սահման պէտք:

Եար ըմրըք պէս տայ պէս զինկ մունող

Թէնկրինին նինին ատը մու քու պիլայ քորօլ
բօլդըքըմ։ Ուլու քնատ ըլըդ վանն ընինկ
տայ օր ուսանուանն բարուանուանն տատը
ընտայ օղկայ ուլ ուս լար նընինկ պիլըն
տայ ատչաթըն։ Եղիթիր այդ մանըն ըլը
Թօրա լար ու ամնայ. տայդըմը դադ
մանըն ըլտըր մէնին լարնընինկ մունդըրընդէ
պիլը պար լամանը պիլայ տայ այու
ատղ լար պիլայ։

Ս Թ ընտայ Թէնկրի նինին ատընն
մէնին ըլքըչ նինին պիլըք ըլքըն։
Խաչ ատն Թօրայ լարը. տայ Թօխդատ
մանըն լարըն. քըր օլ լար նընինկ. տայ
քնատդա լարնընինկ։ Ալ լայ նէ չէք
օղկայըչ լար. օլ ուլ լունէ պիլըքըղ
ալայ քէնինկ աչ ըն տայ ու ալ. Թօխ
դալկան պօլկայ. այդ ըլկան տայ
դու դուլկան պօլկան։ քը ատնկայ
խաչ ատքըօլ չանը. տայըլ ըլը. քը
ատնկըլըր. տայ ալըր ադ ըլըր հարքըղ
ատն ընինքը պիլքնը։ նէ մարպարէնը
քըքէրդքդր. էայ դէչ զըրմանըյ.

եռասանմանկայ · եւայ պտուղ մանկայ · պիր
չափող այ. քերթողք ըմբերտ · այնուեմասնայ
պար լծանկանելոյ տառն · աղեսս իւր լծան
կան · տայ դուկայ լծանկան · քերթուն
մանկայ պօլ տուր · նոյնն քեր տունկր այեդ
քեզկայս տայ եռասամայ քերթողք ըմ
պօլ մանկայս : Ըստ ընդունչուն մեն զեկ
մտածող թէևնկր ենենկ տովոր ուպիլայ
քորօլ բոլորքան ընկ · տայստ լուպիս
ըմդ վան ընկ · տար ըն տայ օզկայ ով
տես լարնըննկ · քըր աքով նուոմնկ · տուտէ
մըր նենկ · սեր ազնենկ · քուեւմննկ ·
ընն չեց ան ընկ · օրուսնումնկ բրուս
նումնկ ևով մենց քեր եղպենցքեր · բոյ մոր
քեր · տար ըն արե պես տայ տեղատիչ :
Գ եղկերկե եդ ար պերզ պեղ մանկայ պու
կոմնկե լարկայ · պարչաս ընայ ·
հարե պօզկան լարկայ · տայ քեղկան
լարկայ տայ : պու իւր լարնեի պելկան
լարկայ · պեղ մանկայ · նոյ չեք դայ քեր
պու վախդքայ տերայ · ենովերմենի
լարե · պեղկայ պերենկան լար · օլ բրե
վելեայ լարնընկ դեպենայ · տայ քեն

ունենինք Թօրա լարըպիլայ. եր մենին
նենինք: խայսու եքի եւ կար կելար ըմ ըղ
պիզին. ալ ար կայ պեր քետ դիր եսնի
լար. խասապ ուլ քօր տուխ. տայ դղա
դուխ. տայ տախ լատոբլի: ալէքէքէքէ
դան դուկով. խաչ անքի պօլ ունաջէ
իչ լար. արտա լար ընայ: պուկեմուրմա
դր պիլայ լայց ցա լար պիլայ. տայ
խարայ եւ պիլայ. չաչ արխոմբզատայ
իլով տայ: Ըննընինքի պիքէ. ալ արմընընինք
Թօրայ լարըն ուչունը. քոռոմունքի
քէրաքլի ուդի: խաչ անքի օլ Թօրայ
լար. եւաղ ըլկանն եսնի եսմենին դիլի պի
լայ: տայ ալ այս: քի դեք քենդի լար
ընայ պիլ էք լինեսնի: այ Թօրայ պօլ
ուրեսնի քօնու այդիր. վող պիլայ ըս
ուլնուծնկ դ. եսմենի խարդ ըպիլայ
եսմենինենինք եւ ընկա ախուծանն. պուտ Թօր
այ լար եւան ընայ. քէրաք պօլ կայ լար
չէխար ըք դ. արդիքուլնի. պիրան
պիրդ եք լար տայ. եւաղկան պիզին խայ
սուեքի Թօրայ պիլայ. նուէ մեց լարնընինք
մար ըմ պօրքնունինք. քէրաք օլ Թօրայ

պիլայ պօլկայ եւտաղու· զիր օլ վայտէքայ
ֆէրմանը նըրդնի· տայ օղ կայ զիրճէ լար
կայ խայսըզը երմէնի լար պիլայ իչ
լարը պօլկայ· պիլէք լը պօլկայ տայ
պէլկիլը· զիր օրն նու· ամաարըզ լը
ֆայ· տայ այլ ան տր մախ լը ֆայ խալ
մահայ միմար լաքեախիխ օլէրմէնի
լարկայ։ անըրդնի զիր պիլէք Թօրալարնի
ալ ար նըրդնի· լայղին դիլլին այ ֆու վար
մակայ· տայ չիխ արմակայ· տայ պիզ
կայ պէրմայ։ խայսը Թօրա լարնի
ալ ըր լաք։ զէնկաչ իմ լըզ պիլայ պիզ
իմ· օխ ցով լաք· տայ խայսը պօղօմ
լարտայ· աղ նէմայ ալ ըչ ըքդր· տայ
եասաք պտու կուն կի պիզ լէք լար տայ·
պիզիմ եազմայ· տայ եան կի պաշդան
պէրէկիդ մակայ· զէնկաչ էդ դիխ։
խայսը Թօրայ լար նըրդնի չիխարկանը
պաչ լան ըլիր· տայ պարտրպաղայրը։

Ս° Հանանէս Մէնկրի նինկ Հաղաւալը

պիլայ· խանը երմէնի լար նըրդնի· խալղ
լուվախդայ պիլ լէք խիմայ։ զէն անինինկ
խայ ախ· զիր էխիխ ֆունու· զունի ախր·

Թէնկրինինկ օլու սաան դուրուք ամը-
պէյիմ ըզդընընկ պիրլիմ յս՟ քս՟ նունինկ:
Անընկ ուչուն պույրուխուն ուպէյլայ
քէն տէնէինկ - խասնըլընընկ ընկ պույրուխու
նըղի ․ քի ան ընկ նի պիր ուրտաանիքի
այնի պույրուխու չէ տի ․ օլգուննի էիլե
քումնի ․ նէ պիր չէրլ ըշնի խաան լընընկ
ալ մաքայ: տայէմնայ խոյտի ․ տայքի
պիրէլու ղուչը տայ էիլեքումնի պիր
էտուղումնի էարմակայ: Ամա ընկ
խօյ տի էիլեքումնի նէ պիրի տայ ․ նէ
պիր իշուչումն ․ նէ դուղքայլար ․ նէ
օլդուրղուղ կայ լար: տաղ ընկ գիշմայ
պաղ ըը պօրչուն իզտայ մաքայլ
էիլեքեն ․ քիշմայ նէմակ այ պաղ
մաքայ: Է օխսայ պարչայ քրիստոնեա
լար գունունուն ․ էիլեքումնունուկ ․ ուլու
քուն տայ ․ քի պարչաար էրէլի պօղ
կայ լար: տայ Փարահ ատ չօբ լան
մայ ․ տայ քէլ մայ էիխոլկայ ․ պաղ
լան մաքայ օղ կայ իշ լար պիլայ էիղ
լամախ պիլայ ․ Թէնկրի տան խօլմա
կայ: Նէ պիր քրիստոսան ․ քունի

·եկեսցէ զօրութենակ· պէտք պէտրենայ· պաշ
խօշ մարդկայնոյ· աղագօ ոչ ակնկալ· Հայր
պէտք է մեծն ամենայն պօղկայ· դօզկայ
աղղղղդայ· Թէպէտ կրկնեայ· Երկնային
զօք նորանկ խառնեալ չափ զօրութեան պէտք
կայանալ եկեղեցւոյ· աղագ ընդ
ընդունելութեան սէր· սէրն ամենայն այլ
ըն մարդկանց· որ եկեղեցւոյ Թէպէտ չափ
ուրպէտ կայ լսար· ~

Զ՞ կը զէր մեծն ամենայն այդ ըն ըստ· զէ եկեղ
զօրնկէ զօրութ· Թօթափ պօղ մարդ այլ
ամենայն դուդու մարդկայնոյ: Աշխարհ լանդերէր
խառն լերէշ լսար ամեն պաշ խառն· խըլ ըն
մարմր պէտլայ· խուր եկեղմանէ անկեղ
մարմլն· ամենայն պօրշ լու ուշօթն· զէ
եմ կես պօղ մարդկայ· զէմ նորն իմեն
եկար պօղ մարդայ:~

Տաղ ըստ ամենայն Թէ ոՏէ զօր խառն եկեղեցւոյն
անեկ մարմնոյ ըստ· ար զանգակ· ամենայն մարմ
դաղկան· ամենայն օգկայ խառն լարնելնկ·
ամենայն զնաժակ դաղ արնելնկ զերկաման
լարնելնկ· եկեղեցւոյ լարնելնկ: —
Խաչան զէ օլ խառնալար· զէկ շէր ար

անկար գօնլուք Թէնկրինինկ․ Թօրա
լար․ տայ Թօխտամըշ մախլար․ պէրիք
պար չաղըռայ․ խայ ունգի էլ անընկ
տր։ Սարգարէ լարտան․ տայ մէ
աու աքէլ լար տան․ այդ մախլըս
տայ օզկայ վարդայ պէտ լարընընկ․
մէ էրիխտուլնուանկ։ խոյ ան քէնտան էլ
խնայ․ քէնտանխնայ պէրխնկանլարկայ
պուատար քէ րմանլարկայ․ տայ
քէրմանչէխլարկայ․ տայ սալ ալար
կայ․ տայ օզ կայ էր լարկայ․ տայ քէն
տխնխնկ էրկ աւ ընայ պէրխնկանլար
կայ․ քէր աք էդ․քայ լար․ պար չար
տայ պաշխ այ պար չաւ ընայ․ քխ ան
ընկ քխ պայրուխ լարնխ քուչ լու․ տայ
նէմայ էք սխդ մխխն աախ լակայ լար։
Ս ան լար ըէ րմէնխ լարընընկ․ Թօղայ
լարնխ պէ լկխլէ էդ էխ էր լար․ էաւ
ղու չխ լարկայ․ պու խուրէխէր լար․ ան
ընկ քխ պխք լարկայ․ տայ պար չայ
Թօրաչխ լարկայ․ էդուչխ լարկայ
քօնուլուք նխ․ ալ այ պխրէխանչ չխք
պխր սխնայ։ պու խուրէխ էր պխզ էդ քայ

լարք քօնտու լուք · տայէտ աղու քօնտ
պարչապալընայ · խոռ ճակայ տայ մըս
քինեկայ · դուլ լարկայ · տայօք սուզ
լարկայ։ քերմանլ լըկայ · տայ խօն
ախմքայ · տայքէ լիկան լարկայ · պաշ
խչ ալ մանմախ · տայօրտանչ · տայէտա
ղուչէլար անմիեսլավկայ լար · տայ
քօղադ քայ լար։ քի նեկրի քէչ էնի
եաւ ղու պիլայ քօն ուղ մակայլար
է անաչի նեկար քի Թօրաչի · նեկրի
Թօրայէդ սայ · անըննկ քի պիքէչդայ
դան ըխլխ պիլայ եդ քիզ կան պօլ
սայ · հօրմադ սիզ ան տալ կանն պօլկայ։
Հօրմադ սիզ լէքին Թօրաչին ինկ
քերին եդ կլխր խասն լէքքայ ալ մախ
պիլայ։ խայսի քի Թօրաչի տան պէր
իլ մախ քէ րաք։ Ան ընեկ ուչ ուն Թօր
աչի · եամն Թօրասիզ այդի եսայ
եայ եամն եաւ ղու եդ դիկեսայ ·
Հօրմադ սիզ դիկ ալ տիք · խայսի քի
եաւ ղու չի · աքն եչի եայ պիլայ եաւ
ղու եդ սայ։ նեկար սիզ սայ Թօրաչի
նինկ նեկրի · պօլիր կանըն · քօնտու լիք

սուրբ. օգնութ. հանգստեան ամենի պտղոյր :
սայ Թօրոսէ ուսանայ այս պատուիրեցի
այդ օր ծնողացն ամենեքեան զգեստ պիտոյ
սուրբ. սայ ամենայն ողորմութեան Տէրն
հայ պատուիրէ մանկանց. եկայք եւ առաջ
Էք պօղոս ծառայ. ադ որ ծնողաց. պատ
ԸՇ դր մանկայ. ամենեքեան եւ առաջ Քի
այդ մանկ քերթող նաեւ ՆԷՔ Թորոս
սայ եւ գիտեմ սր :
Խ աչ ամենքին եկք ներքեւ լամայ հարեւ առ
ղու ամենայնի. սայ պէրի պիտեմայ
այս պէրի հայ լար. պօրք ուղղութն. եւ
օգնայ նաեւ մայ լարուղութն. պիտի մին
համըլք : այնեհար Է. եամ ասանքի
դամ ըլի լարըպօղ ծառայ օլ շատ
դայ ամենեքին քի պէք ըշ լամ ընքով
նքի ուն ասաբդր լար. սայդ ամենայն
նամանք. ալէ ուն ասան ամենայն ասու
կող. քեր ար այդ ըլնայ եդ քիզ
մայ լէք ամենայն. օլէ ամենքի ուն աստ
կամ սր. քերթող. քեն ասի ամենայն Էքայ :
ուն ասան ամենքի Էի կայ. դուկայ
լակ այ Թօրոսայ պէլայ :~

Խուչ ամնքէր քեզ հաւայ հար էր մէնի
վըդդըսուընկ ալնըընայ էքան. նէ էշ
հար ուչ ուն ասայ պօլսայ. էայէօլուն
քան դանըլըն հար պիլսայ. օլ չանդայ
խայանն ասայ պօլսայ ալհար ասան. դան
ըլըն հարըլըպօլկայ: քօնտուլուք պիլսայ.
պու սասար էքէն. էայուչ: էախտըքէգէ
հար պօլկայ. ասայ դան ըլըն ըլըն օխ
չաշ ըլը. ան ըլնկ քէ պիլքէ էշ դուդուլ
ուր. ասայէսասլուչէն ան ըլնկ սարդըն
այդ մախըքէրաք. էկ արքէն պիր ան
էան սան. սասաքքար. ուդ. րու պօլ
սայ դան ըլըն ըլըքայ: խայանքէն
դան ըլըն ըլըքօնտուլուք պիլսայ պէր
խըլկան պօլկայ: քըլակայ. այպպէրնէ
դան ըլըն ըլըննէ քէրըն ուրմախկայ քըլաք
քէ քօնտուլուքնըն պասաքայ: օլ չախ
դայ պուդուր լու էշնընկ ունայ
Թօխդամախըքէրաք: քօնտուդան
ըլըն ըլըն խասդ ըննայ էսալսար մախքէրաք
պախմամախքէրաք. անըլնկ սող
հարէնայ. քըմքէ այպ հար ան ըլնկ
քըդան ըլըն հարնըն:

Բ· օրաաի էր մէնի լարնընըն․ որիսա
դիք լարնընըն : խայտալիէր մէնիկայ
քիէօլուխքայ դնաղ ըլս․ ուն տառամատա
քերովբէք քէնն ատի նոցին քահանայ լար
ընդ․ տայ էքի ուչ գէթխոյ անի․
խարդ լարատան․ դանն ընդ ըլս ուշոն
տայ քէնն ատի նոցին եռվուխ լարըն :
Աշեալ քերովբէք նէմայ չերսար կայ
եփխավլունայ․ տայ ախ բաշխնայ․
տայ պարապ արընայ․ տայ քերեղմամ
ընդ քէնն ատի նոցին պէլկիւլը էդքայ․ տայ
խաղ կան մուլք լարըն․ տայ դիր
լիքէն․ քէնն ատինոցին․ եռվուխ լար
ընայ պօլկայ․ տայ ուրաղ լարընայ․
քէնն ատինոցին էրքի պիլայ․ նեքիքըլա
սայ չերսար մայ պէ լկիւլը էդքայ․
այ մունենքի պեք իշ լար․ Թօխտադալ
մախքերուպ․ սօնղու էրքի պիլայ
քեշ աար․ տուն էաա ան : օլդանընդ
լար․ անընդկքի պիք․ անկայ լար․
ան ընդկ եռվուխ լար ընայ․ քինեմայ
սօզ ունկ ուզ պարէտայ․ սօզ լանընըզ
դիր լիք էնայ․ անկար ուդրու․ քիմ

քի տասադըր մէնինգ նէդ խլիր: օղլայ
դուրլու նէկարքի ոլ օլայ· անընգնինգ
քի պիզ տասադըր մէնինգ· նէ դուրլու
տայ քիլէդ դի նէսայ· ոլ դումանումանն
սօնկրայ քէրաք դուդուլկայ· պաշխա
մաշխաշխ քէրաք անն ընգ էօլուխ
լարընըն ընգ սուլուխ սող լարընայ:
անընգ ուշ ունքի չախընընայ դիր
մէք խնայ սող լամմախլար· այդ
քանն ընայ քօրայ պօյլու ասա ազքէլ
նընգ· քի տասադըր մէնինգ· օլու տանն
սօնկրայ· պէք մէք դայդօխ դամ
ախ քէրաք· այնէկ արքի օլ տասադըր
մէնինգ նէք քանդիրի խալկայ· օլ
տասադըր մէնինգ անընգ նէրքինի այդօլ
մախ քէրաք· քլասայ պուզար քըլա
սայ էսասար· նէ չէք անկար քօրունմայ:
Բօրայ քիրօր օնք նումունկ պուդուր
լու· ունն տախայն ուրուղ քօքուն·
տայն չանէդ քայ· պուդուրլու քէրաք
նէդ քայ պուխչնի· քէրաք քիյուվսազ
լախայ· խըզ նընգ ամթսար պիլայ: պու
տուր քիանկար պէլկիլի նէդ քայ

նէ դուրլու նէմայ պէրիր խզ ըն
ընկ արդ ընտան ձէ հէզ · խայսըն
քի ալ մախ դըր · արդ ըն տան պէրիլ
կայ պէ լկիլի ։ զէրայ քի ձէ հէզ զիխսա
ուն լարնըընկ · ուլ ուշ լարի ախր ·
աթասը ընտան · տայ ամսա ընտան ·
տայ մուլք լարատանտայ ։ էկար · խզ
աթասը ընայ · դնազ էլս քէլ սայ · տայ
քլակ այլ · խզ ընայ · օխ ալ դայ նէ
մայ չէխարմակա ։ նէ քի քէնտինայ
քորունսայ · անի պօլուր էգմայ ·
քէնտի էրքի պիլսայ ։ տայ անկ ար խար
չի օղուլ լարը պօլմա պօլմայ · նէ օղ
նէ մայ օղուլ լարկայ նէ մայ զիէ ան
էդ մայկայ · էկ ար քի խայսի խզ օղ
լան աթաս ըն ընկ օլ ումտան սօնկր
այխալ կայ · քէրաք քի էր խար տաշ
լարի անի ձէ հէզ լար էրկայ պէրկայ
լար · ան ընկ ուլ ուշ ուպիլայ · տայ օղ
լար ը մուլք լար տայ խալ ըր լար ։
խայ տայ քի էր խարտաշ լար պօլ
մասայ · տայ խզ լար խալ սայ · ալ ար
խալ ըր լար աղա լար ըն ընկ մուլք

լար ընդայ ժարամնկ ։

Տայինկիլէքէ օլկան լարընընկ · օղուլ
խըզ ըպօ լկաննըընկ · խաստ ըրօղ լան
լարընդայ խըզ լարընդայ · տայ խադտան
ունայ · այքի մընինկ օղ ուլխըզ ըրէօխ
դուր · անընկ քի իկ վէքլար · դուշար
էօվ ուխ լարընդայ · տայ խաար տաշ լար
ինդայ · տայ ախըր խադտուն ուն օլկան
քիչինընինկ · էօվ ուխ լարը ըպօլ մասլար
քէրի էրդ մակայ · օլիկ վէքնի քի խադ
ուն քէլդիր ալի էյաալընդայ քէնուտ
ընինկ · պարչայ իչ դանին կարի · անի
խայսինը քէլդիրի իք դիր · քէրաք ան
կար պէրկայ լար ։ այտար ըդայ ·
նըէքի անկար էյ աար արդըըր ար
էկար աղդընքի պիք · էկար քումուչ
ինճիքի պիք · անի անկար քէրաք
պարչայ պէրկայ լար ։ տայ տուրուղի
գօգու օլու տան սօնկրայ · քի քըլայ
մակայլ լար պէր մայնայ քէրաք
պէրկայ լար խադըըն կայ անի · ուր
ուղ կայ քօք գայ · դիր կայ Գ · ուլուչ
օլու տան սօնկրայ · տայ խադտունկայ

Դ· ուսնէ ուլուշնի պէկ կիւլիւկ եղէքինզ
կայ ըստ · պարչայ իկ լեքէ ին ատան նէ
քի խաղայ : Եկ արքի քիմձայ · նէ չէք
ամԹ ատան · ալայ ան ատան · քի գիմ
եայ նըրնկ · Դ· ուսնէ գինատիքէ դայ
ուրուղու քօքի պօլ մայայ · անընկ
իկ լեքէ քէրաք քի քօր օլ նուսնկ
խազնայըն այ պէրիլ կայ : այ քօրօլ
անընկ պիլ լիքի · օլ քիչինինկ ծանը
ուշուն Թէնկրի եօլ ունայ · նէ մայ
պէր մախքէր այ : —

Եօրօլ անընկ պիլ լիքի պու իկ լեքէ դան
խայտի քի անընկ ուս դինայ դուշի
Թէնկրի եօլ ունայ պէրմայ պօրչըլը
դիկուլ տուր · ան ընկ ծանը ուշուն ·
անընկ ուշուն · քի անընկ քի պէք
Թօրայ լար պիլ այ էր մէնի նինկ
պայ լը դիկ ուլ · անընկ պիլէքի ·
տայ մունին քի պէք Թօրատ ան ·
տայ ան ընկ քի պէք իկ լեքէ դան
ան ընկ ուսնայ դուշ քան · անընկ
էր քին այտր : խայտի իկ լեք լար ան
ընկ քի պէք պօլ սայ : պու էրմէնի լար

Նեղեալք դառնութեան եւաշխէր մայ պօղ մահկայն
լար · պիղծեալ առ ըր օկուդութեամբ
դիպեցաւ այ : —

Ոաշ ամենքին խօսային խոզ երկայ պատ
ռայ · քենատինենին աւթայ ուլ ուշու
պիլայ · տայ անայ ուլուշու պիլայ ·
տայ խոծաար պիրկաա ընայ · օղող
խոզ ը պօղ մասայ · պօղուր եղ մայ
հօգին բարձ լար : անընկուշունքին
օղ լան լար ը եօխդուր · պու տուր
դեք խառ տաշ լարին տայ եղուխ
լար ըն · տայ խօսային խադունքեղշիր
խեգեր ըկ լեքնի պիրկաա ընայ : քեր
աք անի խայդարկայ յպաըշայ խադ
ունկայ · տայ արդըր կանը պիլայ
պիրկայ · տայ օլ կան վախդ ընայ
քիքլակ այյհօդի բար ձ լարեղ մայ
խադուն ուն խար տաշ լարը պիլայ
պիրկայ · Թօրայ անի անկ արպու
բերուր : քի պիրկայ անընկ ծան ըն
խայ ղուրկ այ լար : տայ պու պույրուխ
դուդուլ մախքերաք · եկարքի խադ
ունու · օլ մասայ · խոծաար ըն տաննայաւրուն :

Պու ստուրօհուդու օլդուղու Հանանիկ

Երմէնի թօրասընընկ : խաչանքի
վոյդ. օլդուր սայ թօրասայ. էր
մէնի խասրդլարը պիլայ: քէր աք քի
աւ ալկիշին տան տարկայ. աղդը պիլ
այ. չ ախ մի տիր. թօրանի կայլեդ
էդ մայկայ: տայ օլ քէրաք այդքայ.
խաչ անքի պուկուն թօրայարտլաղ
ըլ կան թօրայ պիլայ. տայ սդօրօն
ալար քէլ էեդէր լար չախըն տր:
պու սող լարպիլայ. օլդուրղուղ
մախքէր աք թօրանի. մէն օլդուր
ղուզէյիր մէն թօրանի քուչուպիլ
այ պիյ թէնկրինինկ: տայ քուչիպիլայ
պիրլիմ քոր օլումուզ նուննկ. տայ
մէնիմ քուչում պիլայ վոյդնունկ
տայ քուչու պիլայ գ. Երմէնինինկ
խայ սիքի մէնիմ խասդըմայ օլդուր
ուրլար. տայ քուչու պիլայ. պարչայ
Երմէնիլարնընկ. պոյրուխ էդէյիր
մէն. տայ պուխուր էյիր մէն. քօնուպար
պիլայ էդքիզ մախլը. քինի պիրի
տայ եաղուկայ. էով ուխ քէղ մա

կայյ տայ քէզ մանկայյ· դէք անչափ
պէղէմ պղըր ուխ ումուզ պիլայ· տայ
պղըր ուխուն դարը մէն· պարչայ պիլ
մամախ լինէր· պղըր ուխ էդ արմէն
տայ օրդա տայ խոյէնիր մէն էմինլէք
օլ քիմ քի· պու էմին լէքնի· տայ այդ
ըլ կանիչ լարնի քի դուզ մանկայ
քի ան արկայ անի· աղզ պիլայ էյլէդ
մախ պիլայ· օլ անի խալ ըր· տայ
անի դող մախքէրաք· նէ քի Թօրայ
դաէ այ: Տայ խաչ Թօրանի օլդուր
ղուզ այ· օլ չախդայ արմախքէր
ար՝· աԹըլ պիլայ· էք ինչի տան· էկէ
մի Թօր անի օլ դարղուզ տամ· այ
օլ այդ մախքէրաք էկի տէր· էազ ըլ
կան Թօրայ պիլայ: Տայ փոնչի
տան արմախ քէրաք այի պիլայ·
պու էմին լէքնի քի մէն տայ խայտուխ
դուդ ու մախքէրաք մի· տայ օլ
այդ մախ քէր աք· դուղուլ մախ
քէրաք· քուչու պիլայ էազ ըլկան
Թօրան ընկ :—

Գ. ամբ. եանիկըն կան հար. խանըն օլ դուր ղուր
քայ. տայ գէն տէր նորէնկ պէյէնայ :

## [illegible]

Հուն այ ուգ բու. եանիկըն կամն-
տայ գէն տէր նորէնկ պէյէնայ : անընկ
քէպէքէ խալ ըրդամամ ալըն : օղուլ
Հարըր գծնու. տայ խարտաշ Հարի
անընկ. տայ աթասըն ընկ օրնուն
դուտ ալ մասալար. օլ եանընկ ըլ կան
ընայ գորայ աղըր : ալէ օղ լան
Հարըր աթաս ըն ընկ դէրլէքէն դաս
եդ մասալար : էկար աթալարը պէլ
այ ան ընկ քէ պէք սաղ ըրձդայ
դէկուլ Հարէտէսայ. ալայ օխ
խար տաշ Հարէ այդ ըլ կան եանընկ
ըլ մախտ ան : այ էկար պայ դըր ըլ կան
քէնկ աշ դայ էտէլարէսայ Հար
պէրրէ ալ արտան. եանիկըլ կանըն
այ քոր այ Թօզ մախ քէրաք. օղուլ

հարը ալարնընինկ· քիմ հար քի արդ-
ըն ոլ ըին եդ արքորօ նուանկօ ըղուր
ղուչ ոծնայ խարչի · ոայ իչի պար
չայնուէ մածն ընկ։ ոայ ածթաս ընսաման
խալկան դիր լէքնի դաս եդ ասըլար
անընկուչ ուծն պուէքանկ ըլ մախքայ
քօրայ · պարչայ դիր լէքէ խանլը
քայ խալ ըր։ — Գ. աէ խաղ նուանկ խաղ Ը

ուխ եդ քանը քենօ պեյխայ· ոայ քեղքանը
սալ ալ ես իսկ քենօ պեյխաման։ —

Ա Տէնկրի ատամ դար պէյաղըն
եւքլի եաշ ադըքդըր· ոայ եդ իքդիր
ալէ. քիքէրաք լի ոիլար պէյլար
ընայ. քենի ոինինինկ· խոալ լար խոալ
ուխ քայ եր ու սուվ ուչուն։ Ալլահ
օխ պութօրասար· խաչ ածն խայսի սալ
ալէ[։] պէյ իս ոսան քէնի ոինինինկ նէմ
այ ... էյ մի իս պէյ իս իսնկ· խայ ոայ
քլասայ պարմայ պօ լուր։ այնէկար
քի խայսի պէյ ան կար դող մակայ
քլամասայ. անի եըրք լի եայէրմայկա-
քէնոինինինկ քիչի սին· քլարանի
սախս լամակայ· քէնոի Թօրաս ընայ

տայ օլ չախըրդայ օղլանլար անթաս
ըն ընկ օլու մունուն տանուն տոնկըրայ . օլ
պէյ նէնինկ դէպ էնայ . դօղմաքայ պօլ
մաքայ լար . օլ չախըրդայ էրքլէպօղ
ուր լարքէդ մաքայ պարմաքայ .
օղլայ պէյ նէնինկ դէպ էնայ խայ
տայ քլայայ :

Պույրուխ ալայ անկ լան մախ
ղէրակ դըր . սալաչի լարուհուն .
էրմէնի էնինկ . օղլայ ձնսա ուչուն դի
կուլ . ան ընկ ուչուն . սալալար . տայ
դուդուվ լարը էրմէնի լարնընկ .
պէրէլկան տր . պարչայ պիրդուր
լուքոր ուն անկ այ :~

Գ Գամէ ուրուշ քան լարի . օղլան լարնընկ էայ
պէրի պէրին օլ տուրկայ :~

Լ կարքի օղլան լար . արալարընայ
ուրուչէդ սա լար . տայ պիրօղ լան
պիր սին օլ տուր սայ . տայ օլ . օլ տուր
կան օղլան . ժգ . էաչին տանսար դըլէ
պօլկայ . քէրակ պաչին թօլ ախայ
լար . նէ չէք դուք ալ պուդուն քէչէ
նինկ . այէ կարքի օլօլ տուրկան

օղլան նըշանի եաշքի ԺԲ՟ տան եքսիք
պօլսայ · պօլկայ Ժ եայ Ժա՟ · օլ չախ
դայ անընկ պաշքին խնկ եաւըրմը
Թօլամնմախքերաք · այբկաւրքի օլ
տուղկան օղլան նըշնկ եաշքի Ժ տան
եք սիք պօլկայ · ուչուն չէրողուչու
պաշքին խնկ Թօլամն մախքերաք ·
այբկաւրքի օղլան · ԺԷ եաշքինայ պօլ
կայյ · օլ ֆէկչի օլ տուղուչի տիր · տայ
Թօրակայ խասըշխե անինկ ըլկայ · տայ
պուսղաղուղքայ ֆէրաք դուկալ
Թօլով եդքայ պաշքաչուն · խար
տաշ լարընայ · օլ տուղկան օղլան
նըշնկ · նեչէք եօղ արիեադ ըլկանտր ։
Աշնկ լամն մախքերաք դըպուպղը
ուխ · տայ Թօրայ եռմէնի օղլանլար
ուչուն · եօխսայ եր մէնի օղլան · օլ
տուղկայ օղկայ Ծնսս նըշնկ · դուշար
Ծուրում կայ · եառ ղուստնայ քօր
այ օլ տուղկան օղլան ուչուն ։ տայ
օլ եառ ղու տայ խայսի քի օլ տուղ
կան օղլան տր ։ Գ՟ խայսի օղլան Է
պիրի պիրին նախըրս եդքայ ։

Եւ արդ քի խոայ սի օղ լան. ոյ խնդ ար
ատ ընդայ. պէրի պերին. նախըշ եդ
քայ քլամշյին. եայ օղունէր. Մն
ընկքի պէք իշ լար. ենի սէ զիլմախ
քերաք. տայ պախմախ քերաք. ան
ընկքի պէք իշ պիլայ. նեդուրլուքի
խլ ըլդըր. դերկամ ախքերաք. օլ
տուրկ անն ի. օլ նախըշ եդք ան օղ
լան նըընկ եաշ լար ըն սանսամ ախ
գերաք. խայսի պօղ օմունայ. անի
նախըշ եդ իբդիր. քօղ ունայ մի
խօլ ունայ մի. այեախ ընայ մի. ան
ընկքի նախ ըսեդ մախ նըընկ. պախ
քայ լար նախըշ լի ըն. տայ անկար
քորայ թօլում. եդ քայ լար. հագիմ
լիքքին. տայ խարմ ին. օլպարչայ.
թօլամախքերաք. քիմքի նախըշ
եդդի. խայսիքի թօրան օղ լան լար
նըընկ եդ մախ ըն տան դաբդի փօն
ու լուք դայ։ Էրմենի օղ լան լար
ուչուն տիրպար իշ. տող ըն տայ դ-
իշ հալ օխ պէրի պերին ինկ արդըն
տան անկ լան մախ քերաք։~

Գլ. օղլանլարքի պիրի պիրինէ սուվմատայ պօղկա: Է

Սօ՞ղ լանլարքի սուվմատայ. եուվմուն
կայլ լար - տայ պիրի պիր ախն պօղ
կայ: օլ չախդայ Թօրաճըլար. մուն
ինքի պէք իշնի իկի դէր կամանկայ
քէրտաք. Էկար օլ դուպըլու պօղուլ
մախուլու պօլսը էսայ կալակտան -
եայ իւրաք լան մախտան. եայ եամ
անխւրաքին տան. եայ սըլրաղ քան
քլար. եայօլ պօղուլ կան. քէնտի
քէնտին սաղ ամասան. պաղ դըրսը
սուվնուտուկ դէրան լընայ: տայ ալար
քի անընկ պիլայ եուվուն տըլար -
օլ պօղուլ կան կայ. պօլուշ մայ պօլ
մատըլար: գէ րաք Թօրաճըլար
պէլկիլէ պիլիր. դուկալ եօլուխ
քան իշնի. Էկար քի օլ քէնտի. սաղ
ամասան պօղ ուլ տընէսայ. տայ ալ
ար քի անընկ պիլայ. եուվ ուն տը
լար. անկար պօլուշ մայ պօլ մատը
լար: ԱՀն ընկքի պէք պօղուլ մախ
ուչուն. Թօլուվ պօլմայ պօլմատըլ
այէկար քիօզ կայ իշ դան պօլ տընէսայ

Ռե.

Թօլով պաշիուչուն պօլ մախքեր
աղէաչ լարընայ քօրայ . օլ պօղով
կանընընկ . նէ չէք օլտուրկանքիշի
Զ նինկ : Գլ. օղլանլարընընկ օչիւնչուն
պիլմէք էրտան սէքիզ մանկ նընկ :~
Էկարքի անընկ քի պէք իչ էօլուխ
սայ . օղլանլար արտառընայ : քէրեկ
սի օղլանլար տան . պիլմէքէր տան
սէքիզ էրսայ օչ պիլայ : տայ օլ սէքէր
մախսըտան . նամսըրայ օլկայ . էկայ օլում
կայ պարկայ . քիմ սայպաւ պօլսայ
պուլինչ քայ . կս . պաշինի Թօլամմախ
քէրակ : Էկարօլ քի սէքիզ տի . նամս
ըղլիքայ . էկայ օլումկայ . էաշինայ
քորայ . նամսըրա յէս ըն պասխքայ լար
էկայ օլումուն . ալայ . պօլկայ էատ
ղուստունէ չէք էօղ արիէառ ընընք
դիրօղ լանլար ուչ ուն :
Է Գլ. իկինչ լարքի արտա լար ընայ աղ ընընէնմայ
դօդուրուր լար օչ պիլայ :~
Իկինչ լարկայ . տիլրամնէք դէրըքի
օչ դանատ ըր նէմայ քօդուր մախսը
տայ մախսըտան մակայ . տայ ատ ըր

նէ մայ երկրուդ մանկայ· տայ անընկ
քի աղ ըրնէմայ քողուր մանուգան
է կարքի խայմի: այր լար ըն տան
նախ ըս պօղայ· խայ մեքի ախչայ
խոյ մի տայ օչ քիրմի· տայ սապար
պող տըր պուկէչ քայ· ան ընկ նախըր
մխ ընայ· կն ձուրումնի Թօղամախ
քերաք· նէ չէք խան լըէչ ուչուն
տայ ան ընկ խաղ ըմայ օղնախըս
պօլկան կայ· գէլ ան ըն խարծ են
Թօղամախ քերաք հագեմլէքեն:
Աչ նը ընկ ուչուն մունի խոյկան տր
քի քիմճայ· պիրի պիրեն գլեան
կայ· տայ նախըս լէքայ· տայ սաղ
լխ ըն տան չէխ արմանկայ :—

Գլուխ· Ծեմ ըն հարուչուն:— Ը

Ը կաչքի եախրեք մէքգայ· եօլուխ
սայ· քի պիրի պիրեն· նախ ըսնդքայ
Թօրայ պուխըրխըր· քի ան ընկ քի
պիքէչ նախըս լխ նըընկ· եախրեք
դայ եդքան· դէյ մասս պօչ ադ մայ
կայ անի տայ Թօղ մանկայ· Աչ նըընկ
ուչուն քի եախրեք մէք դէրպարչայ.

ան՝ եա՛մ լինողինկ պաշե · ան ընկ ուշուն
գինեալոր եք լինք դան · սաապաէ պօղ
ոսի · գի պերի պերեանայ ։ ոսայանընկ
գի պեք իշուշուն · Թօրագ պօղմաւ
գերազ Թողլու պուտուր · Ճուր
ում գեյ ան · հազիմ լեք իսուրճ ։
Նաւ ըս պօղկանկայ Թօղամանփքեր
ազ · այ եկար եսերեք գի շեգիմեն
անի օղտուրկայ · օղշաւդայ · Թօր
այ պեղայ պաւ մաւփքերազ ան
ընկ գի օղտուր մաւ լինի · Ճաւհդ
պեղայ · ոայ որ մաւ գերազ · պու
տուր անընկ գի պեք օղ տուրմաւ
լի · եաման սադ ըշ պեղայ · սադըշ
եդիք · եայ օղ կայ սաապաէ դան պօղ
կայս · պուտուր եկար պերկայ ·
պերի պերի ուանայ ուրուշմայ · դուր
ոիլար · եայ գիմ ոան պօղոսըպաշ
լան մաւ · ան ընկ գի պեք իշդայ ·
օղշաւդայ սաայաէ ընայ գորայ
իղ ըն կանընայ գորայ · պօղկայս
եասդուսու ։ եկիր լեք ինայ գորայ
եամանեդք ան ընայ գորայ ։ օկուդ

լանկայս լար պօլուշուշէի լար· նր երգքան
ընայ փորայ մուն ինքի պէքինշնի
էսիր իքլէք դան· դուկալ լաւոր·
Ճաշդպիլայ պախ ըէ ալարնը տայ
օկուդ լանկայ լար· նէչէք էաւուղու
կոր կուզ սայ։ —

Զգաշէ խազնայ դաւէ մախ էրիշինայ։ Ծ

Եկար քի գիժէսայ։ քէն ալի մուլք
լարինայ· խազնայ դաւէ քայ էրիշ
ինայ· էայ ալդըն էպ փաժուշ։
տայ էկ ար քի անընկ քիպ խազնայ
ասալկի խանլարն ընկ պօլկանպօլ
կայլ· տայ իկի պէլ կիլի պիլայլար
քէրաք խանլըն խազնայ կայ· պէր
իլկայ օլ խազնայ։ այդաէքան
քիչի օլ խազնանը· ծնուն չի ուլուշ
ուն օլ քիճիկայ պէրմախքէրաք·
ալայլ օխ անկար տայ· ծնունչի ով
ուշ պէրիլ մախ քէրաք· օլ քիչիկայ
քիժնիինկ մուլք ունայ դաւէ ուլալ։
Աչ էկար քի պիլալար· քի օլ խազ
նայ խայ սիուլու պիս նինկ պօլկայլ·
անընկ քի պիք մանը· տայ իկիլէքնի·

օղ լուսեայ եւղ ը պօլկայմ եւայ եւմ
ուխտս. անընկ քեր պէք ման քերաք
դուշ քայ ալ արկայ. խայօնն ենկ
մուլ քունայ խաղնայ դաէրալ այ.
օլ խաղնաա սան օնան չէ ուլուշու
պէ ըել մախքերաք խանլեքայ:
Սաղնայ դաէրալ մախնընկ սար
ուլու սայ պէլ մախ քոր օլ սան պօլկայ:

Դաւէ: քիմսայ քիմսէնի անընկ սախլաղ ըննան դարդեքայ:

Եկար եօլուխսայ ուրուշ ապասընն
այ քիմսայ քիմսէն անընկ սախլաղ
ըննատըն դարդեքայ. սայ ենկ իդ պօլուք
խարդընընկ. Թօրայ պէլայ պուխր
կան սար. անընկ քեր պէք. խօլուղաղ
ուշէ. սախլաղ ըննայ խարդընընկ. ալ
այմ օլ անընկ լան մախքերաք. Ծուր
ումու նէ չէք քե զեմեն սան ենմախլանեդքայ:

Դաւէ. Հուղուր լար ուշունէր դիպլըն սանկի:

Եկար քիմսայ հուղուր աչ սայ. եր
եէ ենայ. խայ սայ. քե դախըլ պար
անընկ. եայ օղ կայ խայ կան պօլկայմ
սայ օլ հուղուրկայ. եպէրկայմ քեչէ
նի դախըլ նը չէխար մայ. սայ օլ

քրիստոսի չուղղութեան եպերեկանութ.
եան օրհնութեան չուղղութիւն լինելոյ. խորհրդան
օրհնեալ. ամ ընդ եւ աստուածաւոր աւետեալ
. ով մարմնաւորեցաւ. նոյն էրք գիտեն ով
սուրբ կուսայ. այլեւ կարծ օրհնութեան աստուածոյ
եպերեկան. նախընծայութեան. ով գիտեմ
քի ամ իբ եպերեալ. ով չուղղութեան.
քերթող Թէոփիլոսայ զիւր ամենեսին խոսք
ծնն. հանգիստ լինի իմն: ամ ընդ կուսութեան
քի գիտէ բանք եւ. ով է եպերեկանդ քրիստոսի
նաչուղղութեան դաւանեալ եւ. քրիստոս
մարմնով չիմաքերն եւ դաւանելով ընդ
տայ եկեալ: ամ ընդ կից քի պիտի չուղղութ
եան. դաւանել նորոգել խոս չիմ մեջ
պատկեր. տայ աստուածոյ եպերեկան
քի շնորհութեան պատկեր. ամ ընդ քի պիտ
աստ ամենայն. եւ աստուածոյ լոյս պատիւ
մարմնաւորեցաւ. քի նոր չիք պատկեր. եւ այ
սատանայ քի մատնեալ պատկեր. տայ
քրիստոս լուսոյ եւ գոյն լոյս.—
Եւ բանն ի լուսոյ ընդ. եւ անեկայ դասադրան
խոստովանիմ չիմանալ խոստովանեմ. պատուիրանն
լամ մարմնաւորեցաւ:—

ԽԹ

ժէ

Գլխ· Թօրգոմայ լսելի սաւլաչելաւոնընէն ։

Եկար խաչան էր մէնին- այսպէս ուխեց
քայ քէն առ ներնակ սաւ լաչէ լսոր ընդայ
ինչ լսանայ արդ ըլո որ· պատադ ուրըլու
ստացան ստացվածոյ· որ ամէն օրեայ·
եւս օգնեայ ինչ լսոր։ տեսայ օլ սաւլաչէ
ամընդէկ գի պէտ արդ ըլու որ ինչ դան
գինամբ ըս պօլնեց էառ- եւս օլնեցէառ
ամընդէկ գի պէտ· պէս օլքի արդ ըլու որ
այդի ինչ լսանայ- եւագ ըլըլըր թմէնեկ
րի ալ նըմայ։ էկար ամընդէկ գի պէտ
սաւլաչէ· արդ ըլու որ ինչ դան նախ ըս
պօլկայ· տայ հագիմ լէք դան· օնէկ
ալ ըք չիք քայ պետիքերայ· ամնէկար
թօլակայ· հագիմ լէքին զէս անըն
խարդին։ այ էկար գի ամընդէկ գի պէտ
նախ ըս լը սաղ լըլընայ· օլսաղաչ
լին լինէկ պօլտըր էսայ· գի պօլմանէկայ
օնէկալ մանէկայ· տայ ամէն սախ խարըկայ
ամնի էսասղու չէ լսոր պատիք այ լսոր
օլէչ դան· նէ դուր լըս ուչ քայ
քէլսայ քօնու լըգ էդ էքայ լսոր։

Աղօթք քեզ Քրիստոս ... հօրմադ կամակից: Ժդ

Սուրբ աստուածք ով լարնընդ պայծառութեա
տուր· պայծառութիւն եղ իշխեր պաշտ բնակ-
քո գթութեամբ քեզ ամենեւին քահանայ
լար ըն· եղամ ան ատ լարպելայ· տայ
հօրմադ սեղ լից պիլաց ուեաղդ· մա
կայլ ամընդն· քեզպեհ քեզե· քո քեզմատ
նեւնկ ամենաթառըն· հօրմադ կամակից
օգեան ըլ ըր թինկըի կայ ող բու-
անընկուչ ուն· քեզ քահանայ· խօսդ խա
չեմդր թինկըի տան· տայ եաւդու
ունաց թինկը նեւնկ պար ըշ դրույն
ուր լար· տայ ծու մար պերոււխմդր
լար ժողովուրդ ուչ ուն: դան ըն լն
պերեխեր մուննկ ար արխպեդ լար-
քութեաց քեզն ամենեւին քահանայ ըն
բամբրա եդ մարը· անընկուչ ուն
քո աստուածք լարնընդ պայծառութեաար
քո անընդ քեզպեհ քեզ չեմն· աղ ըր օկ
ուղ նուչնկ դեպ եւ այ դարդ քայ: քոմ
քո քահանայ ըն այ եղամ անայդ քայ
օղեամն այդ մանխ լն պայ լայ սր
նե չեք թինկըր կայ· եամանայդ քայ·

անինկ ուչուն. քի մէ ալ եւ տու ալրան
պու խուտուր. քիմ քի սեզ կայ եւ սահման
այտ այս մանինկայ այտ քիլիր։

ժդ

Գ մէ քիմ դէ եւ սահման այտ քայ խանինկ ընկ արտ ըն
տանինկ օլ թուր ղուշ ան. այլ պայ խայսի քենկ աշխարհայ.

Լ կար. քիմ դէ. դէ լիւ լէ քի պէլ լայ
քենտի տինինինկ եւ սահման այտ քայլ. խան
նընկ արտ ըն տան. եւայ քենկ աշ լինայ
խան լին նընկ։ այ քիմ դէ անինկ ուչ
նայ եդ քիրկայլ. անի եդ քան. տայ
անինկ. քի պէլ քէ սահման տող այտ քան.
այ եկար. քի անինկ. քի պէլք եւ սահման
այտ ուչի. քահանայ լիւ դան պօլայ.
պապայ լին ընտան դուշ ուրկայ լար.
եկար աշխար աէ անեայ. անինկ քի
պէլք եւ սահման այտ մախլուխ ըն. պօլ
կայլ եւ ալ դու. տայ օլէ անդունի եդ
քայլ. անիք աշ. եւայ վարդապետ լար.
անինկ ուչուն. քոր օլնունիկ օլ թուր
ղուշի. ալղըշ լի տիր. տայ խան լին ըն
ընկ պօյու ադ լոր լարերկայ ըն.
Թէնկրինինկ գուշի. անինկ ուչուն
Թօրայ պուխուրտի քի հար պէրի քեն

որ է զքեն դիւրեայ սոսայ նախնեաց դաւա-
քայ· խաւսեցին արգաւոր պէտէք լինելոյ:

Գլխ․ Եւ քանզի խաղաղութեան քահանայէք ողորմութեան· պէտն
ինքն է զքեն սամարական խաղաղութեան պօղոսեայ զաւակայ: — ԺԷ

Եկաւր քեզ [illegible] պօղոսայ խաւսք· Ջէր
ուրսայ դաւաքան· Եայ ամենայն պէտ
այ սարդուեն աւետման· պէտ լեալ քայ ով
բանն կանն· [illegible] սայ քաւակայս պարապ
առ պօղոսեայ· ան ընդ զի պէտք խաւսք
Եւք սեղ պօղ մարդարէ դաւակայ պարապ
առ լինելոյ· զքեն տէր նշեալ պէտ ինքն ինքն
Եւ զքեն ամենայն պարզ խաւսք· ամենայն ուրեմն
Թովմայ դիտեսցէ· զի զքեն տէր նշեալ պէտ
իւրայ խաւսիլ Եւ մարդկայ· ամենայն ուրեմն
ուն պատերազմ օրն չէ ըսր· ով պատուիրանն մարդկան
ընդ այս: Եկաւր զօրութեան ուրեմնայ· զի ան
ընդ զի խաւսք պարապատ պօղոսեայ· նոյն Ջէք
զի առ զանձն պօղ սուր· պօղոս առաք
Եւ նորին խաւսքն· ծնեալ ինքն· սայ մատն
ինքն զի պէտք խաւսք· Եւ զի պէտ լայ զքեն
տէր նշեալ պէտ ինքն ինքն· պօղոսեայ ասէ
մարդկայ պարապատ լինելոյ:

Գլխ․ Վասն յարուցման Քրիստոսի: — ԺԸ

Եկար զի մէնայ զքրիստոսի պօլուէ
զքրիստոսին խօսել աստուածնական այս։ զոր
կու գլխորէպ զի թօրայ· ան ընկ զի պէտ
խօսել· զ էիւ խօսելու ներէ· պէտ էնայ·
այդ աստուածօլ մախ զէրազէ տէին զի էլ լոայ·
և վէդ զի էանկի թօրայ զքրիստոսի լար
նընկ թօխտապ դր· ան ընկ զի պէտ
խօսնու· օլ չախտպայ էթ լի պօլուր·
էրէ սիդ լի դամն· նէդուպլու դէդ·
խօսելու խնէդասայ օլ ախտ չանի խայսիզի
ան ընկ ու չումն· պէրիէ դիր լար։ Եկար
զի խօսել զէնաթ էալ լդ աստուածալ
կանեայ· օլ դուրլու խլ ըխպիլայ
էրէ լի պօլկայ։ այէկար զի խօսել
խաստուածու պիլայ աստուածալ կան
էայ· օլ չախտպայ խաստուածու պիլայ·
տայ օղ լան լարը պիլայ· էրէ լի պօլ
ուր խօսելու խնէդիէ· նէչիք այդ ըլ
կան տր· օլ ախ չանի զի ան ընկու
ուն պէրիլ կանտր։ Եկար զի ան ընկ
զի պէտ խօսելկայ· պէտի խաստուածու պէր
այ· տայ ալ լար նընկ օղ լան լարի
պօլկայ· արա լար ըլայ· ան ընկ զիպէտ

եչ լար օլ խուլնունկ · խայտարմնու օղ
լան լարըը պիլայ · խուլլուխտայ խալ
կայլ պիլէսին ենի օվլէնայ մէնէնի լէք·
դէք օլ խուվլ քէնտի էնլըղ նէրքէ լի
պօլկայ : էկարքէն պիլէն քըլմասայ ան
չայ ալ մայկայ խայդուռն ուչուռն · օլ
չըխըդայ խայդըռմն օղ լան լարըը պիլայ
նէրքէ լի պօլսար : էկարքէն խուլնունկ
քօնկլու պօղայ քի խալկայլ պիլէն·
խայդըրըն քի քըլմասայ քէդ մակա-
ան պիլէն քէրաք սախ լանկայ խայդ-
ըռնու պիլայ · օղ լան լարըը պիլայ ·
տայ ալկայ օլ խուլնի տայ պարկայ
էթ խուվլկայ · տայդան ըլս լայդ քայլ ·
քէչէ լարկայ · տայդան ըննկ ուլմայ դան
ըլս լըս պիդ էք ալկայ · տայ այդ քայ քի
խուլուլմէք լամ խայդըրմասն քէդ
մակայ օլկէնչայ : այէկարքէն ամընկ
քի պիլէ խուլ տընկրայ քէն տէնայ սաղ
ըշէդքայ · տայ քլականյ · նէրք սիղ լէք
դան նէրքէ լի պօլմայ · տայ ան ընկ · պիլէն
տնըընկ քի պիլէ սաղ ըշ ըն սէղկայ ·
պիլէն պօլ մասդըրման նէրք սիղ էդ մակա·

անընկ սաղ ըշինայ գործայ· խաչածն
քի ած տուաքելայ դեղն· պարզ այխտւ
լար թիենկ րիտսայ երք լետեր· մեծնկ
ար ոերայ պօլէ անը եօխ· ասայպօլ
մաըն պոտխան լերդայ երք սրդ խաւ
սախ լամայ ։—

ԺԵ Գ.ամէ քրիստոսն խաղուծն աւկանուչ ոծնայրծն։

Եկար քեմէ սան ընկ քերաքի պօլ
կայ· տայ խղ ըն սադէք այ· քրիսդան
կայ· պօլ մադ րանխատ մակայ·
քեն ոերենկ խղ ըն· մենկի լեք խար
ուաչ լեքայ· այեկ արքի անընկքի
պեք խղնընկ խուլուխտ· պեյ ան ար
մաայ պեյին· եանաչի երքի պար
աթաս ըն ընկ· քի խղ ըն չիխ արկայ·
տայ անընկքի պեք պեյնինկ երքի
եօխդուր օղկակայ սադմակայ· օլ
խղնը խըրաք լանըք։ եկար օլ պեյ
քլասայ ան ընկքի պեքխղնը· օղլըն
այ պեր մայ խադուն լուխքայ· օլ խղ
նընկ աթաս ըն ընկ երքի պելայ պօլ
մախքերաք։ եկարքի օլխղ· պեյթխայ
եայ օղ լուծայ· եարայ մակայ խադ

ուն լուխիքայ · խաւալուխ եդիրը օլախ
չամին խայանըքի անընկ ուչուն այէր
իրէնի պօլուր ըզբեդ մայ է էրքսիզլիք
դամին էկար քէ օլխոզ նըդնկ ախթաւալ ·
գլակայ · առաւ տաւան ախ չաււ ըն պէրիէ
չէխար մայ է ըզբի պար քէն տինսիզին
խող ըն էրք միզ լիք դամն · քէ բաք ան
ընկ պէնի պէրկայ անը չիխասըմակայ
պախ մակ այս անկար քէ էիլ լարը
դուկ ալ լանկայ :

Գլ̃ · տինսամից խաւալ լարնը սաղլըխըն ալկան ուչուն :— ԾԸ

Եկար խայտանէր մէնի · էրք միզ խաւալ
սաղլըխն ալսայ · էայ խաւալ ուխ չէ · տինն
միզ · խոզ էայ խաղլըխն · տայան ընկքի
պէք խաւալուխ չէ լար · մախթապիլայ էրք
միզ լէք լար ըմայ քէնտինինկ · խայսի
էրքի պիլայ · գլակայ քրխտամ պօլ
մակայ · օլ էրք միզ լէք դամն պօղ պօլ
ուր նէ չէք օլախ չամին խաւալուխէդ
սայ : էկարամն ընկքի պէք խաւալ լար
ալ այս էր · նէ չէք խադըն · տինն միզ
լար · էկար քլամսալար քըրխտամ
պօլ մայ · անընկ քի պէք իչ դամն էրքի

պատր պէս էն ինկ ալ արնի սատ մանկայ:

ՄԷ Գանք. գիտցի անթառամն ամառան ըն դալ սայ: —

Գ իտցի քէնանի նինկ անթառամն-
ամառան ըն դալ սայ. ան ընկ. քի պէք
օխշաշ սիգ- տայ էազ ըտ. լը. էամ ան
էդ քան. Թէնկ ըրի նինկ ալ նըն սայ օլ
ում լու տուր. էասսակ ան ընայ քոր
այ է ակի Թօր այ նընկ. ալէ էանկի
Թօր տայ քըր իստան լար նընկ. պու
դուր լու. քոր կուզէսիր. ան ընկ. քի էդ
քան օղուլ իզ օլկինչայ լուծ դարդ
քայմ. այէ կարքի օղ լան լը ընայ. ուր
սայ անթառ ըն ան առըն. անի այր
ամախ քէրաք: էայ ան ընկ. քի պէք օղ
ուլ անթառ ըն ան առըն դալկայ. էամ
ան խուրաք դան. է ամանսաղ ըշտ ան-
տայ անթառ ան առ անի հէջնէմ
կայ դուդ. քայ լար: տայ ան ընկ քի
պէք էանկըլ մախուշուն անթառ ան
առ օղ. լուծ իզ ըն օկուդ լամախ
քէրաք: քահ անայ լը ալ նըն այ. տայ
խատր լար ալ նըն այ. այէ կարքի
ան ընկ. քի պէք արդըն ալ լը դան

խաչի մայ․ք լամանեն լար աւթարք․ ան
ընկ․քի պէ․ք եման․ան օղու լնի հարօղ
խաղ խա․ա․լ պէղ ամ․ քէն տիննաան
տայ․քէն ․․․ պար չայ են լէ․ք են
տան պօլու քէրի եդ․քայ․ խայտի ան
ընկ․քի պէ․ք օղու քէրի եդ․քան․քի
քօչ մանլու․քայ խայդ․քայլ․ տայ հնա
զամնդ պօլ մայ․ք լանկայ․ նէ չէ․ք դէլ
ար աւթար ընայ աննաա ընայ․ օլ չախ
դայ եան աչի աւթարք․ անաարք․ օլ
շաղ աւ աղ պէլայ․ պօլուր լար անի
եօք սօան մանկայ ։

Թուրք հարպերի․քի մեծամանի ... ընայ [illegible] դաւք ար ։ Ի

Եկար աւթայ եայ օղուլ․ խայայտ եանիկ
ըլ մախ․քայ․քօրայ օլում լու․ այլայ
եազ ըլուը․ եանիկըլ կան դաւքօսկան
պօլկայ․ աւթարը օղ լոճն ոճնկ եանիկ
ըլ կան ըուչու․ Ճ ազաա ըն դարդ մայ
պօլ մաա ։ այայ օխ օղու աւթար ըն
ընկ եանիկ ըլ կան ըուչուն․ նէ պէր
օկ ուդ պէլայ պօրչ լուդ ենկ ուլ տէր
հարպերի եանիկ ըլ կան ընայ․ քօրայ
դարդ մախ․ քէրաք ան ընկուչուն

Թօմայ դուկաւ հանդերձ. քօնու հոգ
նուանկ. դուկաւ յեզբէլն. պարտէշայ տա
տամի հարկաց. ամ ըմնկ գինն պէտք մեկայ:
Պու պայր ուխտամ չիմար ըլլալ իր
գործօլնուանկ օլդուր ղուչ ուն տամ
եամկ ըլ մախր ։

Իա Գ{ու}ե քեւէնի օլուր հաւմախուչումն:

Եւ զէթ Թօմասայ խոյ կամտր. Եկար
գիմեսայ զի Գւնդէնի օլուր հաւ էատ
քայ. տայ պէլկէլի պօլկայ. ամ ըմնկ
գիպէք սատ մախտուչում օլ գիչի
օլում հու տուր: այէամ կի Թօմա
տայ քրիս տամ հարնըմնկ պուհայ
խոյ ուլ կամ տր: Եկ արքի գրիստամ
քրիստամ նի. օլուր հաւ սատ տայօղ
կայ ուլ ուսւքայ. տայ պու դուր հու
Եամամ խոլ ըմմախ. ամ ըմկ ումայ
մեպիլ կայ եամէկի Թօմայ. պու խոր
մատր ամ կար դասօլ մակայ.
հուծ դարդ մախ քէր ալք. տայ դուդ
ուլ մախ քէրալք. տայ պ ըմտամ պիլ
այօկ ուդ համ մախ քէրալք. Եոք
դիպլինայ. տայ օլ սատ ու ճաղ կամ

ախս չանի· խայտ-ար մախթըերաց դր
օլ գինչի ուշ օ. ն· տայ օլ աստըղըլևան
քինչինի· քեն դերմախքերաց եդ աս
ընայ· գիլմասինքի անի օղուր լաքեաի
խայտ-ար մանկայ անի պօրչըլու տուր:
այեկ ար քի օլ աստղըլևան քինչի նե
դուրլու պօլսայ քեն չ քայ ասանեա
տանն օլ սատ քանն քինչի· պօրչըլու տուր
օլ ախս չանի դ-ուկ ալխայտ-ար մանկ
այ էյ յասընայ· գիլմասինքի օղ ուր
լաքեաի· տայ օղ լըունուն կ· եքրիխօլ
ուն քեն մախս քերաց· տայ չախայդ
խնայ խդ սը ըլ մօհուրնի պասս մախս
քերաց· նչ անն անկարմենն կին ըլ իք
հօրմադ սիզ ըլքե քայ· անընկ ուշ
ուն քիօզկայ լարտայ· անընկուանայ
պախս ըլ· անընկ քի պեքինչ եդ մա
կայլար տայ խօրխ քայլար:
Գուինչ պուշ ույ անկլանն ինիր· եղմենն ⸗
եըմենինն սատ սայ· այեկար եր
մենի օղկայ ծնսնի սատ սայ· անի
պախսքայ· քօր օլնուճնկ օլդուրուք
տայ այայ օկուդ լախկայ նե ձիք քեն

տիրնայ գորուն սայ :—

ԻԵ Գ~ուէ · ալարուշուն քիմ քի բաշտան յաղ քէն տիրինինք աթասըն անասըն :—

Բիլմայքի քէնտիրինինք աթասըն
անասըն· եամ ան սօզ յաղ պիլէյ
ու եաղթքայ· ան ընկ քի պիք օղող
խօդ· օլում յու ախր· քիքէն ախնինք
աթասըն ընկ ան ասըն ընկ ·քէ չքան
իշ լարին անկ այ· տայ դուշար օլում
լու եաղ ըլիքայ: եպքի թօրայ պիլայ
է անկիր քօնուն թօր այ այդ կէյ իր· ան
ընկ քի պիք քամպան քի ասըն անասը
ըն· անկար օխշար նէ քիք դուլկայ·
ան ընկ քի պիք հօր մադ սիդ լիքքայ
ուդ բու· աթասըն ընկ· տայ անասըն
ընկ· քի օղ լան լարըն դիյկայ· պուլիպ
կան տր· ան ընկ քի պիք օղ լան լարըն
աթասըն ընկ ան ասըն ընկ· իկ լիքին
տան ադուշ սուզ պօլկայ :—

Գ Աղօղուլլար պիլ տիրսայլար թօր
ակայ· տայ օխշաշ ք պիլայ· եամ
անիշ դայ աթասըն ընկ անասըն
ընկ եանկ ըլկան ըն խան կայ ուդբու

տայ պարչայ այ էզ իլ կամն իչ լար. ան
ընկ. քի պիլմէք իչուն այ է ումեմն նմնկ. օղ
լան լարըն. ան ընկ. քի պիլմէք իչուն. պօրչ
լու դիրկ ու լ լար. փօղ ուլում անկայ:

Գանծ. հէքի գիմսէայ ուպրուչ քայ. տայ պիրի էսասլը պօլկայ: Իգ

Բու չան հէքի. քիչի ուրուչ սայ. սաղ
ըղ լար պիլլայ. տայ պիրի պիր սին էսաս
ալ սայայ. տայէսաս ալ ըը օլէսաս ալար
տան օլմասայ. խասապալ ըլէ ընայ
էսասալ լար նըընկ էսդ քայ. տայ խոս
վաղ լան ըը. իսրու կայ զ ղայ ախ պէլ
այ. այդ ըլ կիր Թօրայ պիլլայ. օլքի
խայսի էսաս ալմաղը. պօրչ լու տօսար
օլէսաս ալ ըկայ. զիյան ըն հաղիմ
պահ սա ըն. Թօլ ամ անկայ. օլխասար
տայ Ճօպրում Թօր անկայ պէրկայ:

Գանծ. քիմսէայ քի երքէ սիզ խօուլ օսն. էայ խուլ Իդ
ուխչիսին. օլ տօսրկայ:

Բիր քիմսէայ քի. երքէ սիզ խօուլ օսն. էայ
խօու լուխ չիսին օլ տօսր կայ. նէ դար
լու հալ պիլլայ. էայ նէ դար լու սաղ
ըղ պիլլայ: Թօրայ օլ տօսր կան. խան
նըընկ Ճօրում ուն. իզ տայմախ քէրագ

էյ տաընտան · էկեար օլէրք սիզլէօլ
քրիստոսանընէսայ · էօյ օղ կայ տիընտան
օլօլ տուրկան քէշէ պօլուր պօրճլու
տայ էնկիլ նէծեմ պիլայ թօղամանկ
այ պաշճըն · օլ տուր կանէրք սիզլէօլ
նունկ · էայ խոլուխ չէնինկ ալայ
քրիստոսանընի · նէ չէք օղկայ ծնանընկ
էկեար խոլ էկեար խարուաշ էրքսիզ
դօլ կան ընտան · պէյ էն էնկ օլմակայ
օլ վախտ դայ · էատքայ պիրքօն
էայ էքէ քօն · տայ սանկրայ օլկայ
նայ պուլմաղ անտատան պօրճլու
դիկով տուրթօղամանկ այ · պաշճուն
ուն · անընկ ուճունքի սատ ուն ալ
կան էտի · քէնտի աւճ տաընայ · տայ
էյտա ընայ պէյ ան էդիր էտի քէրակ
անընկ ուճուն լուծ դարդքայ ։

ԻԷ Գաւէ անընկուճուն քիուրուշ քանտայ աղըր
այ ախ լըխադուն նու ուրկայ լար ։

Սաչ ան էքի քէշի ուրուշ սայ · տայ
արալ արընայ ուրկայ լար աղըր
այ ախ լըխադուննի · տայ օլ ուրմախ
դան խադըն քէշինի · տայ օլ լանըն

վախտ ուըզ քէ չէրկայ. էարդըմպաշ
իմնթօլ ամանախ քէրայք. խոձաօընայ
օլ խատ ուճ նուճնիկ. էայնէ դուրլուպօլ
ատ այէր կայ լարինայ պար ըշ մայ.
այէ կար օղ լամ ձիկարինայ. ամաս
ընընիկ. դուկալ աստամէ ատի էսայ. տայ
օլուր մախ դամ քէ չէրկայ թօլով
պօլ մախ քէրայք դուկալ պաշուղում.
պէլ կելէ տիր լթօրաալընայ լթէնրի
նըինիք բլ աաայ օղ լամ. ամաա ընընիկ
խուրայք ինայ. դուկալ պօլասուն. էայ
պօլ մաալըն. պաշ օրնուճայ պաշ
պէ ըմախ քէրայք: պուլայ էսքիթօր
այ քօրկուղ լէյիր. էվէտ քի էամնկի թօր
տայ կորկուղ լէյիր. ամ ընիկ քի պէք
փորձու թի նի. ախ չայ ձուրումա
պիլայ. տայ լուծ դարդ մախ քէրայք:
Է ըմէնի քիչէ ուրատայ էքի ձ ամ լը
խատ ուճ նի. պու թօրայ ամիկ լամ մախ
քէ րայք. օզի այ էրատայ պօլ մախա:

Դամ օլուղու պօլ կայ քիմ Յամ ընիկ ուրուշի: ԻԳ

Խաշ ամ քիմ Յաամ ընիկ օլուղ ու
քիմ Յամի ուրամ. տայ օլ դուրմախ

դամն քիշի օլսայ · նուքի Թօրայ պուլուր
ուլ նոյի ։ քի ամն ընդհ քի պիլք օհուզնի
օլտուրկայ լար · տայ նդ իմն սաղքայ
լար · տայ օլ անի չանի · մալո լսա · նուրը լը լարկայ
ուլաչ քայ լար ։ տայնէյ աուլը օկուղ
նուանկ · օլ քիշի ինինկ պաշ ինն Թօլամ
ախքէրար · տայ նէկար օլօհուղ հար
քէդ ալայ Թէլը նոյի նսայ · տայ քէյնէ
լանկայ ։ տայնէյ աա լըն այ խօն չուլուխ
այդ քայ քի ան ընդհ քի պիլք դէլի Թօվ
ալըմի քէդարկայ · տայ նէյասը խօն
չու լուխնուանկ այդ քան լընն նէ մանկայ
դուղ մանկայ · տայ ան ընդհ ալասա լըն
այ · ուլուք քիշի օլտուրկայյ · տայ ան
ընդհ քի պիլք գիչինի քիմ նինինկ օկուզ
ու նոյի օլ օլտուր մախնը ընդհ տար · նայ
օլպաշու չուն Թօլամ ախ քէրար ·
նէչիք Թօրայ կորկուզ սայ · այ նէյ
ասը օլումտան նըք լը պօլ մախ
քէրար ։ նէկ ար տաղ լըն անինքի պիլք
օկուզնուանկ նէյ սոյի · խուլ լըխ լըն պիլ
մասայ · տայ քիմ նէսանխուրուք
նախըրն նէդ սայ · նէյասը · պօրչ լու

դիկով տուրնէ զեյանն լը։ տայ
էկար էյ տալը պիլայ օկուզնինկ
խըլ ըլըմըն · տայ քիմէ սանն իուրսուք
ճանախըրըս էդ սայ · էյսար պօրչ լու
տուրնախըրըս էդ քանն կայ Թոլաման
կայ զեյանն ըն · տայ հագիմպաշաուըն։

Գ-աէ · պէյի քի խուլուն ճանախըրըս էդ քայ։ Իէ

Եկար պէյի · խուլ յուն նունկ քօզուն
չիխսար սայ · Թօրսայ · պու խուրէյիր
Իրք լը պօլկայ անն ընկ քի պէք խուլ
օլ քի էրք սիզ սար տուն ալկանն էափ
տայ էկար քի քըրխուդանն էափէսայ։
Էկար քի խուլ տինն սիզ էկք սիզէսայ
օլ խուլ սար ըլ մախ քէր աք · պէյին
խնկէրքի պիլայ · էար ըմ պահաս
ընսայ · էայ էարըմ էալ ընսայ ։

Գ-աէ խաչան պուղայ պուղանի օլտուրսայ · Իը
Էայ օկուզ օկուզնի օլտուրսայ։

Եկար պուղայ պուղանի օլտուր
սայ · էայ օկուզ · օկուզնի · քիմէսան
ընկ · տայ պուղայ պըլպայ օկուզ
դիրի խալսայ · սար ըլ մախ իչէրու
տայ անն ընկ քի օկուզ ուչ ուն էայ

պատուղայ ուչ ունն. Թօլ ուխտունն մասին
քէրսաք. տայ եասըլամ զէլեչ չմանա քէր
ասք. եավըրլամայ եասըրլամ քէր դու մայր
լարի էաւի. տասօլ օլ տարուրկան. օկ
ուզնի տայ ուլ աչ քաս լար. եաւըլամ
տայ եար ըմ. եկար օլ քէմ նինկ քէ
օկուզու էաւի. տայ ակըլկայ քէ խաչ
դիկուլ էաւի. ա. այ եամ ան խալ ըրլը
էաւի. տայ խօճաչու լար ըն ուան. իչիդ
քան պօլկայ. քիանընկ քի ակիչ դու
մարդնի սախս լամանկայ ան. պուզկս
անչը օկուզնի. օլ խայ դուր մակ այս
ալ արնընկ այդ մախսընա. օլ չախդայ
օլ օլ տարուրկան օկուզ ուչ ունա քէր ասք
քէնդի նինկ դիլի անին ակէրկայ քէլմ
նինկ օկուզու էաւի տայ օլ օլուշի

քէնդինկ ակլի այդ:

ԻԹ Զաղէ խուտէուլարուչ ունն. տայ չուղ ուլ լարուչ ուն:

Բիլ քի չօճուղ ար ա էքրայ. եայ խու
էու. տայ եաք մանկայս օլ չօճուղ ուրնու
եայ խու էունի. տայ ան տայ դուչ
քայ քիմէ սանընկ դու մարըլ. եայ ալ
օլ չօճուղ ուր նու նկ. եայ խու էու նունկ

Թօլանէայց· օլ դուշմանընը· տայ օլդու
վարդըղընըն գէրին անըն քէնտալըմայ ալըխայ
Թէնրիյ պօլուշլուղու այդըլըր :

Գլուխ բիլէն ուշօլուն քիշունուն օրհնայ դուշ քաս: Լ

Եկար էր· եւայ խաթունու ջուղութուրնայ
քի դուշքայ· եւայ խուտուն կայ· տայ
անտայ օլ կայլ խայալը· էկարքը
դունիասուզ դուշմայ· եւ այրըմ ծօրումն
պէրկայ· խամնայ ապաշ աւար ուշուն· քիմ
նըմնըն քի ջուղուրնայ էւ եւայ խաթուն :
այէկայր քի քէշ այդուշ ջիննայ· ջուղ
ուրնայ· օլ ջանխայ քէրայք դունեայ
անըլընըն ջուն դօլանայ· քիմ նըմնըն
ջուղուրնայ· խայ անըմքը Թէրայ այըդ
իէք քօրկուզ խիլէր· ալայ խաթունունկայ
նէջէքէ էրկայ· դուշքանըլար ջուղ
ուրկայ· եւայ խուտնուկայ· ալայ օխ
էրէք սիզ խուտ լար տայ :

Գլուխ դու վարլարուշուն :— Լա

Եկար քի օկուզ օլ տուրուայըննայ
նը· եւայ օզկայ դու վար խայր անըխմըն
կուզ րու· այլայ խուն նը· տայ էյ այր
պէր մանկայ դու վար ըն ընկ խըլըրնըք

օլ չախդա այ գէրէք Թօլանայ. օլ
տուշկան դուվարըն ընկ եարըմ
պահա ասըլըն - այ էկար գի ան ընկ գի
պիլէ դուվար գիրէ գիրնայ պօլսայ
նէմայ Թօլամանը գէրէք մալ: այ
էկար գի ուլու դուվարը պօլսայ-
գի օկուզ օլտուրկայ. ան ընկ գի ղ
տուրկան դուվարընի սայ մալը
գէրէք - ասայ օլ պէլ չանըն գիմ ընկ
դուվարըն էտ - դէնկ օլ ահ քայլար.
այ էկար գի պիրլայ էտ - դուվար
ըն ընկ. եամ ան խըլ ըն գի գէլ ան
էդուչի էտ. ասայ գէ դար մանկայ
գէ նաւի նէնինկ խասալըն ման. գէրէք
Թուքալ պահա այ Թօլաւի այ օլտուր
կան օկուզ նունիկ. Թօր այ ալայպու
ԼԵ խուրխուր: Գլխ. ՀԹ լսրոց ուն:
Եկար գի մէսան ընկ ամԹը. Թէլէ
պօլսայ. խայսի այսանը պիրլայ սար
մալը ասայ դիր չ լամ ալը պիրլայ խըլ
ըխըը պիրլայ. նասըլ բա էդէքայ: օլ չախ
դայ էյ ասըր օլ աԹը ընկ. նասըլ բա
էդէք ան գէրէհ. ամԹ գէլ ան ընկ սար

Ծին. տայ հաքէլմ լէքէնն թօլամամախ
քէրէք. նէկատարանիկ կադ դըբէ սայ ալթ
ըն ընիկ զէյ ան կըբէն ըխըրն օլ չախըտայ
եարըմզէյ ան ըն Թօլամամախ քէրէք
Թօրայ եանե ընեայ։ Նէքի պու պույր
ուխնուշնիկ ուչ ունեայ. այդ ըլկէնէր-
անիկ կանէյսէր. նէկ ար ան ընիկ քի պէք
քիշի էրմէնի այպ ալթ ընեայ եանե ան
կըսուչ ունն պէ թանկայ։

Գլու. ալթմըշ ըմչը պօլկայ. նախըրընէտ ուչուն։ Կ

Եկար քիմ էսան ընիկ ալթը պօլկայ։
խուլ ըխըր պէլ այնախ ըս նէդ ուչէր. տայ
ով տայ խուլ կարըընայ. տայ օղկայ
կարկայ տայ պէլտէրն անսա օլկայ
խուլ ըխըն. քի ան ընիկ քի պէք ալթդան
սախ կանկայ կար. տայ սանկրայ ան
ըն քի պէք ալթ քիմէսանի նախըրս
էդ քայ. եայ օլտուրկայ ով տայ
քիմէսանի. օլ չախըտայ. էշ աար. պօրչ
ըու պօլ մաս ան ընիկ քի պէք խըչդան
նէկար. քի ով տակի քիշի կար. եայ
խօնչու կուլի այդ քայ կար. քիմ
նէինկ ան ընիկ քի պէք ալթ ը պար քի

սախլամակայ - տայ օլանընկ քի
ալթնի գէթար մաքայ - տայ օլաթ
քի մէնսանի նամախըլաքէդքայ. այտայ
օլտուրըկայ - օլ չախըռղայ տուխսուզ
նըրը թօրայ պախքայանի. խօշ մախ
քէր աք դըր լուծ տայ Ջուրում: —
Ասաղ ընկենի գօրուննկերի. տայեա
էշիտկիլ. քի գիմէս աատայ. անընկ
քի պիքէ ամ ան աթ զէկ անկդուշէ
պօլկայ. տայ պնկայ լար անկար
խօնչու քարը. տայ օլանի քէրիներ
մակայ քենն տինսաան. օլ Ջուրում
պիլայ. խայսի քի պիլիք էսաղը լկանսոր
օլսանտայ իգ. նըրնկ. դէլի օկուրղուչան:
ԺԷ Գ(ա)ռէ. օղլուրուդչուն քիմքէչալյուր տայ դաւթքայ:
Քիմնսայ. օղլուլուտաքէչայ վախ
դըրմայ. քէնտինինկ ովլունայ դաւէ
քիլէսի. էկար անըլնկ քի պիքէ օղ
լուսնի քէչակի. օլտուրկայ ովլունայ
Ջուրում սուղ խալ ըր. էանայ քիմ
էսայ օղլուսնի քուլուտուղ ովլունայ
դաւէսայ. տայ օլ տուրկէլէսի. օլ
տուրկանքիչի օլումլուտուր. պու

լայ եանկի Թորայ զծնաւղն իւր
օլօլ տատաւրաւ ճիօղ րուձնի քրաձատաւգ
պաւլայ. քօրաւձնկներ պաւձնէ մայ
քի աաաամ օլատաւրան պէ լ կիլի էրէքի
պիլայ. քէմաւի տայ օլամ լաւ պօլմախ
քէրակ. տայ ալայ. Թորայ տրօղլու
լարուգուձ. խօյուլ կաձ. քէչ ամ ընկ
տայ քուձ տաւգ նուձնկ. էկար. քի քիմ
էսայ. քէչայ վախտ ընայ ուլտայ.
տայ քուձատաւգ. օղ րուձուլ եցաար
պիլայ. պէ լիկիլի դուող. քիյէ տի. օլ
չախ դայ անխն. քի պիք օղ րուձնի.
նչամ ըպիլայ օղ ուր լուխ նուձնկ. պու
տուր եցաար պիլայ. Թորայ ալնըն
այ. քէլ դիր մայ. նէ դուր լու կիլէս
պիլայ. օլօղ րուկայ ուդ րու Թորայ
ալն ընայ. օլ դուր լու Թօղկայ օլօղ
րու Թորայ օդ լաչ նէքի Թորայ դաե
այ. ամ ընկ պիլայ օկուդ լանկայ։

Գ՟ոճ. պախչայ լարն ընկ. տայ րուլալարնընկ. Է

Բ իմէսայ քի քէն տի էրքի պիլայ
դու վար ըն էպէրկայ օղ կամ նըընկ
պախ չաօղնայ. այլ պայ դար լով

իչինայ դուզ տայ. անընկ քիպիք
դուվար խարայ. զէյանէդ քայ
պախչայ լարտայ. եայ դուզ լար
տայ. պարչայ դուրլու պիրդիչքայ.
Թօրայ պուխարլըխ Թօլուլ պօլկայ
զէյանէդ քանկայ. նէ դուրլու քի
քիճէ լար օլ զէյանը. տայ պահ
աւըն օխ չադ ըլը դաքսաւլար:

ԼԴ Գ. ամէ. քըյտուր մախտուչուն. տայ բօթարլարուչուն:

Եկարքի խայսիէր տանտայ օթ
եայ բօժարչիխմայ. տայ հումնայ
լարնի քօյ տուրկայ. եայ դուզտայ
պիրդիչնի խայսիքի դուզտայ դուր
կան պօլկայ. տայ օլ քիմ տանքի
անընկ քիպիք օթ չիխ դը. օկուդ
պիլայ օխ չաչ ըլը. օկ ուդ լամ անխքէր
ար. Թօրանի ճահ դ պիլայ դէր
կամ ախքէրար: տայ պախքայ լար
քիմ տան անընկ քիպիք օթ չիխ դի.
Եկար էու վուխ դուն Եկ ար Էիր ախ
դըն. Եկ ար տուշ մանտան. եայսադ
ամ աստան. Եկար խալդան միԵկար
օղ լան տան մի. եօխ սայ քէնսաքէն

սինայ · տայ քեզ մեծ այս քեզ որ նշենք
երգեմ պիղայ· մուծ իմկ քեր պերգերէմք
եդ քայ եփեմք · պար չայ երէմք երգ
կայ զեւ անեղ ի անկար թօղ օվ պող
կայ : եկար քրիստոսայ հուծնակայ
էուվում խ օթխոյ կայ · տայ պախ
մնակայ իկիօլ օթնի · քի քրիստոսակայ
զեւ անեդ քայ · ան ընկ քեր պեք զեւ
անմնի քի պօլկայ · եքի քէզ թօղ օվ
եդ քայ օլ քի չիկայ · քիմ օթնի խոյ
տի տայ պախ մատիկի : եկար օթ
էիր ախ դըն գել տի եայ · օլ չախ
դայ էաբ ըմ զեւ ան նը թօլ ամախ
քէրաք : քիմ նշենկ ապաէի պօլու
օլ օթքայ : եկար անընկ քի պեք օթ
քոյ տուրկայ դուվար խաբանի ·
էայ թօն օքբախնը · ան ընկ քի զեւ
ան չիկայ ան ընկ : քի էատ դու · տայ
ձուր ում լարտայ պօլ մախ քէրաք ·
նեչիք գաէի թուլ ատայ դու բուէ դար :

Գլխ ամենաթուղթուեչոծս · տայինամ ըր խօլկայ Լե
պերմախուեչոծս :

Ե կար քրիստոսայ · քրիստոսակայ պեր

սայ այդ ընեայ գումու ձեայ օգնա
դուրըլու պարըչ այնի մայ · չանանը
այեանը · էայ պար չայ օգնի այդուր
լու նոյ մասաման · քենամը նինի կըն ամ
լլըխօլ կայ սախը լամանկայ · անը ընիքի
պիքիչ լար · օլ խնամըլը ամանասար
գարկայ · ամլխնասան · անըընկ օղուր
լուխիչ պիլայ · օղուր լանըկլյեան
էկար օղլըունի օլիչ լար պիլայ ·
օլ ամանն առ քար · պէլկիլը իչպիլ
այ · օղուր լուխնի խաէ քայլար ·
անընկքի պիք օղլըունիփ ուրքայ
պիլայ · օկուղ լամանխքերաք ։ էկ
ար անը ընքի օղլըու դուղուղ մակ
այլ · օլ չախըդայ օլքիմքի խօյուէ
դուր · արի պէրինի · խնամ լլըխօլ
կայ · անը սանըի զ սամախքերաք
քիմկայ քի պէրիէէնի սախլամ
անկայ · պէլկիլը դանը ըխլլխ պիլայ ։
էկարքի քօնու դանը ըխ լխըպօլ
մաայ · բօվ օնունունկ ամ անաթ
գարկայ խարչի ։ քիմնինի խայըն
այխօյուէէնի · օլ չախըդայ օլամ

անաթեքար · ամնատան անդր պիղայ
խառ դ ուղղոյ · քի ան ըմն · քի պնքգէ
ան · խոցոյ կան նե մայռ չոռն · պէղ
կն սիր · տայ քէ չէքէր մաղ ան սայ
ար պող մասի · անդ ըէ րէ քենասի
մենկին լեք դ օնու լոյս օղաստվքեր
տան ։ ԼՈ առ ըստայ էկարքի խոյսի
այդ ըլկան · ալայմնէ չէք այդ ըլկան
որ անդ իչ քայ · տայ դաւբուղկան
պօղկայ էկրի · էալ զան անդ իչ քան ·
հարպերի զէլ անուչ ուն · պաշխայ ·
օղ խոցուղկան · նէ մայ լար ուչ ուն ·
էքէ քէզ թօղամ մախքէ րար · տայ
քէնսինէ չէք էալ զան անդ իչ քան
հօր մաթսիզ պօղ մախքէ րար · տայ
թօրայ սիզ այդ ըլ կան ։ ԼՈ այ էկար
քէ քիմէ սայ · սախ լամայ պէրմիյին
իննամ լըխօղկայ · տայ էալ այ էաք
քիյ էտի քիմէ սանի · նէ չէք անկար
նէ մայ պէր կիյ էտի սախ լամակայ
տայ ան ըն քի էայայ էաք ուչ ի · մեն
կի լէք հօր մաթ սիզ ամալ մախքէր
ար · նէ չէք հար պիրի էալ այն էաք

ուշէր խաչախաւսէր պէղկէտմի խաղէիչ լար
նիքիմն առակայ խառոջ է դ ինէր.
Է ըմբռնին լար ուշ ունի. այսպէս ինձոյ չէք
օգնեայ էջ լար անձն լաւնեխերը. այսպէս
եկայր եւ մինչ առնմանէ անթէւ խօսու-
չէր պօղոսայ. նույ քէն այս ինքն թոր
ասըրէայ. օգնեայ ձեռնարկն. օդ լաչ
պատի ըլ մախաքելայ. եւ անտաչէր եկայր
օգնեայ ձեռա. խօսի կամնապօղոսայ առնա
նաթէնի. նույ եմինին օդ լաչ ի գ տար
խօսկանըն. քէնաւր ինքն թորոսըն
այ. խայսինայ քի օլդ առու դուր
ան տայ ի գ տալ մախաքելայ. զեւ այ
ի գ տալ ուշէ քեր այք. անփ քօղ ալ գէայ
քիմնի քի ուն տասը դը Թորոսեայ:

ԼԸ Գ՛ժէ դուռ վար խարբայ ուշ ուն. քիմքի քիմ կայ
սախ լաւմայ պերկայ: —

Է կար քիմ գի քիմկայ դուռ վար սախ
լամայ պերայ. անթէ այ խօս. եւ այ
պար չայ թուր լու ձան ավար մամ
ուգ լու. տայ մամկուգ տուգ: եկար
անըն կի քի պէք դուռ վար խար այ.
նախ ըն եգ խեկայ. եւ այ օլ կայ. եւ այ

գուէ լու խօլալ կայ: զէ զիմձեայս պիլ
մակայս. խոյս տանզել լալ. ան ընդել զէ
զէս ան. նայօլ զէ սախլար եալ. անդ
պիլայ խուղու լար։ եկայ նել մայ
սայպաէ ընպէ ր մասայ նախ ըալէ
ընայ. եայ օլ ում ոնայ դու վարխար
ան ընդեկ. եկար զէ օլ սախլալ ուշխատ
զիմձեայ ալ տիեայ. օլ սախլալ ուշէ
զէ րաք անիք Թօլակայ եյսա ընայ.
զիմ տանզէ ալ ըէ եալ սախլամայ.
այ եկար զէ. այտում էայ պօրու. եայ
օղկայ զէյեէ ալ տիեայ գուէ լու
դու վար խարանի. պուղ կայ. եայ
եյ կայ. ան ընեկ զէ պէք սախլալ ուշէ
եյ սա ընայ գօր կուշ մախ զէրաք
երին. տայ գօր կուշ ուք գօնուսուն
ուպէլ կիլէ օլերնի. զէյ ան ազ պօլ
սար դաէ քան ըյ պիլայ Թօր ան
ընդ խայանի զիԹօրայ ուլուք օն
ու ըուք պիլայ դաէ դը։ —
Դեք երմեն լարուսնայ պուսա ÷
դաայ դուշդու մախ զէր աղխայի
օղկայ Չընսդան եկիրլէ զէ պօլկայ

պուլթօրայ պիլայ գօնու լուր այօղ
կայ ճնտղայ քենաի թօրաա ընդայ-
գօնու լուր :~

ԼԹ Գուե. քիմ քիմ կայ սաղ ըղ օղունձ քայ պէրսայ :

Եկարքիմնայ քենտի տօզգունու
տամնաաղ ըղ օղունձ քայ ալայ
պարձայ դուրլու · տայ անընկքի
պիք սաղ ըղնի · եայ սընաար կայ-
եայ դաանեդքայ · տայ օլքիմ քի օղ
ունձ քայ ալուր · պօլ մակայ անար
կան տայ · այլ պագ դաա բօլ կան տայ
սաղ ըղնընկ : օլքի ալտըր օղունձ
քայ սաղ ըղնըր · զիկ ան ըն թօլամ
ախըքէրաք անար մախտուձուն · եայ
դաանեդ մախ ուձուն : տայօլքի ան
ընկեան սաղ ըղ · պօլկիսեանի ան
տայ պուզ կան մախտղայ · եայ դաա
նեդքան մախտղայ · սաղ ըղնի · զիկ
անօզ տըր օլ · քիմ քի սաղ ըղ նի օթ
ունձ քայ ալըրբեան · անընկքի
պիք իձդայ պօրձ սագ խալըր :
Սաաղ բայ եկարքիմնայ աթ
նի · եայ դու մարնի · էայօղկայնի

մալնը ալ նընինկ. պէլ կիլէի եալ կայ դաղ-
գան պօլկայ. անընկ գի պիկէ նինէմա
լար նախ լու պօլ կայ եայ օլ կայ. տայ
էյասի օլ նէ մալըն ընկ խաս-ընդայ պ օլ
կայ. անընընկ ու չուն էյասի խաս-ընը
այէտի գէնտի գիլ ան լը պօլսա-
ալէ օլ էնկի տաւլկու լ գի եալ կայ դա
դուք էտի. այէյ աւր այդ-ըր կան.
նէ մալ լարնընկ. նախ ըր լը ընդայ.
եայ դաւ բօլ կան ընդայ. գէնտի ան
տայ պօլ մալայ. նայ օլ գի անընկ գի
պիկէ նէ մալնի եալ կայ դաղ-դըր. պօրէ
լու պօլսա թօլ ամալկայ գիլ ան ըն
խայլը տայ աք լար հալքին գաւէի
դաւլ աթայ ար:

Եգէր բիր կիշինինկ թօրաւնի էր մէնի Հ
նէինինկ. ձաւղ պիրլայ պաչխամալը գէր
սէ. տայ դաւր ազուլար այլըր մալը
գէրսէ: Էրմէնի լար բարա ընդայ
պուլէրկայ նէ չէկ օզկայ լաւըր դաղ
ուլ տըր. տայ աւնու լամնըր. ալայ պօլ
մալը գէրսէ. այ օզկայ ձ նաւէր մէնի
լար տանն ուն տալ կան պօլսայ. գէն

ծի հարցանընծն Թօրոսի պիղոսփքնոսղ
Խ կայ հար։ Գլ[ուխ]. ամենայն ուրախ գիմգիմասն
նեմայ պօրչ քայ ալսայ։

Էկար պիր գիմնօսյ գիմնասատ
ամենեմայ ալսայ պօրչ քայ. եայ
օդ ունչ ալկայ մաղաթ քունեկայ.
օլ գիմգի պօրչ քայ ալսայ. եայօդ
ունչ քայ. տայ եարլըր լռանայ.
տայ եարլըր լան մախ ուչ ուն. պեղ
կիլի գունփնայ. Թօլամայ պօլ
մասայ։ Նայեա գի Թօր անըրնկ ու
եանկի Թօրանըրնկ պօլ ուչ մախ
ըյ պիլայ. օլ եարլըր լանկան կայ.
անըրնկ գի պիք չաղալ ալաղ եղքան
որ. գի խնան կանգի չխտան պիր
ալ ըր իլօդայ գօրմայ պօլ մասդր
տայդուչ ունկան գի չխտան տա
լամ ալմայ պօլ մասդր. ալէ ան
կար պէ լկիլի եդ մախ գեր ալ քար
ալ քունփն. գի դեք Թօլ անկայ օլ
խուտ ար ախչ անփնեգի պօրչլու
տուր։ Էկար օլ դուչ ունկան գեն
ափ նեննկ պօր չեյ տա լմայ։ գի ան.

ընկ ալընըընմայ · նէ մայ ասըլամ պէր
խըրսըզլըգ էնայ · նէգի անըստանն ասլամ
ալսըն · պաշճա ընսաղ ըզ լամանս
գէլըրսէ պ օրճէ ուսատտը նայ ։ անընընդ
ուճ ունը գի Թէնկրինինինկ պաշխարուխու
տուղր պուլուր կամն գի գի մէնայ · գըլըս
տամն ամըն խըն պըլլիր · ասլամ ալըմաղայ ·
էկայր ամն ընդըկ գի պէրգ տուճ ունըկամն
պօրճ լու Թօլամալ լըս խըն օլսայ · նայ
խալկամն օղուլ խըղ լըս · պօրճէյ աս
ըն ընդկ · նէ պիրր աս լամ պէրմայ գէր
պէ մասդըրլար · օլ պօրճէյ ասընդայ
օլ խասա արպօրճ ուճ ունը · խըսայսըգըրամ
ընդկ էտ ուխ լաքըլըս Թօփալմալըգէրագ ։
Պուէյ · կայ էրմէնի լապարատա ընդայ ·
ասաֆ լամն մալխ գէ լպաք ամնկ լամալխ
պիլայ · պու դուր լու էրկայ պիլայ
խաճամն պօրճլու օրօզ ասուզադ
ամմատամն գի գէնամբ նինկ էնիր լիգի
պիլայ տուտըխում · ոսայ դու ճքրայմա
գին լիքբայ · ուպօլ մալկայ գէնամ
նինկ պօրճլու լապ ընդայ Թօլա
մալկայ ։ —

Խա

Գ ան. դաւանութեան խոյկան իւ հաւատոյ:

Էկար. քիրմէքնայ քիրմէս աստուածն. ով
ով այս դաւանութիւն. եւ այս պատուիչ այլեւս
պօրհաւ ըն. եւ այս ասող ան դուզու
եւ օղկայնէ մայ աննկար օխ չար
տայ էկար ով քիմքի դաւանանութիւնխօյ
ուք դուզր. ան ընկ քի պէք իւ հար
տան. նէ մայ ան ընկ քի պէք. տայ
քէ չէք քայ Թօհովանէս դեմակայ
աննկար քրիստոսայ քի դաւանանութիւնխօյ
ուք դուզր. նայ օվ քի դաւանանութիւն հար
ան տայ որ. անտուան քիդաւանանութիւն
խօյ ուք դուզր. դէք քէն մինիննկան
չառ ըն. առ հաւ մղ ով մախ քէրաք
տայ դաւանանութիւն խոյկան ըն խայդ
որ մախ քէրաք աննկար: Լոայօղդու
նանութիւն հար նի դուզումղ զի. էկար նէեմայ
արդ ըն աաղխու ըթ էնայ. օհարի
պէրրի տան. օղխաստ ար ախ չաստան
քի պէրրէք էտի. նայ ան ինէ քիար
ըն ով ըթ դր քէն մինիննկ ախ չառ
ըմտան. քէնմի առ ըն ըդ ... նայ
ռաղ ըդհակայ պառ պէրկանան

չարախօսանայ · ու խօսայըդ այր կայլ։ Նէկար
օլ քիմսէքի դուշմանըն խօշլուք դուր·
քուչ ու եղ մասայ։ քէնտի մուլքը
լարընը եասամալ անկայ քէրաք պօլսայ
սայ օլ քիմսէքի դուշմանընըն դուշ
ար· եասա ասայ քէնտի տի աիչանըն
այ անընըն քի պիլէ դուշմանըն լարընը·
սայ անընըն քի պիլէ խարըճ էտէ քանը
նը· եասամալ անը ըրնայ օլ դուշմանըն
լար սայ քէրաք սաղ ըրէ լանկայլ։
օլ պաշա սու մանըն ուանայ քէրաք
օլ խարըճ լարընը պիլէլարաքըն Թօլով
կայ։ Քիմսէքի Թէօն օքըր անը դուշմայ
դուշմանըն դայ· եայ դու վար խար
անը· սայ անընըն քի պիլէ Թէօն օք
բախը եայ դուշմար խարայ դուշմանը
դայ պոսզուլ կայ· նայ անընըն քի պիլէ
գիւ անընը օլ դուշմանլըղը դուշու
նէ քէրաք· քէնտի պաշ սումալը
ումանայ սաղ ըրէ լանկայլ։ Նէկար պօլ
սայ քաւմուշ· եայ այդըրըն դուշմանը
դայ· եայ անըկար քօր այնէսինայ· նէկ
ար օղուլ լուխու օղ լաչ· եայ օղլըղ

սատ ասմնատ ան օդ լոյ. դասապօլ
կայ անըընկ խատ ըն այ. քիմ տայ
քի դու սնատխնէ տի. էկար օլ այդ
ըլ կան նէմ այ. անըընկ քէ ըէքմնի
լեր պիլայ. անի էկ իրլէք պիլայ
քիմ տայդուանախ դըր օլնէմայ
տայ դասա բօլ կայ նէդուր լու. անդ
պիլայ խուդուլուրօլ: ան ընկ ուչ
ան քի անըընկ սապ աբ ըն տան
դասա բօլ մասը. այ էկար ան ընկ
քինէմայ լար անըընկ սապ աբ ըն
տան դասա բօլայ. եայ քէնտիխ աչ
իրայ. տայ այդ այ քի դասաբօլը
տայ ան ընկ տանայ էդ քիր այլար.
քիան ընկ քի պիք նէ մայ լար նի
եաչ էր իք դիր: էքի անչայ Թօլաք
այ. այէկ ար քուչ լու խօլ ալայ
անըընկ տր զէյ ան քիմ դուանախ
խօյուքդուր: Աղաչ ըն էկարեմ
իչ լի Թէ րապնի դուան ախուդայպօլ
կան տայ քէս աւ լար. եայ Զէդան
լար ըն քուչ տուր կայ լար: էկար
պօլայ անըընկ պիլ մախը պիլայ:

է այն է որ քն սկիզբն· քմքն դու դար
դուանդակինն· զկէսն ան ընդն ար:
ալայ օփ դու ակումն խոյ կամն դու
վար խարայ ուղուն· Թօրանի պօլ
մախքերաք· Եկար դուվար խարայ
նախընդպօլայ դուանդակիդայ եայ
օլայ: Նայ զկէսն օլ դուանդակ խոյ
կամն նընդկ ար ան ընդկ ուղուն· քի
խայ ղուր մայար վախկ ըն տայ· քն
սի զկէս ան ըն· տայ օլէկիր տուկով
քիմ տայ քի դուանդակ եար· ան ընդն
քի դուվար խարայ ուղուն· զէրայ
Թօրայ· սկիզբն պախ ըլ կան ար պա
կէ· դուանդակ խոյ կամն կէն· կին
պախ մախքերայ քի դամ բօլմա
կայ· այ տայ ըն ար դ ըլ ար Թօր
այ պուխրեր կէր· քի աա լամ ալմանկայ:
Է ր մենք լար արաս ընայ ախ
լանամաս քեր ար պուէրկայ:

Գ ամէ: քիմնայ քիմնանի: քոյ տաւրկայ օԹայկայ: խԲ

Է կար քիմնայ քիմնանի քոյ տար
կայ օԹ պիլայ· տաղ մանն լիկամն:
քիօլ քիկէ օլ ասհ այ դուդուկայ

անընկ քի պիքր իսիր վախտընայ
օթնուանկ · անընկ քի պիքր քոյ
տուրուզի · նէ չիք օթ պիլայէանկ
ըլար ալայ օխ օդ դան դատ բօլ
մախ քերագ : Եկար վախ ընայ
էայ սահ ադ ընայ դուդուլմաս
այ · էդքան ըն տան պանկրայ դու-
դուլ մայ · անընկ քի պիք օկ ուդ-
լան մախ քեր այ · զընտան պիլայ
տայ ախ չայ ծուր ումու պիլայ
տայ թօլ ամայ պար չայ զէյ ան
լարնըր խայ ակ քի օթ անընկ սայ
աէ ընտ ան պօլ ար : Եկար օլդար
ադ ուր էամ ան զօնկ ուլ տան էդ
դի էայ · դամախ ը պիլայ օկուդ
լան մախ քերագ : զույտուրուզի
լար պար չայ խան լընընկ · թօր
ամի պիլայ թօրայ լան մախ քեր
աք · տայ օկուդ լան մախ քերագ ·

խգ Զամբ անընկ ուչ ունջ քիմ քի քիմ այ նընկ էմ
իչլի Եդրաք ալ խնայու զայ

Գիրուզի լար էադ նընկ պախ չա
ըրնայ · տայ պուզ այօլ նխ չա

տայ եւմինչ լի Թէրագ նի· նէդուր
լու տայ եւմինչ պօլայ· տայ էգ քիր
սալար դամն ըլն լը պիլայ· ան ընէն
ուսնայ· ան ընէն քի պէք խալ ըսմախ
նի· Թօրայ պուխար էյիր անընքի
պուզ ուզի եւմինչ լի Թէրագ նի· ան
ընէն քի պէք Թէրագ աշ լայ կայլ·
պախչ աս ընայ· անկին չայ քի օլ
աշ լամայ· եւմինչ պէր կայ· նայ օլմայ
ունքի աշ լաբ դր· պարչայ զիլ ան
ըն եւմինչ նոյնկ օլ Թէրաքուզուն քի
քէստի· Թօլ ամախ քէրագ· քինէ
կինչայ օլ աշ լախան Թէրագ քի
եւմ իչ պէր կայլ:

գ ամբ աթլար ուշ ուն· տայ դու վար խարայ ուշ ամն· խդ

Բիւլէ, սայ օլ տուրսայ· քիմ սանընէն-
աթ ըն· պէնկիլի· էայ դուվար ըն
Թօրայ պուխարուր· քի պաճ աս ըն
օլ տուր կան աթ նընէն· էայ դուվար
նընէն Թօլ անկ այյ անկար քիմ կայ·
քի զիլ ան էդ իւ դիր· է կարէ ամման·
քճնկուլ սան օլ տու րատու էսայ·
նայ էր կաս ընայ Թօրա նընէն դէյիչ

եւ տիր ան ընկ զեր պէգ եւ չ լարըն
պատմամբ պիղատ. եւեւ պեղ մանկաէր
րք. տայնէ դուրըն քերթորայ զոր
կուզ եւեր. Կեւէչլեայ դոր այ. Ճուղաէ
պէ րուչ էնինեկ. Ճուղ ար ընայ դոր
այ Թօրայ պուխուրեայ:-

խէ Գուխ. ամենընկուչ ուծ քիմէնջի եար ըրչնըուչուծ
քէնտմեներեկսայ ուծ դուզ լար ըն սադքայ:

Եհար քիմսէնայ միս քէին լիէզդան
սադ սայ քիմսէնաւեայ. դար լով լար
ըն դուզ նասընկ: Նայ եօվ ուխ լարը
սադ քան նըընկ. պօլուր լար. եով
ուխ լուխ պիղայ քէնտաի խատրտաչ
լարըն ընկ. աի չատ ըն պէրիր. պօլ
ուրլարտա մայէատ քիչէտան.
տայերք լի եդ մանեայ. տայ քէնտաի
պօլուրմէնկար ուչի: այէ եարբով
ու խուտպօլմաայ. օլ սադ ըչէինէին
սայ քէնտաի նէին կ աիչատաի պօլ տա
սադ քան ըն պօլուրտա մանեայ. օ
տա րին ըն քէնտաի նէինեկ. պօլուր աիէ
վախտ ըն այեդ մանեայ: այէ եար չէի
ար մայ պօլ մաայ. Նայ օլ քիմ քի

սադուծն ալ ըլբ դիր. քեւ լոչիպիլայ
դար լով լարժն ընկ ալկան ընքեն
ունսինկ։ Թօրայ ալայ տուրքէր քենայի
վախտ ըն ընկ ուշ էինայ տիրայ դուտ
մախ քէր այ։ այ խաւչ ան վախտը
քեւ լայ. օլ մուլք հայար. էանիայ պօլ
տուր ալ ըլբ դուշ մաևկայ։ գոծնի վախ
տըր. ան ընկ քէ պիք սադուծն ալկան
նեւման ընկ պարար Թօրայ պիլայ
խօյկան. Է էիլ. էկար Է էիլ տամնաշ
այ. դուշ քան օլ ան ըխնի քլայայ
տաղ ընարի գուծնուղ ադ մայ. գօնու
հայա ընայ. քիչխարախայ. ան ընկ
էախչի էրքինայ տուրքիմ քի դուտ
ուբ դուր։ էկար Է էիլ տամն պօւրուծ
օլքի սադ ըբ դըր քէն տինծինկ ատըխ
ըն. էայ ան ընկ էովլուխ լար ըչխար
մաևկայ լար։ նայ օլ Է էիլ դուկ ալ
լան մախ դան սօնհրայ. օլ մէնկար
ուչի. խալ բրիչ ինայ. մենկի մէք
օլ սադ ըլկան նէ մ ան ընկ. գէրայ
օլ այդ ըլկան վախտ հասի էիլ. ան
ընկ քէ պիքէչ դուդուլ մախքէրաք

տայ սախ լան մախքէրաք· զօբ
դանն ուչէդ քան· տայ քէրիէդ
մակսան· այէ կարօղկայ ձնանընկ
սողուպրլայ· օլ տէէտի չսադ քայ
բուլէայ ալըն· նայ օլ օկուդ քայ քիրայ
նէ չիք տայ պօլսայ· տամլի քարլար
նընկ կիլէյին այ քօրայ· տայ յալար
նընկ ձուղ աք ընայ քորայ թօրայ
այիր կայ: Պուէրկայ պէրիլ կան
սոր· էր մէնի թօրասընայ· պէրին
կան լար կայ· այ էկար քի էր մէնի
կայ քէրման թօրասընայ· էայ ալ
բոմ ուդ թօրասընայ· խան լխռայ
էադ քան մուլքի· էայ էրնի· դաս
նախ պօլսայ· այլայ քէլիչի օլէր
լար նընկ էայ մուլք լարնընկ սադ
ըլայ· նայ օլ թօր ակ այ քորայ խայ
սինայ քի ան ընկքի մուլք պէրիլ
կան սոր· ան ընկքի պիք դուսնախ
էայ սադուձայ կանքէլիչ էն· պօլ
մախքէրաք թօրասը· մուձնայ
անկ լան մախքէրաք· զօբ դանկի
մէք լարնի· խայ սիքի թօրասայ

պու մուլքլար. օլ Թօրատայ Թօրայ
լամ մախ քէրայ Թօրասը :—

Գլուխ ովալ մախտուղ ուն մուշ. ովանիս շահ ար տայ
պէքլին շմը նշնկ Թօրասընայ ։ — խգ

Էկար պիրդխմնայ. գիմանկ այ-
ովխնաստ քայ. մուրուլ անըմ շահ
ար նշնկին խնայ Թօրասի պիլայ.
պօլուր ան ընկ էով ուխուս. պիր էիլ
նշնկ քէշ. քան խնայ տիրայ. էովլուխ
լուխուս պիլայ քէրին էդ մանկայ ալ
ըշխ էատ նի անխ շատընապէրլոք. նէ
կայ օլով սատ ուն ալ կան տր. այէկ
ար էով ուխուս պօլմասայ. տայ օլ
դէք դէք օլով նի դօստ քայ. իզ տով
սուզ. դուկալ էիլ նշնկ չիխ քան ըն
այ տիրայ: նայ օլ քիմքի օստ ընալ
ըքդր. խալ ըր դօնուս ժարանկ օլ
ով տայ: Էանայ օլով ժարանկ լխ
Թօրասը պիլայ մէնկար ըլըր. նէ
պիրուդրու պօլ մանմախլխ պիլայ
պարշաս ընշնկ էովուխ լար ըն ընկ.
Ամ յէկար խոնչայ միպքինկայ ով
սատայ. տայ քուն լար էդ այ Թօլ

ովկայ· այլէ կարօլ մխուքլըն նիւնկքու
չու եդ մասայ թօլ ամենակայ· օլով
ուչուն· նայ պօլ ուրօլում նոր եւնայ
անդկարլխայդ արմայ· սայ օլ անուան
անըընկ քի պեզ ովնոր· քերաք ալկայ
պար չայ դուր լու մահ ամնայ սան
պաշխայ։ քօնր քի ով լարնր· սայ
դար լով լարնր· սայ պախշայ
լարնր· խայսր խաղպախչիխ անր
սինայ չահ արնընկ եսդ ըը դր·
թօրան ընկ եիր ախ վորպիլայ·
եօվ ուխ լարը· է եիլ կայ ախր խեպօլ
ուր լար եօվ ուխ պօլ մակայ։·
Գ Էր միկնր լար սադ ուճիլար· սայ
այլուճիլ լար ով լարնընկ· եայ ժար
անդկլ լխ նընկ· դօղկան պիրդքան
լար քինսր թօրայ լար ընսայ· խայ
սրքի եադ ըըդր· ան ընկ քի պիէք
ով լար· սայ ժար անրկ լիլ լարնր
սախ լամ ախքեր աքդըլար։
ԽԵ Զ[illegible] սաղմոս [illegible]։
Բ խմեսայ մխուքլըն լըք լինսան
քինսախնայ գուչէդիր· սայ սով

դիտերմամբ ընտանութ քայ· նմայ եւ մըտաւ
լարը ամենընկ· պօլոսու բլառ եւիլ ընդայ
ոչին ինն ամս չառա ընդ պէ բիւր օրդ եկիր
մամնը քէրքի ալ մանկայ· եւ մըտաւ
քոււ պիղայ: եօխեցաայ դուկալ եւլը
չին աայ· պօլ գիմքի դուդուբ դոււր
տայ եւ մըտաւ լար ընտանեկդ տամ պօլ
մարը: ամենկրայ պօլ մաա դըր եւքի
ալ մայ թօրայ պիլայ դիւ իրմամնը·
ալէ օլ գիմքի ալար դիւիր մամնը
վախտը էքէն ք ամ նընընկ պոյրտու
ու պիլայ· քօնտու տայ մէնկն լէք·
ժարամնկ լիւ դայ խալ ըր թօրայ պիլայ:

[illegible] իը

Սամթուչի լարամթնը պիրիպիրի
նայ· պատգապրխալայ պօլ մախքէրայք
օլամթ նըընկ· գամ ըլս լիւ ք պիլայ· է
նիննկ եայ ուչ նումնկ ալնըընայ· ամըընկ
ուչոմնքիօղա ր լոււ պօլ մաքայյ
օլամթ· եայ եւքի ախսամն լիւը պօլ
մաքայ· եայ տխամնթէնքի· եայ մամն
խոտ պօլ մաքայ· էկար դամնր աալար
եաթէնչի գօնդնկայ տերայ· նէ դոււրլու

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

խթ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

մանկայ. այնկար օծուղ պօղոսսայ զնոյ
ան չէ. ասայ եւ ամանն խոլ ըն լըր. է ինչէ
գունդկայ ափրայ. պօղոսուր սաստ քան
քիչէն կայ խայդարմար մայ. էկար քայօղ
սայ օղուր լաւխ. ասայ քեմէնայ դանը
կայս անուն. քերաք. այնզիր կան դայգ.
ընկայ ան ընկէյսս ընկայ զաս դուր
ցաս ընայ. խայմի քի զաս դուրցայ
քեմաւխ կամն չաս ըպ ելայ. զաս դուր էլդ
էր քայ. ասայ զնդ ան ըրէդ մանկ այսանի
Թօրայ այսուլ այ պալխաքէլէ ։

Գ ավէ. ասդ քան ինաք ուչուն

Սադուչէ քեմէնակայ ինաք. քէր Ծ
աք. ալ ուչ իկայ դուրդունկայ. քիան
ընկ քի պէք ինաք դըր քի հար էրլ
պգօլ լուպօղուր. էկար օզկայ դար
լուդաք ու լասայ օֆինաք. նէ. փօրպըլ
սադուչ ի դուրդունուքէ ափ պէր
դուկալ էրլ սայ ալուչի սադքուչին
կայպօլուր խայդարմանկայ չայ էկար
օֆինաք պօլկայ թէկի էլ սալուս օլչան
դայ օլպազմար դուրդուլ մանի ։
քէրաք ։

ծա

[illegible]

Ինեցաւ· զխոստովանեաց· չուլու աստուածեալ
քուզունն· առ ամ է ինս ի հնաց պատկեր
լայ· այս աստուածեղ ի դուզ ունն ասացեալ
ուղիկաց· քի անընկ քի պէք առ ամ է
նախնիկ ինս ինաց· մուննէ աց պատկեր·
այս այդ քայ պէ կիր ու չովունն·
սայ ուլ ուլ ունսուն· այնէ կար ու ամ
ուէք· ինն ան մասնաց· աստուածեցեալ
պօլեար առ ամ է ին· ամէ իք ու չմանկայ
պատ ընն· քինէ խաչեալ պատկեր
ան ընկ ու լու լու խունն այ քուրայ·
այս ու չով ունն այ եղ մանկայ· ու
չախդայ ու աստուածեցի եայ պատ պէ
այ դուկալ լանկ այ· եայ անխչայ
պիլայ թօլանկ այ· պատն ընկ էքանք
լեք ին: էկ առ եղ մանկան պատն ըր
դուկալ լամայ քլամանայ· ու չախ
դայ ան ընկ քի պիք· պատ զ առ դուզ
ուլ մասդր: այնէ կար ու պաւ ու չով
սան առ դըլխ չէ այս· նէ քի ու զլաւ
եար առ ամ է ին ին այ· ու չախ դայ·
այդ քան քէչէ· արդ ըլլ ըլլ մայ·

պօղ մասադր · անընդնկ ուշ ունդքիաս
լամուշ ունդ ալ ըէ դր գէտ անուշ ունդ
տուկ ուլ ։ Եւ կար զբիմէսայ սադէքայ
պայ ըն ասաալ պահարնընդնկ արդ
մախրուշ ունդ · Ջուլու լարնընդնկ · անընդնկ
քի ալէք չուլու լարնը · ալ ըէ խօյմախ
քերաք էր խնայ · խայ այայ չուլու լար
խոյարլար · օնունդ չի էայ իկնիրմինչի
գունդ կայ տիրայ ալարնի սախ լամ
այ Դ անըխ լին ուշ ունդ ։ Եւ կար օլ չու
լու լար էպչիր այլար բոյս · էայ էպչիր
մասայ լար · այ պազ արպօղմախքեր
աք · Ապրի էայ Գ · դանն ըխ լի ալնընայ ·
գիր կանը այայ չիւքան ը · չուլու նունդկ
ալայ քերաք · դաբու լկայ · Նէ դուր
լու քի պազ ար ար ասընայ պօղ տըր ·
Եւ կար գիր կանը · այայ չիւքանըս · ալայ
դաբու լայ · Նէ դուր լու քի պազ
արնի · ուզախ լար Եւ տի լար · սադ
ուշ խնինկ · այայ ալ ուշ խնինկ ար ա
ընայ · անընդնկ քի ալէ ։ պազար դուդ
ուլ մախ քերաք ։ այ Եւ կար անընդնկ
քի չուլու լար ար ասընայ նէ մայ ։

դէկ անն պօլսայ. եւայ անն ալարթօլ
կայղը ալ արթընդըն. Ճ. եւայ Ի. գունտէն կունտէնկ
ար ասարընայ: պօլսար ալ օուչ ճանըդու
չէկայ խայըդ արդայ անընընկ բի չու
լու լարնըն. սայ Ի. գուն սանըն ոնընկ
բայ. նէձայ դէկ անն էօլսա խսայ. օլ
չու լու լարկայ. օլ չախըդայ ալու
չէմէնինկ պօլսար դէկ ան. ասաղուչի
նընինկ ասուկոլ:~

ծբ Գաըքըուը լարուչինըն բիչար ըրասխ լարըլարընէնկ չինայ

Թիւէսայ դիմսայ սան քուբըսայդ
ունն ալ սայ. բի չաղ ըրդօլ տարբուր
եւ չինայ. եւ կար օլ ճուք եւ լ ընայ
տիրբայ ախմասայ. անընընկ բիրպաղ
արդուդուլ մախքէրայք: եւ կար
անընընկ քիրպէք սաղ ըրդ ներընկ. նախու
լու լէր պօլսայ. սայ ալ լըչ իստան
օք լաչ պէ լի կէլի պօլսայ օլ սաղ ըրդ
ներընկ նախու լու լէր. նայ քեչի ալ ըն
մախքէրայք օլ սաղ ըրդ. այ եւկար
անընընկ քի պէք նախու լու սաղ ըրդ
դան չաղ ըր ախ սայ դէկ անն օրդ
ախ պօլ մախքէրայք: այ եւկար ան

ընկ քէ պէտք առաջ ըստ պատրաստելիսաղ
լսակ ամն պատաղ. որ ըստ այս պտղ ամն
եռակեայ այսպիսաչ ամն գումարանն այս
խաչ ամն գումարն ամն այս երեսաց ձախս
ըստ եղիւ կարեւայ. առաջ ըստ է ամն այս
եկրի առաւելով. զերաց Թօրաց կար
այդ ըր կար. քի ամն լամսախ քեր
այք. ուղու Թօրանի այսքինէ
Թօրանիստաց:․—

Գումար Եմինէի Թէերակ առաջ քանի աւուրն. ծգ

Ե ղաւսխտար քօք քէղ. գօք գինչէ.
կարկայ. առաջ մայթեկրակ ուամնայ
Եմիրշնփ. պախս շատրայ. աս կամմու
շուշն: աս կամնէդայ տամ կայդի
տիր. զէյ ամն եղ այս տամլ կադ միզ
տիրր. տայ քէնն տինինիկ տամլ կայդ
միզ Մեքինն այ է ազ ուրն: այսպ ամն ըն
քի առաջ ըխո. Փ դ ամն ըխն ընկ ալնքն
այ պօլ մախսքերակ. այս ամն ընկ քէ
առաջ ըխն նընկ վախտղըլ Ճ գումկայ
տիրայ տր. խայսփ Ճ գունննունկ
այր աս ընտայ. պօլար ալըսէփ փօշ
մամն պօլ մակայ. այ խաչ ամն չխայ

ծն գուն․ օլպաշաքար դուդուլ լմանս
քերրաք․ սոսայ դուրուկ ալ լամն կայյս․
այ ալլուշէր․ Ժ գուան սառնսանհկրայ
քերրաքանս ջաա ըննթօլանս այյս ։

ծդ Գլուխ․ քիմ քի դեխըրմանն եալ կայ դուրդաս ։

Բ խմ եալ կայ դուդ սայ դըխըրմանն
ալլէնդ ք այ նըննկ ալ նըննայ ։ քերրաք
օլ քիմ քի եալ կայ պէր ախ դըխըր
մանըն․ օլ խոջ կայ քեննախ նընկ օլ
ջօլ ուն․ սայ քոր կուղ կայ ածկար
քիմ կայ քի եալ կայ պեքըր դըր ։
Է կ ար եալ կայ դուդքան քըշէ օլ
օլ ջօլ սանսաս լամն լըքէսայ․ օլան
լամ անըննկ սար ։ այ օլ քիմ քի եալ
կայ պէրանի․ քօշ մանն պօլ մայ պօլ
մասդր․ պախմակայ անըննկ օլան
լամ րասա նայ․ եալ կայ դուդքան
քէշէ նընննկ ։ այ նէէ օլ եալ կայ դուդ
ք ան քըշըննի անըննկ քէ պէք աա
լամ ուջօն դէյ անկ այ քէ լըդըրմանկ
այյս ։ սայ պար ջայ քերրաք լարըն
դըխըր մանն նըննկ․ եալ կայ դուդքան
քըշէ եսսամանս քերրաք․ ալլայ օխ

պտուղ ուղ կանոնէ մայրարոնը․ նշէքէ
Թօրամարբար գլխեր մանննըննկ․ եւաստամ
ամա քերթողք։ է կար ան ըննկ պատխանա
ըղ մէ ըննտանս․ քիմքէ եւլ կայ դուղ
ուէ դուր․ տայ գլխերմանս տայ․ նշեմայ
գլխ ան պօլայ․ եւայ դաշինայ եւայ
փուէ չարքինայ․ եւայ դէ կ անմաարինայ․
եւայ խայմերքէ րաք ինայ գլխեր մանս
նըննկ գլխ ան պօլայ։ եւայ նշեմայ օղ
ուր լանայ գլխեր մանս տանս․ օլպար
չայ գլխ ան նըօլ Թօլար․ քիմեւղ
կայ դուդուէ դուր։ այդ կարդ գլխեր
մանս քույ այ անըննկ սաղար ըննս
տանս․ քիմքէ եւլ կայ պերեէ դեր
գլխ ան քէ նախնինկ ոխր․ էկարտայ
աք ըննտանս․ անս ըննկ քոյ սայ քիմքէ
եւղ կայ դուդուէ դուր․ նայ գլխան
անըննկ որ պարչայ․ այ Թօրայ ալայ
պու․ իւք մախ քերթողք ։—

Գլուխ․ Թօրաքի լարուծութիւն․ տայ քահ անմարդ
ուծութիւն․ քիմ հօրմայ լամա ։— ծէ

Լ կար քիմքէ գերմանս տայ․ տայ
Թօրայ սընայ քէն անինինկ․ ոմնտալ

կէլ էտէր լար · տայըչ պօլ կէլէտուրկան
լը։ այլարը դա ալաշ ... քի պիրըն պիր
խանը · պիզ մինը լարնըը ... պաշ խօշ քայ
անը տայ քէրաք քէլ կայ ըլ կարըն ·
խայ տայ էրի տիր Թօրանըրընէ · խայըն
Թօրայ · դանէ լաւն կանէ տր · Թէնկրի
տան · տայ ատամըն լարտան · խայըն
քի · քի Թօրատայ ուլ բան կանէ էտի
լար օլդուրմայ · քահանալար ...
աչ խար ... լար։ խայըն լարի օլ
վախըդայ պօլ տայ լար · այ կիլ էյ
ալար նըընէ ալ նըընայ պօլ մակ ...
րաք · քիմ ... տայայ · ... կան
էանէ կայ ... · տայ Թօրայ ...
տայ կիլ էյ ... · ... կանէ ... տան
տայ ... վաք ըն ալ ալ արընայ ·
դ... քայ նէ քի Թօրայ ...
... · ... խայ ... դօր ...
քէրաք · տայ ... կարպալաշ ... մա
կայ · օլ ... Թօրայ
նըընէ · ... · նէ օնի կանըընայ
նէ օնի կանըընայ · ... պօլ
մա · քիմայ քօնտ ... · ...

քայուդրու։ Երիքեզ տայ օգդամ
խարշէ սօզ լանման քեայ կեր հոմ · ան
ընկ քե պէ քէչէ օլուանու տուր · տայ
ան ընկուշ ուն եանկ ի Թորայ ալայ
քօրկ ուզ լէսէր · քե քեմ այ Թոր ակայ
ուդրու պօլկայ · տայ Թոր ասէնի
հեշ գորկայ ան ընկ քե պէ քէչէ օլ
ումլուտուր։ ան ընկ ուշ ուն հնազ
անդազ լէս Թորան ընկ գուշ ունայ ·
գունդրայ եդիլկան · ալայ որնեշէք
Թենեկբի կայ ուդրու հնազ անդպօլ
մանկայ · պուլայ Թոր այ գորկուզէս
իր · ն եշէք մունատայ այդ էսէր Թորաս
ընա ան եմէն ենենկ · այնէ ծնկունայ
նէ սծնկունայ · չէս մայ պօլմանկ այյ։
Աղ Նոկ լամնէսէր դեք հրամէնի լարասա
նայ։ Եկար խայան քլասայ պօլուր
քե խանձկայ ալմայ · պուպրուլ նուն
տամն Թորաս են ենք հրամէնի են ենկ ·
Եօխասայ քե չէկայ քե ալար նընկ
Թորաս են տան պօլ մանկայյ · տայայ
ըր պօլի ան կայ հրամէնի Թորաս են
տան · աա ես լանկան որ աէ Եղայդէշ։

ծդ Գաւ· հրամնից ալալարկուչ ոմն որ լեալ վարդապետն :–

Պուխար և ամն ընտանամն Թօրամն ընդկ նե
պէտքէ տայ պօղ մասագր ալ ընդդր մակ
այ· որ էայ լար նրդնկ արաա ըդ խօն
չու սասնայ. քեննաքնեթակ· խայաք որ
էայ լար նրդնկ հրամնից սա ըն պէտքէդ
քամնար· որ էայ լար պէտք քիդ իէդիր
իլկարկի լար· խալկամն լար ընայ· ող
տուար օղ լամ լար ընայ· խալոր
լարիկ լէք· նե քի Թէնկրի տամն սալ
կամն էտի սից կայ· որ էայ լար· էայ
օղ կայ իկ լէք· սով ուն տուար ափ· կկիր
լէք սից էօ վուխնու ուժի վադ էդմայ
ալայ խարտաչ լարի նե չէք էադ
լարը· գօնուլուք դայդադ մայ
տայ դիրիլ մակայ· նե չէք սանկայ
սէն ինկ աԹ անկ տամն խալ արկամն
տր· ալայ դուդ մախ քերաք սէն·
այ օղ կայ նրդնկ ժար անկ լիս ընքեն
տինկայ ալ մայ: այնկ ար քի քիմ
էսայ սէն տամն իլկարի· էկիր լէք
պիլայ նէ մայ ալ ըքէտի էսայ· ամն
ընկ քի պէք իշու չուն քերաք պար

կայ սէն Թորակայ :—

Գլուխ դանըլս լնուշունն :— ծէ

Տայ Թոր այսպէլայ պուխ խուրէյիրայիդ·
սիրդ կայ· քի պիրդ լամէր ըամէնի Թորայ
սըռնայ· պիր գիշէրինտէնկ դասն ըլս լէսը
գէ չմասս· ուսայնէճմայ Թուկում· եօխ
սայ դասն ըլս լէս· Ք· եայ Գ· եախս չէ
գիշէրինտէնկ գուշուն պայրամը ։ էկ ար
դիմէկսայ· եառ դուշունմէկ ալնըրնայ
եկիրի դասն ըլս լէս պէրսայ· Թոր ածէլ
լար· եայ Թորայ· ճանըր կայլար· քի
օլէկիրի դասն ըլս լէս պէրկայյ· ալլայ
Թորասի պօլ մախսուքէրդաք· նէ չէք
պարրչայ եասմամնէրինկ· Թորայ ալայ
պուխուր խյիր։ եամն այ Թորայ քորկու
գէլիրս քի դասն ըլս լէս պուխուր ըլս պիլ
այ պօլ մախսքէրդաք· Թորասի ալնըրն
այ էրմէնի նէինկ էդ քիր կայ· էրմէն
ի ուսսուտնայ· էրմէնի Ք· եայ Գ· եախս
չէ գիշէ լար պիլայ· խայսի լարխնայ
դիյ ար խնամն մայ։ նէ պիր օղ կայ
ծնունը պօլ մասսդըր դասն ըլս լէս քայ
քէլչիր մայ· դէք էրմէնի· ծընունը·

նորմենոյն ուսմանց · խօսէ ամն է զիմենայ
զէնովքի Թօրգոմայ զեղբայր հայրապետին
տօղ լսեալ զենովքի եւ չէր · զերբայ մնա
զի տօղ լսեալ ընդ նմա · աւելի չայ պետեայ
եւ լեալ դո · զամն զինէկեր մեջ դամ
գօնու լուր · զլաւանալեաց · եւ մնալ · ամ
ընդ զի պետք եւ · խաւրելի տեր Թէոփի
կայ · այս այրի գօնու լուր զայ :

ծը Գլուխ օրհնութեան զինչ ուսուցանէ զինդու զայլոյ
զինդինեան հրամայեցաւ ընդ այլ :

Լ կայր զիմէնց առընթեր հրամանի եւ ցաւ
ընդ այլ · եւ դարձուցանելով դառնալ ուղևոր
օրհնութեան զինչ · այս զինչ այսպ պետ
մաւեալ · զի մանաւանդ օրհնութեամբ · օրհնի
դայ եւս ղուչի · խաւրել լաւել պետեայ
զեր մամ նորին · զանխնամ զերբայ ·
զիմ նմին հրամանի ցաւ ընդ եւ չէնայ այր
ըլ օրհնութեան զինչի եայր ընդ զը ·
եայ խայլն զերմամն նորին դուռ Թալ
ունայ պօլեայ · է կայր օրհնութեամբն
գիշերին դար մաւալ լար · խայլն զի
օրհնութ տու · օր գիշերին · նայ օր չափ
դայ օրհնութեան զինչինին պաշտն

գիտմայ պօրճ լու տուեալ Թօրանայ.
ալէ օլ օլտուրկան նըընկ խարր տաւճ
լարի տայ էոկլուխ լարըր. իգտամանի
գիրտը էկիլէրինի օլտուրկանգ գէրճէ րնի.
էկ արգէրանի դար սարլար. անընին
գի պլէգ գէճի օլտամլըու տուար. խայ
ոլ գէօլտու օտու. —

Գ ամէ իշխող մասօղ լանը. մըընկ աթասընայ մանասընա: ՃԺ

Էկար գիտճսա ընինկ պօլսայ սօղ
իշիդ մասօղ լու. տայ գլամասայ
աթասա ընինկ. անասա ընընինկ օկուդ
ուն իշ խոսայ օկուդ լակ անընայ:
գէրտը անընինկ գի պլէգ սօղ իշխող մա
օղ լանը գէլ գիր կայ խարտ լար
ալընըն այ. տայ կէ լէ կէդ գայ լար
օլ օղուլ ունայ. օլ էամ ընոսձօն
տայ սօղ իշխող մասուձ ուն. օլ տուար
գիտարուձ չի պօլկայ. տայ ծըմ գի.
անընինկ գի պլէգ նի. էսգէ Թօրայ գօր
կուզ կէտիրդաւճ լամայ. տայ է անըկի
Թօրայ օխուճ արդ ըլըր. նէ կէգ աթասը
ըն անասը ըն Թոմկայ. տայան ընինկ
գի պլէգ էաղ ըլուճ ուն. գի սօղ իշիդ

մաս պօղոտոյ լսոյր աթոռոյ անուանի
անընդհատ քո պէտք ողորմութեան քերթեալ
մահկայ. պատրաստելոյն լեր դառն: այսու
պտղաբերութեամբ մեծին լսոր ընդհատ ոք: —

կ գլուխ. խնամակալին լուսաւորչին սուրբ աստուածածնին.
արդ ընդ ա ըն ընդրջոսն. —

Ի խնամս քո եղ ընդ սոյն ողորմելոյ
երկնին. եւ այլ արդ ընդ այլ ընդին. քեզնա
պէտ իւր մահու քեզ լուսք դոր ողորմ կայ.
պտուտոյր քեզ նեկ մայ օղ ուր լսոյսայ
փոխութեայ պէտայ. օհաս լուծ մահու
քեզ ուր ալք. սոյս սաւընդհան թեշնի սա
ըն մահու քեզ լուսք մաս քեզ չայ մաղուն.
փոխ քեզ ուսեսայ. սուսայն ընդ քո պետք
թեշնդուշուրհան պօղկայ. սայ
սախն լսմկայ երասայ. եւ քեզ թօրայ
պատկայ. ընհուզ լեսլր. եօխասյեան
կիթօրայ պատկայ. գործուզ լեսլր
եկաւր քո մայ եանմանհեն խոլ ընդայ
ամայ դառն ընդ լեր պէտայ եւ քեզ ուսայ
լսոր ուսանայ. եասկանի գերի լաւր պէտ
այ. գ. գերեպէտայ պէտ լինել եսմին
անընդհատ քո պէտք ճագսայ ընդ արդ

մասն քերականք. իսկ ընթացն ընդ այս զոր
այս։ Նկարագրի բուն է ասաց տառն մասն
քերականք։ Եւ կարդ լսար ... է այս
եւ այս զօրէ նորաւ զի. եւ մեծն լինի ու ...
պար չափ ընդ ընթ. պատճառն քն ս մասն
քերականք. ամն ընդ քի պէտք քերել նոյնն. այլ
այլ Թէ որպէս է ամն ընդ այս օնոմ լաւմասն
քերականք. ամն ընդ քի պէտք է ամմաննդու
չի լար։ Իսկ քերդ մասն ումեմս պար —
կայ. օղոր մեծի Թէ որպէս թէ կատարել
տար. բառ չամ մասնին քի պէտք է
լարուչ ուն. եւ մէջ նոր լաւ իւր նուս
պէտ ընդ կամ տար. Թէ որպէս . նէ
մեջ նոր ընդ մասն պատք նուս։ —

Գլխ. օղ բաժնու օնոմ լաւմախոնչ ուն։ — կա

Թէ որպէս մերձ պէտք իմ պատ երբ մաս
դիր ողբուն. եւ այս գիծ օղ տառ ու չէ
նի. օղ տառ ըմնայ. այս նէ օղ կամն
ամն ընդ քի պէտք նի օրում լաւնի. եօ
այս ատ այլ ամն. Թէ որպէս պէտ լայ. այս
եւ իսչէ դ ամն ընդ ընդ պէտ լայ. եւ քիր
կայ լար։ Եւ կար քի մէջ այս այդ այս
քի մասնակայ. քի գիծ օղ տառ բուն չէ ...

տայ անձն ուսանողացն է դպրաց իմաստնոց
պօղ մանկանց. օր. զի եթէ քերթողն ոչ իցէ
նախ իւր ինքեան խօսել ընդ այլս. տայ այլոց
ճառագայթեալ պիտոյս. այն ըմբռնել պէտք
գեղեցկին օրինակ համեմատ է երաժշտութեան
այ զի երկրագործն պտղաբերաց. այսպէս
քանն այսպիսի: Եւ այս է որ մեծն երգէ
նի նոր այսպիսեաց. այլ ըմբռնէ ոչ
ոսկին ոչ ուսեալ. տայ իւրաքանչիւր. տայ
եւ դպրաց մանկանց. ամենայն ամենայն
ուղղութ. օր. զաւակ այլ է ասէ դասել
լար օդ լար. օրինակ դ ամենայն եղեալ
այր. նոյն չէ եւ ամենայն աղօթէ. օր
դուրս ելանել պիտոյ այս տայ ճառագայթ
պիտոյ: այսպիսի քննեաց քուն
պիտոյ քանզի գիտնաց ոսկեաց. զի
հաւատն ըմբռն. տայ ուսեալ յաղթ զի
ամենայն օրինակ օդ դ ... եւ այս նոյնպէս
քուն պօղ կամ պօղ եւ յետոյ. քնն
ու սուտ. ամենայն քննեաց լուսաւոր:
կբ Գլխ. գիտնաց քի գուշակեն. քայ. խաղաղութ. քննի
կայ. եւ զխիղճ օդ լանկայ:
Է կայր քննեաց. գիտնալ ամենայն

խաղ տան տան. եօթանասնայ. խաւարայ
է այս խաղներ. որոյ անն ընկ. քէ խղճ. խղճ
օղ լուսաւոր լինայ. որոյ անն կարգեալ
է դքայ. անն ընկ. քէ [illegible] քաղ է եգու
չի օրհնել զու [illegible]. այն է կար եդքան
իշխ անն ընկ [illegible]. ձայն գործ կաղ լաւ
[illegible]. աղ պատմութե կըր [illegible]. որոյ
օկտ[illegible] լան մանկութերայ. Թօրդ[illegible]
[illegible] օղ լաւ զ լին տան պէղեայ.
[illegible] պէղ այ. օլ Յօրման[illegible]
սիզ մեծ քառաչան.

Գլուխ դարձ մանկա ուշ անուն նեղմանի: կգ

Եկաւ քրիստոս. պատմըլըրեկաւ էօլ
պէղայ. [illegible] քորեայ պա[illegible] կան
դուրմար խարաման. քէմ այ գիպօլ
այ է կար անն ընկ խոնչու սուձմանի
եայ [illegible] ան խոյ[illegible] կայ [illegible]
նէ մայ ալ մին չայ. այն է կար ան
ընկ քէ պէք դումար խարայ պօլ
այ է իր [illegible] դըն պէ լին սիզ գէղէ
նիսնկ. անն ընկ քէ պէք դումար խար
անի. անն [illegible] լաւ քէմ պօր
ան քօր [illegible]. օլ պալ լար կան դու

վարմնի· զէրայք ալկայ դուավարմնի
տայ դամն ըլս լաղ-քաշ-խօսն շու լար
էնտայ ·զի ան ընկ զի պիզ դու վար
դաբ դըռմ պու լար կան· պէ լկիսիղ
գէչէ նէնկ· տայ զէրայք անխուզամ
ալայ սախ լանկ այ ·զի էյ աղի է այ
պիլյի · ան ընկ չխ զէն չայ· այ պիլյի
օլ դուավարմնըննկ էր գիր տայ ·զի ան
ընկ դու վարըլ ար· զէրայք խայդ
ար կայլ դու վարըն - տայ խալըճէն
Թօլանկ այ· օլ գէչէ կայ ·զիմ դուղ
ուք էյ սի· հար պիլրի դաբ զ ան իճնի·
Թօրայ ալայ պուխուր էսիր սախլամ
այ· տայ էդ մսկայ· ախ չայ Թ͞ն օք
բախ· տայ պայրչայ օղկայ նէմայ
լարնի· անընկ ուչուն ·զի պիզ խմ
զըրխդան Թօրասըլ· զօրկուզ էսիր
պար չայ նէ մսնի դաբ զ ան նըլ·
խայդ արմայ գիմ նէնկ տայ պօլ
սայէսի · ալ ըր ամէն դաղմըշին:—
Իկի դուր ուք դուր պուէ րկայ մսնի
խօյ ուք· դամն ըլս լաղ զայ խօսն շու
սնն այ· տայ խալանկայ- էայ շաշ

առ կայ. քեզ օգ կայ ողջոյն գոհանալը
խաղաղըն այ տր. —

գծէ. քրիստոսայ գիտնոց պետեր եօթնայչէիտաց : կդ

Քրիստոսայ գիտնոց պետեր. եօթնայ
չէիս սայ. եայ պատրկայ. աւ ապ ատին
խայտնայ. ներեմայ սաղ ամ այեօղ
ուխտսայ. աթ դան էիս ըղ մախ.
այղպոյ. աթը գօէ լուաայ դուղքայ
եայ արապատըս. պաղ չխդայ խաղ
կայս. սայ չիխմայ պօղ մակայ. եայ
անըն քի պէք աբատպայ աթ դար
ըղ կայ. եայ անկայ: եօղ աաչի աաղ
ըէ քէդ մակայս. նկար սաղ ըէքէդ
սայ. օղ չանխդայ պօղոխ անի թօր
անկայ դ աըդ մայ. խայտն էն քի թօրա
նկիրը ըէքէ խնայ գօրայ օկտաղ լամախէքէր

գծէ. նէ էի ըղ ըխ պետեր թերայարնի գիկայ լար : ասէ կե

Թօրայ քոր կուզ խնդր հրամանլար
կայ դէն մասագրխատըն գիշերներն
Թօնաւ իչ էնայ խաբ ումայ. աղ այօխ
խաղըն քիչի կայ դեն մասագր. նը
քիչիշերներն թօնաւ իչ էնայ խաբ ումայ
պու իչ թենկըրի կայ ուղ բու տաղ.

անընկ ուզուն զխմուն ինքի պէք
օխշաշ սիղ զէմ էնիչ· ան սասնէքոէ
եւամ ան լի պօլ մայ պօլ ուր· ան
ընկէքի պէկ զքի մեծասայ դաք ու լկան
պօլ կայ յարդ ըլսալ լար: զարող
չիլար օղլաշ· օկուդ լանքայ-
սայ եւաղ ղուզէ լար· օղլաշ:~

կզ Գլ. ով եւսատմախուշուն :~

Պ իլմէզայ զի եւանէկի ով եւսատկայ-
սայ եօղ արդ ընկ ան օք զլանկայ
սէրուս դիդ եդմայ· եւս արէկ ան
օլդուր լու եւսամանկու զէրաք-
կան օքնի· զի զիմեծսայ ուսսուն
սան դուշ մանկայ: էմէդ քեքէրաք
լէր· եօխ սայ ալայ դուդ զայմէր
զի խայնի ով տայան ընկ զի պէք
սար ամայ եօլ ուխ մանկայ· էմէր
զի զէմեծսայ· ան ընկ զի պէք կան
օք դան էքի ըլ սայ· էսքի սուչման
նընկ սար ամ սալըմ ման· ով էյսա
ընընկ էկէրլէքի անսայ եօխ դուր
ալէ լուծնի քաչ ան սաման օղ
լաշ դարդ մախքէ րաք:~

Գլուխ· ամենակալութեան· և զի փառաբանութեան· զիմաստն ընդ նմա ԿԷ
ով ունի այս եւ այս դառն հոլ ունայն ներքս այլոց չարեաց:

Իմաստք գիր կայ · այսր երեքայ · եւայ
դառն լուծ կայ զիմաստասիրութեան գերարար
մարդոյ· քի գերեւ օրհնայ քեզառ
նմանեն ատելով ուխտն· եկաւոր նմանի
խոսք ու այլոյ ուղ ամայ անձն պօղոսի
եղանակաց· եկաւոր քի ունել այլոյ·
նու մայ զերանն եղ դի եսայ· տայ եղ
առ անձն դառնեքայ դառն ըլ ըռնայ
քեզառն նմանի· զերանն ընդ եղ առ ըռնայ
Թօղ ամանին քերթողք:

Գլուխ· զմիայն· զիմաստն ընդ պօղոսի ըն ընդայ գիրկայ: ԿԸ
Եկաւոր քիմայ· քիմ նմանի պօղոսաւոր
ըռնայ· գիր կայ· այս խնդրին եղեքին
տանն պաշտամն· պօղոսի պատմութեան
ուն պօղոսան ընդ նման նեչայ սով
մայ· եօթն այ պօր լուն ըմդան·
նմանի չխպարայ պօղ մարդոյ· ան
ընդունայն զօրութեան Թօրայ այլոյ
այդ ըլ լինել քի պօր լուն ըլ լար·
քեզառ եղա ըն ընդ եր քին տան
պաշտամայ· գիմայ նմանի պատմա

կայն · այնոք պէտր պօր լաւ ընդ դան
նե մայ չեխատր մայ ետեալ ..իէ եօխդ ...ր ·
եկար զիմեմ այ պօրլաւ ընդ դան
նե մայ այ այ · այլ լաւ ... էրն
ընդ նէրքէն տան պարտէխայ · տայ
ան ընդ քէ .էքէշ գայ ...րօվ
կանն պօղ այ · ն.էն խն տայ էշ խնայ
գէյ անհ դ էր էտայ քէ ... · պէտ
խնայ պարք հայ Թօռնիկեայ :

կթ Դասք · Եւանկի գլխոյն լաւուհան :

Եկայք քէ քեխմայ եւանհի քերթող
պօղ հայ · անհնար գիտ մարգարէ դեր
հայ լոռեկայ չեխ մայ · անդրանիկ ուղ
ուռքէ խոսրէ այս գլէս անդրանիկ
մայ եօղ ուխ մարկայ · անն ընդ ուղ
ուռքէ անն ընդ քէ պէտք եւանհի քերթող
նէ · Թօրայ · նէրքէ նդ խոր անդ չէր
ով տան · քէ քէն անհինհ եւանհի
ուլ ոււք ընդ ուպէ լայ · այլ ուռկայ
լար · ով լարն այ քէ նաւ լարքն
խնկ · պէտ էր մէն քէ մէնքէն նե Թէն
կեր սով ար · այս պէ խմնա դր ով
ար ընդ ով խնայ ... · դ էշ հայ

եւտա· եւս խնայողու· զի եւամենի· զեւս
ով մէջ խնայ· եւ օլ ուսու զեւս եաւի· ամեն
ընդ ուժ չուծ· ամեն ընդ զի պետք եւամենի
զեւս ով կայ· եւ ամենայն ամենայ զեւ րսպ
մասունք։ Եր մենի զի ատալ ալ նալը Հ
պօլ կացական ընդ ուժ չուծ զի պօղ
լու ասումը չեղու մէկայ· ամլուծ
մանկ խնայողու սով ուզ լու պետրեծ
մանկզայ եւայ ծօմարդ մէջ զայ։ Է

Գլ՟ է· խօսք դիմնի մանն ընդ ընկ։

Թ օրայ պետկայ· արդյր ունկ եկզաւն
տր· տայ դիկ կաւն տր· զի խօլ դիմնի
մաւն ըն դասաւ նաախ խօս մակայ լար
նէ ուագաւն տաւկի դաչին· նէ դիմպ
ին տաւկի դաշին։ աւն ընդկ զիլայ
մխա զենդիր մէջ եդառ։ եաւնկ ըլ
կաւն մուն ինկ զինէ մաւնի հաւլեկի
պդյր ունկ նի· Թօր աս պետլաց· օկաւդ
լաւն մախ զեր ազ· զիդ արդ ընկայ
լար աւծ աաւն· զի աւն ընկ զի պետզչես
իր մաւն նար· դաւն նաախ խօս մականլար։

Գլ՟ է· պօրձ ուրչոյն դասանաւաւց։ Հա

Ե կար պօլկայ· պօրձ լուսասդրաս

Նախ ողջ զե[.]մեջս անընէն · վախըդ-
պիլայ ինա ան ընէ պէրկան գունահլայ
տայ Թօլամայ պօլմակայ: Թօրայ
պու խարլըղը — լին անըն կան գիչէ
կայ · ալկայ ուլ ին տան դուշմանախ
պօլ · [.]ուն ... գուզ պիլայ Թօլ
ուլ է դ մախտուզ ... · էկ ար պօրչ
ըու—է աս[.] չի գօնդու— պիլայ · գու[.]
Նախ Նըր պէր մայ գլ ամ[.]այ պօրչ
էյ[.]ընայ · պուտէչ պիլայ պօր չէյ
ա[.]պօլ ու[.]ու մայ : էկ ար էարլը
գիչէ նի խար[.] կան պօլկայ · Նաև
լէ Նէ մայ անընէնկ զէ պիլէ դ ու[.]ման[.]
պէ[.]կայ պօր չէյ [.] ընայ : անընէնկ զէ
պիլէ դ ու մնախ · զէ չայխար ընայ
խոծ մայ · պօլ մադըր · պօր չէյ [.]ա[.]
անընէնկ զէ պիլէ դ ու մն[.]ին խադ-
[.]ր մ[.]ի զէ [.] · անըն կայ րզ [.]մ[.]
զէ[.]ւ ըզ է [.] · տայ անըն կար [.]ց[.]
պընէյ գունահէ դ մայկայ անընէնկ մեա
զէին լէ զ էնայ գու[.]այ · գի Թօլ[.]էդ
մայ պօլկայ :-

ՀԲ Զատէ Թօրասի խուլ խուդայընինկ :-

Բօրայ պիլայ. խօյ կանտար դէյմա
դըր. խուլ մ խուդ անընդին. ախչասըն
գէամանկայ էալ ըննաւն. տայ քէչ
իքի դիրամանկայ էալ կայ դ ուդ վէրան
ըննըն. էայ խուլ կայ էայ խաթըր ատաչ
քայ ալ աթըն ընին վախդըր չէկ քէն
չայ. կօտնաչ պատդ քէնչայ. խոալ
ուխ էդ քան խուլ ըուխ ուն Թօլամ
ախ քէրաք. պիլէն տան օդ ըաչ. ան
ընկուչուն քիամիս քէն տիր. տայ
իչ ան չէքմ ան տատար. քէ օլչաւ
դէրըլիքէ. քէ գուսադուն մախըլը
էպէր մանկայ ԹԷնուկրի կայ. տայ
ան տան դուչ քէյ էտի նէ մայ էաղ
ըլաքայ. էդ քէն չայ էտի ան ընին
մաքէն լէքէ. քէ ան կար պէր էն
իբէ տի խուլ ուխ քայ. անընէկուչ
ուն. անկար դէյ մասաւր խուլուխ
էդ քան ախչաս ըն քէչ իքէ դիրմայ:

Գլուխ. դուս լաքտանն նէ մայ դուտմախ ալ մանկ այըլար: — ՃԴ

Բօրայ պիլայ խոյտ ըմկան տը դիրսալ
խատուն լար տան. դուսմախ ալմա
կայը լար նէ մարտայ. նի Թօն օքրախ

նորօգելոյ նորէ մայ. այլ ընդ զուարճու շքի
պէտք այլ մայ՛ պօղ մաց եւս լար դ․ առ
նախ օրինաւնայ։ է կայր քի օգեայ
Թովմասայ. Զոր եւ երկեանէ ասայ. դաս
նախ այլ մայ. գոյ լար ասան. ակէ
ազի գլխոյ եր մեն որ Թովմաս ընթայ. անձի
դէպ կամն առ. ան ընկ ուշ ուն քի Թովմ
օբ եւ քեր պաք եւ ատեր դուռ լար
կայ. Թէեւ կէր նոյնպէս պատր ուխ ուն
ասան. հաղ աւատ պէր նմանեսցէ
պք դուռ խաղ ուն լարեալ։ այսպէս
դուռ լու քի Թէեւ կէր ճոր լուս դլար
կայ. քոյր կուզ ան հաղ աւատ մարդ
ԾԴ ատ։ Գլուխ խաղաղութեան ոչ ուն. քի է քի ի հինգ ուրոյ
քահանայ ապրեալ։
Յ. այսպէս. է քի հի պետի պետի պէտ
այսու րուշ քայ ասրը եւ մանն նոյ
խաղ ըն գի հի այլ ար նորին արեա ըն
նոյ դուշ քայ այնր մաեայ խաղ այ
անձի. այսք լաեայ ան կայր պօղուշ
մաեայ. քի քի եւ ե ել ըեր. այս
եւ եւ երկ եր քուշ լու կայ. այս օգեայ
նաեմայ պէլայ։ պօղմոյ եւ պօղուշմայ

օղորմութ[illegible] քանզի ծիծաղ լուսոյն պայծառ մայ
նաւ պէտք զուր ընթերց պէտ[illegible]այ · [illegible]
[illegible] քի խոս վասն [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Թօրայ
[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] քի պէտք · [illegible]
[illegible] [illegible] քի ս քայ [illegible] · [illegible]
ընդ [illegible] քի [illegible] [illegible] ընդ քի
պէտք էր ի [illegible]: եկ առ Թօրայ [illegible]
[illegible] · [illegible] [illegible] [illegible]
ընդ քի պէտք [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] առ մայ ·

Գլուխ: [illegible] քի [illegible] գերեզման մանն [illegible] ՀԵ
[illegible] [illegible] առ լռութեան : —

Բ [illegible] քի [illegible] գերեզման մանն
[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]
առ լռութեան · [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] · [illegible] ընդ քի պէտք [illegible]
[illegible] ընդ քի պէտք [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] քի [illegible] · [illegible] ընդ քի պէտք
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] քի պէտք [illegible]
[illegible] · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ընդ [illegible] [illegible] [illegible]

տայ անօրէնն աստուածութեան. անձնաւոր
ըստ պէտք մարդկութեան. անօրէնն զ
արդարս ոչ եղեւ ուղղան եւ ազգ ըստ ըն
օրինակաց անխիղճ քրիստոնեայ լինի
զամենեսին սոյն մահու քերան. անօրէնն
զիւրսն եւս ըմբռնեաց իւր եւ տէր
զինքն օրհնութեանց. Թօրգայ ալպօսն
գոր կոչի զխոր։

ՀԳ Գլուխ. անօրէնութեան որ զինուորս քրիստոնէից օրհնութ
եան սուտ ակնառութեան.

Եւ ապերախտ պարզ ըմբռնած քրիստոնեայ
զիւրսան այսինքն ի մեծն սուրբ մարդկան. տայ
նա ստուգ մանկութեան սօս մարդկան.
տայ անօրէնութեանց զիւս զինքն եղա
նայ. իմ արդարս եւ ըստ ամենայն.
տայ օր աւուր մի ըմբռնեալ մարդկան զայ
աչքն զինքն անձին. տայ օրհնութեան
ալպօս տան խնայեսցէ. Թօրգայ ալպօ
սայ անօրէնն զիւր պէտք զինքն օրհնութ
եան. մանկ Աստուծոյ անձն եւ այն ըմբռնել
մարդոյ. եւ կարէ անօրէնն զինքն պէտք
ինքն տայ յաւէտ եւ օրհնեալ սայ.
Աստուծոյ անօրէնն զինքն պէտք ինքն.

աղբայ օփդորդ կեկեր ։ տայ ջիմ կռն
ընկն քեզ կեզ ելաղ ընկերեդ այս · խօս
տով անձէն պօղ մանու քեզ րակ · տայ
լուս դ զարդ մանու քեզ րակ ։ եկարքէ
քաղանայ եօղ լուսխ այս անդընկեքի
պիտի ի չուէ այս · պատկառ լեր ընդայ
նեղեալ այս զէյ ան եդ ձայնդր · եկար
լոյսէ պօղ նայ · անդընկ քի պիտի քեզ
իօղ առուր կամն · պօղութ դառնամ օղ
մայ եփիտօմ տայ ։

Գ. ճառ օղ լանդարդնէին քեզ ընծայ իչ քինայ տայ ԿԷ
խօր լի այս տայ ախոլան մակամն ։

Իւմքի նրա պերկայ օղ չան լար
ընդայ · եկեքինայ օհմանկայ · տայ
պերմանկայ անդընկ քեզ պէ օղ լան
լարն հի առուայ այ · պիտ դ իւէ քայ
եայ քեզ չակ այ պօղ ալէ միօքին ։
Թօրայ քոր կուդ կեկեր ան ընկ քի
պիտի օղ լան լարնի հաթառընտան
անհաս ըն տան օղ լաչ ռա դակայ
եայ քեզ չակ այ պէր մայ · տայ օս
քայ լար ըեար ա լար ըն այ տիրայ
տայ արզանի պօղ լիայ լարքաշ ա

Նու մեն քայ · եւս ենէն քէշ ական այ ·
Եկաւոր քի աթոռոր սոնկ բայ · օլէնք
ըէր պէրլայ: պէրտմանկայ օր լանըլայ
ըէն ուսւող ուլուկայ · օլ տուրսա ձերէկարի
Էդէրտարէր դուք օն նուսնկ · տայ կան
ոսնք պէրլայ · ասար լանըմ ախտքէրաք
տայ ան ըննկ քէ պէրք աթայ խար
ղշ մէ արէք · ան ըննկքէ քէնքէ աթայ
ոչ ոննքէ Թօրայ պէրլայ · պոււխար
կանտար: քի աթայ լար քէնն ըսլանը
ըն ըննկ օղ լան լար ըն աասխըլանկայ
լար · Եւ ախոճի օկուտ պէրլայ · տայ
խորխուն դիրպիմայ · տայ պուխար
կան ըննայ Թէնկրինի նինկ: քի Թէնկ
րի նինկ Թօրասա խնասան · տայ խար
խուն տասն տասն չէխ մնեկայ լար:

կբ Պատմէ քի օլուր լարաթայն ըսնայ ըսնայ ըքէ քէտալար:

Ո ւյափ տայ օղ ու մնղ: քիրխար
ան լարնըննկ: քի ասլ կայ աթայ
ըն ան ասըքն տայ քէրդքայ · Թէնկրի
նինկ պայրը ուխան պէրլայ · ան ընկքէ
աթայ անայ · պու դուն ասխը լանկ
այ լար օղ ուլ խղ ըն: քի քէնն ախ

Հար էւն էւնկ · պայղումբարըսը այնլայ խասդ
Հար ընտայ ուլ չաւատմանկայ · տայխըլ ըլն
Հատրընտայ: այնէկար օղուլ խազ աթաա
ընտայ ունաա ընտայ իշէյդ մայ քլամ
սամայ ուհարմսըն կսասն տայ էախս
չէ օկուշուն էնկ ի չշուշուշ · ան
ընկ քի այնէք օղլան հար· խասըրղըշ ալ
օր նմանայ դ ու զ ադ մախ քէրաք:
Արդ ընկ ուչուն Թէնկրի ալ այյ պու
ֆարուզ դուզ· Ենկար խայաթ աթայ
անայ քէնտի օղ լան Հար ըն օկուշ
համմամաայ · Հօրմաթ ալ Թէնկրինի
նինկ պու խարկան ընդայ քօր այ· դիր
իլկայ Հար· այ օլ պայյ ու խոնի աթ
ան ընկ ան ան ընկնի մայ կայ դուշ
մանկայ Հար· ան ընկ քի աթայ անայ
պօլուր Հար· ան ընկ քի այնէք օղուլ
խաղնի քէրի · Եղ մանկայ · Արդ Եկպու
կունդէկի վախըդայ · քօէ էօլուխար
քի իկի աթայ անաա տանը · Հօրմաթ
ալ եւլ անը քէնտի. Եր քինայ օղ
լան Հար· քէրի պօլուր Հար · ան ընկ
ուչուն ան ընկ քի այնէք օղ լան Հար

խառ ղ Հ մէ տիրլար ։

ՃԺԹ Գամէ գհմ Զէր ովկայ . պարսայ ։

Պարըլը եկաւ Չէրօսվկայ . սայ
օլ տառըլկայ ան տայ գէլհի . ան
ընկ քիպիկ քէհզի օլատառըրուզի .
ասրի աթ աւլար նընկ . պայր տախ
լարընն տատան . էսգ ըլխ օրնատւնայ
սաղ ըհ լան մանկ այս խալսանինքի
պիզ տայ . ալայ սախ լանմայ քէլ ար
պիզ . աղ պաթ աննընկ քէ պիզ օլ
տառըրուզի պօլուր պօրհու խասա
ովանիզ պօլ կայ . տայ լածղառնէքայ
օխզաւզ մէ . Թօրայ ալայ պօխարէխէր ։

ՃԻ Գամէ բէհշ ագար լար նընկ ։ —

Էկար բէհշ ագարքէ իլմէս աստան
նէմայ օղուր լաա այ . բէհշ աախն
իհ լաանն տայ քէնն ափնոֆնկ . խաչան
նէմայ անկար իհ լաանայ պէրայ
լար . տայ դար . ուլ տայ ան ընկ իհէն
այ քէնն ափ ու էսլ մախ ըրուզ ան .
էքիքէդ . Թօլ ամախ քէրապ . օղուր
լուխնի . էկ ար ան ընկ ուանայ սէդ
մաաալար . քէնափ պիլկայ քէնափ

նման են ընկեան ըմպելայ ։ Եւ որմէնեւ լար
պատուաստ անել գէնատի լաւըն ար
աստըննայ · ասնի լաւն այ լար ։
Եկար էրմէնի բէշ աքաղի օղկայ
ձ նանըն պէրկ անել իշ էնի տան օղուր
լաւ ու խայտի թօրասայ օղկայ ձեռ
օղլուկուք դուր · օղթօրայ պիլայ
օկ ուդ լան մախ քէրայ ։

Գլուխ · Նախըն թօղկան օղլան լար ուղըուն ։—

Եկար օղլան թօղսայ · դիլ սիգէյ
խօղ խոյտի օղկայ · պօղում լար ըն
տան · օլ չանխ դայ ան ընկ քիպիք
օղլան · Նախ ըս դօղ կան ըն տան
ժարանկ լէս էդ մաս · աթաս ըն ընկ
անաս ըն ընկ ինկ լէք էնայ · նէ չէք
թայ · Նախ ըս լէս պիլայ թօղկան ։
Եկար թօղկան տան սանկ բայ եօլ
ուխ այ նախ ըս լէս · պատ տուրախ
ախ լէս սօխուրլուխ · էայ քէ լէ
քան լէս · էայ սադ ամ տասան · ան
ընկ քէ պիք թէ լէր կայ · քի ուսուն
տան էնկիլ պօլկայ ։ Եկար ուս
լու տայ պօլսայ · խաչ ան պօլմայ

կայ դուր ձայն. է այս զի բայ. այսպէս
ակազերպակէն. պօլմական դուկաւ
լուծման: ուստի ամն ընդհկ խաւսք ասաց լաւէթ
օրինչ անուն դրայ պօլկայ լար. գիտէն
կոր ամն կար ստող մը պէրկայ. այս
նախ ը. ըստ ընդայ պօլուշգայ: ամն
ընդհկ ուղղութեան. աթուս ըն ընդհկ ամն
ասա ըն ընդհկ. խաւսք ասաց լաւէթ սախ
լակ այ լար. ամն կար ամբրայ. գէ թեկն
կոր ամն կար ստող մը պէն. կայ էնկար
սատղայ սայ. գէ րագ խաւսք ասաց լաւէթ
ամն ընդհկ ուղղութեան. պէ րկ այ լար ամն
կար. էկ ար ստղայ ձեռայ. ամն ընդհկ
խաւսք ասաց լաւէթ. գէ րագ ամն ընդհկ
ուղղու. մը այ նախ. լակ այ լար ամն
ՃԷ ամն ընդհկ օղ ում գրեն ուռնայ ամբրայ.

Գլուխ իւր կանոնք ուղղութեան:

Պ իր պէգ իր կամ. պիրօսինայ նկամ
այ խումամ աշ սատ գայ. այսպէս ամն ընդ
գի պէգ իր կամ. սատ գամ խումամ
նի. խաղէ պօլկայ էայ չուղ րագ այս
պի կէյէ ոի. ամն ընդհկ գի պէ գէն
ոիտոինկ. պուղաւխ խումամ աշ էն:

տաղի մախտն դանկլայ · ամէնտ ընդ քեզ ·
քէ իշկէ տէր ալկէնն · տաղի ալ տանկլայ
ալ կանն քէչիրնի · տաղի օլ պէզ գէրկանն
իշտանն ըզ ամնկաք · տաղի մախսողուկ
ան ընդայ · ալկայ · տաղի սօնկըրայ · ան
ընըկ քէ պէք խուտայ նընըկ կորա
ընդայ · խալէ պօլկայ · եայ ջէրեք
տաղի անդի դամըլի լաղ քեզ · եախշի
գէչէ լար պէլայ · քէմկայ դէյար
իշտանմայ · տաղի անն ընքէ պէք · խալէ
տաղի ջէր եք խուտայ ուզուն · քէ
դալ ուլկայ · Թօրայ գուրկուլ կէնր
քէ ան ընկ քէ պէք խալ էտայ ջէրեք
խուտայ ջնի · դէյ ալ եկայ ընդայ · եայ
նայ խայդ արմայ · պու Թօրայ
պու դուր լու սախա լան մախս քէրաք :
էկար քէմէլայ · ալԹ · եայ դու վար
խար այ սադ քայ քէմէսակայ · տաղի
դուդ ունկայ ան կար · գօնսու լուք
դէպ իշնայ · քէ նէ մայ · նախըլը լէ լը
եօխ դուր օլ դու վար նընըկ · տաղի
սօնկըրայ ալ կան քէչէ · օզկայ դուր
լու դաէ քան պօլսայ · պու տաղի օլ

դուք ըլու. նոյն չէք. այդ ըլ ըք դր
եւ մանաւանդ խոսեալ աչօրաչօրն. քինման
ըս լեռ ըոււ չոտն դու. մայրն ընդ մայրն պատու
ըլ մանու քէ ըսք դր. անձայ գիտու
քի չորրորդ նոյն մանուի խայդ արկայ
կարգ. եւայ եւանեան նոյն մանուէ. ասն ընդ
քի պէտք խոսմանց նոյ սայդ քան. եւս
ղու սան օկոտ կան մանաւ քէրպ:

ՃԴ 

Զ... Հրամանի ցոյց կարգ ուչոտն ... ընդ կարգին ընդ ։

Եւ կարգէ ի այսմ խօսն շու կարգ նորին
արարածոց. հրաման ետ ա կարգ պօղոսայ
ով կարգ արարածընկալ. այսպէս դուք այս
բոլէայ կար արարածոց. այսպէս դաւ
աչքայ կար. այս կար ընդ այս պէտք
այդքեայ մեն իմ անիր. այս պէտքն
այդքեայ սեն մինչ ապէ ով մեն իմ
անիր. Թօրայ անուն զօրին ու զմայ
դր քի խանձրեն քի պէտք իչ անդ աւ
այ. այսըր ըլկայ. եօ խայ էքիեայ
դերն իւի զօնու դան ըմ կար իօ
կայ կար. քէ քիմ կայ իմ անմայ
պօղոսայ. նախայն եւ արդ ըմ քի արդն
դան ըստ պօղոսայ քի դան ըմ ըմ պէր

կայ Հայր զօրութ սուրբ. օրհնեալ կայ
պօղոսմանփ բերանք օրհնաբանիցայ ։—

Գլուխ խուց Հայրութեան ։— ծդ

Եւ ասէ ան գէթ խոյ ալեար սայ
խաղաց Հայր. խօջ այս Հայր Հաւքեան սանձեր
պատիւ ուզի խուց Հայրնի. եւ պատիւ
քայ Հայր. մինչեւ Հայրնի խուցդայ
էաղ քան Հայր նորնի պատիւ քայ Հայր
թօնօք լումն Հարցն. աշխնա սուրբն.
այնքան եւ օրպատիւ ընդ եւ նշ. ու
մանէ գքայ. սայ քէն ան այն երեց
երեւայ. խուցնուռնի գեղեցն. սայ
սարմէջ Հայրնի. աշ սանի Հանրայ
օրպօրեշ լու սուրբ եւ շաղ ուազ
եղքայ մինչեւ Հայր ուսմայ ։ եւ
մինչ ատրոզ մանկայ Հայր. սայ միաբն
մեջ ։ Թօրայմանի օրհնեալ Հայր ամէն
քերաք շաղան ազ ազ այնպէս ջայ ։— ծե

Գլուխ Թօրայմա ուշոն վասն Հայրնեաց ։

Ասր քեւիշ սայ ուղղու զօրզան
եայ խնամն ըն օրմարդուշ զամէնայ
րնցեր. եայ ալ քաղաքն եայ ծօլ
նեւ եւ կայ Հայր վասն քնորնի սալ

///

[illegible]

խօսն հաւատացն տպագրութեամբ հայր
ու հանդերձ տապանաւն չէ ոչ քրիստոսանն
խաւարասցին անճառն այսչուն անճառելի
քրիստոս քրիստոս աստուածական դիւ մեզ
անն ընդ քրիստոս ընդ մարմնացեալ մարդ
զաւակ զերկիր մեզ. ուն էրբ այսպէս ընդ իմաստ
եօթանց Թէոփիլոսի իմաստասիրաց խրատ
այն հայ դիւր մարմնաւ երգոց տեսոյ Թէոփիլ
ըստ տան խաւսն մարմնաւ ասելեաց տեղեաց Թովմ
ըստ խաւսելով մեզ. եւ ասէ ըստ հարկաց
պօշոտ Մատթէոսն:—

ՀԳ

Վասն զի երեւաց ընդհանուր արդարեւ մեկնութեանն.

Եկաւ զէր զէր այլ ընդ հասարակաց եւ
վասն խաղաղութեան ասաց դիմաց զէր
մարմնաւորն էին ըստ զեղծ հարկաւորաց
ոչ մեզ. ասաց խաւսք խօսելոց դիր
ըստ նոր զերկրաց դառն զէր զամ բոլ
մանկանց Թէոփիլ եզ ասաց. եկաւ զէր
ոչ զերդման դիւր հայրն հաւատոյ ըստն
ըստ եւ խօսք հայր եւ ասէ առն ընդ զէր այլ
ին ընդ նոր զերկրաց ընդ դառն ասաց
դիւ մեզ առն ինչ ըստ մեզ. այսպէս գոյ հայն
քերթողն ընդ ոչ ըստ զխաւսն ըստ այլ մարմն

պօղլադը օլ գէրաք նըրնհ որըն մանկըր
տօայ պատա մանկըր. Եկէար գըլմասա
այ լարըր էմին չէ փօնհ ուղ տանն. պօղ
ուշմանլըգը օլմըր լէք նըրնհ քէրաք
ծնտուն չէ ուլուշուն աւըհայ լաըր
պօլուշ քաւն քէշէ լաըր. քէն տի
լաըր ըըն ընհեմ հապ լաըն ուշուն.
Եհաըքէ ալաըհայ աղգօըուն
սայ ծնուուն չէ ուլուշ. քէրաք պէշ
էին չէ ուլուշուն աւհայ լաըր. տօայ
օղհաս ըըն խայդարհայ լաըր. էյ
աաըըն այ. ան ըըհուշուն քէ մուն
էնհ քէէշ լաըքօքէ օլուխուր
դէնհ էղ տօայ: ալէ էըմենիթօր
աաըը պիլայ սախ լան ըը: քէմուն
էնհ քէ պէք դէյան տաան նէմայ
ալ ըըն մանհայ օլ պօլուշմախդան:

ծէ Գամէ էանէհաալայ օլուն ըղուղ մախուշուն:

Եհաըքիմէայ էանհէ սալայ օլ
դուըղուղմայ քըլահայ էանհէդէպ
ուանուայ. անէ պօլմաաէըմայխան
նըըհէըքէն տան պաշխայ. Եհաը
ան ըըքէ պէք էշ օլդուըղուղհան

պօլսայ ալայ· սաղլաւչը հարկայ
զորլուզ մախթըքերաք դըրհարեր-
ուշայ եուփօով նըսընըկ հիմ իմն եաաայ
մախկայ· ուայ սօնըկրայ սաղաջէրհար
կայ· ով հարինայ· ասայուղ աշքայհար
սապանտըն դուզ հարին· պի չան լիք
հար· ուայօզ կայեր հարին· նեչքերքեր
աք հարը պար որհարպէրէ պէր
կայ· նէչ ուսմնայ օլ դուրուք դուր-
այէկլար բուսադայ սաղ անըքէրմէս
այ քըլակայ· էլ պիլայ օլ դուրողուզ
մայ· օլ դուրկայլար օլ թօրայ պիլ
այ· ուայ օլնըլ լըն պիլայ· նէչդուր
բու պուրուսմն էտի :—

Գ ճէ· ով հաճնըմնըկ ուզ տաղապլերի մախնընընըկ: ճը

Պար չայ դուր բու պադալար քէրագ-
քիքէնտըր նէնըկ զուչլըն այպօլ
կայ· ուայ սախլանըկայ: Էկար քըմ ն
էսայ սաղըքայ· էսայուլ կայ մուլքէ
հար· օպկա հար ըննա ան խաս կան-
էկայ քըր աթայեայ անայ· անընըն
քէ մուլք հարնըսաադ մայ կլ ամ
այսհար քըրմէսանկայ· անըն քըպէք

սատ ըլը պօլ մայ պօլ մաս. Թէքպիլ
մախըը պիրլայ օղլ լանը լարըընընկ -
տայ խառը տաշ լար ըն ընկ. տայ էօվ
ուխ լար ըն ընկ: քիմ լարքի ժար
անընկ լըն էդ քէյ է տիլար. անընընկքի
պիք սատ ըլը պօլ մախ քէ րաք. ան
ընկքի պիք մու քըլար տայ. ալար
նըընկ պիլ մախըը պիլայ. տայ էրքի
պիլայ. տայ դան ըլը լըն լարըը պիլայ:
էկարքի խասյալ օղուլ քէնանխնխնկ
ալթաա ընտայ պօլուր. տայ քլա
կայյ սատ մայ մուլք. ան ընկքի պիք
նէ մանի պօլ մաա սատ մակայ.
պիլ մախ ընտան. տայ էրքին տան
պաշխայ. տայ տու լար ըն ընկ
տայ էօվ ուխ լար ըն ընկ էրքին
տան պաշխայ. էկարքի գօն ուսան
ալար նըընկ պիլ մախ լար ըն տան
պաշխայ. տայ ալար ըն ընկ դան
ըլը լըն լար ընտան. տայ սօղ լար
ընտան պաշխայ: օլըկ լէք լարընի
խասյալքի էօղ արը պէլ կիլ լէ տիր
քիմէնայ սադ տայ ալար նըընկ

նէ քի ինտան պաշխայ · սօնկնայ
անընկ օղ ուլ հարըք: եայ եօվուխ
հարըը · գէ լէբ պօլուր հար օլ ալկան
գիշինի գէրի եղ մանկայ · Թօրայ
պիլայ օլ մուլք հարտան: ենկար
անընկ քի պիք մուլք հարեազըլ
կան պօլսայ: քենինկ աշ հարի պիլայ
տայ դանըն լի հար ըպիլայ · տայ
նէ ըք հարըի պիլայ պու եայդըլ կան
գիշէ հարնինինի տայ ան ընքէք պիք
սադ մախ լի · մու քին լիք դան
քէ լ կան պօլ կայ · պիր էրլ կայ տի
րայ · եօվուխ հարըք պօլուր հար
Թօրայ պիլայ · գէրի եղ մանկայ ալ
կան քիշինի : այ եկար զօնտուտ
եախշի զօնկուլ պիլայ · սադի հար
էսայ քինտի հար ըն ընկ քերաք
հարըր ուշուն օլ մուլք հարնի · տայ
Թօխ դատի էսայ օլ պազար ·
քերաք քի քէնտինինինկ · քուշուն
այ խալկայ · խայսի պ ազար նընկ
պիլին մախ լի ըպօլ մախ քերաք ·
էր մինի էտուրուշ հար նընկ ընկ լայ

114

ու ընձընեայ. աւայ օլէսա ղու չէ նեսինէ
մուհուր ամանաթլը գիրպինայ պիթ
իք ուզաթսաթ պէ րսկայ. սաթուման ալ
կան մուլք յարղունի Թօխթաթղայ մանք
այ պէրիլ կան պօլղայ: Նէ չէք
պիթիք յարղի ալղայ գօնու լուք յարր
Նէ չէք մօհուր յարլի գիրպինայ.
խան ղանունըննի օլդուր ղուչ ամանաթնը
պէրիլ ար պարր չայ ձենանընեն պիր
մախսըլ պիլայ. դյանկաղ յան մաւխը
եղար յար: ալղայ օխ ան ընեն քին
պիթիք պիթիք յար. եղմենի եւա
ղուչլի ան նեսինե մօհուր ամանաթնը
դիր պինայ. այդըլ կան իչ յարղու
պէրկան. ալղայ օխ. խուղ վարդ յարր
պար ար. ան ընեն ուչում քիմ մենան
քի պիթիք. պայըր ուխ ամանաթն. ասայ
քուչ ամանաթն չէլսգը. քար օլսունին
օլդուր ղաչ ամանաթն: —
Կու պայըլուխ նանենէ եղիր պարսար
Կըլինայ եր մենիր յարղուննէ. ամնէն
ուչ ամն. քի եւա ղուչլի ալ ար
նընէ վարդ դուր. քէր մանն ընեն

Թարգման ընթացանն նաև մեծ ցուցէ տայ
մարդոյն պօղոբէնոսնեկ ։

Գլուխ. ու. յաղագս մասն հազար ի Թագ մայնխապատտասն հազարընդ։ ՃԹ

Ե հարիւրապատ տասն հազար · անուանալ հազարըն
այ · անթիւ հազար ըն ընդ · օրինակ տասն
տասն առնելով · իւ մէկ հազարեն եկար
մուրճ հազարեն · նոյն այս օգնեալ · նոյնպէս
քի ուղղաշխին կայ հազար ապիր օր չորս
դիպեինայ ։ Ա՛ նայ ձեւքի ուղղաշնայ
պատշ լինեայ հազար · երկ այ ապիլայ ·
պատր չայ իշ դ-ան պատճառն քեր
այք խապատաշ հազար անթաւ ընդընկ
օրինակ տասն տասն առնեկ բայ · խոյ մնակ
այ ճե ձեգ հազարըն · տայց ուղղաշ
հազարինքին առ հազարին եինկ խապատն
հազար ըն ընկ · ան ընկ քի ապի ճե ձեգ
տայց ուղղաշ հազար ըն · խապատ ուղղն հազար
ըն ընկ · նոյն դ-ուր լու քի քեղցիրիր
դիրհարապետի ճե ձեզլին անթայ
հազար ըն ընկ ով լին տասն ։ քօք մի ազիմի ։
խոթ ալ հազարին այ ։ տայ եւ ապատ ուղղն հազար
ըն ընկ ճե ձեգ հազարին քերիր խօսոյք ·
ան տասն ամնկեայ խապատ տասն հազար ·

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] :

Ղ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ղա [illegible]
[illegible] :

[illegible]
[illegible]

[illegible]

ՂԵ

[illegible]

Թէ եւ [illegible] [illegible] ասացեալն
զու[illegible] պետոյ [illegible] [illegible] [illegible]
պետ[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ընդ[illegible]
[illegible] · [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
եւ [illegible] · օրէն [illegible] պետ[illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

ՂԴ [illegible] · զի [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

Ե[illegible] [illegible] · զի [illegible] [illegible]
ու[illegible] · քանզի [illegible] · [illegible]
օր[illegible] · եւ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] եւ [illegible] · [illegible] [illegible] օլ
[illegible] օլ [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible] ընդ[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ·
[illegible] ընդ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Թօրաանի տէրի։ քէր ամն ընծնի քէր պէկքէ էւ
Նի պասխիրքայ. Նէկ գումար լու խոլ ըլը
պիւլըոյ օղլխանինի. ամն ընծն քէր պիւք
եօլկայ զլիս ամն Լըեայէքէէկամի։
եայ Նէ սաայաուքգամն ամնկաըո օլ
զաւմ եօլ ունխամի։

Զամբ. եալբարմաս Ծառայ Քանխող Լաւմընձկ։ ՂԴ

Կաէրքէ խմէսայ խոսլ Կէսալիմայրայ
սայ. տայ այդքայ խոսլ պմէյիեն այ-
եայէ ըմէնի գէրայք խմայ քեհնամիմ
Նմնկ պայաւր խաիմ. տայ պէյսիկ քլաման
կայ ամնի եայէր մայ օղեօլկայ. այ
խոսպոս պիւյ խնկ սոզումնայ Նէսմայ
պէր մնակայ. տայ պայարկայ քեհնամի
իշխնայ։ տայ ամն տայ ամնկաըր եօլ
ունխքայ օղամն. ամն ընծնի քէր պիւքէ էւ
քայ պիւթի Նէկրի դիրկ տըլ։ Նէկ այր ամնըն
քէր եօլկայ պիւսի Նէյէ ր սայ խոսպոս
քէՆամի Նըքէր պիւլայ. տայ օղկայ.
զէշի լար այդ քայ ամնկաայ քէր էայ
Նըրմայ օլ եօլկայ. տայ ամն ընծն քէր
պիւքէ եայ Նըրմախըդամն. եօլ սայըՆէ
մայ փորձութիւն եօլ ունխ սայ. ամն ընծն

պէյնի · անընկ ուչուն էկէրի պօլսա
եաման եօլ ուխու մանիխ ուչուն
խուդ ուճունայ ։ —

ՂԷ Գութ դուվար խարապ ուչուն քիտաճըզկայ քիրկեն
տայ օպ օրսակայ եաք քայլըռ ։

Եկար քի մէնտան ընկ դուվարը
գիրկայ սաչ օվկայ · խըճնըռնկ եայ
աւալ պայ հարընըռնկ · օլ գիմձոնկ
տիր սաչ օլ լար · խոյմաքէր դուվար
գիլէրէ ղէր · գէ րաք մասդընըշպիր
նէ մայ պիլայ թօլ մայ · եայ անի
նախլըռ էդ մայ · դէք ան ընկ քէպէք
դուվարընի · գէն ալ նէնկ · օպօր սա
ընայ եաք քայլ · էկար ան ընքի
դուվարընի · սաչ օվ էյ ասլի · օլ տուր
սայ թօլամախ քէ րաք · էկար սօխ
րայդ սայ · եայ մունկու զուն անար
սայ դուչ պիլայ · եայ խոյլըռ ուխուն
քէնքայ · եայ այ ախ ըն ախ սար
քայ · եար դու չէլար անի պախ
քայ լար էր կասի պիլայ պիլիրէ · տայ
իկիդ արազ ու լակ այ լար · խայա
խնքի այ դըլ կան սատամ ալ արատան ·

օլ քիմ քի պօզլի եարի եամանն եդու
չի մունն ինչ քի պիէք իչ լարատան · օլդու
վարն ընկ · Դ ունչ չի ուլ ուշունն Թօլ
ամ ալու քերագ : նէկ արքի անի տանի
պու լօանն դու վար էյ աալըն այ · այդ
դիլ արեն · քի քենն տինին դու վար
ընեալու չի գօզ ար ներնին գիպիննայ
սալու լանկ այ · քի սամ Թով տայ գէյ անն
եդ մակ այ · օլ դու ալ ար ընքեննարի
ներինն գէյ մակ այ : օլ շախոդ այ եստ
ղու չի լար անն ընկ · քի պիէքէչնի
պալու մալու քերագ · դանն ըլ սէվէքայ
գորայ · տայ պիէ Սինկանն լարընադորայ:

Գ ամբ անընկաուչ ունքի մայ քի մայնընկ
անԹըն ուշ գորդքայ : ՂԳ

Բիլմեայ · քիմ սանն ընկ անԹ ընուշ
գորդքայ դիպիննայ · քէլար · ալայ
քի ուսնայ օլդու կանն · քիչինի
խօր խուէ աալ կայ · տայօլ օլ դուր
կանն քիչի · Էիէ ըլ ըը անԹ դանն օջայ
անն ընկ քի պիէք իչէ ատ դու սու օզ
կայ դու ըլու պօլ մաա պօլմայ · դէք
ալայ նէ չիք օլ տու քանն քիչիննէկ ·

պաշտօնութեան ձեռ. ձեռք Թովմայ պատա
խեր այս էտոյ ըլերան պաշտօնութեան
օրհնեցին զաւուրս դի առԹեւր-ամս
ամառնային պօլոյ մասամբ աղայ-
Թովմայ պատերն խառն ասաց ըստ բնութեան
այս էտոյն խորտակելով պօլ եկի
ըլկան առԹ դասն - եւ կարդացին խաղ
այս - այս եկն ընդունին ըստ պօլ կայմ-
խաղք պօղ առնուլ առ այս Թէկն իրն
իւրն օրհնութիւն օրհնեցին ու էր
առ դի առԹեւն. Թովմաս հասնելով
զերեխն այսպիսին իւր : եկն առ քէ
կալառկ զայս եւ դիրն այս - առն
ընկերն պիտի Թովմայ պօլ մանկէր
ալք : եկն առ քէ քեղան առԹերէն
նորին սեղ իմ ըլեր իւր առնութերմայ
այսպէս առ օրհնութեամբ կեան
զերեխն կայ - այս առնուկեան զի
զի օրհնութիւն կարդալով պօլ կայ ։
առնընկուէ զան նոյ պիտի քէ այս
նոյ պիտի սող պօլ առք մասա - այս
զիս առն պօլ եկն պօլ մասա - առնընկ
ալերան քանակ ըստ քոյ ուր քար

Ձ

տայ. քօք ի՛ւ ըն լուսը պայծառ ար-
կնարքն խաւարի իւր ընդ պղեալ. եւ
ու իւրքն նա՛ն նէ չէ՛ք միայն այսպ.
եւ այս ըէ ըէգր. Թօփայ եւ ուսուցման
եւ ձայն փոխայ օրհնեալ աշխարհաւ Թոր
այսպիսեաց։ զբաւ լուսաւորեալ պատուիրեսցի։

Դարձ գիմնայ գիշերոյ առաւօտի. զծագումն ՂԷ
եւ այս ամենայն։

Ի գիշեր ու առաւօտ մարմնաւորեալ եմ չայց
միայն իմն. քե իւր ընդ պղելայ ասօլուր.
նկարքն նշմայ ամանակ չասէք պատ
տայ պայծառ ընդ այսպիսեաց. տայ պայծառայ
դարձ զգիւ ետ ամա ընթացն. տայ
Գիշեր ու առաւօտ կայ. զիմնայ պօլ
այ. այնպէս գիմնայ դարձ պիտեա
եւ առաւօտ չպիտեաց. տայ ընդ նկար
գիմնայ եւ Իշխե գնել ամէն ուսանայ
առ առ չ պիտեայ աւԹ ամա. եւայդ չ
պիտեաց. տայ գիշերին առաւօտեայ։
եւ այս առաւաղայ չանն եւ որդին առաւօտեան
քոյին չայ. եւ ամԹայ օղ լուսն.
եւ պէս խոռլոյ. եւայ պիտի չայ խօղ
ու կու զի ան. եւայ խաւար չ. խաւր

տաւշնի. Եւ այսպէս զերկնային օգնակա
նի զլամեսցին օլտուածոյ. եւ այժմէ
դուրէհ պիւղայ այդ ըրկան. եւ այ
աթւար տարաւոր ամենի այլ ըրբ խաւաշ
քանն տարայ. գիրս աւ մնայ պօւլմասնայ
տայ քէհ շէնի օլ տաւոր աւոյ: Եւ այ
քեսէք քայ չէխ քանն տայ. քեսէք
չէւաւր. տայ օխ աթ քայ ւաւր քէս
էք քայ. օրմանն տայ եւ այ դաւղ
տայ. օլ սաւղ ըշ պէւայ քէքեսէք
նեսուրեայ. տայ օլ օխ քէ քեսէք
նեսնի ուանայ աթըւաւր. աայ գենչէ
նի օլ տաւրեայ. անըշն քէ պէք
օլ տաւր մախ գէշնի քէւամեսէ
օլ տաւր մախ ւաւր տր: Լշքւաւ
օրտուրմախ քծուրնան. պտուդուր
ըուտէրք քէեկուրեայ պէրէպէր
ննեն օւրգըն տան. քէւանէքւաւ
օլ տաւրեայ. տայ օլ անի խոււմեսէ
խայդէք օլանի օլ տաւրեայ. օլքէ
անի խոււմեսէ էրէսի: Եան այչէ
խաւրտի չէ ւաւր. տայ այս ուշէւաւ
քէքւանւայ ւաւր օլ տաւրմանեայ.

[illegible]

պաշլին· Թօլամախ քէրաք:

ՂԸ Դ-ն- Խըշլարուշլանի կի ալչախտայ պօլսա:

Էկար գիմ քիմսէ սայ· ըր գայ տան
խայան գի ալ ատ ալ· պարըբերբտայ
քիմայէօլէյ գք այ տուվ եայ· քէն
սի պախ չալըմայ· տուվար մախ
ուչ ուն· տայ օչ տուվնի քէն ախընէնի
գէլ ձիր մախ ըննան· պախ մախայ·
տայ անըընէի պախմամ ախ ըննան
ավ ի օնչ տուն այ գիլ անլէպքէյ·
տայ անընէ քի պէք տուվնի քէ գէլ
ձիր մախ ըն տան· խօն չու տունայ
անիկ լայ մակ այ· անընէ քի պէք
գիլ անընի· օլ գիչի Թօլամախ քէր
աք· գիտուվնի գէլ ձիրիբէտ ախ:
քիմ լար գի Թօղլըսըր անընէ քի պէք
այդըր լկան գիլ անընի· իւլ ըրս պիլ այ
քէրաք գի գիչի լարպիլ այ անի
դ ան ըրս լայ քայ լար· տայ պէլ
կիւն էդ քայ լար Թօրայ էանընայ
քէրաք· Թօլամայ պօլ կան գիլ ան
լար ըն անընէ :~

ՂԹ Դ-ն- պիլ մէ սիղ Հագիմլար ուչ ուն·

Եկեր ոլ եօլուտուր գիճիկլար պէրմէսա
հագիմլիքէ քայ · անընկ ուչուն ան
ամիր լիքէ ին տուան հագիմ նորինը եայ
ով քան մամ առն լիք ըն տուան հագիմ
նորին · եայ պիլիր որք պէր մանն ըն
տուան հագիմ լիքէ նոր · գիճիկ նիօլ տուար
կայ · եայ խօսք օջխարն վճռք · եայ ամ
ամիր լիքէ ինտուան եամն ան հագիմ լիքէ
պէ ըրըլար գիճիկ կայ : եայ հագիմ
չակերպ ին Թոռեկալ ոչ քաղաք մանկան
խառնտաշ կայ էպէրկայ · տայ ան ըն
քի տաս առաջան գիճիկ օլկայ · պաշի
Թօլ ան մախքէրաք · եայ ըլ կան
Թօր ակայագորայ : Վայ դըլ կան մաք
անսար օլկան գիճիկ նորին · հագիմ
տայ չակերպ պօրէ լուսպօղտուր լար
օլ գիճիկ նորին պաշ ին Թօլամայ ·
էկար խառնտաշ գիճիկ ող ամենայ քէն
տորին նորին հագիմ ին իքիր մայ սօզ
ուն · տայ ան ընկ քի պէր · խառնտաշ
օլկայ հագիմ անտայ էկըր դիկօլ :

Դաւէ · գիճինսայ քի գուչ պիլայ եպէրկան պօլկայ
խայ տեկայ · քէնար էրգի պիլայ պար մանկայ : ❧

[illegible] (marginal mark)

Եւ հաւր քումն սուրբ քումն սարգսի զաւրա-
պետին լուսոյ երկնից եղբերաւրացն. քեզ սուրբ
երգեմք տաղս պաշտաման. և մեք. ընդ նմա
աղաւթից մեր միշտ. սոյն աւրհնեալ
դասն եղբարց մեր քաջաց. այլ և պարգև
ընդունող աւրհնաբանութեան. աւր
հնեալ զինուոր եւ այսպէս քաջ
նահատակեալ աւրհնութեամբ
ուրախ առնեն զմեզ. սոյն
ընդ քեզ պսակ եղբայր քաջ
սուրբ. քեզ և աւրհնեալ մեր
քաջացն զինուորաց պայծառ
լուսոյ. ընդ քեզ պսակ զաւրաց
նահատակաց. աղաւթիւք. աղաչեմք
զքեզ սուրբ զաւրավար. ընդ քեզ պսակ
սանդի. աւգնական եղիցի
աւրհնեալ զինուորն ամենայն
ընդ քեզ պսակ աւրհնութեան.

Ձա

Գ ձայն. ի չարչարանաց. եւ աւրհնեալ. քաջանահատակ
քաջաց աղաւթից.

Ս ասացեալ քեզ եւ չէ լուսոյ լուսոյ
լուսոյ եւ քաջ սուրբ աղաւթից.
աղաչեմք լուսոյ ընդ եւ աւրհնեալ.

տայ անընդհատ. քի պէտքէր չէր հաւատամ
պէտրէ եւ մէկէր լինելոյ պէտր սէն
տան. Թովմայ եկան ընդ այս գերութ.
այդ գալ տար. խաչեալ քի արդ ընէ
ինչ լինելոյ արտալար ընդայս. անհամար
արդ ընէ Թովմաս աստուծ է ըստ եւ ինչ
նայ գոյն այս ան ընդ. այս քիմ նէ ունի
ինչ լաւ ղար. ինչ պէտքէր չափ հատուցանել այ:

Ձ ամբ. Թովմասի չհաւատալոյն լաւագոյն: — ԾԵ

Ապա ամէն քի բառ դուխ լար. եւ այլ
կայ դերեր եր լար. գու դ մահայ
պատրէ այ դուրլու Ճնարն. դուալար
խաւրայ տան Ճանա վար լար. Ճանչ
պէլայ. գուդ մախ քէ րաք. տայքեի
գօղ ատ մախ քէ րաք. քի պօլմա
կայլ զէյան. դէյ իքդ ան. դու վար
խաւրանկայ Ջէրէ տայտայ. բառա
դուխմունկ եամ ան գուգ մախ
ըն տան եօլուխ. քեյնոի: եկ ար
եօլ ուխ մական ընայ. գուգ ինչ էն
յնկ. տայ զէյան պօլ կէս եոի.
բառա դուխ Թօղ ամ մախ քէր աք. ան
ընկ քի պէք զէս ան նը: եկ արբառ

դու խնդութեանկ վախեղ ընծայ օւղղեցան
եօլտուխոսայ· տայ զու չիէդ մանկայ
օւսաղ ամսանի զէրի եղ մանկայ·
քէրաք եյ սաընդ զեղչիրկայ: քիմ
կայ քի զլյան պօլտուբզուբ օւլէր
տայ: եկար խայսի դուվար ջէրե
տատատան· սապ աբընտան բաա
դուխնդութեան դաաբօլկայ: քէրաք
քեծտի թօլակայ: եկարըքծ տի
զուդ ուչիտան զլյան պօլայ
աղաչ պիլայ ուր մանխզան· եայ
դաչ պիլայ· եայ նէ մայ պիլայ աթ
մանխզան· նախըս եղ քիյէ տի
եայ օւլ տուրկիլէսի· զլէան. թօլ
ամախքէրաք· եկար դուվար
խաղըս պիրբըպիրբնօլտուրսայ
անըննքի պիքիչնի թօրայ· այ
ըր մախքէրաք· քեծանի նինկ
զուչուպիլայ:

ԾԳ Ըստ: քինչքինիծչմայ պէրաայ· եփխոզկայ:

Եկար քիմսայ· նէ մայ պէր կայ
եփխոզկայ· եախշի զօնկօզլատան
պօրլաւըրս· եայ օլ եայ դիւ իր

մանը· էայ սաայ անէրի· էայ մունսին
արգորայ· օզ կայնէ մայ· ատայ
խայաչ էրխուլ կայնէ մայ· պէր
սաւայր· ատայ օլէրխուլ խա մադ
ուրզ լխ ըլն տան· էայ օզ կայնէ
մայ սադավ սասան· ատայ գոյ կայ·
է կար գէրմանս սայ պոլ այ· էայ
սալ սատ այ· անընէկ քի պէք էրխուլ·
օլ չախտայ· անընէկ քի պէք լի ըլէք
դանքի պէրիլ իք էաք էրխուլ կայ
անխ բաչ նըլըն պիր մախ ըպիլայ· օլ
գէ լիչ ըլարնի էրղ կայ ըլաք· ատայ ան
ընէկ քի պէք գէլիչ ըլար տան էրխ
ուլնտ էտաաւկ այ ըլար: է կար օլէրխ
ուլնէփ պուրպուր ունկի էրխեայ էաս ավ
այպօլ մասա ըլար· ան ընէկ ուրչան
քի օլգէչէ ըլար էրխուլ նունէկ· ժող
ուլ ուրդ ու քի օլ էրխուլ կայ պան
ար ըլարէ աէ· օլ գէչէլ ըլար· օզ կայ
էարի պարկիլ է անի ըլար դուրմակայ·
աղ պալթքէրաք էրխուլ էաաաղ
կայ· օլ այդ ըլ կանչէր ըչ ըլարէն
տան· խայաչ քի օլ էրխուլ կայ պէրիլ

կամս որ· տայ զէ րաք խաղաղութեան պօղ
կայ ահս բաշ· տայ պէլմախ ըշպէլ
այն ը գլխն այ պէրկայ։

ծը Գանձ· Թորոսի· գեղջիդ չէ շարականս· տայ պեզ
իրկան լադանում։

Պ եզքէրկան լար տայ· գեշպիդ չէրլար·
գօնութեան ուղէ· պէ զլիրկ անդ լէջ
լար ըն քէնաթ լարլեն լնաք· ալլայ
դէ բեան մախ քէ րաք դըր լար· տայ
պօրչ լու տոքալար· նէ դուրլու
խամ լըս օլդուր ղուշ· նէ դուրլու
քէ դուրբ դըր· տայ խօյ ահ քէն ահն
ատան· ալ այ գերմանատայ նէ չէք
գերման չէս լար տայ տայ պար·
չայ եօլ լար տայ։ Էնդ պուրդուն
պախս ըլ մախս քէ րաք· նէ չէք դիր
դար ազուլար· նէ չէք դիր քոյնդ
լար· նէ չէք դիր խարիլ լար· տայ օլ
չոմս մախը· պար չայդու ըլու խամ
աչ նիմնկ քիդ օլ կայ լար քօնու տայ
դուկ ալ լիչ լար գօնաստն· պէդլէր
կամ լէք նիմնկ· պուրդուր լու խօյդուլ
մախ քէրաք· նէ չէք վաղթըն այ

քորայ. քօդ ու բուլ ուր տայ նոր
զայ։ տայ խօյ ու ք ան ընկ ունայ
գօղ ադ. ծանր. պիլայ պանեքայ լար
տայ գօղ ադ. քայ լար. քՆէ Հ գէմ
նաւսկայ. այդ ըլ կանը իՀ լարտայ.
նկիրլէք պօլ մակայ։ նկարգեմ
նայ. դաքօլ կան պօլ կայ. խայսի
քի այգ ըլ կան դարար ու տայ. խա
բուտայ. ֆունդ դայ. օլՀ մախ լարտայ.
տայ խաբի լամախ դայ. նկիր լէք
քիմնամկայ. եայ օղուր լուխնեդ
քայ. օլ Հ ախ դայ պիր իՀ ուՀուն.
այդ ըլ կան նկիր լէք ուՀուն. եայ
օղուր լուխ ի դէքանը պիլայ. սօրդ
քէզ թօլ ամախ քերայ. օլ նկիր լէք
նդ ուՀի. տայ ըն տայ Հօրմաթ
ափզ խալ մախ քերայ. քիօղ կայ
լար կայ օրինակ պօլ կայ։
Մունսիֆ քի խամ լըիՀ լարեդիլ
մար։ նկարքի քիմնայ. եայՀիր
ին. ախՀայ. եայ ֆիլ. խախ քայ.
տայ ամբ սէզ կայ լար. ան ընկ քի
պէք խախ ուՀի ախՀայ. եայ ֆիլ.

գէրուգ նզքի խօլ ունդ զէ ու զայ հարեանն
ը հանն նըննէ: Դամղայ չէ հարկայ
տայ Թօրայ պուխըրէնէր. զ երպեղէր
կան հար տան ալկայ հար դամղանի
չաղ ամԹ պէ հայ. զի ալար աղ ըր
ըլն մանկայ հար: տայ խայալէ զէր մանն
կայ. պէղլիրկանն զէլայ. պէղլիրկան
լէզէն պ աչ ար ըր. անտայ դամղա
ըն Թօլամ ախ գէրուգ. այէօլ տայ
դամղայ պէրմայ Թօրայ պուխըր
մազըր: Եատախ. նի դամղայ պօլ
մաս խօյուլ մանկայ օղկայ զէխմէսա
տան. դէզ խան հար տանէայ զէնն
աչըն տան. Էկար խայալի պէյ հար
դամղայ դուդայ հար օղկայ դար
լու խըլ ըլի պէլայ. դամղանի ալմայ
պօլ մաս հար դէզ ալայ նէչէզ խան
լիդան խօյուլ կան տր:
Սատ ըտայ Թօրայ գօրկուզէնէր
օլ չ ունկանէչ հար. տայ ատամի
հար նըննէ պար չաս ըն ընկդէր լէզէ
տայ զէրուգէ. Եմախ ընտայ էչմախ
ընայ զէրուգ լէ. ալայ զէրուգ խօյ

ուղկայ. նմա գտար լոյս եղև ըստ քեզ լուսոյ
սայ. այլ ամն ըստ պատրաստեալ էր լար. սայ
պտուպտոյ մանս քերթ. քուշ. զօրութեան
խօսող կամն նորին. քնն ժող լար նորին.
խնայեալ պտ. պտոյր ունս լարն այլոց
կամն խօսող ունէ գտար լար. հարպերի. ամս
լամանս. տայն վաղ գամն պատրաստեայ
գտող մանս քերթ: նմա ել խօսայ
ալ մայ մեր ...

խասթէքայ ախչայ. Թօր ասըն պիլնայ
քէրմանմընընք. ասայ մար ըմ մօրք
նուննք. խայսթնն այ քի եանինք ըն կան
ըարնընընք իշ լար ասայ. Նըմէնէ լար
պէ րէնկանասը. օկուդ. ըանը մանը
քէ րաք. այնէքի դամ դայ այ մանը
եօլ ասայ: Ճայդ եանը պու եշկայ. անձն
ըանը մանը քէրաք. Նէկար քինէանննընք
դօմար ալարըն. եայ դամ դայ այ ըն
մանը եօլ ասայ. բէր մըըթայ պօլնայ:

ՃԷ Գլխ. Թօրտունճու պապ չայ բէն շաքար ըարըն նընընք:

Պարչայ բէն շաքար ըար. ալ ըըր ըար
իշ. պար չաար պիրկայ. եայ պաշ
խայ պաշխայ. սօզ ըաշիէ եալ ըն
իշ ուշչուն. Նէկար քի բէն շաքար քօնկ
ըու չայ իշ. Նայարընայ իշ ըամ ասա
այ. եայ օլիշնի քիմ դի պէրիբէդիր
պուդ ոայ. Թօրայ պուխուրիխիր. քի
օլ բէշ շաքար նէք իսնէի օլիշնի ես
ամ անը քէրաք. օլ եալ ուռնայ. Նէկար
քինէք իսնէիքըլ ամ անկ այ եաս ամանկ
այ. Թօր ասի ուանայ եարդըբէդիր ան
ընկ քի պիք իշնի պ ախ մայ: քի դըս

անըն եաւմ անի իշի նինինկ տամնաց սաղ
ըշ լինկաց լար․ օլ պառուր տնն սօղ լուկ
անուն ալ լըս տամնաց․ էկի. ալքի խաւսի
բէշ ալքար օլ իշ դանն․ օղ րուշքի պիէք
նէ ձանի ալ ըրք էսաց․ պիրինաց տօրդ-
Թօղա մախ քէրալ․ էկինջի խաւսի
իշինի անկար պէրկ անն տր․ է ատամ
ակաց․ տաց նէ դօար լու իշ պիլ աց
դաւէդ աաց․ օլ դ ատր օղ կանինէ մա
նի․ նէ կաց քի դիլ աաց քէրալ Թօղ
ակաց․ էկի ար բէշ ալքար չէք ձանինը
էաց անկար գօրաց օխ շաշնէ ձանի
օղկաց․ անկար պէրկան իշնի տաղ
ախ դուդքաց․ տաց անի գուէ աց պող
կաց․ էաց սըչ խատն էկաց․ անն ընկքի
պիէք իշ դատն ղըլ անինի բէշ ալքար
Թօղ ակաց պարչաց․ էկի ար անն ընկքի
պիէք նէ ձանի․ բէշ ալքար ալ ըրք դատ
նախ խօյկաց․ օլ սաղ ադ օխ պօրչ
լուստր չէխստրմակաց․ էկինջի ան
ընկքի պիէք իշ լար բէշ ալք ար լար
տաց․ սաց ըն տաւն բախել լէքնինի
օթ դաց․ քայ կիլ էտի․ բէշ ալքար․

զկնյ ամն սըրզ խաղ ըլըռ. եկար օլ բեշա
քայր նըրնի սաապաւ ընտան քուլ
խաճըդ այ օլէշ զկնյ ամն ըլն. բեշ ապար
Թօլակ այ. եկի ար քի բեշ ապար եր
մենթ. ամն կար իշնի իշ լամայ պեր
կամ օղուլ լուխ նեմ այ պիլայ. սա
Հ. ռալ եդ քայս. քի եղմանն ընկ Թօրաւլ
պիլայ. տայ մար ըմ պօրբքնանկ
Թօրայ լամն մախ քերայ. այեկար
օղուլ լուխ իշդ այ եր մենթ. քեր
մանթօրաապ ընդայ. նե մեց քկյ պերիլէբ
Ճգ **Գաւ բեշ ապար լարաւ ըռաւն. քէշ լակայ.** Ջիր:
**պեյին ինկ ամալ ըրդ ըպիլայ:**

Բեշ աքար լար. իշ լօվուշ սաղ
ըրդ ըշ պիլայ բեշ ամն ընկ. քեն սաի
պեյ լար ին ինկ. նեմ այ սաղ ըրդ պիլ
այ. պեյ ին ինկ. իշ ին նինկ արաս ընդայ
սըն ըլն լէն պօլկէյ եմի. օլ զկյ ամն
պեյ ին նինկ պօլ մախ քեր աք. եկար
քիօլ սաղ ըրդ պիլայ. պեյ ին ին ինկ
բեշ աքար քեն սաի նինինկ իշ ին. իշ
լակէյէ մի. տայ ամն ընկ. քի պիք
սաղ ըրդմի պոււզ կեյ եմի. քեր աք

Թօղլաւկայ զկյ ամն ըլն պկյմնայ .. յ.քէն
տիմնմիմնկ պկյմն մնկ նդ մնաւկ ամն ըլն. ոյ
նկար բէշաք ար խայմ սաղ ըղ.՛ կ
էաւլկայ ալկէյ է տի իշ յաման կայ. քէն
տիմնմիմնկ պաշխայմշիմն. տայօլ սաղ
ըղ իշ դայ պուղուլ կեյ է տի. պկյ
իմ իմնկ պօղ ուր օլ զկյամն. ամն ընկ սա
պաք ըմնտայ քէ օլ էաւլկայ դուղքամն
Թօլար էաւլ ըմն քէննտիմնմնկ պկյմնայ:

Գ [illegible] :

Գ Խմեցայ Ջէրուվտայ պօլուր. նկ
ար նկ մայ դաք ումնայմն կ մէք ամն
ընկ քէ պկք իկ մէք նմի օլ քէմ քէ դաք
տայ. պօլուր քէն տի նկ քէմն շայ նդ
մայ. քէ մէն սա կայ ամն ընկ քէ պկք իկ
մէք նմի խայդ արմին շայ. ամն ընկ ուշ
ումն քէ Թօրայ Ջէրուվ նումնկ խամն
լար տամն. տայ քն ամն դայ լար տամն
պաշխայ պօշաթ մախ պկլայ. պա
խըշ լամն ըքդր. խա շամն քաշ ամնա
Թօրաար. տայ ամնի այդկյ իր. քէ ամն
ընկ քէ պկք իկ մէք լարնի պօլուր լար
մուտղլարն դ մայ. ամն ընկ ուշ ումն.

ձէ

պուլերն մեք հար այդըլ կամն եւլ ըէ
պէլայ դաւբք անն · օխ շայ մանադր
օղուր լուխ եւշ հարկայ · եսդդաղան
ծը կայ ։ Գլուխ Լ. եաղծինորըչ լըղըութեան ։
Կօրչուզուն · օթուզ էկի կայ ոտիր
այ դէբ դէք դուրկանն նըլընկ քէր օլ
պօրչ նուլթօրայ պէլայ եղ տաւմաղ
ան · քէրըաք դէբ դէք դուրկայ ·
մէնիկէլ էք ։ այէ կամր քէր օլ վաւխդ
լարնըլընկ արաա ըլնայ · անըլընկ քէրպէք
պօրչ ուղ ունն · քէր մէ ատյ քէնեւր նըլընկ
պօրչ լու սանն անն կէյէ տր · տայ ան
ըլնկ ուս նայ · եախ չէ դան ըլն լէ ը
պօլ կէյէ տր · եւն ան կան քէր չէնըլընկ
եայ ան տան խալ կան լար նըլընկ օլ
պօրչ լունր եայ խալ կան լար ըլն
տան · պօլուր լար պախ մէյէն · ան
ըլնկ քէր պէք զօբ դան կէնր պօրչ
ուն · թօրակայ դարդ մայ · տայ անըկ
մանկ · տայ էկար անըլնկ քէր պէք պչէ
դայ · դուան ախ պէրէլ կան պօլ այ
օլէնան կան գէչէ տայ · ան տան
ալ ըլնկան · ալ կան պօլ կայ · տայ է

եկի տանուն սօնկրայ· ան ընկէքի պէք
գուա նարախ· իզ տանուն մարկամն թօրայ
պիրլայ· տայ ան ընկէքի պէք գուանտանախ
խօյ կամն օղ կանկայ· խաւր ըր օլգէրէ
նէնկ խսար ընայ մէնկի լէք քայ· տայ
ան տանուն խաւր կ ան լարկայ: —

[illegible] ճթ
[illegible]

Եկար քիմ[ն]էկայ· դիր լէք սադուն
ալկայ պար չայ դուր լու նէ մադաւուն·
տայ սադ ըլտ նէդ քայէ տի ածի· տայ
պիր ուլուշ ուն ան ընկ ուանայ պէրկէ
նէտի սադ ուչիկայ· տայ սադուչէ
ալուչիկայ իմ անկէս նէտի· խաշկան
սուման սուման· թօր օրայ պուխր
էսիր· ան ընկ քի պէքին լէքնի քիմ
կայ քի սադ ըր դիր· նէ պիր քիմ
սակայ օղկանկայ· սադ մայ պօլման
քէրար· օլ պադարնըր· օլ դօխդադ
քայ քիմ քի ալ ըր դիր· պուրուն·
էկար քի ալուշէ քէնտի քի էր քի պէլ
այ· պազ արնըր· պօշ ադ սայ· օլալ
կանննէ մանըր· օլ չախտայ օլ սադ

ար գտանն. պօղոսի օրէնն լինէին օգնա
կան սորա մայ: նմնէրդ քէն գտանն ընդ նո
ղին պիւնայ. քէն օղ պտուղտանն ելի աղօթք
անկար երբ պետր որ :—

ԾԹ Գլ[ուխ]. պեղլիր կամնդընկ նեմայ. սատ ընդ այլմաէ
ուչուն. տայ սատ քան զի շէ քլակայ օրէնն լինէին իմ
մայ:

Եկար քէն քէ[ր]մէ սայ դիր լինէ սատ
ընալ րբէ նէ գտար լու տայ պօղոսայ.
տայ պէրկայ. պիր ուղուշ ախ չայ.
տայ անկար այ սաղ ըշ եղ իւ էքլամ
ակայ պատգարնը գուդ մայ. անընկ
քէ պիւք պաղարնի. օգնայ գուրլու
մնարմայ պօղ մաադր. քէմ պարզար
նը. գուդ մասայ. եքէ ան չայ խայդ
արկայ պէհ իմն. նէ քէ ալ ըբ էդր:
այ օլ քէ մքէ սատ ունս ալսայ ինլէ
նի. եկարքէ քլամ ակ այն. օլ պազ
արնը գուդ մակայ. նէ քէ պէհ
պէր իրէ դիր անի դաս եղար:

Կ Գլ[ուխ]. ախ չայ պէր մախ գուդ մախ ունայ:
Եկար քէ. քէ մէկայ տամ քէ մէ սայ
գում նախ ունայ ախ չայ ալսայ
տայ եղ. քայ պիր կաս ըն այ պէն լիք

գումն· տայ գումն ամսայ դուշմանախ
ըն չէխար մանկայ = Եկար օլխօշկան
գումնէի աչ ... օլ դուշմանախ
խօյկ անքիչի· դուշմանախնը ախչա
տայ· չիխար մասսայ = Թօրայ քօր
կուզ խըյըր· անըընկ քի պէք դուշմանախ
խօյուշէկ այ· քէ բայք անի անըկայ
պիրտայ է տայ Գ· դայ· քի քէնան
նէինկ դուշմանախ ըն չէխարկայ· տայ
ախչաւըն Թօղանկայ· այէ կար քըլամ
տայ չէխարմայ· օլ չախըդ այ օլ
քիմ նէինկ խառ ընայ դուշմանախտր
քէ ըդէրէր անըկար է դաւն ըլն· ան
ընկ քի պէք դուշմանախնի պօլուր
սատ մայ· այէկար օլ դուշմանախնի
տար ընարդըլն ընայ սատ քիյէսի
նէ քի քէնսի պէրէ էտի· տայ
դաւն ըլն լար կայ պէլնիլը էդ քիյէսի
օլսատուշէ դուշմանխանի· պօլուր
պօրչլու անըկար· քիմ դուշմանախ
խօյուբ դուտար· նէքի ալըր ըլն ընայ
սաղլի· էյսա ընայ· խայըդ ալըրկայ
քիմ քի դաւն ալն խօյ ուրէսի:

ծժբ Դատ. անդընըն ուշուն. քիմէսնայ. քիմէսնա ակայ.

նէ մայ այդքայ պէրմայ:

Էգէրքի քիմէսայ. էրմէձնի խօյսուր
իշդայ. տայ պօլսայ իշինի ալսէս
էսի դուսց մանկայ. տայ էտսա ալմա
կայ. քի անին սօզ լակէսէսի. ան
ընկ խօսլ լուխ ուշ ուն. տայ օլ քիմ
քի անին սօզ լասայ. անընկ քի խօսլ
լուխ ուշ ուն. քի իշ պաշ ալկայ.
դուդուսուն ուրաննէկար. դուրսկ ալ լամ
ակայ. օլ չախտ դայ անընկ քի պէրէ
իշ էյսասա պաշ տարսայ իշքին անընկ
գօնկ լուչայ քիմ անկար սիմար
լարգըր. խօսլ լուխ ուն գօսկ ալ լա
կայ. անէկ ար այդ քան ընայ գօրայ.
օլ իշ էյսա ընդայ էմնի ակէսուչ ուն.
այէկար անընկ քի պիրք իշնի պա-
շարմաք էսայ. տայ էմ կանընկայ
օլ իշ դայ. քիմ քի էալ կայ դուդու
էսի. քէրագ. անընկ պիլ լայ իշին
էսսակ այլ. անընկ էմ կաքքեայ քօրայ:

ծժգ Դատ. օլ լուքի ախտաս ընընկ պիլմախըն ուտ

պաշ խայ թօռ էնթէքայ:

Էկար խասյսի աթան ընդ պօլիկայս
օղլու եայ խղ ը։ տայ խասյսի ալ ար
տան․ աթաան ընդ այ պիլ ատի ըմակ այ
տայ ան ընդ է ըքին տան պաշխայ․
էղքիս էտի նիմայ պօրշ․ տայ օլկիս
էտի․ եայ խաշ քիսէ տի է ադ օւլա
քայ․ օլ պօրշ ունթօլ ամիսին․ թօրայ
քորկուզ իսիր․ ան ընդ քի պիք․ պօրշ
նի աթաար․ այնի խարտաշ լարի
պօրշ լու տուկուլ լարթօլ ամակայ․
դէք օլքի մքի պօրշ էդ եբ դիր․ ան
տան օղ կայ նէ պիրի տայ պօրշ լու
դիկուլ․ այ գիսան ընթօլ այմ ակտան
պօրշ նուտնի․ ան ընդ պօլ մախ քէր
այք․ քիմքի պօրշ էդիբ դիր․ տայ
մունի ալայս այ ըրըբ․ էկար աթա
ըն ընդ դիր մքի վախտ ընայ․ ան ընդ
քի պիք պօրշ էդ քան պօլ այ․ տայ
աթաար դիր լիքի վախտ ընայ․ ան
կարնէ մայ չիխ ար․ մակտան պօլիկ
էտի․ նի աթաար․ նի խար տաշ լարի
պօրշ լու տուկուլ լար․ օլ պօրշ
նութօլ ամայ։ այէ կարքի աթա

ճան ճանըն օլ ուլուն տատըն ասըն կէրայ · ալկըշ
հայր աթասա ճան ճանըն էայ ան ասա ճանըճանըն
ուլուղ ունըն քէնի ալի բայլըն · սայ թօլ
ամ իւն չայ օլպօր չըտըն օլկըշ հայր
օլ չախըր դայ ան ճանըն քէրէկէ · պօրչ
քիմքի եւ ամնըն հայր · պօլուր ամնըն
ուլուղ ու տատըն ըայ եզ սեամըն կայ ։
Եկայ քէ մնալ եւ լար սայ պօլ այս
քէրէք քէ պօլկայ ուլուղ ու մնալ
լարտան · ամնըն ուլուղ ունայ դրաշ
քանն · եղեւ այ խաղ եւ լար տուշ լարմնըն
ուլուղ ու ուսատըն այ աստըն ուլ · պօլ
ալար պօրչ լու տանկուլ լար ։

ՃԺԴ

Գլուխ խոստանալութեան քո խոստանալութեան սայ ·
խուամաշ խաղ ալ լար ։

Ես աշ ան խոստանալ դեղ սայ խուամաշ
պիւլայ · խոսն ախ ուլ եւն այ · սայ սայօ
րօթ դուդայ · օլխու մաշ քայ · սայ
օլ քօղ այ քող ուր կայ ուսատըն
այ քի իկի քօղ այ քայ · օլխում
աշի · սայ ամնըն քօղ այ մախին
տան զիսան պօլ կայ օլխումաշ
քայ · նեւ դուրլու եւ պիւլայ սայ

պօլստու հնայ. ով անընկ քի պէրք զէն
անընկ զօղաթ չի թօղամ ախաքէրայք
էկար զօղ ատ դաան պառ խռայ. խօն
ախ խու մուշլէն. այնէր ովլէյ աա լըն
այ. պախ մակայ ախմար լամատր.
տայ գիմէ ոակայ զօղ ատ մայ պէր
մատր. քէնտրէն այ եամ անն լաալըն.
տայ զէյ ան լարըր տայ քէնտր նէնկ
պօլ մախաքէրայք. ովկայ դուր լուէչ
լարնըլընկ. եօ լուխ մախ լըն տանապաշ
խայ. քի նէ մայ աապատըր պօլ մակ
այ. ովլէյ աալըն լընկ եայ զօզ ատնըլընկ: ԾԸ

Գ-ւոէ օգ- տոգ լարնըլընկ

Եկար քի աթաալըն լընկ ով տամ ան
տան ոնկլայ. խալ կայ լար ող լան
լար քի չի. տայ քի պօլ կայ աթաա
լընլընկ ան աա լըն լընկ. պօր չուլթօլ
ամակ ան. ով չախ դայ պօր չէյ այ
լարըր. պօլ մաարըր լար ոք տուգ լար
տան ալ մակայ. նէ պէր դէրմակայ.
անկլէն չայ քի ով ող լան լար էկլ լար
լըն ալկայ լար. տայ այ պաթ. պար
չայէկ լէք լարէ. ով օգ տուգ լարնըլընկ

եաշ լարըն ալ միհնաչայ։ քըլ տասայ պօլ
կայ ալ· եայ սասայ ան ղուզուն· եայպու
ին լարկայ գօրայ նէմիմայ· ան ըննէքի
պէք· օվնի· եայ տասայ անննի պօլուր
լար խաբըդ լար· եալկայ պէրմայ
տայ եալ լարըննէ ին ղ կայ լար աննէհի
նայ քիօղ լան լար· եօսայկայ լար
եաշ լարըննայ· պուտուր պարչայ
էրաթատ ըը պօլ մախքէրտք ինէր
մի եաշ ինայ տիրայ· հոգին ճարդ
լար խօլ ուժայ։ այիտ օղ լանղար
դար պէս աթըը· անկ ինչ նայ. քի էրկայ-
պարկայ· խայսի էրի պօլկայ· էյ
այ· տայ հոգին ճարդ· այ օլ քէնտի
էյ աաըը պիլայ· քէն տիննին դիր
լիք ին· նէք լասայ անի էդ ար։

ճծգ Գան։ ժամանակ լիքը ուստայ աթայ տանն խալ կան ինլիքը ուչ ան։

Էկար քի միզայ Թէնկրինինկ պայը
ուխուու պօլսայ· օսիլ այդ էդ մխիթ-
տայ խալ կայ քէն սինսան անկըր
այ· օղուլ խող ըը· օլ չ այս դայ խալ
կան ին կ լիքնի աթասը ըն տան· ան
սա ըն սասան· դէն կուլ աշ մախքէրդք·

[illegible]

անինկ կիւէ զմանկայ · նէկ դուրուլու քի
թօրայ քօրկուզ եսեր · ձայր անինկ
կիւ[illegible] դքայ լար · անընընկ իկ կիւքինայ
օղուլ սուզ ևոզ ազ նըընկ · անընընկ
քի պիքէ իչ քայ · տայ օլ էումուխ
լուխոդայ · օլ պօլուր էօվ ուխ :

ԺԷ Գ տէր · տառ ամենինկ խանըր ուչուն քի թօլ ամենայ պօլ մայ :

Եկայր քի մէ նայ · ատաամին խինկ
զուէ պիլայ · տայ քէն տի ետ քի պիլ
այ խառն ընդ թօքքայ · նէկ պարշաւր
պարգևէ թօլ ով ու · խառն պաշաա
ընդ ընկ · անընընկ ուչուն քի թէնկրի
եւառ այդ ըըք դըր · ատ ամ[illegible] ի քէն
տին այ օխշաշ · տայ ատաամինի
քինէնայ պօլ մարդըր · օլ ու ատան
դուր ղուզ մայ դէք թէնկրի
խառն պաշաարը թօլ ան տըր ովսէյի
նըընկ · այ ամենկրայ պէյ իմ ըզնըընկ
յիսուս քրիստոս նուենկ · պարշայ տուն եայ
նի եւառ անթ կամ նըընկ : օխշաշ
տայ գօնու · անի սաղ ընդ մայ քի
խառատաշ լարի ով սէվինի սադը
լար · Ի · ըինձաղ կայ · տայ պէյ իմ ընդ

քանի ուղ այս սաստիկ ծու ժողովլար
կայ․ Է բէրանագ կայ․ ան ընկեց ուժն
քի պու Թօղ ով լար արգանդի գին
ուղ հարի լար․ եամ ան տայ է արամ
ատ․ ախ ըըը Թօրակայ․ տայ գօնա
լուքէ քայ եադ ըըը ղը․ հեկար քիմէն
այ հրամանի նի օլ տար տայ պաշի
ուշ ուն Թօղ ամախ քէր այէ․ գծ կէ
Գիլէ․ տայ պու մուն նին քի պիլէ տայ
այէ ուշ ուն․ օխ շատ ըըը ղըլար․ հը
լարը պիլ լայ․ նէ գուրուլու քի ատ
ատլը տայ գծ կէ․ պօղ օմ պար․ տայ
ալայ օխ էդըլ տայ․ գծ կէ․ գուն տար
ան ընկ ուշ ուն մուն նին քի պիլէ եդի
պօյրուխ խօյուն դուր լարԹօրա
տայ․ քի տատամ օլ տուրմախ պօլ
մակայմ․ քի պօլ կայ իդի խարխու․
դարդ ըն մախ լը ան ընկ քի պիլ
իշդ ան․ քի հար պիլիր․ խոր խու սազ
տայ համին դիրի լ կայ լար։
Գու պոյր ուխու նուն երի պար․ հր
(մէնի․ հրամանի նի օլ տուրայ․ հկ
արքէ օղ կայ ծառ հրամանի նի․ օլ

տուրքայ. և այ ներմեծին օգնական ձեռ-
նի ով տարրաց. ով չափոց դայ. գեր
մանն ընդեմ թօրասար պիլայ բօսբոլ
իդիս. խասյաթնատայ զի օլդուր ուք-
դուր: և այ խասն մի թօր այ պիլայ
օգուտ լանն կայլ լար:

ճժը Գաղ խասիեթայ ու մանաֆաշ ու թօրպայատին:

Թօրայ պիլայ գօնն ու սանն այդ-
քանն որ. եփինար զիմեսակայ. թօր
աստայ. տաս եփն իննկ ար աս ընայ
եօլուխ զէյ նոր. զի սաղ ընկեն
նոր. թօր ար իննինկ այդքան ըն-
տանն վօյդ դան. և այ եր մեծն իննինկ
խաթդ լար ընտանն. և աղոս
ուն այ եր մեծն իննինկ. խասդ ընայ
արդիք գուլ լար ընդեմ. տայ եղ ուխ
քանն իշ լար տայ. սաղ ընկայ զի
նկեր մէք եդ դիք լար. և այ աղ ըր
մի եդ դիք իր լար. տայ օլ սաղ ըն
մախ դան. աղկայլ. խասն կայ. ան
եդ մակայ պօլուր. զիաղ կայ խասն
կայ. եօխայ օզ կայ էրկայ տուկող.
քոր օլ ան ընկ պի մէզի եադ ըլ

կան թօրայ հարկեան ընդայ երամենի
հարին ընկայդ ըլկան դիշէ ալմաս
ընդայ խանիկայ . դերայք դի դաւք
քայ . տայ այնի կայ ան ընկ աբելքի :
տայ պ ալշ այ երամենի կայ եւք պար
տր թօր սա ան խանկայ . ալմասկայ
ալայ խօծակայ . նէ չիք մրաքին
կայ . ան ընկ ուշուն քիրեաւմենիկար
քնսա ժա դայ հար տան օդ հաշ . եօխ
սայ քեր ման հար տան օդ հաշդիկ
ուլ . Եըրի վիլ եու վան ըյ տր հար .
տաղ ըն տայ արդըլը Եըրի վիլ եուվ
ան ըյ տր հար քոր օղնոանկօլդուր
ղուշ ունտան . տայ խան ըլ օլդուր
ղուշ քայ իլ կարի թօրակայ : քեն
տի հար խնի Եըրի վիլ եայ հարը
եան ըլ այ . այե ըխն կան տր հար .
այ օղ կայ հեշ դ խմսակայ . տայ
ալայ օխ դիմ ալար կայ այեր տի
թօ րայ դէք քեն տի օղ կայ քի
մե սայ թօրա հարին եղ դն ր . եկա
ի այելայ թօղ խու գոն ալաւք այելայ :

Գուր. եռաղուշ չիրուշ ոտն . քի այրի այր խն տան .

Հապաշ կայ էրտէն ղու էտ մանէ ալ կար:

Հասար պէրրի Թօմաչինա էնէտրմէննի
նէրնէկ· իշէ էտ· կէլկէյին· պէրէտն
տանէն· զէրտը մաա օլ իշ նէրնէկ էտտ
ղու ատասն էդ մախղայ· Թիշտ էջէլ
էտարդ ընդ գէլ կայ հար· էտտ ղու
նատէտ ալ նալըն այ· այ խայտն էտն
նըլըտէ արդ ըլըր դ ատն ըլը հալըր ասօլ
կայ գօնտու Թօմաշին իշէրդէ ալ
այր տանէն կէլկէյին· տայ Ծուղ ատըն
տայ ակալ այդ էդքայ ալալ ար
ընդայ· նէ դուր լու դիյար Թօմայ
էտն ընդայ· օլ այդ քայ արայալ ար
ըլը այ· զիմ հար Թօմայ հաշէլ իր
հար· խայտն քիր դատն ըլը լըր իշդայ
պօլ մախ քէ լայք դղր· տայ դուղ
ուլ մախ· Զ դատն ըլը օղ լաշ գօնտու:

Գտք Թօմասին ուշ էրմէնիններին:

Ճի Բօնու հաւք պու դուլըլու գօրկու
ղլըր· տայ այէ լիկէլի Թօմայ էտն
ընդայ պարչ ատ ընդայ պօլ մախ
քէրաք· քիր քէնասի էտտ ղուշէլ·
նի պէր տայ լին լին էտտ ղուատն

եդ մայ պօլ մասադըր· պօլուր քէնտի
ալ եալղըզ· ալէ քէնտի ալ նէսնէսի թօր
ան ընտայ էր մէնտէն էն էնէկ· պօլ կայս
ժէ գանտէկ լան կան· էկէ էն անըդ լար·
քի էրմէնտի թօր անտէն էկի պէլկայ
լար: էկ ար քի ժէ պօլ մասայ պօլ
կայս ղ· էկ ար ալըղը· պօլ մայ պօլ
մասայ· պօ լատին տօրդ պաշդար
լու էլ ըլէ պէլկայ էդէլկայ թօրայ·
օզկայ դուլըլու տանկալ· տայ նէ
պէր էտու ղուշի օլըր այդ մակայ
պօլ մասադըր· էայսէնտէ քի թօրատէն
քէնտի ալ էդ ասր· օլ քէնտի նէ պօլուր
էան բօա ըղ ար էնլը· պէ լէկէլ:

[illegible] թօր [illegible] հօրմաթ [illegible]

Ականքէ քի մէ այ թօրանի հօր
մաթ լամասայ· սան ըր· պէլ այ
էայ սող պէլ այ էրմէնի նէսնէկ· օլ
չանը դայ անընէկ քի պէքնի օկ տագ
լամանքէ րաք թօրայ պէլ այ· էան
կլ կան ընտայ գորայ: ան ընէկ ուշ ան
քի պէլ մանը քէրաք դըր լար· թօրա
կայ· անընէկ ուշ ուն քէ լմասադըր լար

Ծիս

զէխաւլ տապայ է դ-քայ լար։ եօխ
տայ հար պիրին զէրազ էրզ տանեայ
սէ զինչէ պիլայ · տայ հօր մաթ
պիլայ քօնտ լուզ ման զէնաւր
նիմնի · խաչ ան պիր եան կիլէյ էդ
այ · եայ ճու վար պէրայ · պիր
սիւ ան զէրազ իշէրդ-քայ · տայ
սող ոտնուզ մաւկայ անորմն կ-զիմ
կիլէյ էդ-իւիր · կիլէյիմ այ գօրայ
տայ ճու վար ընայ գորայ · Թօր
աշ ի · պուխար կան ըն պուխար կայ ·
նէն խնի ուանայ դօխ դաար ուշ ուիշ
նիմնի · նէ դուր լուզէ ալ նորմ այ
սոֆմն ալ հար · Թօր այ լաշ դ-ի հար
պօլկայ ուշ-քայ չիխ մակ այ։ այ
պար չայ եաւ դու չինիմնի զուշէ
նիմնի գուշէ պաթար օկուգ լամ
սկայ · պար չայ եանն կըլ կանլար
նի եաւ դու տայ · նէ դուր լու
եան ըլ կան ընայ · քօրայ պուտար
օլ դուր դ ուզ մախ պիլայ տայ
ճուր ում պիլայ։

ճիբ [illegible]
(կայ)։

Կիմնի տայգի ուլանսանկ այ հար
վօյդքայ նեչ ամնալիկայ․ եդմենի
հարնընկ․ տայ դուր մանկ այյ․ ուչ
քեղ ուլա տայ կան այօլխայ․ նեկեմ
կայ դուր մեյլեն․ տայ դուր մանկ
այ․ ալնընկայ․ այուր ունկի տայ
խալըր․ վօյդքայ․ Ղ ախչայ․ եք
ինչի տայ դուր մալայ․ մէ ախ
չայ․ դուչար վօյդքայ․ ուչ ունա
չի․ ունա մամ ախ դայ դուր
մալայ․ մէ ախ չայ ծուրուն խալ
լըր․ տայ օլ դուր մախդայ․ ալ այ
քեդայք ուզ ախ գ լըն տան տայ օլ
դուր կայ․ քի իքէ քայ ալ կայ հար
եախչի կիշի լար․ քտօս դօեանթ
եդքայ Թօրականայ․ տայ Թօրայ
եդքանի եչ լար կայ․ տայ օլ իքէ չի
կայ․ օլ կիշի այիլայ այիր կայ․ քիմ
ուչ ունաքի․ իքէ գիրի․ դիր գեր
աք ալար կայ դուն այեր իլ կայ
Թօրակայ տիրայ․ ուչ հաֆ դանկ
այ տիրայ․ քի դուր ղուզ կայ եր
մէնի Թօր աս ինի ինկ ալ ննընայ

զօծանել մնայ· տայց ծով վասն այնր·
մնայ· նաւ իշխ ունի ամայ· անձին էն
ըն դուռ ամլ այր· եկեալ զի զիմ
եւայ· թօր անկայ ունի ամալ կանոնօլ
այ· տայ զ քէզ կայ ակյ ինն հէչ
զոր ունէ դուռ մնաայ· հար ունի
ամալ մախ դայ մէ ախոչ՝ այ· խալ
ըր վոյդ քէ այ· տայ էր մէնին խարդ
·լար ընայ տայ դուռչ այր· իշ ինայ
օլ դուռ կ ան քէյզի· մուլ քէ մի ախ
չայ մի· թօր ան ընկ գուշ ու այնլ
այ· այէ ըրխլ կայ ան կար քէ խլ քի ան
ընկ քէ խլ ըլո այխլայ· անն կ արխար
չէ թօրայ այխլայ էդի· ատրըլ այ
պօլուր անկ այր· խամամաչ այխլայ
թօլ ում էր մնայ· խաչ ան իշլինայ
դուչ դի ուդ քան գիչ ինկայ· եկար
ումլի պօլ մնա այ· եայ ախոչ աալ·
եայ խու մաչի· օլ չախու դայ ան
կար թօլ ումկայ գուն այէ ըրխլ մախ
քէլուք· ալոդի գուլ լար կայ գու
այ· եօղ ալրի եալ ըլկան· տայ այ
այ օխ խուծախ քայ տայ· դ ուն չէ

գունեկայ տիրայ· անընկ պիլայ
քիմ քի անտկարընկէ կիրի սիր· այլայօ
պօր չլու տուր· դուկալ Թօրայ
վօյդ պիլայ· նէմէնի խարճլարը
պիլայ պօլմախ քէրաք· պարճայ
դուրլու էնկ իրլըք դայ· Թուքալ
լամաքայ պարճայ իշնի Թօրայ պիլայ
պօլկան· ալ այնէդ մախ քէրաք·
նէ չէք էօղարի խօյ ուլուղ դարար·
տայ անընկ քի պիլէք դուքալ լամ
մախ քօնուլ մախ քէրաք պօլ
կանը Թօրա պիլայ· այօլ Թօրայ
խայսի քի Թօր տասայ· ուդ դուր
կան գիշի· տայ պէր ին իւ դիր:

Դուռ· խատուն գիշինինկ կիմ տայ քիուն տասայ Թօրանկայ: Ճիգ

Էկար քի խայսի խատուն ուճու քի Թօր
ակայ ուճ տալ կան պօլկայ: խուռ
անը· էկայ էտմէ ուճ խարտաշ լարը
Թօրայ նընկ ալնընդ այ· զատուճիդ
էդ մաքայ պօլսար· տայան ընկ իշ
լար ըն գէ չէրմաքայ· ուդ մաքայ
էայդ մաքէդ մաք այ իշ լարըն· քի
պօլկայ էախշի· տայ էօլ լու խու

խու վասդը· խաչանքի ինամընայ
պէ ըրին կելեեան· պէք մէքէն Թօրայ
աղընըննայ· այ ան ընքըքէն պիքէնչ լար
տայ ուա դատըլըն· տայ հին լայ պօլ
մաքայ· Թօրաշէ լար· քերաք դոր
կայ լար· քէքէնին լար եռվ ուխ պօլ
մայ քըլըն ըըլար· տայ գըլակեցեան
խադ ուն նուանկ իշխնայ. դուրման
կայ· տայ անընկ իշխն ուդ մաքայ
եայ ուդ դուրմաքայ· օլ գըշխ· խղ
տայ խղ խադ ուն պխլայ· քերաք
եղ գխր կայ· եռվ ուխ լուխ ուն
քն պխլխք մըպօլ կայս Թօրայ ալ
նընայ· քխօլ անընկ եռվ ուխու
տուր· այեկար անընկ քն պխք
իշնն եղ քխր կան պօլ այ· աղտա
մախ պխլայ· խայան խադ ունդ ուչ
քխյեան· քենան իշխնայ· անընկ
քն պխք աղ տամախ· այդ ըլ կան
իշ դայ· տայեխըն պօլ մաքայ
անկար գխյ ան եղ մաա։—
Գ՟ար· պեղկին եղնլ մախը· անդըշ մախը·
Թ օր առն եղմնեն նեխկ· եաղ ըլ

կամ. պուլայ պուխուր խըխր. եկաւր
խայսր. գիշերի երմենի. եր մենի
թօր աստըպակլայըք | դ էլ դիր կես
եսոր անդ քայ. դենա որդ ըն: օլ
ջախդ այ օլերմենի. նոր պիր դան
ըրբ լե պիլայ եդ մակամ. խայսր
իշդայ սայ պօլայ քլասայ ոլսու
քլասայ. գիշէի. պօլ կես եսոր. դեք
քենսոր անդ ըշ քայ. սայ անդ
քօնու սուն. իխսով սայ պօլ մախ
գերափ. մէ խաչու սնայ. այ օզկայ
երսայ դիկով: քի վօյ դան սայ
պօլկայ. օլեր մենի հար պիլայ.
խայսի քի պիրիկաա ըննայ օլդուղուր
հար թօրաստայ. խաչան վախտ.
պօլսայ է պարմախ ընխօյ մայ
արի խաչտասնայ: օլ գիշի գիմ գի
անդ ըշ դրխըր. գերափ է քեզ
սուվ թօլ տարըկայ խօլտնայ. ան
տան սոնկը այ. օլ գիշե անդ քըշքայ
թօրայ եան ըննայ: ալայ օխ օլու
գիշի տան սօն կըրայ. եկ ար քի
քիմեսայ. քիմսանի օպ վիրն եդ

եդ֊քայ· օղ գինեն· քերովբէից գի օպ.
վրձն իրդ֊եդին լար· օղին լըն պին լայ
եօղ արի այդ ըղ կան· անդ ընքեն
տիեդ֊քայ· պար չայ դանըխլար
տան պաշխայ· ժօնուլուր խայախ
պար չայ· տայ հար պիր ին պաշ
խայ իշ դան· ալայ նէ չիք պարշա
դուզ կան· տայ դօլկալ լանկան
տայ է սասալ կան· եմին տայ պէք
գլար պիզ դուդմակ այ· պէլկիլէ
պիզ իմ գլ ակ ան ըմ ըզ տան· տայ
սազ ըշ ըմըզ տան· տայ եշքի պիլ
այ· պիզ իմ քենկաշիմ ըզ նընկ·
եքի դուր լու քենկ աշնինկ· պադ
այյ պէ րք իդ իք· տայ սախլամ
այ գլատ ըի: Սաղ ըշեդ դիխ
խուվադ լադ եյիր պիզ· տայ պէր
գիդ եյիր պիզ· նէ դուր լուքի պու
վախդ քայ տիրայ· դուդ ուլ կան
եախ: Գ ուստուր· եկ ար եղմենի
պօլսայ· բայ վօտ թօրակ այ· իզ տա
մախքեր ալք անխ· անըրնկ թօրսա
ընայ· խայախ քի թօրասայ օլդուր

ուք դուք։ այս է կարգ երգ մեծնախուն
տառն կանն· պօղկայ· եայ էկիրն պօղ
կէս էտի· Թօրա հարի եանորնայ -
այդ ըլ կանն եր մեծնի հարմնորնակ· վօղ
դան օդ հաչ· գեր մանննորնակ· երով
նունակ· խարդ հարը պիլայ· եր մեծնի
հարնորնակ· Թօր առը պօղ մախս քեռաք·
դ արդ ի գուղ տառն պաչխայ· օղկայ
պիգիմ· պիդ եք հարիմ ըգ տայ
եադ ըլկանն· խայանն տայ· քիեր ։
մեծնի հար· այ ու իլով նունակ· տայուն
տառ ~~[illegible]~~ կանն տար հար· Թօրա
ըն այ· քերմ անն նրնակ· մար ըմ պօրք
նունակ· պերխեր պիգ· տայ պեր
խ խերեր պիգ։ այ նոք գի զօնուտան
պու տօրդ արդի գօղ տառն եօղարի
Թօրաի պիլայ· քեննաի հարինինակ
երմենի հար նրնակ· Թօրայ համկայ
հար։ խայմի ալարմը· ալայ խայլտր
խեր պիգ· տայ առխ համմայ քլար
պիգ նոք էք պու վախդ քայ տիրայ-
դուզ ար հարէ տի տայ դիր խլեր
հար էտի· պու Թօր անի· խայսիք

պարչայ· սայս պաշխայ եւչլար· մեղ ձայն
ուղղու՝ նքօն ու սայս դատնընդ ԼԸ·
այդըլ կամն եւչ լար մօ հուղ ու մ
ուղ նըր պեղեմ· պու կուն կի եւչ
լար ուսմնայ սաըլ կամն պօլուր
սայ պեբբել ար· ըՇտըը քօվ սայսեմ
սայ · պարչաա ըպէլայ: Հաւ սթ
քուն· եռվուխ եխխ գուն նունկ
ալն ընդնայ: առախն աճ սանընդկ· բարէ
կէն սամն խնայ: ՔՍ նունկ թօղ
կամն ընդ սաման· ու եծ ԺԹ· եւըլ ընդ
այ· խամ լու ըմ ըղ կայ պեղեմ
ժգ ունչեեւըլ ընդայ: նըրմէն լար
թվլ խնայ; Տ ԿԹ· · սայ :—
Գ նրել սի թօրալար զէկ մնն՝ դ
խ ամն սամն: Լ նսայ նսի լար
ամն ընդկ խ այդ ընդայ: Քն դամն պօլ
կամն ախ բաշ լար: եամն ոէ եխխ
ով սամն կնեղ նաւ նըրդնկ· մեղլօ
բօլ եամն ընկ· աըհլ ախ բաշ· սայ
իլկարի պեյ քենկ աշ դայ: բաէա
նըրնկ եւ չէրի: սմադէս ախ բաշ
քու եաւ նըրնկ: եամն բօղ նամն սամն:

Տայ պիտեան. և ի Հէ բրեգ դանն: բեդր
բեբե մի լաատան. տայ պիտ զ իմ
իաան ըմ ըզ նըմնկ. բոտքանց ըերնի
անի բաշ լար. տաղ բ տայուղ ու
քու է լու պիլար: քր իշ տօֆ. շի
տլով տան: վօյ վոտայ. տայ ադար
օադայ. քր աքով նուն. տայխան
մի ըմ ըզ նըմնկ պիզ իմ. քանց մեր:
էան լուպրանշ դան. բոզ նանց
քին. մի քոլայ. տապով իյ ատան.
ան տօմ իրդքին. էարատ լու: դլա
քատան ան բազ տան. օդայ զիտա
չատան. բոբօլ իդին. մի քօլայ
փիմ ուշ իյ բլօյքին: անար իս դէ
բիտան. լու պէ լաքին. վօյ վօտա
լար. լուք աշ կոտք աատան. բօզ
նանց քին. օդա րասդայ ու: ուլու
բօլս քան ըմնկ. մի քօլայ. շիտ լով
ցատան. ան տէ միրսքին. խանլիըմ
ըզ նըմնկ պիզ իմ. խազ նատար.
մի քօլայ էօր տան. զաք լիէ իատան.
վօյ նիցքին բօնցայ պար չաա ըմ
ըմնկ քր աք ով նունկ. տայ աէ ի նըմնկ.

զատօր նոմնկ · տայ օս վէնցիմ
նինկ · ոչ աստու գասար · եան բերեմ
տան մերաք քէն : ասսամ տրեվլէչ
դան · րատ օմաքեն · քաչ դալ ան լար:
եան հառաւ աքեն · տայ ննեք եւզ քէն
քէր աքէ ով հոմնկ · տայ լէնչէց նինկ:
եան չօլ աննաքեն · դ քոր համ խրա
քէն · անմարլն քէրյցքէն · ով էնոդէ
կօյ մի խառլայ բօլաքէկոյ · իարօս
էնոց քէկոյ · էիխով լարնրնկ · բէր
օպօրչէ լարնրնկ · զաքըրիդ ար
լարնինկ պիզին · քան ով նէքլարը ·
քրաք ով նոմնկ : արան իսլաւ
իրօպօրաքեն · խօրօմժն · տայ
քրայ չէն · տայ բօստ չաշէն պիզ
իմ ավօրումնրդ նոմնկ · հասօդ
այ · օժար ով աքեն · բօսաքում օրէն
պիզիմ · իզ աւիվօստ նոմնկ · միք
օլ այմ · դօմից քէն · ո̈դօլ միադր
պիզ իմ : տայ քօսցէն նինկ ադար
օսդաար · տար լըն տայ արդ լըր
չէս նիք լար նրնկ · ուր աառնիք
· լար տայ տով օր անին լար պիզիմ.

պու այդըր կան իշ լար եւ ադըն
այ. խալայըգ քի դան ըլե լար. քի էն
ամ իլէ գայ արդանըն որըլ լար սալ
օլք պիզ կայ տայինաս ըլը. տայ
սուվ օլք ըլա պիզ կայ. պէրըլ ալ
խալ օնը տանը. այդ ըլ կանը մալն
դալ կան թէնկրի տանը պէ րըլ կան
ալթ այ. ձան բէլթը տանը. բէրէմ
իշ լանըընկ ախ բաշ խնտանը. տայ
պիզ իմ խան լէ ըմ ըզ նըընկ. բոա
գանըց ըէրլա. հօր մալթ ըլ պիզկայ
տալ օվք ըլա: Աոյ գանըը. եան
այանըընկ. գոալթ ան ընկ պիս
պիլ բէդըմ նըընկ: ախ բաշէ. բէ
բէմ իշ լան ընկ տայ. խան
ըլա ըմ ընկ. բօլս գայ
նըընկ. բօա գանըց
ըէր էյլ. բէդըր ախ
բաշ տայ բօա
ըէրէյ. պէշ կէ
ըլ էդէյ
էր:

141

Հայ պատշ․ զօնա մէ․ հրրորդութի
նայ: Ձ[ե]Թայ կայ օղուղկայ․ տայ ապր
ծանկայ․ մեծկի մեծկի ԱԷք ամեն:
Մուեռտայ պու գուծ․ պու պիտէր Թակ
ալ լանեյեր․ խայսի գեռեն տալէր․ Թօրա
պիտիրքի: Եսաամն անոլ ապի վարդա
պետ լարնուրնի պարչայ հրմենիլէք գայ
խայսի գի եսաատ ըլար․ տայ Թօխադատ
դըլ լարհրմենի դիլի պիլայ․ քեհնտի
լար իրն ընկ ծնուընայ: խայսի գի եսապըլ
կան պար եսի հրմենի չայ․ իլով հրմենի
լար ընտայ․ իչ լադ ըր լարհասի․ անձի․
եսաչ ըլ կան ընայ տայ Թօխդակ կան ընայ
գորայ: Ձն տան անձի րայ պօլտա
զիկ մեյետ խանեն ընի զանման ընատայ
գի դուք տա լար իլով բատցայ լարի
հրմենի լարպիլայ․ գոր օլմաէի ալնըմայ
քլաքով շահար ընտայ․ տայ պդիլար
գորօլ ալնընայ գի հր մեն իլարընի
Թօրայ լարի եօխդար․ դէք հրմեն լար
այդի լար մի լօսդի վըղ գորօլ ու պարար
Թօրայ լար ըմըզ․ խայսի գի ամի լանեյեր
պիզ Թօրա լար ըմըզ ըն խադա ընայ․

Աչն տամն անմկրայ գոր օլ ան ընկ այր լի քիլայ ուլար
տու երմենի լարկայ գի գոչ ուր կայ լար քենդի
տի լար ընընկ թօրա լամըլը. երմենի դի լին տամն
նէ մէչ դի լինայ. ալայ խաչ ան գաչ ուրտի
լար թօրա լարնի գոք դուրըլու եմ կայ գորտի
լար: ալայ ան տամն անմկրայ. եղդի լար. գոր օլ
կայ: ալայ ան ընկ այր լի քի գորտի. ալայ այը
անտալ. գի ապըր իկի թօրայ լար տր երմենի
լարնընկ: խալայ ի գի թօլ դավա ըլը այեր գիտ
դի. ալայ այեր տի երմենի լար կայ քենդի
լար ընընկ թօրա լար ըն: նէ դուր լու գի
այու այր դիքդայ եազ ըլըը որ. եքի դուրըլու
դի լայիլայ. նէ մէչ չայ. ալայ դավա ար չայ.
քենդի ան լար ըլայ. Ձիր գաք իդ ալայ.
Ջուաշ աք անդ քդան պաշխայ: խալայ ի գի
եազ ըլըք դր պաշ գայ: Ալաղ ըլայ մունի
եազ աըը գեթ խալեա լըխ. իչ աստակ. քենդի
լար ի լայ. ալայ քենդի տի լար ըն ընկ քեչ
միչ լար ըլայ. գիմ գի գոր ուք աար նասայ
ուչ մախ այդ քայ լար. եմկան կան լար
կայ. ալայ եազ ար կան լար կայ. ամէն:
Եազ ըլտը. Թվականըմըզնըն. ՉՀԲ այընդա.
1523

[illegible]
[illegible]

297

Ա Մառ ընթացս պտուխատար. եւ զայտպխզօնուզ
թօրաջէն լար կայ. զիպնկայն լար. թօրայ լարկայզո
այ. զիրձակայ. տայ խրուզ ձակայ. Արայ օզկայ լարկայ.
զոր կուզ ձակայ. թօրայ լար նինկ եօլուձուն կզուպլու:

Ուխշտայ պու եօլ պիլան եդ ամակբէր
աք. եւաուղուտայ. նէ չէրգ եւազըն կամ
թօրաւտր: Գ̅ հաֆ դաատան Գ̅ հաֆդա
տատր. վըրօժեն ըն թօրայ: Ն կար գի
քիմ սակայ. ն րամէնի եւաուղուստայ
ող ըր ըն գորուծայ. գիքեն տի նինկ
ող ըր մալինայ գորայ. չախըր կայ պինէ
եւաուղու կայ գորօլ կայ անընկ պիլէ
խնայ: Նայօլ գինչի կայ պէր ինմանձեր
աք պուդուրլու. Նկար գորօլ գորուծ
տասայ պօլսայ. Գ̅ քեզ. Գ̅ ար հաֆդայ
լօք պէր մախ գերաք: Ա̅Զ նկար գորօլ
անընկ պի լիքէ գորուծ տասայ պօլմա
այ. պէր մախ գերաք անկար. Գ̅ քեզ.
Թ̅ ար հաֆդայ. պու լաղ տր թօրայ.
քիմ գի պու լօք լարընի գեչէրսայ.
սայ գէլ դիր մասայ գօրօլ տանըքեն.
տի խչխնայ պօլաչ. օլ գիչի քէնտի խչ
խն դաա եդար. օլ խչ դայ օլ սատուքէնտայ

խայտի ինչ ուղղեն զի գործոյ կայ առ ըմբէ տան· այ
եաու ղու նի այեւամական պօլ մասդըր զիմէս
ակայ ինչ ուղ ունայ Թօխ դայ մեյին· դուկալ
լան մեյին եաու ղու այլայ: Ամայ այդ էք
եւող ըլայ գօրօ լկայ· եաու ղու տան· գեր
աք· այր մօչուր վոյթ նուանկ պօլկայ:

այր գեթ խոյեայ մնընկ:

Սնոր նըրնկ ինչ ի պու դ ուրլու տուրքիմ
զի քիմէ նամի եաու ղու այլայ անդ քայ
քէղ չիրայ· գերաք· ամնու· ք քեղ խօլ
ունայ օլ դօլ առուրկայ· Աչ քիմ զի ան
ածչայ· օլ դօլ ար· ժամ կոչ գայ· ժէ ախ
չամի· Է կար եինխով աչէլկայ· ան դ ուղղան
տայ պարինչ գայ լար տանի գար լար
գերաք ժամկոչ գայ· այրնէ մայ ապէրկայ
լար· տայ վոյթ գայ տայ այր ք ըն ախ
չայ· այեր կայ անդ ինչ քան:
Եանկայ Թօրատայ օլ դուրկան մախդայ
վոյթ այլայ· նէ չայ զի Թօրայ ուղախ
օլ դուրուք դուր· տայնէ խատար զի
ախչայ եիղ ըլ այ· չէք չէնիք դան տայ
զաք խն լարտան: տայ զիմէ այ զի Թօր
ան ընկ աընըմայ· Էանկըլ կայ· պու

պուսախ չայլարնի · է ուլուշ էր մախ
դէրաք · պիրուլուշ վայթ քայ · պիրուլուշ
թօրաչի լարկայ · պիրուլուշ եաղզէյլեր կայ ։
Ե անայ մօհուր ատան է ախչայ օլ առայ
դէթխայ եա ըխ ողընկար ։ այնիէ գի ճուր
ումկայ դուշ այ · քիմէ սայ եղմէնիկլէմէն
ըլ կան ընկայ գորայ ախչայ պիլայ օխուտ
լակայն լար ։ անատան · վայթ քայ · նէմայ
ուլուշ եօխտուր օլ առայ պիզխիմաէ ։
Տ աղը առայ քիմէսա նընին պօրչ ուլուշ
ունի · պիրը քիմէսանին · օլ թուղղուղկայ
լար · դէրաք անըկար պէկլէկայ քումասայ
պիրը ախչայ խարճկայ · նէ չայ դէ ուղ
ախ դուրսն օլ ժու րայ դըն առատն առայ ։
Տ աղը առայ պիլ կայ օլդ դէ համըլը
լօծէն ըլ թօրատան · քի թօրայ օլ
դուրկայ · առայնէ գի ուլուշ ալլըլար
թօրաչի լար · օլ ախ չայ · առան · ախ
չայ անիճ գի կայ պէ ըխլ կայ ։
Տ այ պիթ դխմայ · գիճն առատն առայ օլ
դոր կայ ։ գիմ անըն ընկ պօրչ ուլուշ
ունի · առայ նէ չիք թօրայ պու խալպեր
գի դուրն առայ անըկար · խարճ կայ պիրը

անիշայ պէտրեայ. ոլ գումն տան զի ոլ դուար
ղուզ տոռ. Է ամսէն զամն կայ ակրըն. զի
ամնկար խարծ լնըն պէ րմնակ այյ եաւ.
վրդնումնն խոլումն տան օդ շաշ. պէրիւ
մակայ եաւ. Է ամսէն զումն տայ. Թօրա
նըմնկ էր զիպար. ամընկ զի պէք. զնշինի
պօրչէյ աւին. էրք լի եպէր մակայ. զլըն
տան տան. եւմն այ Թօրակումն տակ լնչայ:
Այ ոլ պօրչէյ աւ զի խալ տի Թօրատայ
զի Թօլ ովլէտ քայ ալկան զնշի սին այ.
պաշ պօրչումն. եօխտայ ամնի ամնկար Թօլ
ովլէտ մակայ. պօրչ լոռ տուկ ով. խայամն
զի ամնկար զն տամնտայ. խարծ լի պէրտի
դէք ամնի ամնկար. պօրչ լոռ խալ ըրնէքի
Թօրակայ. նալ օժիդ եդի պաշ տուամաի
պիլայ. Թօլամակայ պիրկայ: Թօր այ պող
այյ. պուխուր իյիր. էմն աւին տան պօրչ
էյ աւ ընայ. խարծ լի պէր իլմակզէրպք:
Պ իրքինէնայ քինէամի. Թօրակ այ. ումն
տակայյ. դաք ըէ զէր մամնտայ. տայ օլ
ամնի նեմակայ դուդ մի յինու. քէլ մատայ
Զ. անիշայ ծուրում խալըր: եքինչէ
դուրմատայ. ԺԷ անիշայ. Ուշ ումնչէ.

եանայ ԺԷ ախչայ · տայ օլդուր մախս զըն
տամնտայ ։ Այէկար զի պիր Թօրանի դուր
կայս բօլսունայ ասր ծնայ · տայ պիրիպիրի
արդ ընտան ուշուն չիկայ տիրլին դուրմակ
այս · անընկ զի պէք զիշի · իլ կարկի Թօրա
լարնի դաւադար զէրակ · եանայ եանկի
պաշ դան · բօզ ուլադէդէ այս ։ Այէկար
զիժէսայ պիրուն տալ կան պօլ կայս Թօրան
այ ։ տայ դուր կայս · տայ ատնկրայ եա չէն
կայս · տայ օլէան խասայսի զի բօլսա տուք
Է Թօրանի պիրի պիրի արդ ընտան դուր
կայս · անընկ զի պէք զիշի · քէնսի իշ լինայ
դուշար ։ անընկ զի պէք զիշի · քէնսի
իշ լինայ դուշար · նէ դուր լու տայ իշ պօլ
սայ · խասայսի զի պուր ունկի Թօրատայ ան
ընկ կիւլէյին իշ իդ դի ։

Տայէկար զիժէսանկայ զէրակ պօլսայ
միսուդայ · չիխար մակայ տի ճ դարտան
մօհ ուր դիպ լինայ · Թօրասի · ԺԷ ախչայ
տր · Զ սի մօհ ուր տան տիր · տայ Զ սի ·
եազ իշի նինկտիր ։ Ամայ զի մէսայ իզ
տակ այս · եայ զուակ այս · տի ճ դար տան
վէբէս · անընկ Թօրասի Է ախչայտր ։

Եւ անուայ պէր քեմէնայ գիգուակայ թօրատայ
զատ խս ընտարնատ մակայ. ամիֆ դարնընկ
աչ էնչ ընտան աչ անս չայ ար :-

Ա յենկար գի խայան խոնանխ քայ գերաք
պօլկայ թօրայ սատըն ալ մայ. բոդրեպնըլ
գերաք թօրատայ պերկայ. ժդ անչայ Է
անչանի. վըդնուձնկ տուր. տայ ժԷ անչանի
թօրաչը լար նընկ ար : Այենկարգի օղկայ խոն
անխ. քլակ էյեմի օլթօրայ նընկ ալ նընայ.
օղկայ քէչի տասուայ. թօրայ դուդմա
կայ. էայ եւմայ օլ գիչի կայ ուդրու. օլտայ
գերաք. օպլօժ խդեդ քայ եւմայ. ժդ անչա
թօրա ալ նընայ : Այենկար գի քիմէայ +
պաշ լակայ. խոնանխ գիզ վլ օժենի թօրա
ալ նընայ. պուրուձկի թօրայ դուր մակայ
խայան տայ գիչիկայ ուդրու. անընկ
գի պէք խոնանխ գիչի. բովինե տուկով
թօրակայ. պու ժդ ամ նի օպլօժ խդեդ
մակայ. խայան գի պաշ լատի վըլօժենիյ
թօրայ ալ նընայ :

Եւ անուայ պէր գնմէնայ էրըլլար պօլկայ.
տայ պերիպերինայ ուդրու հօրմաթինայ
այպ պերկայ. եպչանխ էրըլիկայ այպ

պէրկայ· անընկ գի պէք եշ դայ· քիմ գի
եարամակայ քըլամասայ· անընկ գի պէք
գիշի եուլքասայ պօլսայ· պօլուր քէնտինայ
Թօրայ սադ ըն ալմակայ· պէրիր· ձր աւխ
հանի· տայ Թօրայ ալնընտայ· անընկ գի
պէք այպ տան չիխ մակայ: —

Եանայ պիր գիմէսայ· քիմէսայ ուղ ուն
իւք գիրկայ· Թօրայ ալնընտայ դուրղուզ
մակայ· եուլի կայ ուդրու· տայ պօլկայ
պօրչ ուղ ուն· եայ օղ կայ նէմայ ուղ ուն·
պէրիլ կայ ան կար· ժ͞ գեզ ժ͞ ար համ
դանկայ· Թօրայ կայ գօրայ· գի դուրղուզ
կայ: այեկար անընկ գի պէք գիշիկայ
նէմայ եուր հօտայ եօլուխ սայ· եայխան
մին իշ դայ պօլկայ· եայ խատայայ պօլ
կայ· եայ մուքին մէքին տան խաչ քայ·
տայ դուդ քայ հար իւք չիքնի· տայ քեղ
դիրկայ հար Թօրայ ալնընտայ· գէ րաք
անկար պուդուրու պէրիլկայ:

Այ եէկար գի անընկ գի պէք պօրչէյաւի
խանըմ ուղ ուն դայ պօլմասայ· քէրաք
անկար պէրիլկայ· ժ͞ գեզ Ժ͞ ար համ
դայ· այ եէկար գի խանըմ պօլսայ·

քերաք պերիւկայ. Գ. քէղ Է. արգումնկայտիրին
իւգ չիկայ դուրդուզ մանկայ. այ հեկարգի
պօլմասայ իզտովկայ. ալայ եւօ պերիլմախ
քերաք. նեչիք եօղարկի Թօրատայ եազ
ըէ պիզ: Աչ հեկար գի պու գումլար տայ
իւք չիդաք մատի եւ այ գիշխսին. գերաք
քեն ախձու վաք ըն պերկայ քիմնայ ուդ
րու. իւք գիր իք դիր. Թօրայ պօլայ գոր
կուզի ըը պօւ պիլայ եդ մանկայ տայ
քօն ուլ մանկայ :-

Ե անայ պիլկայ սիզ գի պիր քիմնայի
օպ ըէչնե. վայդ նուննկ ալնըն այ. ումն
տայ միխն ով խնայ. անըննկ գի պիք. գինձ
նի վայդ Թօրակայ. ումնտադ մանկայ պօլ
մադր. իչ իդ միյին անընդկ կիլէյին. եայ
պիրախ եանն նընկ օԹ բօրումն. գի Թօրայ
մի իչխտիր. եօխսայ եօխ. գի պիլիք իչնի
ոձնկրայ պէրկայ Թօրակայ. քոնուլուքու
մունունկ պուլայ տր:

Ե անայ պիլկայ սիզ գիմնայ Թօրատայ
եոլը անդքայ դուշքայ գերաք անկար
պերիլկայ. Գ. հաՖ դայկայ տիրին. եոլը
կայ ուդրու. անդըն դուկալ լասմակայ.

պու անտրիճէ օղ կայ դուր լու պօլմասը
պօլմակայ · այնէկար ախ չայ Թօլուվումայ
պիր լիրակամ կայ · ալայ ախ · դ̄ հաք դակայ
տիր. լիմ գի Թօլուվ պօլկայ ։ այնէկար պօլ
մասայ պու դ̄ հաք դայ տայ Թօլամակայ
սալ լըմ պօլուրէք իրչի ալ մայկայ · դ̄
հաք դայ կայ տիր լիմ · Թօրայ կայ գտրայ
Թօլուվ կայ ։ Եամայ էկար գի պօլմասայ
պու էքլիմ չի Թօրակայ տիրլիմ Թօլամ
ակայ ։ պօլուր դ̄ ուճ չի · Թօր ակայ տիր
լիմ ալ կայ Թօլուվ կայ ։ սալ լըմ արդըլը
գուճ ալմակայ պօլ մաք էնտիմայ
Թօրասամ · պու դ̄ ուճ չի Թօրասայ
Թօլամախ գերաք · եայ գնտամ սայ
օլդուր մախ գերաք ։ քիմինտինէ գի
նէ մայ խալէմ եաափ պօլմասայ · եայ
նէ մայ խասմաշի · նէ դուր լու սայ
պօլսայ Թօլուվ կայ քէնդափ նէրինէ · պօրչ
լու սաճայ ուդրու ։

Աէնէկար խամամախ գայ ուդլու գիմէսայ
ամտ գայ դուշ գայ · գերաք դ̄ ուճչի
գուճ սայ ամտ լըն դուկալ լակայ · օզ
կայ դուր լու սուկուլ · այնէկ արախչայ

Թօլունայնաց գիւնէնայիւպ լինայ · ալայօլս դ̅
ռան չի գուննեայ պէր մաս գէրաք Թօլունեայ.
պու պուրուն կի Թօրատայ Թօլամատի
եաայ · պօլուր եքին չի դ̅ ուն չի գունեայ
տիրլին · ալեայ · Թօլունեայ ։ եքին չի տայ
Թօլամատիեայ · պօլուր · դ̅ ուն չի դ̅ ունչի
գուննեայ տիրլին ալեայ · Թօլունեայ · մունի
պօլուր օտերիժադ եդ մանեայ · Թօրալար
եայ գօրայ · մունտան արդ ըլը · Թօրատան
գուն ալ մանեայ · պօլմադը · ալայօլս քիմ
նիփնկ խմենն եատը պօլաայ · եայ խուճմաշը ·
պօլուր զատդաու իդ այ պօլմայ · պօլըն
լուս ունայ ուդրու ։

Եր քիմսէ այ Թօրանեայ դուրնեայ · տայ
Թօրանի հօրմաթ լամիյին · եանըն
տան խլ ըշ ըն · եայխըն ձալ ըն չէշ մանեայ
անըննկ գի պիքնի · Թօրայ · մէ ախ չայ ծուր
ումպիլայ օկուդ լամանեայ գէրաք · գի
անկարպախ ըք օզ կայ լար տայ Թօրանի
հօրմաթ լանեայ լար · եայ քօլ մանեայ
լար Թօրայ ալնընեայ ։ —

Եր գիմսէսա · քիմսէ սանի · վայդ գայ ուն
տանեայ · տայ վայդ պէր եայ Թօր անեայ ։

տայ ում տալ կամ եւս այդ քայլ. զի
հաստիր տուկում մեն ձուռ վաւ պերմայ
կայ. պեր խնկ ըզ պիրափ Թօրականայ: անափ
ուտեր ժադ եդ մականայ պօլուաբ. Թօրա
կայ գորայ. ուշ ուն չի Թօրայ կայտիրին
այ քիմ զի բովոտատուր. գ̅ ախ չանսի օլ
օպ լոժ խդ եդ մախ քերալք զաւխանընկ:
Ե անայ եր լի եր լինի ուն տակայ վայդ
քայ. տայ քլամակայ Թօզմակայ. վը
լոժ եննիս Թօրականայ տիրին. տայ քլակայ
Թօրայ սադումայլ մակայ բոդբէ պնիս
լէչանընկ զի պիք ննըխ պօրչ լուպօլ
կայ. զի եմին պօլ մակայ. անկարուդ
բու պօլուաբ օտեր ժադ եդ մակայ:
Եայ պօրչ լու զի զլամակայ Թօզ
մակայ. տայ այդ քայ. զի հաստիր մեն
Թօլով եդ մակայ. Թօրայ սադընալ լը
մեն. ան ընկ զիպիք պօլուբօտեր ժադ
եդ մակայ Թօրանի :-
Ե անայ պիր քիմնակայ զերաք պօլ
կայս վայդ նու է քի Թօրաչի պիլայ
օպ վէ տիդ եդ մակայ. զերաք պեր
կայս տեց զի կայ. է ախ չայ. վայդքայ

տայ Է. ախշայ. Դ. ախշաւն Թօրաչիլարնըն
տիր: պու իշնինկ եօլու պուտուր:
Եգեր քիրմէսայ գի աբեղով ադեդքայ գոր
օլսայ. անըն ըննկ պիրլիք ինայ Թօրատան
գերաք Թօրայ ալնըննայ օպ լօժ իդ եդ
քայ: Նեկար գի գորօլ գոր ուն տատայնեայ
գերաք խարծի ուչուն պերրի լկայս. Թօր
ակայ գորայ. Ժ. Ֆլր. այնէար գի գորուն
տայ պօլ մասայ քօրօլ գերաք. պերիլ
կայ Իբ. Ֆլր. քիմ նինինկ արդ ընտան կրօք
չիխք այ. Թօր ակայ գորայ. գի իշինայ
դուշքայ: նայ օլ խարձնի. օլ գիչիթօլ
ամախ գերաք. խայսի գի իշինիդանեդ
դի. օլ իշնի նէ ուչուն. աբեղով ադեդ
իբէսիր: այ Թօր անի գի մէսակայ. այ եա
մակայ պօլ մա: այնեկար գի գորօլ.
գերաք ով տան տող ըն եօմուխ պօլսայ
անի տայ Թօրաչիլար դաբքայ. օլխատ
ար եփր ախ պար մախնընըն խարծին
արդ ըխ ըն Թօրաչի լար. տուն տուխ
քայ տալկայ լար օլ ախ չան ընկ:
Խ աչ ան գի Թօրայ օլ դուրսայ տայ
կոյդ այդ միյին գիմուսայ Թօրայ

օլդուրութ դուր գիմնինկ նշանայ
իչի պարեսայ· աքբասով ադ. եղանին·
տայ քիմեսայ աչ ըխ ըէ պօչադլը
աւ մյին· տայ իւ կարխ դուշ ուքնէ
մայ իզատկայ Թօրատանն· անըննկ
գէպիք գիչի խալըր ծուրումկայ
ԺԲ անխ չայ:
Պիր գիտէսայ Թուրքեայ Թօրակայ·
տայ· քենսաինինկ կիւ էյինի պերկայ·
տայ պիրաիեան անըննկ սօզ ուն· գիյ
մակայյ· պուսօզ լարպիլայ· գիայդ
քայյ բանե վայդե հասիր լան մի իր
մէն անկար ծու վաք պեր մայ· պեր
կինմանկայ պիր մի Թօրակայ տիր
լին· էկար գի պու սօզ լարնի այդ
այ կիւ էյին տան պուրուն: այ
էկարգի պուր ունկի կիւէյինայ·
խուլան խօյու է իչին դի եսայ·
գէբաք անկարնե իչ ուչ ունեսայ·
տայ հար սօզ ունայ· խար չի· ծու
վաք պերկայ պիլիր մի· եօխսայ
պիլ մազ մի: երմի եսայ լարեք մի
տայ օլ ծուր լու ծու վաք եղած

հար · օտեր ժամանակ քայ հար · Է հաշուոյ
կայ տարին · այ ենկար գի խօսն ամսեայ · ու
դաւր հու Է ունի չէ գաւանկայ տարին · ննչիք
եօղարի եապ ըը · ըԵ դր Թորայ հարկայ գորայ ·
Ձմեռան եաի ով հարննըննկ պատ այ որ ·
խայսի ներնկ ըոքու չէ այ Թորա պիլայ ·
Սայ եյաաի մաւուք նաւնկ · քենաի ներնկ մա
քին ըեքինայ գորայ · գի ուտեր ժամանակ մա
պօղ մասայ : գերայք Թորատան դաւրկայ
վոյդ Թորաչի հարի պիլայ · տայ քեղկայ
օղովկայ · տայ օլգիշի կայ · քիմկայ գի պօրշ
ուշոտն դաւշդի օղով : գերայք պերմայ
խաւ խաա ըն խօղտնայ · տայ անըննկ երքին
այ · տայ օլգիշի գերայք գի օշ անըննայ
օդ խոյ կայ քենաի · տայ օղ ով եյաըննայ
երկինայ · Է հաշուոյ դայ գաւան պերկայ
պօշադ գինչայ : Ե կար խօսն ամսեայ
Է գաւանկայ տարայ : այ ենկար գի օլգիշի
քիմկայ գի ով դաւշդի · տայ քղակայ
պաւրուն կի եյաըննայ եաւկայ պերմայ
օղան ըննկ եր գինայ տր : այ քղասայ սապ
որ ջամնըխ ըխ պիլայ : այնեգի արդայ
գերայք եյա ըննայ խայդարկայ ·

այլեր մասանց սուրմայ պօրհրդունեայ· զեր
ամբ ամենատան Թօրայ պիլլայ իրդատականայ·
Աշ մուլքեյանը· զի զլանկայ ամենատան
եալկայ· տայ օլ ամենկայր· օչեր իր պեր
մանկայ տայ քլանկայ օլ մուլքէնի-
քուսդայ սալ ըը գեր մանկնց· նեւնի
տայ պուզուլ սայ օլ ուլնիննի· քալլինեւ
տիրր քեմնի ախ չասը պիլայ· եասատր
մայ· չունզի դուչդի ամենըն կէլարընայ
պարչայ օք ցի զիչի լար տամենայ·
պուրունեկինեյ սալըմայ· քատայ նըլյատիր
պեր մայկայ եալկայ· Թօրայ պուլայ
պուխարեխիր: զի օլ օտեր ճարդեդքայ
եալկայ նեւ զիօղկայ: օլ չախտայ զի
Թօրայ դուրուք պասըմայ քլանկայ
օլուլկայ· զերարք օլ զիշի Թօրանըննի
ալնըմայ· օպ լոժ իրդ եդ քայ զիմկայ
զի ուլ դուչդի· պօրհունուն· եայախ
չայ դուանախըննայ: ժէ ախ չայվըրդ
նուննի· ժէ ախչայ Թօրաչի լարնըննի·
Է ախչայ ախեց զիկայ: Ե կարուլեա
զամ եայ· տայ ըրմուլ ամեկայ պիրկայ
պերիլայ եքնի տայ· Է ամչայ պեր

իւ մախաղերաք· նէ խաստար եօղ արի
եաղ ըլ ըըդը· ախ չայ վույ քայսայ
Թօրակայ :~

Եանկայ պիր գիւեանայ քիւեանանի Թօր
ակայ, ունն տաղ մակայ՝· վույ դան
ադ ըաշ· սայ դուրուք Թօրայ ալնըննայ
պիր քիւեանայ նըննկ ուստաունայ կիւլեյ
եդ քայ՝ անընն գիւպիք բօվ լուտ· խալըր
Չուրունմ ծէ· ախ չայ Թօրակայ:~

Գիր քիւեանայ քեննմինինկ պօրչունուշ
ունն գի պօր չունանու Թօլ ամակայ պօլ
մակայ՝· սայ իւեն եասր ունայ· եայ
խալ կանն խումաշի ունայ· չէ ադրունք
քըլակայ՝ լար· Թօրասան· գէ րաք օյ
ըօժիդ եդ քայ լար Թօրայ ալնըննայ
ը ախ չայ սայ եաղ տըրկայս· սայ քեն
միննինկ իշ յին խու վադ դայ Թօխ
դադ քայս· Աննըննկ գի պիք գիչինկայ
ուդրու· գիե էմին պօլ մակայս· մունուն ունք
գիպիք գիչինկայ ուդրու պօլուր
օտեր ծադ եդ մայ չէ ադ ունքնու· սայ
ան ըն՝ գիպիք բօվ լուտ քիմգի սայ պօլ
սայ գէր ակ քեն մինայ· Թօրայ սադըն

ալկայս· տայի շինս երասան ադենեքայս:
Եօլունին քայս քիլինեակայ գի գորօլկայ
աբեղ ովայ եդեքայ Թօրաստան· տայ
սօնկրայ իղ տակայ եռօ տիֆ դարատան
մինուդայ· անի օտեր ժամ եդմակայ
պօլմաս Թօրակայ գորսայ խայախիշուղ
ուն գի գորօլկայ ալըր· այխայտի իշ
ուշուն գորօլկայ ալ ըն մականն· տիֆ
դար տան մինուդայ· այով ըն ունակ
ուլ· քիմ գի իղ տայայ:

Եանայ· եւ ալ լուխ քայնէտի· ջիւալիր·
ջիմէս այնի պօրշու ուշուն· վօյդ դա
ունտայ· կայլըր· տայ գերմանտայ
մուլքու պօլղայ եայնէուքու տայ
անի· ալ դուր դուղէ այլըր· տայօղէ
այ· խուանիբ պաւրշ դայ պեըկ ան գիշի
գղայ կայ անընէ գի աիք պաւրշէ ա ըշն-
գնտան տայ դա բոմխալ ադ եդ ծակայ
անի եդմայկայ· պաւլմադր· ղեքա
նի, է անայէ անն կի պաշ դ ան բողդըմադ
եդմայկայ գերադ· անընէհեր քլիեուր
ուկան· վախող այ:

Եանայէ ալ լուխ գայ· է տի այիր ջիմէս·

աչ· պատուէր ելու պատուիրեալ է ամս· պերճ [illegible]
նորա կայ· որոյ զարմանալի կայ էառ· էս [illegible]
[illegible] · դաւանէր մայ· սոյն քէն [illegible] թօր·
այ· [illegible] · որոյ զարմանալի այն ամաւ օրէն
իք· պարտ է ասել նայ· զի պիտի [illegible] նանկ
առ պատուէր սուրբ պար· ի [illegible] · է [illegible]
չ [illegible] · սոյն է [illegible]
է [illegible] · զի է [illegible] · զար-
[illegible] · [illegible] · էաղաւ [illegible]
[illegible] զի սիրէ պատուէր է [illegible]
պատրաստեալս· պատրաստեալ· [illegible] զի· [illegible]
սիրէ· բարեխօսութեամբ· և անձն· [illegible]
զամենակալ· ամենայն [illegible] զերանդ [illegible] ·
սիրելեաց· դուք [illegible] :~

Ամենայն սիրելեաց սրբոց· զի հաւր [illegible]
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] պատրաստելոց· [illegible] սիրելեաց
[illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] պատրաստեալ· [illegible] սիրէ-
[illegible] · [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible]
[illegible] զի· [illegible] · [illegible]
[illegible] · [illegible] · [illegible] սիրէ —

Թաւրայ պատմութեան ողոմպիադայ։

Ն, անայ ամուլ առաջ ... գալ ըզ ինչ զեբէրէ ամ

այ աւէր. բրաւ վաւաշխաց անբրայ վեց

լօ ... Թագաւորն պատմեաց ...

կայ. լէչ աւ ... ըլու ... ատ ... արի

եաղ ըէ. պեղօլ ... ողոմպիադայ.

Նանայ զի պեզեմ. եւլի. եւ ... էր

մարգ ... այ աւ ... Թօրայ

կայ ... այ ... գէ ... այ ...

գայ. գէր ... այ ... գուկաւ

... կայ. խայ ... գի. Թագաւորաց ...

... Թագաւոր ... այ ... ։

Նանայ զի կայ ... գի ... աւլու ... ըզր

լաւ ... ըլյ. Թօրայ գա ... այ. գի ... 

գուն. ... այ Թօրայ օլ ... օլ մա

... օլ ... Թօրա ... օլ

... գի ... այ գի ... այ ... այ

խան գու ... կայ. ... լար. օլ Թօր ...

գի օլգուն ... կայ. ... աւր։

Նանայ է գի ... էին. ... մայ

... կայ. գի ... աւ

... Թօրա ...

... եւ ... 

մախ պօլղայլար· տայ ֆօժօտնըր յարրօն
այ· իննան մէիին տատ պէր սէ՝ է անատան իւք
իրգտայկա· անընկ գէպէք գէշէ բօվլէննըր տը
իւք պէրմաշկայ· օլ խատատար անընկ· նէիա
տար գի անընկ ուանայ· կիլէ յէդի էրտու
մայ· էկարօլ խատտար· անընկ օււէտ լօտի
եօխեայ· օլ խատտարէշ դայ բօվլէնըր տր
անկար· էուքպէրմայ։

Նանայպի լ կայարդ գիէ օլուխտուր պօլղա
գի մայկայ· գիգօրօլտանբրօգտուրայ ցի·
այ· քէլդիրկայ· թօրակայ· տայ սօրկայ· թ
օրակայ· գիդուդ արաթ սիդ· եօխայեօխ
իայսինգի· թօրայ անի բրիմրդէ դմախք
էրադ· Նա այէ անայ եօլուխ գայ գիմայթ
օրայնընկ ալնընայ գիդ ղայկայ գէնսինին կ
պլխագիին· մօցօժարդէդ մայ· է այօղ լուն·
եայխարտաշին՝ էայ գէնսինինկ օթմար
էժուչուն· պուլարնի· պօլուրէ դմայ· դէք
անչայկայ· է ալկայ դուդ դան· րէ չնէքնի
պօլման· այ պու օէր աժայ լար· պար չայ·
պուրունկի թօրայ տայ· պօլմախ գէրադ
էկարէրլի պօլ սուն· էկար խօնախ պուրուն
կի· թօրայ տայ· նէ մայ տայ է տատայ մաայ է
իւշի տայ· է ունշէ տայ· սա կ· ժայդատ լրդայ պօլ մաայ։

Խաչ անքի տայ եօլուխսայ գիմնըսանկ
այ. մըր յեաք անեայ պէրմանկայ. նայ պէր
աք քի մօյդ դուրկայ դօր այտանն տայ յ
ալկայ է խարդըն անտար չգ ան. երմէնի.
լարտան. խայտ քի. գզը քըրը տըրլար օլ
դուրմայկայ դօրայ տայ պիրկայ մն այ. տայ
քէլկայ օլ մալ քգայ. տայ պէրկայ խալխա
ն. օլ գէլիններինկ. խոլ ունայ. տայ այդ գայ մօ
յդ. պու սօզ լար պիլայ. ճանըլը գիմնը սանընկայ
պէրիր մէնի մըրեաք անեայ. թէնկրինինկ
գուչու պիլայ. տայ գօրօլ ումու դնուընկ գու
չու պիլայ. տայ երմէնիլ թօրայ պըն ընկ գուչ
ու պիլայ. օլ խատար սուսմայ տայ. նէ խատա
ար. թօրայ տայ եդէնկ. տայ եաք տըլընկ օլ
սումայ տայ. սէնինէնկ սօզ ունէկայ պու սօզ
լար պիլայ. եօղարը եագըն. ը քեզ մօյդ
այդ մախ գէրաք. տայ հար այդ մախ նըլըն
կ. արդըլնտան. սօրմախ քէրաք օլէ րմէնի
լարկայ. պի նի ն տը տայ. թօր այ պիլայ մի պէ
րտիմ. մըրեաք անեայ. տայ օլէրմէնի. խտար
դ. լարըլըն տան. պիրի այդ մախ քէրաք մօյդ
գայ ուղրու. գօնու տայ եաքըլընկ ան թօրայ
կայ գօրայ պէր տինկ. խայտ դօտդայ մախ.
գէրաք դը. թօրայ նըընկ գուչու պիլայ պու ւ

խըլըլըն այլոյ մինչեւ ազգաննէ այս պօլսամանս գէրագայ
ուլմօղանեէ այս ալըն. Թօրայալըլայ. էդդ ամենայն
ամէնկէրայ. էլըլ կայ ուշպու Դ հայքդայ տայ.
պօլսամանս գէրագ. տայ. խոստանսդայ ուշպու
Դ ունչ է գօնուենոյ:~

Այէ կաւրգի պօշէր պօլսայ. տայ ուսդուն
այ. պու ասօղ անէ այ ալըն պօլսամասայ. քէլէ
օլէրըն էնկ ուսդունայ մօյդ. է արդուշէլար
էպլըլայ. եւ ամենայ պու սօղ լարպալըլայ պէրմանս
գէրագ մընէ ազգանէ այս ալըն. մունունկ. քայ
սդու քու պու դուրլու տու քէօլուխդամն տայ:
Տայն ամնայն օլուխուր պօլ կայ գէ ալերգէ
մէնայ. օլթընայ պօլկայ. եւ ուզէ աշէրմայ
կայ. նէ ալէր ալէքըլէգ քայ գէր մայկայ. տայ
չահարէթ թըն աքէնկուդ արսօլլար ալայ է
ուքուկայ. գէրմանչ թընա էրգըլէ. տայ ամր
նկ. գէմէքնէնկ. ու սդունայ գէմ նայէդ
տայկայ շէ արուն թ. ամընկ դէր լըքեհայ
մուլըք լարըն ամայ. ամընկ գէմէ
շէ արուն քնէ. Թօրայ սօքօսդըդ. էդ մար.
դըր. էդ մայկայ. դէ քէնանէ. էդդէց էն ունա
այկայ. եւ արդուկայ. տայ անէ դէր քէդ էդդայ
հար պօրչլու. նէ քէ Թէն կէրէ տայ դօրայդ
աք սայ. քէնանէ պօրչլու սունայ. ուշպու

Եկար զի պիր գինն սայ. Հէ պօզլայդընդայ զինմայ
Եդեգայ զէնակ պօրչ լու սուանուծնուք լար
Իուսնայ, որօյ օծեցին. և այ թու խայօծեցին.
տայթուրկայ դօրայլ այլ. նայ ք ուն չի Թօր
այկայ. գերաք դըր զի անըննք այլըն զիլ լարին
Երի Եօզլըվ այդէդ գայ. տա տօվօսուն գօր
կուզկայ անընդ. Եու վօւխլարընայ. նեք
օրչ. դուր. գծուղուք այլայ. Թօրայ լարկայ
գօրայ. նեքնի զի. Թօրայ Երեյ մըն դէդ սայ. չոք
Եըրլըխդ այլայ. և այդ անըրխ լըխ այլայ. տօվօս.
նի. զի պօրչէդ գան. խայէ չ. և այօլխայ էայ
Եուզ. և աչըրկայ. պօրչէ սալընայ ուշմուդ
նայ գերաք. Թօրայ անէկար. այրըղ քուն. դա
մըրը զէդ գայ. Թօզմայկայ որօյ օծեցին իմին
Ե այկայ գօրայ. խաչ ան. էլըյ զէլ սայ. նայ զէ
րաք գուրկայ. Թօրայ անըրն այ. Եօվօանըրյ
ադըրօնայ. տայ սօրուվէդ գայ Թօրայ տան
զիօվըր ադ ըրն. մէնի Թօրայ. զի դէզմիպօլ
ուրմէն. վըրէ աճճայ պօլմայկայօլ մուքը դայ
խաչ ան զի անըն ք. էլըյ չէխ մը. նայ դօրայ.
անէկար այէրիր օլ լօք. չէխ գան տան սօնէր
այ. ք հաքդ այ տայ. վըր էա կանէ այ ըր տայ
այրուի. ք հաքդ այ տայ. ուրմօվանէ այ ըն
Էրլէկայ ուշմուդ, տայ խօն ախ գայ. ուշմուդ ն

(գուն:~

[illegible]

Նայէ ազգի ուէ ամենի զոր անընդհ. շաղաւաթըս
պատուասուր. անընդհ զի աստուածեկայ. զի քննու-
նինք. քրիստոնեայ մի ասմե պօլսայկայ էայ եկեր
ըէքինատան. զիշեք մաքըր քնայ անընդհ զի
պիտք. ՇԷ պրուսիքնա. խաղապկայ լապմագդ
այ. անընդհ զի պիտք պօրշէ այ անընդհ. զէ լիան-
ընայ ախենն սապըն պըղայ. լսըն սաօլնէ մայլար զի
ՇԷ պրովլաղէդի. դուրկայ դօրայնընդհ մօցու
տայ մօհ ուրուզի պենայ. եղմի. զուննմի. նէ զի-
Թօրայ. զամերրեդ է դաայ. հարպերենինք տօ
վօտունայ դօրայ. զի մխինք զի. նէ կայ գօնտուլու-
քու. պարէ սայ. եօխեա այ եօլուխտուր աստամի
լարկայ. դօք քէդ. օրօզատայ լուխդամն. զի դէն
կիզկայ պատդայ. եայխտրամխ չքալ կայ. է այ
օԹ դայ տուրկայ. է այ այէ զիրկամնըք պարդ ըն-
տամն. զէ չէ քմազըք պօլկայ. քրի հօստայ նէդ
ուըլու տայ պօլայ աստամի լարկայ. նայ մունկա
գօրայ դօրայ զերայ. քօտօպնըս դունլար զամի
ըրդէ դ դայ. անընդհ. սայղ ըը պըլայ քէ լկան ընայ
աերայ. զի անընդհ էուվուխլարըս. աԹ այ այըս էա
անսաըս. եայխտաԹունու. եայօղ լան լարի էա
խապրտաշ լարի. զինէ մայ ու քասակայ. զէլմայ
կայ լար. զէնտի լարը յնընդհ. եուվուխ ունունէկ
էդ դամն. պօրչու ուչ ունն. էյլէ դ զի սախ լայկայ.

[illegible]

կայ Հարավերբեն այ․ այն է կարգեբօլ աօրհն է ա
նը օլկայ․ անընկ գէ այէք․ ու դանա գէչ էքմ
ան արաան այ․ եօլսայ նայ անընկ․ նէկ լէք
նայ․ եօվուն աօլկանըլար․ քէրաք աօրհն է
անընկ․ մու վաքըն ալար այէլկայլար անը
նիկ․ դէօլը քէնաան․ եայ մալք լար քէնաան
գէճէնիկ գէ աօլսայ․ այ գէ ձնընկ․ եօսք աօլ
մայ այ․ անսայ․ եօսք Թէնկըր այ ալմա
այ պաու Թօրայլ աընընկ աօլմանըլ․ գէրաք
գը գէ աօլկայ վըյօլօծօնըլ․ Թօրայսայ․ Հար
քէդ․ այնէկ ար գէ այէր գէլն գէ ար Հէ աօրս լար էք
գայ․ սայլէկ արէկէ վըյօլօծօնըլ դօրայսայ
դուընայ կայ․ ուչօնչէ Թօրայ կայ անէն նայ
անընկ գէ այէ քնէնկ ՀԷ արունքօ գուքօլչնուքէք
ար․ գէր աք քէ․ եանայ․ է անէկէ սանէ էք գա յ
գէրայ գէմ գէ․ էրկ արէկէ ՀԷ արունք գուր սան
կր այ գէնկ ան անըլ օսօբեբէք էօմայ կայ աօլմ
մանը․ սայ Հար ՀԷ արունք դանա գէ լէր լ անը
Հայ․ Է անըչ այ անը վօյ դնունիկ սար․ Է անըչ այ
ալըլ Թօրայ նընկ ար․ Է անըչ այ այ յ անէ կաբէ նըն
կար․ սայ Է ունէ․ Թօրայ սայ սն ընկ ալ էսաէ
լարըն․ բբէ բօք վարնէք մանը գէրաք․ սայ ոօ
վօսուն․ գօրկուդմանը գէրաք մունունկ գէ բբ
էՀօսայլարսայ․ եօլսա դան ընկ․ Թօրայսն

(պատմեալ ար։—

Պիլկայ սիզգի. եօլուխսուր. Թօրայն անհընդնայգի
ա Թայօղլուն. զամանդուբերիլդի դանյայ պօլուր. եայ
օղուլ անԹաման. եայէրին անԹունուն. եայխատ
ունէրին. եայխարատայ. խարատաչին. էկարէր
էկար. խատղուն պիրի պիրին. եայխայարին Ճնատ
անէօլուխսայ. օղլուն. եայխարատաչին եայ
օԹմաք էնլայ խարին. եայ տօղղուն. անի Թօրայ
տայօնդէրճադէ դանէ այ պօլուր. դէք պիր բէչ
նէք սօրաքօզադէ դանէ այ պօլմաս. պուէօղ
արի անէ պըլկանէ չլարտայ. տալար անի պօլուրլ
ար. սօրաքօզադէ դայկայ. անընկ էչ էնուդմ
այկայ. եայդանէ դայկայ. էկարգի օալէչնէ դօր
այ. անըրըն այ. անէկար մօզուն պէր այ. նայնէքէի
եարղու դուք այօլ քարունայ զօղուրմախ.
քէրաք. անի ուտղուն այ. էկար Ճուրու մ էկարգի
անդ. այէկ արգի. անընկ գի պէք օրէ քունլարնէ
չէքէօղարիէ աղկանար. դօրայ այ գի սօրաքօ
վադէդարլար. վօյդ օվլէնայ. եայ եարղուսայ.
մօզօվադէ դանէ անէ. պօլուր պար չայնի սօրաքօ
վադէդ մայկայ. ուդ մայկայ. եայդանէ դմայկայ
դէք անէդ ընպօլմասօլ եարըդմայկայ. օլքարս
ունայ ուչուն. խաչ անէքի էչ քէնանէնինկ. վօսանը
դուկուլ. խայատ գի Թօրայ անընընայ մօզօվադէ
մայկանար. նէ դուըլուսայ. էչպօլսայ. օէՅԸ Քար

սահմանայնոցնկ, անդէնոյ զերագ զի օրէն ուսուց-
դայ. զի ճանաչեսցուք զի ի [illegible] մեր ճշմարիտ. եւ օրինացս
[illegible] Աստուծոյ. անդէնոր [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Եղեւ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

նայ յաօլու բանս ասանց գծնու ասայ յաօչ. ասայ յթօր-
այնի աւլաւօրըդ անին զէնաւթ հօրմաթլէնայ. էկար
գէ յաօլըսայ. գէլմէ ասայ անդընկ գէ պէկէ քընէչէչէքէօղ
. արիկլի. էար ըլկ ասն սօղլարընին այն դայ գէլմէս
այնըընկ. հօրմաթլընայ իս արճի. սայ էարղու
աընըընայ. գայկայ անին դասըլըխ լարըն լայ ուստը
ձնայ. էկրէ գօնար էդ մայկայ. անըընկ հօրմա
թլընայ ու դուրու էնկին լիք գայ. սայ պիրսին աստօ
նայ. դասըլըխ լարու սդուձնայ պէր մայկայ սայ
դար դընկայ անդ գայ. պիլին սրպ անըկար, հօր
մաթի. խար ըընայ անդըլը մայկայ. սայ հօրմա
թի. խարըընայ խալմայկայ. նէ քէ անին դասըլըխ
լար պլայ. էկրէ գօնարէ դմայկայ. սայ անին
հօրմաթինասն դու չուբմայկայ. է վէ դգի գօէ
էարղու լարսայ. էդ գիրիեր գէ դասըլըխ լըխլար
դու դու լմախ գէրայ. էօխէնայ պու հօրմաթ
էարղու ուձնայ. պու չարղայ ադնըլը դգան
ար գէ հարսաս անդ պլայ դոքայ լայկան
քէնաւթ հօրմաթընայ. խալկայ. սայէ անչէլ
ու ասնայ. այէկ ար գէ. Թէնկրի սան. խօրխդա
նասմա յաօլըսայ. սայ մ սայկայ չ այլ անան
պէլայ. քէնաւթ նինկ. Ճանըըն օպըրադ էդէդ մայ
կայ. սայ այդ գայ. գէ այդըլը. Մէնէքմուլու աչըղ
ըմնըընկ. սայ ծալօսդու Միսունկ. արդընսան-

ոլօղլանընը անկար․ եօխսա լա[illegible] ալըպ պաւ հնեխտյ
եանլանը պիրլենը․ պուն գէշէ ու ատ ունայ գէչ․ք պար Հ
այէ անըշէ․նայ անըընը գէպէ․ք գէշէ․նէ օհա․ դըլ[illegible]
խ գէր աք օլդու դու դանըխ ալլայ․նայ խալլըլդօրայ
նըընը ալըընայ օլ Է ապ ուն․ ակայ ու դյուխ օյլայ կ
այ․ խը անըշ այ․նայ Էօհօ ու օլ անըշ այնը․ եայ դօրա
կայ պաղլըշ լար․ եայ է աւըլըյ լարկայ խուց գայ․
պէրանըրէր․ դէչ օլ Է ապ ուն այ ալ լըկայ ոլ լայ
գըլ կայ գէ․ խօյ ու լաու․ Հօրըլ ադէնայ խալշէ գէր
այ գէն ան նըրնկ․ ուլու եննկ խլ լէքէ պօլուր է ան ալ
նայէ անըգէլ սայօլ անըշ այ նը ։ ~~~

Ն անայ եօլ ուխ գայ է անը․ գըլէ սայ կայ գէօսէ․
եայէ դալ են ու այ․ ասուն այ ասըն գէշ գ այ․ ասայ խ
այկայ անըընը․ խայ անըխ ուլու ասայ գէլըրէ եղուսայ կայ
Թօր այայլայ․ անըընը կ է օ վ ուխ լարըընասըն․ գըլ կայ
գէ դուշ գէ անըընը ըկլէքէ․ այ դըրէ գէ այըյ լըլ վանըկայ
այօրչլ ուխ ալ լարըլ․ վունշ այ վ անը դըրընկ․ խուլ ունըխ դ
գան․ եալ ըլ նըլ․ գօէլէ ադըլ պօլկայ․ նըկ ալդընէր
վէնը․ խուլ էն այ գէ ըմադ գէ անըսըլ շ դայ․ եր վէնը․
Թօրայ անայ գօրայ․ եալ դըր դ գէն անը ասայ անըընը կ է
օվուխ լարըլ․ գէր ադ անըկար դօլայ կայ լարօլ եալ
նըլ․ նէ քէ խուլ ուխէ դըրէ դըր գէն անը պըրըն այ այ
եկայ գէ խուլօղ կայ ծ նը պօլայ․ նայ գէր ադ ալայ․
անըդըլ շ քայ․ նէշէ ք ալ արըընկ․ Թօրայ նը այ որ օլու

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ս [illegible]
[illegible]

Գ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Տ [illegible]
[illegible]

Ս [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ուսցելոյն, զօրութեան մանկանց երկրաւորաց. օգնական զօրութեան
զուգակցել. զի զօրօրութեանցն. գաղափարեալ մարմնոյ. կենդանեաց
պէտս զուգակցել. օրհնութեան հայրն ամենայն :~

Լ կարգի ետուր սուրբ, բոլորեցունց զհայրն կայ
ուրոյն օրէնս դնայ. երկիր կայ ու զուրս սեղան. նմա զօրութեան
այսպէս պատուեաց, էակար ուրոյն էակար պէտս. նախօրեալն
կայ պէտս մարմին քերթեաց, բոլորն. սուրբ. սուրբ կենդանեաց
նորոգեալ զուգակցել. սուրբն զուգակցել կայ մարմնոյ կայ. խաչ
սուրբ էր քաղաքաց. պէտս շնորհեալ տէրութեան. ասելոյ էակար
զի պատուեալ կայ պէտս, խորհրդեան. ասացեալ զուգակցել զայն խորհրդ
եղեալ ուրոյն սուրբ զգայ. նմայ. զուգակցել զուգանայ զէր
ամէն, սուրբն զուգակցել կայ մարմնոյ, օգնական զուգակցել. սուրբ
ուր. զի քերթեալ պէտս ուրոյն. զուգակցել մարմնոյ կայ
նէ պէտս սուրբ զուրս ուղղոտ մարմին. ետուր զօր. զեն
կայ ասացեալ զուգակցել կայ պէտս կայ զի ետուր ուրոյն պէտս սուրբ:

Ե սուրբ պէտս զուգակցել ասացեալ կայ զէր պատուեաց կայ. փօյդ
նու էքէ խորհրդ պէտս. նէ մարմնոյ կայ զօր ասել սուրբ զէդ
կայ. եկեղեցի մարմնոյ կայ. պէտս զէր ծնունդ
էջէ պատուեաց. ը աշխարհ. եւ զէ եւ զ պատուեաց. նմայ հայր
պէտս սուրբ. պէտս զէր ը այր աշխարհ. փօյդ զայն. է
աշխարհ. պատուեաց կայ դ աշխարհ. սուրբ զէր կայ է
աշխարհ. հայր է այր ասացեալ սուրբ, նէ խորհրդ պատուեալ սմայ:

Ա ղօթեն. հայր զուգէ զէր. սուրբ զէր ը այր աշխարհ
նէ զէ պէտս զէր պատուեաց. սմայ. սուրբ պատուեալ ուր :~

Սաչանս քի սայ. եօլուխսայ. քիմէ սայկայ.
քի աօրչունս. դօլայ մայի կայ. կայ կիմլոն. աօլմայ կայ. սայ
զէրխ արդէդ գայ չահ արսանս. աօրչլոն. աօրչ լու լարի
անըշնայ. ե այնէ դուրլու սայ. քէչիք մախսլու
աօլսայ. սայ քիլէբ. աօրչէ էայ լարի չէարօվ
արդէդ գայլար. գ ուչուք դօրայ կայ տիխս. նէչս
խսայ. պարէ սայ. խադէ ցնիխնէ. ե այ սդօյօնցըլ
եայ ուխսայօնցըլ. նայ սօրար բօվօտպու գ.
ուչուք դօրայ սայ. քինէ. բօսդուբ. էքիխմ. սա
ղըն արի. նայ գօրկու գուր անկ ար դօրայ քի բըխ
բօզվարդ. էգգ այսէն. խադէ ցխն. դաբուբ գ.
ուչուք. դօրայկայ. նայ բօվօտ. խկ սայսայ լխադ
օվնըլ բօզօվ. նայ անկ ար. անխ դօրայ այ եայմա
նէ կայ տխրէն քի. խադէ ցխն դաբ մէխն. բրխ բօզ
վադէ դմայ կայ. խայ սայ սայ ասլսայ. այլխ քիյ
դօրայ կայ. նայ հարդօրայ սայ դուրբուբ. դայ.
բօվօտ. այ դըր քի օսդըրէկ ամ. չվարդէ կօմն սու
էկ ար քի նէ խսսար. վախտ դայ. քէչէխ սայ բօվ
օտ. խադէ ցխն. դ աբ քինչայ. այլխ քիյ ե արդա
կայ. սայ բօվօտ. նէ այլխ դօրասխնայ. օբսա
ախդ էդ մայ կայ. աօլմադլ. աօրչլու սսն.
դաբ քինչայ. այէկ արքի. խայխ դօրայխ. ու
օզ. նուդէ դսայ. քի այլըխ. այլըխ արդըն սան
դօրայ լարխ. դուրըմայ կայ. սայ անըշէկ արայ

մընայ. օգնեայ գիմենայ նըմին. շէ արուեստ քու. վայ
տիր. էդ դայ. նայ ամըմին. ևլկարբ լը գի. նիվէշ. պօլ
ուր. տայ սօնկրայ. էդ գամ. ևլկարբ պօլուր. նայ
մուլ գմի տիր. խու մաշմի տեր. նեգի տայէ սայ. գէր
ագ գի. դուրկայ. դօրայ նըմին. մօհ ուր ու գիպինայ
խադեցին. դաք գինչայ. նէպիր ու չ պօլ մաղըրալ մ
այկայ. էկար. նէէ խ ատար զամա. էայ գումգէշէք
իլ սայ. էկարգի քօրում այ տայ էսայ. էկարբ էադ.
պէ լէք դայ պօլայ. օլպօրշէյայի. գէր ագ գի պու
դուբլու պօլկայ. գէլ կինչ այ խադէյի. դօղկայ. հար
պիրին այ. մումուն գի պիք. Էրի հօտայ տայ. գիմ
նինկ գի. օրօղ ուզ լու խումտամ. էայ էպլիմ
տամ. էօլ ուխ սայ. նայ պու. էար ղուլ արատայ խադ
էցի. էայ պլէս գիյի. դուրմասայ. օդքօմիտադ
էդ մայ կայ քօմօ տկայ ուղրու տայ քօմօ գէլդիլ
կայէտի. դօրայ տամ. դօրայ կայ պիդիք. նէշէգ
ամիօլ շաշ արտայ. դաք ուք ումտայ տի քօրում
այ տայ. նայ դօրայ. դօրայ կայ էմ ամըլ. էկարգի
նէմայ. քօմօ ցնըլ յէ լ ի պարէ սայ. նայ պու պիխադ
էյ. դօրայ կայ գէր ագ գի. քէլդիլ կայ. օդքօրնըլ.
ադրօնայ. էայ պլէս գիյի. այէկարգի գէլդիր մայ
տիէ սայ. օլ դօրայ. տայ. նայ դօրայ պէրիդի քօմ
օցնըլ յէ շէ ն տայ. ամչ ամ դուշ ար. տայ խալայը
լըլ. դօրայ. խադեցին այ. պիր մի. դօրայ կայ տիին
նայօ տամօ վըլ յ. էկարգի. գէլ սայ. ալուշ նըլ յօպլամ պլայ.

ն այիպլի. նէնի գի դորայ Եբել միդէ դաայ այնէկ
արգի. գէլ մասայ. նայ պէրիր դորայ գի հօլփնըլ
իչինտայ. անչ ախ դուշար. տայէկ արգի էչախ
տայերլիքէսայ. դ. հաջ դայ տայ պէրիր դորայ.
անլըկ. նէսիտայ. պարէսայ. շագօվագէ գիբ.
Բօխօստկայ գի ալկայ. գիմգի. անկար դորայալ
այէդի. այէկ ար գի. խօն ախ պօլսայ Բօխօստ. նայ
պէրիր. դորայ. դ. ունչիգունտայ. նէսիտայ.
պօլսայ. շագունք ալայ. Բօխօստկայ. տայէգ.
գանտանս. սօնկըրայ. դորայալ. գիմէսայնըլնկ
ադօյ օնգըլ. իմէն էսայ մն այ. նայօլ դորայտան
օխ. վէագանեայ մն. պէրմայկայ պօլուրլար.
տայ ուրմօվանեայ ըլյ. էլ լնայ պէրիլմախ գէր
ագ. երլիքէսայ լարէ քախտայ. էլլ յչիխ գան
տանսօնկըրայ դ. հաջ դայտայ. պօլմախ գէր
ագդր. ուրմօվանեայ ըլյ. այէկ ար գի Բօխօստ.
խօն ախ պօլսայ. դ. ունչիգունտայ պօլկայ. էլ
Լյչիխ գ անտանսօնկըրայ. ուրմօվանեայըլյ
ալայ օխ նէչիգ. գի. երլէկայ ուդխու. էկ արգի
էդիէսայ. սումախ. պօրչէյայ լար էնայ իկէ.
էդմայ տըլյէսայ. իղտայ մն. գէն սինայ. իսադ
էցին. էդմայկանլնայ. պիլկայ սիղ գի գիմկայ
գիտայ. Եօլուխսայ. և դողու սու պու տուր:

Պիրգիմէս այնըլնկ. չու ԼԲըլխդըլ պօլկայ պօըչ
ու չունչ. պէրգիմէ սայտայ. տայ գէլկայ. էար

ղուալընըզայ․ և այդ ամէն մայրեայ պետ դէ քէն․ և այս այդ-
գայ պետեր մեծ դէ պետ դեք մեծին մարդ․ երկու այս դոլաբ․
մեծն ամէնկ ար․ պարզ այ ան․ և այս․ ամէն արձան մայ և այ պա
կըչ․ լու․ խալըմ․ իրմեն․ դեք պետ դեք քեմէն զայ աշխարհ
դեդեք․ դէր․ խայ այ դէ եւ քէ․ ե արդըն․ դեր դ ամէնըն
լարդ պօլմայեայ․ նայ դերադ դէ․ օլդուղի ամէնդըն դեմն
եդ քայ․ դէմէն դէ վերին օմադ եդ լար․ և այ ամէն ամէն գօմ․
ուլեայ․ դօրայ պէլ այ․ այդ ամէն ըն լըն պօլ այ և աշխարհ
չելար․ Բ ու դուլեայ․ այեկ ար դեմ այ․ այդ այ դէ․
դօլաբ մեծ․ և այ պու խաստարըն․ ամէն արխալըր մեծ
խայսըն դէ ամէն ար պէլ ըն այ․ ամէն դօլայեայ․ այն ենդ
դէ պէլ ըն մայ այ․ ամէն ըչ քայ․ և այ ամէն ամէն գօմ ուլեայ
դերայ ամէն ամէն․ պա հայ ամէն ար դօլայ մալու․ և ամէն այ պէ
ըդ մեայ․ դեմն․ ամէն պետ դ քէն դ ամէն այ․ այդ ըլ դէ
մեծին մալու․ և այ մօ հուրու ամէն ըն պօլ այ․ և այ պօ
լմայեայ․ և այ իթեայ․ պետ դեք ամէն դ ամէն լար պօլ եայ
դէմէն ամէն․ ամէնըն այ․ և ադ ըլ ըլ դեդ․ և այօլ ըղ դ ջայ դամէն
կայ․ այդ եք․ դէ ամէն ար ն մայ պօրչ ում․ երկու դուրսայ․
նեպետ եք դայ մեծ մալու կուլարը․ և այօլ դէրի դամէն․
ըմ լար գ երեք դօրայ ամէն ըն այ․ դ ամէնըն լըն պեր եայ նեշ
իք ալար ն ընկ․ ամէնըն այ ենդ․ դէմ կայդէ դօր այ խ ամէն
կայ նայ պօրչ լու պօլ ու դօլայ մայ կայ․ և այ դօրայ
ամէն․ ու ե ադ պայ․ դեդ քայ․ ամէնըն դէ պետ․ դէչ․ խայ
ն դէ․ դեմ ամէն պետ դեք ամէն դ ամէն ար․ և այ ե աշխ դեշ
լար ն ընկ․ դ ամէն ըն լըն լըն․ դեղ ուր մայ կայ ղար պարչայ
դուրլըն պօրչ ու չուն․ պետ ադօլ օնդըլ․ իմեն եւ այ ամէն․

պաշտման․ կամ ութ զի ՇԼԼ ԲԼԼ դ այն․ Ե ապ ըլ ամս
ադօթ օրն ԺԶ յիշխանեայ․ ընդ որ ղեր զօրս ամենայն այ։
Մաշ ան զի այս․ եօթնեկի ամս զի մնացեալ կայ․ ղօր
այսպէս զի ապէկօրկայ դ դ այ զօրօրկայ այսպէս
են․ դաւշուրկայ․ նայ օք զիզի իւ ալքէն արդուկայ
Ծնուրուն․ կդ․ ախաչայ․ ամբողջ ուշունցզին արդու
Նուշնկ․ դաւ զամբողջ այ այլ ամ մայ ալ․ այեկար
այլ զիմենայ․ ապէկօրկայ․ է դ դ այ զօրօրկայ այս
ապէկայ ցիայ եդդայ դօրայ այլայ զէն ամնայ այս
նօնկայ․ բօշումն․ պօլկայ․ այս եպէրմայ կայ
զկամայ կայ․ նայ խամ ըլ օլ զիզի զօրայկայ Ծուր
ում․ կ․ ախաչայ․ զիմզի․ բօշումն պօլնայ ամ յ․
եպէրմայ կայ զկամայ նայ․ ապէկայ ցի այսեդզամն
ամն նօնկրայ նայ զէրամ զիօլ զիզի Է․ Զ․ ա
խաչայ խօյկայ․ զօրայ նիւնկ ամբողջ այ․ օլ զօրայ ամբողջ
զի ապէկօրկայ էզի․ նէչայ զի զօրայ օլ դուրուբ
դուր․ զիէ պէրէկայ զօրօրկայ․ այս ապէկայ ցի
էայ զէլնայ․ այս է զի ադօրօնայ ադզօլէզէ դայ
զի զամբէդ ըլ․ բօք դ ան պուրուն աշըլկայ օլայօլ
ուր․ պօլմայկայ․ այ զկամայ նայ այլ ադ օրօնայ
պօլմայ․ զամբէդ ըլ բօքու զէլմիմն․ Թ․ Հա
Ք դայ այլ․ զի ամ ըլկայ․ այս է կար զի․ բօրօլ քօլ
ան այսպայ պօլմայ նայ Է․ քէկ․ Թ․ Հաք դայ
ար ապէկայ ցի էայ․ այս․ ախաչայ ըլ Է․ զիէ ամր
կար զօրօլ քօրուն այս պօլմայ այ նայ Է․

[illegible]
[illegible]
[illegible]
Ե[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Ե[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Եան այ· եօլուխ գայէտին պիր գիմէ սայկայ գի
ժամատ ատէ գ գայէտին· մէր ատ տայն· օպ մէնտի րգէր
մայկայնէ մայնի, ե այլէրին մայկայ· է պագօր մայ
կայ· է այխ աատ այգէլէրկայ· ...սու պէ· պատ խէլէգ
էլ· եայ գօրուք գէլ կայ դօրայկայ· տայ ճատաադ
էդ գայ գիմգի օպմէ· ատինդէդի· գի պալալ դ անըլպի
պէրկայ լալընէնի գի գօրատխալի· եայ լէշինին լար·
անի ուլրէ աատ քօմէնէն ատիրէ դ մայկայ· տայլէն
ալգի սօրօմ էդ սայ· գիմգի օպմէ ատինդէ գիւրէր
եաօր ղուլ սամն գի պու դ անըլխ լնընէնի մօգուեայ
մէ ադամնեայ սըլ պալըմի ատիր· նայ գէր ադէ ար
ղու այդ դ այ գի օլխ աատ ատ ար ալ նէ չայսին եւ...
Եանա պիլ կայ սիր· գիւմէ ատին մար (...)
կօրէնդա գունի[ն] տանն· հարել թօրալար վէր ...

A° 1594 Ձն 26. Februarius. ուրբ:

Պօլտու եօղրէպնը Թօրա Տէր Թոռոս
գունուն. եան ջօվալքէն. եօտուրուպօղ.
տէ եան սօմարժէրքէն. Ավրամըն. խայ-
տա աէօր պօլտու. քի սօզլէվուշի լար. Սուտ
լըքաստան արդըն. ջըլըտըլար. Թօրա տա.
ծըգէրավօվարտ էդմակա. Ավնընկ ուշուն.
Վօյտ. վօյձէխ բէտրան. տա ահալար. վէզ
տըրիտ էտիպ. խըկարի պօլկան վըվըճալար
կա. տէքրէտ պիլա. վաքրօշիտ էտիլար.
քիպարմակա. Պիր ջիշիկատա. դէք րէտ
լըքա. տա տուտըլըքա. անտա էկար խայսի-
էան. նէմա քլասա. Սօզլամա. նա պօլմա-
կայ. դըրըլըքակա. վընաշատ էտմա. դէք
տուտըլըքա դիպինա. պօլկայ. պուլայ ռա-
դուշդա տա. տէքրէտ էտիպ պաբիսատ
էդ դիր տիլար. աքդակա:

S. Joannes

S. Mathaeus

Matka Boska bolesna

Ave quae de cruce suscepisti ulnis Jezum.

S. Marcus

S. Lucas

№ Реестра
627

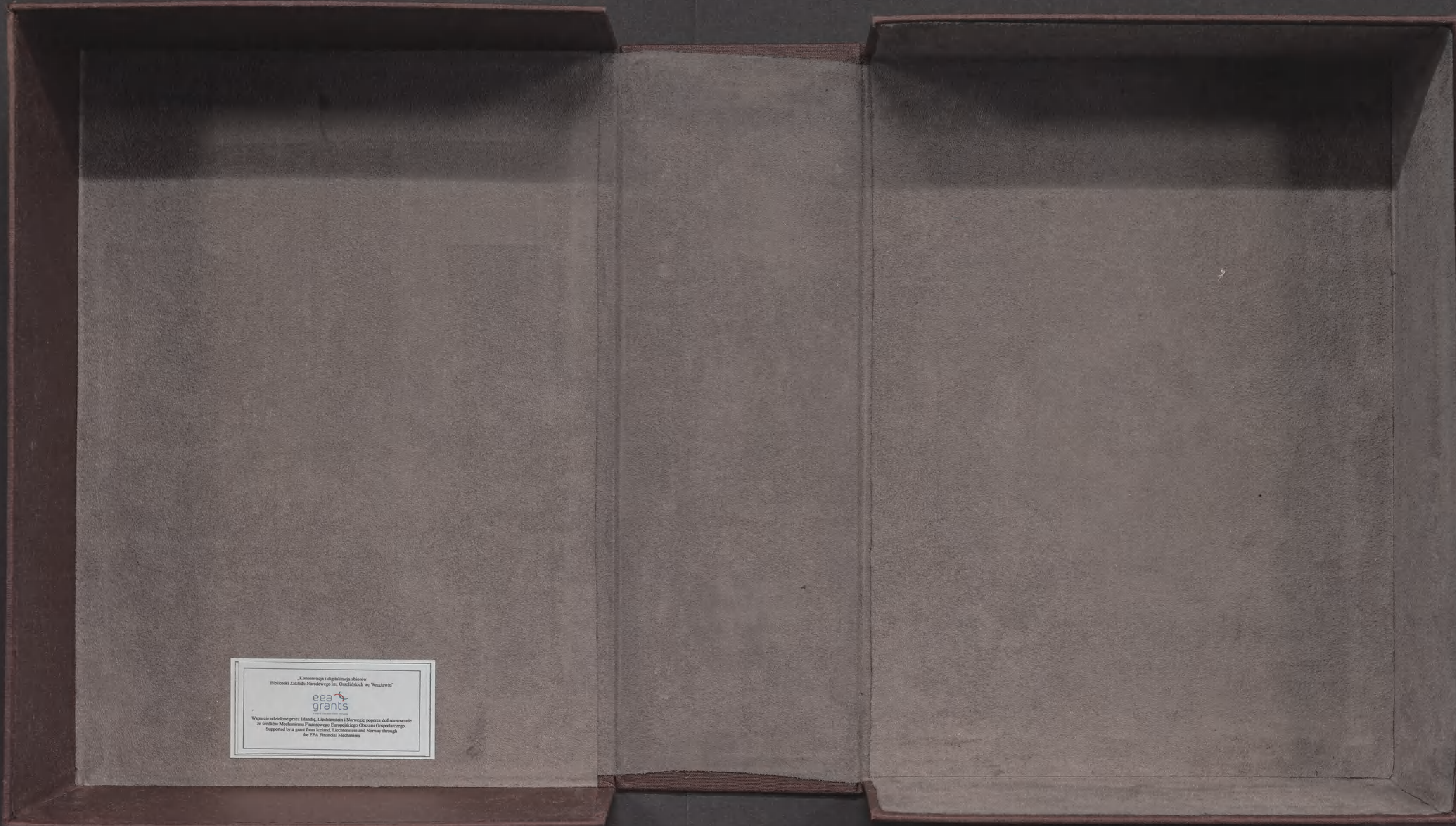
№ Листа 92





Sygn nr 1816. 1) fragment zapinki
2) pasek pergaminu wzmacniający deskę





„Konserwacja i digitalizacja zbiorów
Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu"
eea grants
Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie
ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
Supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through
the EFA Financial Mechanism


serwacja i digitalizacja zbiorów
Narodowego im. Ossolińskich we